

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

8 septembre 2005

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du 25 juin 1992 sur
le contrat d'assurance terrestre et la loi du
27 mars 1995 relative à l'intermédiation en
assurances et à la distribution d'assurances**

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	4
3. Commentaire des articles	6
4. Avant-projet	18
5. Avis du Conseil d'État	39
6. Projet de loi	51
7. Annexe I	75
8. Annexe II	132

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

8 september 2005

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van 25 juni 1992
op de landverzekeringsovereenkomst en
van de wet van 27 maart 1995 betreffende
de verzekeringsbemiddeling en de
distributie van verzekeringen**

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Memorie van toelichting	4
3. Commentaar bij de artikelen	6
4. Voorontwerp	18
5. Advies van de Raad van State	39
6. Wetsontwerp	51
7. Bijlage I	75
8. Bijlage II	132

**LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À L'ARTICLE
80 DE LA CONSTITUTION.**

**DE SPOEDBEHANDELING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD
OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 80 VAN DE GRONDWET.**

Le Gouvernement a déposé ce projet de loi le 8 septembre 2005.

Le «bon à tirer» a été reçu à la Chambre le 4 octobre 2005.

De Regering heeft dit wetsontwerp op 8 september 2005 ingediend.

De «goedkeuring tot drukken» werd op 4 oktober 2005 door de Kamer ontvangen.

<i>cdH</i>	:	<i>Centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	:	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
<i>N-VA</i>	:	<i>Nieuw - Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	:	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a - spirit</i>	:	<i>Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.</i>
<i>Vlaams Belang</i>	:	<i>Vlaams Belang</i>
<i>VLD</i>	:	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

Abréviations dans la numérotation des publications :

<i>DOC 51 0000/000</i>	:	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
<i>QRVA</i>	:	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV</i>	:	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>
<i>CRABV</i>	:	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>
<i>CRIV</i>	:	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>
<i>PLEN</i>	:	<i>Séance plénière</i>
<i>COM</i>	:	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT</i>	:	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

<i>DOC 51 0000/000</i>	:	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	:	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	:	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV</i>	:	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV</i>	:	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
		<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN</i>	:	<i>Plenum</i>
<i>COM</i>	:	<i>Commissievergadering</i>
<i>MOT</i>	:	<i>moties tot besluit van interpellaties (beige kleurig papier)</i>

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :

*Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :

*Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be*

RÉSUMÉ

Le projet de loi vise à transposer en droit belge la directive européenne 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l'intermédiation en assurance. La directive crée un passeport européen pour les intermédiaires en assurance et en réassurance et prévoit des dispositions visant à protéger les droits des preneurs d'assurances. La transposition de la directive requiert une adaptation de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre ainsi que de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances.

Le projet de loi que soumet le Gouvernement se situe dans le droit fil des dispositions de droit européen. La loi précitée du 27 mars 1995 prévoit toutefois un certain nombre de dispositions qui offrent au preneur d'assurance une protection plus grande que ce que la directive impose comme strict minimum. Le Gouvernement souhaite ne pas toucher à ces dispositions qui offrent une protection plus large et qui ont prouvé leur bien-fondé.

SAMENVATTING

Het wetsontwerp heeft de omzetting in Belgisch recht tot doel van de Europese Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling. De richtlijn creëert een Europees paspoort voor de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen en bevat bepalingen ter bescherming van de rechten van de verzekeringsnemers. De omzetting van de richtlijn vereist een aanpassing van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst en van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen.

Het wetsontwerp dat de Regering voorlegt, sluit nauw aan bij de Europeesrechtelijke bepalingen. De voormelde wet van 27 maart 1995 bevat evenwel een aantal bepalingen die de verzekeringsnemer een grotere bescherming bieden dan wat de richtlijn als strikt minimum oplegt. De Regering wenst aan deze ruimere beschermingsbepalingen, die hun deugdelijkheid hebben bewezen, niet te raken.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi que le Gouvernement a l'honneur de soumettre à votre délibération a pour objet la transposition en droit belge de la directive européenne 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l'intermédiation en assurance (ci après «la directive»).

La réglementation belge en matière d'intermédiation en assurances a connu plusieurs étapes.

L'arrêté royal du 14 novembre 1961 instaurant les conditions d'exercice de la profession de courtier d'assurances dans les entreprises de l'artisanat, du petit et du moyen commerce et de la petite industrie ne visait que les courtiers d'assurances et ne contenait que quelques règles relatives aux connaissances professionnelles.

La directive européenne 77/92/CEE relative à des mesures destinées à faciliter l'exercice effectif de la liberté d'établissement et de la libre prestation des services pour les activités d'agent et de courtier d'assurance a été transposée en droit belge par un arrêté royal du 10 décembre 1979. La protection des consommateurs est à la base de cette réglementation européenne en matière d'intermédiation en assurances dans le respect des règles de concurrence.

La recommandation européenne du 18 décembre 1991 franchit un pas, en incitant les Etats membres à immatriculer leurs intermédiaires sous certaines conditions, telles que la preuve des connaissances professionnelles, de l'honorabilité et de la souscription d'une assurance RC professionnelle et d'une garantie financière.

La loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances (ci après «la loi») a marqué une étape importante dans la poursuite de l'élaboration du statut de l'intermédiaire d'assurances en Belgique. Elle est le fruit de longues discussions avec les organisations professionnelles concernées en vue de mettre en pratique les principes énoncés dans la recommandation. Elle est le résultat d'un compromis global. La loi vise toutes les formes d'intermédiation en assurances, y compris la distribution d'assurances. Elle dote pour la première fois les intermédiaires concernés d'un statut légal à part entière.

La directive 2002/92/CE sur l'intermédiation en assurance, qui abroge la directive 77/92/CEE, instaure un

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het wetsontwerp dat de Regering de eer heeft U ter beraadslaging voor te leggen, heeft de omzetting in Belgisch recht tot doel van de Europese Richtlijn 2002/92/EG van het Europese Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling (hierna «de richtlijn»).

De Belgische reglementering inzake verzekeringsbemiddeling is in verschillende stappen tot stand gekomen.

Zij gaat terug op het koninklijk besluit van 14 november 1961 tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van het beroep van verzekermakelaar in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen. Dit besluit was enkel van toepassing op de verzekermakelaars en legde slechts beperkte vereisten op inzake beroepskennis.

Vervolgens werd bij een koninklijk besluit van 10 december 1979 de Europese richtlijn 77/92/EEG houdende maatregelen ter bevordering van de daadwerkelijke uitvoering van het recht van vestiging en het vrij verrichten van diensten voor de werkzaamheden van verzekeringsagent en assurantiemakelaar in het Belgische recht omgezet. Deze Europese reglementering inzake verzekeringsbemiddeling plaatst de consumentenbescherming centraal, met inachtneming van de mededingingsregels.

Een nieuwe stap werd gezet met de Europese aanbeveling van 18 december 1991, die de lidstaten ertoe aanzette hun tussenpersonen te registreren. Aan die registratie waren een aantal voorwaarden verbonden. Zo dienden de tussenpersonen het bewijs te leveren over de nodige beroepskennis te beschikken, betrouwbaar te zijn, een beroepsaansprakelijkheidsverzekering te hebben en voldoende financiële draagkracht te hebben.

De wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen (hierna «de wet») betekende een belangrijke stap in de verdere uitbouw van het statuut van de verzekeringstussenpersoon in België. Deze wet is het resultaat van langdurige discussies die met de betrokken beroepsverenigingen zijn gevoerd over de praktische toepassing van de beginselen die de aanbeveling poneert. De wet is het resultaat van een globaal compromis. Ze heeft betrekking op alle vormen van verzekeringsbemiddeling, inclusief de distributie van verzekeringen. Zij bezorgde de betrokken tussenpersonen voor het eerst een volwaardig wettelijk statuut.

Richtlijn 2002/92/EG betreffende verzekeringsbemiddeling, die richtlijn 77/92/EEG opheft, voert een

passeport européen pour les intermédiaires en assurance et en réassurance, et offre aux preneurs d'assurances une meilleure protection. Elle s'est largement inspirée des législations en vigueur dans certains Etats membres et notamment en Belgique. Elle poursuit le but de la recommandation du 18 décembre 1991, qui n'a pas réussi à créer l'harmonisation indispensable à la réalisation d'une réelle concurrence entre les Etats membres.

La transposition de la directive 2002/92/CE en droit belge n'a dès lors pas présenté de difficultés fondamentales. Les dispositions du projet de loi sont très proches des dispositions européennes. Lorsqu'elles s'en écartent, la raison en est donnée dans l'exposé des motifs.

Tenant compte de la genèse de la loi, issue de discussions longues et délicates en vue d'établir un régime légal équilibré, il convient de transposer la directive sans introduire d'autres modifications fondamentales que celles nécessaires à une transposition adaptée de la directive, et en particulier sans revenir sur certaines dispositions de protection du preneur d'assurance qui sont déjà prévues par la loi et qui vont plus loin que celles de la directive.

Le nouveau régime met l'accent sur le devoir d'information et sur le renforcement du contrôle de l'activité d'intermédiation (avec l'introduction de principes déjà connus de la législation financière, tels que le contrôle de la qualité et de la compétence des dirigeants de l'entreprise). Le régime des sanctions a été adapté aux dispositions de la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers.

L'avant-projet a été soumis aux différentes organisations professionnelles.

Il a été tenu compte des différentes remarques formulées par le Conseil d'Etat dans son avis relatif à l'avant-projet, sauf indication contraire dans le commentaire de l'article concerné du projet.

Europees paspoort in voor de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen en biedt de verzekeringsnemers een hoger beschermingsniveau. Deze richtlijn is in grote mate geënt op de bestaande wetgevingen in een aantal lidstaten, waaronder België. Zij heeft dezelfde doelstelling als de aanbeveling van 18 december 1991, die er niet in geslaagd is de onontbeerlijke harmonisatie tot stand te brengen voor het ontwikkelen van een *level playing field* tussen de lidstaten.

Bij de omzetting van richtlijn 2002/92/EG in Belgisch recht zijn dan ook geen fundamentele problemen gerezen. De bepalingen van het wetsontwerp sluiten nauw aan bij de Europeesrechtelijke bepalingen. Waar het wetsontwerp afwijkt van de richtlijn, wordt dit nader toegelicht in deze memorie van toelichting.

De wordingsgeschiedenis van de wet indachtig, die het resultaat is van langdurige en moeilijke discussies in de zoektocht naar een evenwichtige wettelijke regeling, lijkt het aangewezen de richtlijn om te zetten zonder andere fundamentele wijzigingen aan te brengen dan noodzakelijk voor een passende omzetting van de richtlijn, en in het bijzonder zonder terug te komen op bepaalde bepalingen ter bescherming van de verzekeringsnemer die de wet nu al voorziet en die verder gaan dan de bepalingen van de richtlijn.

De nieuwe regeling legt de klemtoon op de plicht tot informatieverstrekking en de verscherping van het toezicht op het bemiddelingsbedrijf (met de invoering van reeds gekende beginselen uit de financiële wetgeving, zoals de toetsing van de ervaring en de bekwaamheid van de bedrijfsleiders). De sanctieregeling werd afgestemd op de bepalingen van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

De verschillende beroepsverenigingen werden over het voorontwerp geconsulteerd.

Met de belangrijkste bemerkingen van de Raad van State in haar advies bij het voorontwerp van wet werd rekening gehouden, tenzij anders vermeld in de toelichting bij het betrokken artikel van het ontwerp.

COMMENTAIRE DES ARTICLES**CHAPITRE Ier****Dispositions introductives****Article 1er**

Conformément à l'article 83 de la Constitution, l'article 1er du présent projet précise que les dispositions du projet de loi tombent dans le champ d'application de l'article 78 de la Constitution.

Article 2

L'article 2 du projet met en oeuvre la disposition de l'article 16 de la directive, selon laquelle les États membres doivent faire référence à cette directive lors de la publication des dispositions qu'ils adoptent pour s'y conformer.

CHAPITRE II**Modifications de la loi du 27 mars 1975 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances****Article 3**

L'article 3 du projet modifie l'intitulé de la loi, afin de tenir compte de l'extension du champ d'application de la loi à l'intermédiation en réassurances.

Article 4

Un nouveau chapitre premier 'Définitions' est inséré dans la loi. Il reprend les définitions de l'article 2 de la directive.

Les notions clés d'"intermédiaire d'assurances" et d'"intermédiaire de réassurances" sont définies par référence aux notions d'"intermédiation en assurances" et d'"intermédiation en réassurances". Les notions d'"intermédiation en assurances" et d'"intermédiation en réassurances" sont définies au sens large – conformément à la directive, mais ne comprennent pas les activités exercées par les entreprises d'assurances ou de réassurances, ni les informations à titre occasionnel en

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING**HOOFDSTUK I****Inleidende bepalingen****Artikel 1**

Overeenkomstig artikel 83 van de Grondwet preciseert artikel 1 van het voorliggend ontwerp dat de bepalingen van het ontwerp van wet in het toepassingsgebied van artikel 78 van de Grondwet vallen.

Artikel 2

Artikel 2 van het ontwerp voldoet aan het bepaalde bij artikel 16 van de richtlijn, volgens welk de lidstaten naar deze richtlijn moeten verwijzen bij de bekendmaking van de bepalingen die zij aannemen om zich eraan te conformeren.

HOOFDSTUK II**Wijzigingen van de wet van 27 maart 1975 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen****Artikel 3**

Artikel 3 van het ontwerp wijzigt het opschrift van de wet, teneinde rekening te houden met de uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet tot de herverzekeringsbemiddeling.

Artikel 4

In de wet wordt een nieuw hoofdstuk I ingevoegd met het opschrift «Definities». Hierin zijn de definities van artikel 2 van de richtlijn overgenomen.

De sleutelbegrippen 'verzekeringsstussenpersoon' en 'herverzekeringsstussenpersoon' worden gedefinieerd met verwijzing naar de begrippen 'verzekeringsbemiddeling' en 'herverzekeringsbemiddeling'. De begrippen 'verzekeringsbemiddeling' en 'herverzekeringsbemiddeling' zijn – conform de richtlijn - ruim gedefinieerd, maar omvatten niet de werkzaamheden uitgeoefend door verzekerings- of herverzekerings-ondernemingen, noch de incidentele informatiever-

dehors de la conclusion ou de l'exécution d'un contrat d'assurance ou de réassurance. L'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances ne requiert pas de contact direct avec le preneur d'assurance.

Un intermédiaire d'assurances ou de réassurances peut agir en l'une des qualités suivantes: 'courtier d'assurances', '—agent d'assurances' ou 'sous-agent d'assurances'. La loi définit ces notions, précédemment prévues à l'article 2, § 1er, a), b) et c). Bien que les notions de 'courtier d'assurances', d'«agent d'assurances» et de 'sous-agent d'assurances' soient absentes de la directive, le gouvernement a fait le choix de maintenir ces notions, qui figurent déjà dans la loi et sont bien ancrées dans la société belge. Les courtiers d'assurances, agents d'assurances et sous-agents d'assurances sont des 'intermédiaires d'assurance' et/ou des 'intermédiaires de réassurance' au sens des articles 2, paragraphe 5, et 2, paragraphe 6, de la directive. La catégorie 'intermédiaire lié' au sens de l'article 2, paragraphe 7, de la directive n'a pas, dans le projet de loi, été retenu tel quel comme catégorie distincte d'intermédiaires d'assurances ou de réassurances pour laquelle les intermédiaires dont la Belgique est l'État membre d'origine peuvent opter lors de leur demande d'inscription. La raison en est que le profil de l'intermédiaire lié, auquel s'applique notamment l'interdiction de recevoir des primes et des sommes destinées au client, n'est pas connu en Belgique et ne répond pas non plus à un besoin. Le gouvernement observe d'ailleurs que la loi ne porte pas préjudice à la liberté de prévoir sur base contractuelle une interdiction d'encaissement. Le nouvel article 5, § 1er, alinéa 2, de la loi permet toutefois que de tels intermédiaires liés, inscrits à ce titre dans leur État membre d'origine, exercent une activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances en Belgique en faisant usage du passeport européen. Le projet de loi se situe dès lors dans le droit fil de la directive.

La notion de «responsable de la distribution» existe déjà dans la loi, mais, dorénavant, la notion y est également définie.

La notion d'«État membre d'origine» est définie par référence à l'État membre où l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est domicilié et où il exerce ses activités (dans le cas d'une personne physique), ou à l'État membre où est établi son siège social (ou son administration centrale s'il n'a pas de siège social aux termes de son droit national) (dans le cas d'une personne morale). Conformément à l'article 5 modifié, l'intermédiaire est inscrit dans son État membre d'origine. Cela signifie qu'un intermédiaire d'assurances ou de

strekking, tenzij die het sluiten of uitvoeren van een verzekerings- of herverzekeringsovereenkomst tot doel hebben. De activiteit van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling vereist geen direct contact met de verzekeringsnemer.

Een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon kan optreden in een van de hierna volgende hoedanigheden: 'verzekeringsmakelaar', 'verzekeringsagent' of 'verzekeringssubagent'. De wet definieert deze begrippen, die voorheen vervat waren in artikel 2, § 1, a), b) en c). Hoewel de begrippen 'verzekeringsmakelaar', 'verzekeringsagent' en 'verzekeringssubagent' niet voorkomen in de richtlijn, heeft de regering ervoor geopteerd deze begrippen, die reeds voorkomen in de wet en gemeengoed geworden zijn in België, te behouden. Verzekeringsmakelaars, verzekeringsagenten en verzekeringssubagenten zijn 'verzekeringstussenpersonen' en/of 'herverzekeringstussenpersonen' in de zin van artikelen 2(5) en 2(6) van de richtlijn. De categorie 'verbonden tussenpersoon' in de zin van artikel 2(7) van de richtlijn is als zodanig in het wetsontwerp niet weerhouden als een afzonderlijke categorie van verzekerings- of herverzekeringstussenpersonen waarvoor tussenpersonen met België als lidstaat van herkomst kunnen opteren bij hun aanvraag tot inschrijving. De reden hiervoor is dat de figuur van de verbonden tussenpersoon, voor wie onder meer het verbod geldt om premies en voor de klant bestemde bedragen te ontvangen in België niet gekend is, en ook niet beantwoordt aan een behoefte. De regering merkt trouwens op dat de wet de vrijheid om op contractuele basis in een inningsverbod te voorzien, onverkort laat. Het nieuwe artikel 5, § 1, 2e lid, van de wet laat wel toe dat dergelijke verbonden tussenpersonen, die in die hoedanigheid in hun lidstaat van herkomst zijn ingeschreven, in België aan (her)verzekeringsbemiddeling doen, gebruik makend van het Europees paspoort. Het wetsontwerp is dan ook volledig in overeenstemming met de richtlijn.

De wet kent reeds het begrip «verantwoordelijke voor de distributie», maar nu wordt het begrip eveneens gedefinieerd in de wet.

Het begrip «lidstaat van herkomst» wordt gedefinieerd met verwijzing naar de lidstaat waar een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon zijn woonplaats heeft en zijn werkzaamheden uitoefent (in geval van een natuurlijke persoon) of zijn maatschappelijke zetel heeft (of hoofdkantoor indien deze volgens zijn nationaal recht geen maatschappelijke zetel heeft) (in geval van een rechtspersoon). Overeenkomstig het gewijzigde artikel 5 wordt de tussenpersoon ingeschreven in zijn lidstaat van herkomst. Dit betekent dat een

réassurances inscrit en Belgique pour y exercer des activités d'intermédiation en assurances ou en réassurances doit également avoir son administration centrale en Belgique. Ces dispositions se situent dans le droit fil de la réglementation prudentielle belge et européenne applicable au secteur bancaire, des assurances et des services d'investissement, telle qu'elle a été adaptée à la suite de la directive 95/26/CE (dite «postBCCI») du Parlement européen et du Conseil du 29 juin 1995 relative aux établissements financiers¹ (cf. par exemple l'article 8, § 1er, de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances). De façon plus générale, les notions d'«État membre d'origine» et d'«État membre d'accueil» s'entendent au sens qui leur est donné dans la législation financière belge en vigueur (telle que la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit, la loi du 6 avril 1995 relative au statut des entreprises d'investissement et à leur contrôle, aux intermédiaires et conseillers en placements, la loi de contrôle des assurances), qui constitue la transposition de dispositions de droit européen.

Article 5

L'article 5 modifie l'article 1er de la loi, et le renomme pour en faire l'article 1^{erbis}.

Le nouvel article 1^{erbis} de la loi définit l'objet de la loi. Elle règle l'accès à l'activité d'intermédiation en assurances et en réassurances. La loi vise donc désormais non plus seulement l'activité d'intermédiation en assurances, mais également celle d'intermédiation en réassurances.

La loi règle aussi l'information à donner au public par les intermédiaires d'assurances et de réassurances, conformément aux dispositions de la directive.

verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die in België is ingeschreven om er aan verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling te doen, zijn hoofdbestuur ook in België moet hebben. Dit is volledig in lijn met de bestaande prudentiële Belgische en Europese regelgeving in de bank-, verzekerings- en beleggingsdienstensector, zoals die werd aangepast ingevolge de zgn. «post-BCCI»-richtlijn 95/26/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 juni 1995 over de financiële instellingen¹ (cf. bv. artikel 8, § 1, van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen). Meer algemeen moeten de begrippen «lidstaat van herkomst» en «lidstaat van ontvangst» worden begrepen in de betekenis die er aan wordt gegeven in de bestaande Belgische financiële wetgeving (zoals de wet van 22 maart 1993 op het statuut van het toezicht op de kredietinstellingen, de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, de controlewet verzekeringen), die de omzetting is van Europeesrechtelijke bepalingen.

Artikel 5

Artikel 5 wijzigt artikel 1 van de wet, en hernumert het tot artikel 1bis.

Het nieuwe artikel 1bis definieert het doel van de wet. Zij regelt de toegang tot de werkzaamheid van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling. De wet heeft dus niet langer uitsluitend betrekking op de werkzaamheid van verzekeringsbemiddeling, maar ook op die van herverzekeringsbemiddeling.

De wet regelt tevens de informatieverstrekking aan het publiek door de verzekerings- en herverzekerings-tussenpersonen, conform de bepalingen van de richtlijn.

¹ Voir le 7e considérant de la directive : « qu'une entreprise financière qui est une personne morale doit être agréée dans l'État membre où se trouve son siège statutaire ; qu'une entreprise financière qui n'est pas une personne morale doit avoir une administration centrale dans l'État membre où elle a été agréée ; que, par ailleurs, les États membres doivent exiger que l'administration centrale d'une entreprise financière soit toujours située dans son État membre d'origine et qu'elle y opère de manière effective ; ».

² Zie de 7de overweging van de richtlijn: «..... dat aan een financiële onderneming die een rechtspersoon is, vergunning moet worden verleend in de Lid-Staat waar haar statutaire zetel is gelegen; dat een financiële onderneming die geen rechtspersoon is, een hoofdkantoor moet hebben in de Lid-Staat waar haar vergunning is verleend; dat de Lid-Staten tevens moeten eisen dat het hoofdbestuur van een financiële onderneming zich steeds bevindt in haar Lid-Staat van herkomst en dat zij daar feitelijk werkzaam is;».

Article 6

L'article 6 remplace l'article 2 de la loi. Le nouvel article 2 définit le champ d'application de la loi, et transpose notamment les dispositions de l'article 1er de la directive. Le champ d'application est plus large que celui de la directive, dans la mesure où il vise l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances en Belgique, où que soit situé le risque. Sur ce point, le champ d'application de la loi existante est ainsi maintenu, ce qui offre au preneur d'assurance une protection plus large que ne le fait la directive.

L'article 2, § 1er, fait désormais rentrer dans le champ d'application de la loi l'intermédiaire en réassurances.

L'article 2, § 2, maintient l'actuelle exclusion du champ d'application de la loi de l'activité consistant à couvrir son propre risque, ainsi que l'exclusion de l'activité en intermédiation accessoire à une autre activité principale. Toutefois, conformément à la directive, cette disposition contient des conditions cumulatives qui sont plus strictes que celles de la disposition abrogée de l'article 2, § 1er, dernier alinéa. L'activité ne peut notamment concerner l'assurance vie ou l'assurance de la responsabilité civile.

L'article 2, § 3, fixe les conditions auxquelles doivent répondre les personnes qui, dans une entreprise d'assurances ou de réassurances, sont désignées comme responsables pour la distribution ou qui sont en contact avec le public en vue d'offrir des produits d'assurance.

Article 9

L'article 9 remplace l'actuel article 5 de la loi par un nouvel article 5. L'article 5, § 1er, étend aux intermédiaires de réassurances l'obligation d'inscription au registre déjà prévue dans la loi actuelle pour les intermédiaires d'assurances, et introduit le passeport européen pour les intermédiaires d'assurances et de réassurances établis dans un État membre de l'Espace économique européen (ci-après 'EEE'). Le fait que l'intermédiaire soit immatriculé dans son État d'origine lui permet d'exercer son activité sur tout le territoire de l'EEE, soit par voie de succursale, soit en libre prestation de services.

Les intermédiaires non établis dans un pays de l'EEE et qui veulent exercer en Belgique une activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances,

Artikel 6

Artikel 6 vervangt artikel 2 van de wet. Het nieuwe artikel 2 definieert het toepassingsgebied van de wet, en zet inzonderheid het bepaalde bij artikel 1 van de richtlijn om. De wet heeft een ruimer toepassingsgebied dan de richtlijn aangezien zij betrekking heeft op de werkzaamheden van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling in België, ongeacht waar het risico gesitueerd is. Daarmee wordt op dit punt het bestaande toepassingsgebied van de wet behouden, welke de verzekeringsnemer een ruimere bescherming biedt dan de richtlijn.

Artikel 2, § 1 brengt voortaan ook de herverzekeringstussenpersoon onder de toepassing van de wet.

Artikel 2, § 2 behoudt de bestaande uitsluiting uit het toepassingsgebied van de wet van de activiteiten tot dekking van het eigen risico, alsook de uitsluiting van de verzekeringsbemiddeling die als bijberoep wordt uitgeoefend naast een hoofdberoep. Evenwel legt deze bepaling, conform de richtlijn, een aantal cumulatieve voorwaarden op die strikter zijn dan de opgeheven bepaling van artikel 2, § 1, laatste lid. De activiteit mag met name geen levensverzekering, noch een burgelijke-aansprakelijkheidsverzekering betreffen.

Artikel 2, § 3, bepaalt de voorwaarden waaraan de personen in een verzekerings- of herverzekeringsonderneming moeten voldoen, die als verantwoordelijke voor de distributie zijn aangewezen of die met het publiek in contact staan met het oog op het aanbieden van verzekerings-producten.

Artikel 9

Artikel 9 vervangt het huidige artikel 5 van de wet door een nieuw artikel 5. Naast de verplichting tot inschrijving in het register, dat in de huidige wet reeds voorzien is voor de verzekerings-tussenpersonen en uitgebreid wordt tot de herverzekeringstussenpersonen, introduceert artikel 5, § 1, eveneens het Europees paspoort voor de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen die in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (hierna de «EER») gevestigd zijn. De inschrijving in een register in de lidstaat van herkomst, laat de tussenpersoon toe zijn werkzaamheden uit te oefenen in de gehele EER, hetzij via een bijkantoor, hetzij via grensoverschrijdende vrije dienstverlening.

De tussenpersonen die niet gevestigd zijn in een land van de EER en die in België de activiteit van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling wensen uit

doivent se faire immatriculer auprès de la CBFA, aux mêmes conditions que les intermédiaires d'assurances ou de réassurances établis en Belgique.

Le registre distingue les catégories «courtiers d'assurances», «agents d'assurances» et «sous-agents d'assurances». L'actuelle catégorie «autres intermédiaires d'assurances» est supprimée. L'expérience a montré que cette catégorie était superflue. En effet, elle n'a jamais été utilisée par le passé. L'article 7 prévoit que nul ne peut faire usage du titre de courtier d'assurances, d'agent d'assurances et de sous-agent d'assurances sans y être dûment autorisé.

L'article 5, § 2, précise que toute entreprise d'assurances ou de réassurances établie en Belgique ou autorisée à y exercer une activité ne peut collaborer qu'avec un intermédiaire d'assurances ou en réassurances immatriculé conformément au § 1er. Sans préjudice des sanctions prévues à l'article 15 de la loi, l'entreprise concernée est civilement responsable, en cas de nonrespect de cette disposition, des actés posés par l'intermédiaire.

L'article 5 de la loi transpose l'article 3 de la directive.

Article 11

L'article 11 abroge l'actuel article 6 de la loi. Les dispositions de l'article ainsi abrogé sont en grande partie reprises dans le nouvel article 12bis.

Article 13

L'article 13 remplace l'actuel article 8 de la loi par un nouvel article 8. Cet article 8 transpose l'article 6 de la directive.

L'article 6 de la directive définit la procédure de notification de l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances en libre prestation de services ou sous le régime de liberté d'établissement dans un État membre d'accueil.

L'intermédiaire immatriculé en Belgique doit notifier à la CBFA son intention d'exercer dans un autre État membre. Le registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances mentionne les États membres dans lesquels l'intermédiaire développe une activité par le biais du passeport européen.

te oefenen, moeten zich bij de CBFA laten inschrijven in het register, onder dezelfde voorwaarden als de in België gevestigde verzekerings- of herverzekeringstussenpersonen.

Het register onderscheidt de categorieën «verzekeringsmakelaars», «verzekeringsagenten» en «verzekeringssubagenten». De bestaande categorie «overige verzekeringstussenpersonen» wordt geschrapt. De ervaring heeft geleerd dat deze categorie overbodig is. Er is in het verleden immers nooit gebruik van gemaakt. Artikel 7 bepaalt dat niemand van de titel van verzekeringsmakelaar, verzekeringsagent of verzekeringssubagent onrechtmatig gebruik mag maken.

Artikel 5, § 2, stelt dat een verzekerings- of herverzekeringsonderneming die in België gevestigd is of de toelating heeft om er haar bedrijf uit te oefenen, uitsluitend een beroep mag doen op een conform § 1 ingeschreven verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon. Onverminderd de sancties voorzien bij artikel 15 van de wet, is in geval van niet-naleving van deze bepaling de betrokken onderneming burgerrechtelijk aansprakelijk voor de handelingen van de tussenpersoon.

Artikel 5 van de wet zet artikel 3 van de richtlijn om.

Artikel 11

Artikel 11 heft het huidig artikel 6 van de wet op. De bepalingen van het opgeheven artikel 6 zijn grotendeels overgenomen in het nieuwe artikel 12bis.

Artikel 13

Artikel 13 vervangt het huidig artikel 8 van de wet door een nieuw artikel 8. Dit artikel 8 zet artikel 6 van de richtlijn om.

Artikel 6 van de richtlijn legt de kennisgevingsprocedure vast voor het uitoefenen van de werkzaamheden van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling in het kader van het vrij verrichten van diensten of de vrijheid van vestiging in een lidstaat van ontvangst.

Een in België ingeschreven tussenpersoon moet de CBFA in kennis stellen van zijn voornemen om werkzaamheden uit te oefenen in een andere lidstaat. In het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen wordt vermeld in welke lidstaten de tussenpersoon werkzaamheden uitoefent op basis van het Europees paspoort.

L'intermédiaire immatriculé dans un autre État membre peut commencer ses activités en Belgique après avoir informé les autorités compétentes de son État d'origine. La CBFA l'informe des dispositions d'intérêt général qui lui sont imposées.

Article 14

L'article 14 modifie l'article 9 de la loi. Dans l'actuel article 9, dont le texte constituera le § 1er, l'alinéa 6 est abrogé. Les mesures que peut prendre la CBFA en cas de nonrespect de la loi sont définies dans un nouvel article 13bis.

L'alinéa 4 modifié prévoit que l'organisme central est responsable du contrôle du respect des exigences de l'article 10.

Par ailleurs, l'article 9 est complété par un § 2. Conformément aux principes décrits à l'article 3, paragraphe 2, de la directive, l'article 9, § 2, stipule que la CBFA, qui constitue le guichet unique en Belgique auprès duquel le public peut s'informer à propos des intermédiaires d'assurances et de réassurances, publie et tient à jour sur son site Internet la liste des intermédiaires immatriculés.

Article 15

L'article 15 modifie l'article 10 de la loi pour l'aligner sur l'article 4 de la directive. L'actuel article 10 répondait déjà dans une large mesure aux exigences de la directive.

L'article 10, alinéa 1er, 4°, de la loi étend, conformément à l'article 4, paragraphe 3, de la directive, la condition de couverture de la responsabilité professionnelle à tout le territoire de l'EEE, même si l'intermédiaire n'a pas manifesté son intention de couvrir des risques hors du territoire belge.

L'article 10, 6^obis, prévoit l'obligation d'adhérer à un système de médiation extrajudiciaire. Cette disposition se situe dans le droit fil de l'article 11 de la directive. Le Conseil d'État observe, dans son avis, que l'article 10 de la directive impose aux États membres de veiller à mettre en place des procédures permettant aux intéressés de déposer plainte contre des intermédiaires d'assurances et de réassurances. Le Conseil d'État ajoute qu'en vue de garantir une transposition correcte de la disposition concernée de la directive, le législateur de-

Een tussenpersoon die in een andere lidstaat is ingeschreven, mag zijn werkzaamheden aanvatten in België na de bevoegde autoriteiten in zijn lidstaat van herkomst hiervan in kennis te hebben gesteld. De CBFA brengt hem de bepalingen van algemeen belang ter kennis die op hem van toepassing zijn.

Artikel 14

Artikel 14 wijzigt artikel 9 van de wet. In het bestaande artikel 9, waarvan de tekst § 1 zal vormen, wordt het zesde lid opgeheven. De maatregelen die de CBFA kan nemen bij niet naleving van de wet, worden gedefinieerd in een nieuw artikel 13bis.

Het gewijzigde vierde lid bepaalt dat de centrale instelling verantwoordelijk is voor het nazicht van de naleving van de vereisten van artikel 10.

Verder wordt artikel 9 aangevuld met een § 2. Overeenkomstig de in artikel 3, punt 2, van de richtlijn vastgelegde beginselen, bepaalt artikel 9, § 2, dat de CBFA, die in België het éne loket is waar het publiek informatie kan inwinnen over de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen, de lijst van alle ingeschreven tussenpersonen op haar website moet publiceren en up-to-date houden.

Artikel 15

Artikel 15 wijzigt artikel 10 van de wet om het in overeenstemming te brengen met artikel 4 van de richtlijn. Het huidige artikel 10 beantwoordde reeds in belangrijke mate aan de vereisten van de richtlijn.

Conform artikel 4, punt 3, van de richtlijn breidt artikel 10, 4°, van de wet de vereiste beroeps-aansprakelijkheidsdekking uit waardoor de dekking moet gelden voor het gehele EER-grondgebied, ook al heeft de tussenpersoon niet de bedoeling risico's buiten het Belgische grondgebied te dekken.

Artikel 10, 6^obis, voorziet de verplichting toe te treden tot een buitengerechtelijke klachtenregeling. Deze bepaling is conform artikel 11 van de richtlijn. In haar advies merkt de Raad van State op dat artikel 10 van de richtlijn de lidstaten opdraagt te zorgen voor het instellen van een procedure die belanghebbenden de mogelijkheid biedt klachten over verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen in te dienen. De Raad van State voegt eraan toe dat de wetgever zelf, ter wille van een behoorlijke omzetting van de betrokken richtlijn-

vra lui-même déterminer les règles de base du système de traitement des plaintes qu'il vise. Le gouvernement a établi à l'article 10, 6°*bis*, qui règle cette matière, les principes de base que l'arrêté royal doit préciser.

Article 16

L'article 16 introduit un nouvel article 10*bis* dans la loi. Cet article instaure, pour les intermédiaires d'assurances et de réassurances ayant la qualité de personne morale, des exigences qualitatives, d'une part en ce qui concerne les dirigeants, et d'autre part en ce qui concerne les actionnaires exerçant un contrôle sur les intermédiaires.

Ces exigences sont analogues à celles que prévoit déjà la législation financière pour d'autres catégories d'entreprises financières soumises au contrôle de la CBFA, en particulier les entreprises d'investissement, les établissements de crédit et les entreprises d'assurances. Le Conseil d'État observe, dans son avis, que l'article 10*bis*, 2°, en projet, n'est pas clair, et propose d'en adapter la formulation. Le gouvernement n'a pas suivi le Conseil d'État sur ce point. La disposition de l'article 10*bis*, 2°, est identique aux dispositions existantes de la législation financière, dispositions qui n'ont pas, à ce jour, donné lieu à des difficultés d'interprétation (voir par exemple l'article 17, alinéa 2, de la loi précitée du 22 mars 1993, et l'article 59, alinéa 2, de la loi précitée du 6 avril 1995). La finalité et la portée de ces dispositions étant identiques, le gouvernement est d'avis qu'il convient que la rédaction de l'article 10*bis*, 2°, se situe dans le droit fil des dispositions existant en cette matière.

L'article 10*bis* transpose notamment l'article 4, paragraphes 1er et 2, de la directive.

Article 17

L'article 17 modifie l'article 11 de la loi.

L'article 11, § 1er, complète la connaissance professionnelle exigée en y ajoutant la connaissance de la législation anti-blanchiment. Tous les candidats intermédiaires d'assurances et de réassurances qui sont soumis désormais à la loi sur la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme sont tenus de suivre une formation dans cette matière.

En outre, à l'article 11 est ajouté un § 2*bis*, qui détermine la connaissance professionnelle requise des diri-

bepaling, de basisregelen van de door hem gewilde klachtenregeling dient vast te stellen. De regering heeft in artikel 10, 6°*bis*, dat deze materie regelt, de basisbeginselen vastgelegd die het koninklijk besluit nader dient te bepalen.

Artikel 16

Artikel 16 voert in de wet een nieuw artikel 10*bis* in. Dit artikel voert voor verzekerings- en herverzekerings-tussen-personen, met de hoedanigheid van rechtspersoon, kwalitatieve vereisten in, enerzijds wat de personen betreft die belast zijn met de leiding, en anderzijds, wat de aandeelhouders betreft die op de tussenperso-nen controle uitoefenen.

Deze vereisten zijn analoog aan deze die de financiële wetgeving reeds voorziet voor andere categorieën van financiële ondernemingen die onder toezicht staan van de CBFA, inzonderheid de beleggingsondernemingen, de kredietinstellingen en de verzekeringsondernemingen. De Raad van State merkt in haar advies op dat het ontworpen artikel 10*bis*, 2°, niet duidelijk is en stelt voor de redactie aan te passen. De regering heeft de Raad van State op dit punt niet gevuld. De bepaling van artikel 10*bis*, 2°, is identiek aan bestaande bepalingen in de financiële wetgeving, die tot op heden geen aanleiding hebben gegeven tot interpretatiemoeilijkheden (zie bijvoorbeeld artikel 17, tweede lid, van de hogergenoemde wet van 22 maart 1993 en artikel 59, tweede lid, van de hogergenoemde wet van 6 april 1995). Gezien opzet en draagwijdte van deze bepalingen identiek zijn, is de regering van mening dat het aangewezen is de redactie van artikel 10*bis*, 2°, nauw te laten aansluiten bij de bestaande bepalingen in deze materie.

Artikel 10*bis* zet onder meer artikel 4 (1) en (2) van de richtlijn om.

Artikel 17

Artikel 17 wijzigt artikel 11 van de wet.

Artikel 11, § 1, vult de vereiste beroepskennis aan met kennis van de witwaswetgeving. Alle kandidaten-verzekeringstussenpersoon en -herverzekerings-tussenpersoon, welke tussenpersonen voortaan onderworpen zijn aan de wet tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, dienen een opleiding in deze materie te volgen.

Voorts wordt in artikel 11 een § 2*bis* ingevoerd, dat de beroepskennis bepaalt die wordt vereist voor perso-

geants effectifs d'une entreprise d'assurances ou de réassurances ayant la qualité de personne morale. Ces dirigeants doivent prouver leurs connaissances en gestion d'entreprise. Cette adaptation met la loi en concordance avec la nouvelle législation relative à l'immatriculation des commerçants aux guichets d'entreprise, qui dispense ces derniers de vérifier les connaissances visées lorsque l'accès à la profession considérée est régi par une loi spécifique.

Enfin, l'article 11, §§ 2 et 3, est complété par des dispositions spécifiques en matière de connaissance requise des intermédiaires de réassurances. L'intermédiaire de réassurances ne doit pas connaître la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre ni la législation sur les pratiques du commerce, qui ne lui sont pas applicables. La durée de l'expérience professionnelle est étendue à 5 années pour les intermédiaires de réassurances, vu que celle-ci est basée majoritairement sur la pratique. Afin de soumettre les examens auxquels sont soumis les intermédiaires d'assurances et de réassurances à des normes minimums, notamment pour l'égalité de traitement des candidats, la loi prévoit que le Roi est habilité à préciser les modalités de ces examens.

Article 19

L'article 19 introduit dans la loi un nouveau chapitre IIbis relatif aux exigences en matière d'information au public. Les dispositions concernées assurent la transposition des articles 12 et 13 de la directive.

Ces informations concernent essentiellement l'immatriculation de l'intermédiaire d'assurances, son statut, et son degré d'indépendance par rapport aux entreprises d'assurances. L'article 12bis nouvellement inséré stipule que les informations doivent être données avant la conclusion du contrat d'assurance, ainsi que, au besoin, lorsque le contrat est modifié ou renouvelé. L'expression «au besoin» doit ici être comprise dans le sens où les informations visées doivent être données chaque fois que le renouvellement ou l'adaptation s'accompagne d'une importante modification du contrat (par exemple une extension ou une limitation de la couverture).

L'intermédiaire d'assurances qui offre des services d'intermédiation en assurances en se fondant sur une analyse impartiale doit désormais motiver les conseils donnés à son client.

nen belast met de effectieve leiding van een verzekerings- of herverzekeringstussen-persoon met de hoedanigheid van rechtspersoon. Deze moeten aantonen over de nodige kennis van bedrijfsbeheer te beschikken. Met deze aanpassing worden de wet en de nieuwe wetgeving inzake de registerinschrijving van handelaars bij ondernemingsloketten op elkaar afgestemd. Deze laatste wetgeving stelt de ondernemingsloketten immers vrij van het controleren van bedoelde vaardigheden indien de toegang tot het betrokken beroep door een specifieke wet wordt geregeld.

Tenslotte wordt artikel 11, § 2 en 3, aangevuld met specifieke bepalingen inzake de kennis die wordt vereist van herverzekeringstussenpersonen. De herverzekeringstussenpersoon dient geen kennis te hebben van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, noch van de wetgeving op de handelspraktijken, die niet op hem van toepassing zijn. Voor de herverzekeringstussenpersonen wordt de duur van de beroepservaring vastgesteld op 5 jaar aangezien zij hun beroepskennis hoofdzakelijk via praktijkervaring verwerven. Teneinde de examens waaraan de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen worden onderworpen, aan minimumnormen te onderwerpen, onder meer voor een gelijke behandeling van de geëxamineerden, bepaalt de wet dat de Koning de modaliteiten van deze examens nader kan bepalen.

Artikel 19

Artikel 19 voegt in de wet een nieuw hoofdstuk IIbis in over de vereisten inzake de informatieverstrekking aan het publiek. De betreffende bepalingen zetten de artikelen 12 en 13 van de richtlijn om.

De gegevens die de verzekeringstussenpersoon dient te verstrekken, betreffen voornamelijk zijn registratie, zijn statuut en de mate waarin hij onafhankelijk is ten aanzien van de verzekeringsondernemingen. Het nieuw ingevoegde artikel 12bis bepaalt dat de informatie moet worden verstrekt voordat een verzekeringsovereenkomst wordt gesloten, en, zonodig, wanneer de overeenkomst wordt gewijzigd of verlengd. «Zonodig» moet aldus worden begrepen dat bedoelde informatie moet worden verstrekt telkens de verlenging of aanpassing gepaard gaat met een belangrijke wijziging van de overeenkomst (bv. een uitbreiding of beperking van de verzekeringsdekking).

Indien de verzekeringstussenpersoon verzekeringsbemiddelingsdiensten aanbiedt steunende op een onpartijdige analyse, moet hij voortaan de adviezen die hij aan zijn cliënt verstrekt motiveren.

Le consommateur doit également être informé de l'instance auprès de laquelle il peut déposer plainte.

L'information doit être donnée au public par écrit, sauf urgence.

L'intermédiaire de réassurances est dispensé de cette obligation, vu la nature de son activité.

L'article 12bis incorpore plus particulièrement les mesures de publicité contenues dans l'article 6 ancien. Il s'agit de la publicité relative à l'identité de l'entreprise d'assurances pour laquelle l'agent travaille, et à l'intermédiaire pour lequel le sous-agent travaille.

Les dispositions du nouveau chapitre IIbis se situent dans le droit fil de la directive. Le considérant 19 de la directive indique qu'en matière d'obligations d'information à fournir par les intermédiaires d'assurances, un État membre peut imposer des dispositions plus strictes que celles prévues par la directive. En particulier en ce qui concerne le paiement de commissions et autres formes de rémunération et de frais, il est de bonne pratique de tendre vers une plus grande transparence, indépendamment du type d'intermédiation ou de distribution.

Article 21

L'article 21 modifie l'article 13 de la loi. Les compétences de la CBFA, chargée de contrôler le respect de la loi, sont désormais précisées. Ces nouvelles dispositions se situent dans le droit fil des règles habituelles du droit financier en matière de contrôle des intermédiaires du secteur financier. La CBFA peut requérir toutes les informations nécessaires à son contrôle, et est dotée d'un pouvoir d'investigation sur place. Elle collabore avec d'autres autorités conformément aux articles 75 et 77, §§ 1er et 2, de la loi du 2 août 2002, ce qui revêt une importance particulière en raison de l'introduction du passeport européen pour les intermédiaires d'assurances et de réassurances.

Le Conseil d'État observe, dans son avis, que l'article 13, § 1er, alinéa 3, en projet, confère à la CBFA le pouvoir de procéder à des inspections sur place et de prendre connaissance et copie sur place de données, et que le projet devrait prévoir des garanties particulières concernant la visite d'habitations par des représentants de la CBFA. Le gouvernement a, pour des raisons de cohérence et de transparence, opté, dans le projet de loi, pour une formulation dans le droit fil des dispositions en vigueur dans le droit financier. La dis-

De cliënt moet ook in kennis gesteld worden van de instantie waarbij hij een klacht kan indienen.

De informatie dient schriftelijk aan het publiek te worden bezorgd, behoudens in spoedeisende gevallen.

Gezien de aard van zijn werkzaamheden is de hervzerkeringstussenpersoon vrijgesteld van deze verplichting.

Artikel 12bis neemt inzonderheid de bekendmakingsvereisten van het voormalige artikel 6 over. Het gaat om de bekendmaking van de identiteit van de verzekeringsonderneming waarvoor de agent werkzaam is en van de tussenpersoon waarvoor de subagent werkzaam is.

De bepalingen van het nieuwe hoofdstuk IIbis sluiten nauw aan bij de bepalingen van de richtlijn. De overweging 19 van de richtlijn stelt dat met betrekking tot de informatieverplichtingen van een verzekeringstussenpersoon een lidstaat strengere bepalingen kan opleggen dan deze voorzien in de richtlijn. Inzonderheid met betrekking tot de betaling van commissielonen en andere vormen van vergoeding en kosten is het een goede praktijk een grotere transparantie na te streven, ongeacht de bemiddelings- of distributievorm.

Artikel 21

Artikel 21 wijzigt artikel 13 van de wet. De bevoegdheden van de CBFA, belast met het toezicht op de naleving van de wet, worden voortaan nauwer gespecificeerd. De nieuwe bepalingen sluiten aan bij de gangbare regels in het financieel recht inzake het toezicht op tussenpersonen in de financiële sector. De CBFA kan alle inlichtingen die noodzakelijk zijn voor haar toezicht vragen en is bevoegd om ter plaatse inspecties te verrichten. Zij werkt samen met andere autoriteiten, conform de artikelen 75 en 77, §§ 1 en 2, van de wet van 2 augustus 2002, wat inzonderheid van belang is gezien de invoering van het Europees paspoort voor verzekeringen en hervzerkeringstussen-personen.

De Raad van State merkt in haar advies op dat het ontworpen artikel 13, § 1, derde lid, de CBFA de bevoegdheid verleent om ter plaatse inspecties te verrichten en ter plaatse kennis te nemen en afschriften te maken van gegevens, en dat het ontwerp zou moeten worden aangevuld met de vermelding van een aantal bijzondere waarborgen m.b.t. het betreden van woningen door vertegenwoordigers van de CBFA. De regering heeft, om redenen van coherentie en transparantie, in het wetsontwerp geopteerd voor een formulering die

position visée du projet de loi rejoint en particulier l'article 21, § 1er, de la loi de contrôle des assurances, l'article 46 de la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit, l'article 92 de la loi du 6 avril 1995 relative au statut des entreprises d'investissement et à leur contrôle, aux intermédiaires et conseillers en placements, et l'article 186 de la loi du 20 juillet 2004 relative à certaines formes de gestion collective de portefeuilles d'investissement. Tout ceci ne porte pas préjudice à l'obligation pour la CBFA de respecter les principes juridiques généraux en matière de respect des droits (prévus notamment par l'article 15 de la Constitution et par l'article 8 de la CEDH).

L'article 13 transpose l'article 9 de la directive.

Article 22

L'article 22 introduit un nouvel article 13bis. Celui-ci énumère les mesures que peut prendre la CBFA à l'égard des intermédiaires d'assurances et de réassurances qui ne fonctionnent pas en conformité avec la loi ou les arrêtés ou règlements pris pour son exécution.

Article 23

L'article 23 introduit un nouvel article 13ter. Celui-ci énumère les mesures que peut prendre la CBFA à l'égard des entreprises d'assurances qui ne fonctionnent pas en conformité avec la loi ou les arrêtés ou règlements pris pour son exécution.

Article 26

L'article 26 modifie l'article 15 de la loi. L'article 15 de la loi, qui concerne les sanctions pénales suite à une infraction à la loi, a été complété pour sanctionner, entre autres, des infractions telles que l'absence d'indication du numéro d'immatriculation sur les documents émanant de l'intermédiaire, le nonrespect de l'obligation de communiquer toute modification apportée au dossier d'inscription à la CBFA, et le manquement aux règles de publicité contenues au chapitre IIbis. Auparavant, les deux premières infractions existaient, mais n'étaient pas sanctionnées.

nauw aansluit bij de bestaande bepalingen in het financieel recht. Meer bepaald sluit de betreffende bepaling van het wetsontwerp nauw aan bij artikel 21, § 1, van de controlewet verzekeringen, artikel 46 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, artikel 92 van de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs en artikel 186 van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles. Dit alles doet geen afbreuk aan de verplichting voor de CBFA tot naleving van de algemene rechtsbeginselen inzake de eerbiediging van rechten (zoals onder meer neergelegd in artikel 15 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM).

Artikel 13 zet artikel 9 van de richtlijn om.

Artikel 22

Artikel 22 voegt een nieuw artikel 13bis in. Artikel 13bis somt de maatregelen op die de CBFA kan nemen ten aanzien van verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen die niet werken overeenkomstig de wet of de ter uitvoering ervan genomen -besluiten of reglementen.

Artikel 23

Artikel 23 voegt een nieuw artikel 13ter in. Artikel 13ter somt de maatregelen op die de CBFA kan nemen ten aanzien van verzekeringsondernemingen die niet werken overeenkomstig de wet of de ter uitvoering ervan genomen -besluiten of reglementen.

Artikel 26

Artikel 26 wijzigt artikel 15 van de wet dat de strafrechtelijke sancties voor overtredingen van de wet bevat. Aan dit artikel worden een aantal sancties toegevoegd voor bepaalde overtredingen, zoals het niet vermelden van het registratienummer op de documenten van de tussenpersoon, het niet verrichten van de verplichte kennisgeving van elke wijziging van het inschrijvingsdossier aan de CBFA en het niet naleven van de bekendmakingsregels van hoofdstuk IIbis. Deze twee eerste overtredingen bestonden weliswaar al, maar waren tot dusver niet het voorwerp van strafbepalingen.

Article 27

L'article 27 insère dans la loi un nouvel article 15bis, qui introduit la possibilité pour la CBFA d'imposer, d'une part, des astreintes, et d'autre part, de les rendre publiques, lorsqu'une personne n'a pas donné suite à la mise en demeure faite par la CBFA de respecter la loi et ses mesures d'exécution.

Article 28

L'article 28 modifie l'article 16 de la loi. Conformément aux dispositions de la loi du 2 août 2002, cet article habilité la CBFA à prononcer des amendes au titre de sanctions administratives, lorsque les faits sont susceptibles d'encourir une sanction pénale. En ce qui concerne les règles de procédure pour l'imposition de sanctions administratives et les recours contre les décisions de la CBFA, les articles 70 à 72 de la loi du 2 août 2002 sont applicables. Parallèlement, le Gouvernement a également introduit un projet de loi modifiant les articles 121, § 1er, et 122, 19e, de la loi du 2 août 2002.

Le projet de loi prévoit, à l'instar des dispositions actuelles de la loi, que l'amende administrative peut être calculée à raison d'un montant journalier. Par «montant journalier», l'on entend le montant d'amende administrative imposé par journée d'infraction.

Le Conseil d'État observe, dans son avis, que la question pourrait se poser de savoir si le projet ne viole pas le principe général de droit «non bis in idem», garanti entre autres par l'article 14, alinéa 7, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques. En vertu de ce principe, il est interdit de répéter des poursuites «pénales» à l'encontre de quelqu'un lorsqu'une première procédure «pénale» s'est déjà clôturée par une décision définitive. Le gouvernement a, pour des raisons de cohérence et de transparence, opté, dans son projet de loi, pour une formulation dans le droit fil des dispositions en vigueur dans le droit financier (voir par exemple l'article 102 de la loi du 22 mars 1993). Le gouvernement attire à cet égard l'attention sur le fait qu'est d'application l'article 73 de la loi du 2 août 2002, qui stipule que «toute amende administrative imposée par la CBFA à une personne et devenue définitive avant que le juge pénal ait statué définitivement sur les mêmes faits ou des faits connexes, s'impute sur le montant de toute amende pénale qui serait prononcée pour ces faits à l'égard de la même personne».

Artikel 27

Artikel 27 voegt in de wet een nieuw artikel 15bis in dat de CBFA de mogelijkheid geeft om een dwangsom op te leggen en dit tevens openbaar te maken, indien de betrokken persoon geen gevolg geeft aan haar aanmaning om de wet en haar uitvoeringsbesluiten na te leven.

Artikel 28

Artikel 28 wijzigt artikel 16 van de wet. Conform de bepalingen van de wet van 2 augustus 2002 geeft dit artikel de CBFA de bevoegdheid geldboetes op te leggen als administratieve sanctie indien het strafrechtelijk sanctioneerbare feiten betreft. Voor wat de procedure-regels betreft voor het opleggen van administratieve sancties en de verhaalmiddelen tegen beslissingen van de CBFA zijn de artikelen 70 tot 72 van de wet van 2 augustus 2002 van toepassing. Parallel hiermee heeft de Regering ook een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de artikelen 121, § 1, en 122, 19^e, van de wet van 2 augustus 2002.

Het wetsontwerp bepaalt, zoals in de huidige bepalingen van de wet, dat de administratieve boete mag worden berekend in een dagbedrag. Met dagbedrag wordt bedoeld het bedrag aan administratieve boete dat per dag van overtreding wordt opgelegd.

De Raad van State merkt in haar advies op dat de vraag kan rijzen of het ontwerp geen schending inhoudt van het algemeen rechtsbeginsel «non bis in idem», zoals dat wordt gewaarborgd bij onder meer artikel 14, lid 7, van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten. Volgens dat beginsel is het verboden om iemand een tweede maal «strafrechtelijk» te vervolgen, nadat een eerste «strafrechtelijke» procedure al met een definitieve beslissing is afgesloten. De regering heeft, om redenen van coherentie en transparantie, in haar wetsontwerp geopteerd voor een formulering die nauw aansluit bij de bestaande bepalingen in het financieel recht (zie bijvoorbeeld artikel 102 van de wet van 22 maart 1993). De regering wijst er in dit verband op dat artikel 73 van de wet van 2 augustus 2002 van toepassing is, dat stelt dat «elke administratieve geldboete die door de CBFA aan een persoon wordt opgelegd en die definitief is geworden vooraleer de strafrechter zich definitief over dezelfde feiten of samenhangende feiten heeft uitgesproken, wordt aangerekend op het bedrag van elke strafboete die voor deze feiten ten aanzien van dezelfde persoon wordt uitgesproken».

Articles 29 et 30

Les articles 29 et 30 remplacent respectivement les actuels articles 17 et 18 de la loi. Les deux articles nouveaux prévoient des mesures transitoires en vue de permettre aux intermédiaires de réassurances et aux entreprises de réassurances de se mettre en ordre avec la nouvelle réglementation. Ces mesures sont semblables aux mesures transitoires que la loi a prévues lors de son entrée en vigueur pour les intermédiaires d'assurances.

CHAPITRE III

Modifications à la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Article 32

L'article 32 modifie l'article 13 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre. L'article 13 de la loi du 25 juin 1992 est modifié en vue d'offrir une garantie financière supplémentaire au consommateur. Désormais, non seulement tout paiement de la prime à l'intermédiaire est libératoire pour l'assuré, mais en outre, les montants payés par l'assureur à l'intermédiaire ne sont supposés payés à l'assuré ou à l'ayant droit que lorsque celui-ci a réellement reçu ces sommes. La notion d'«ayant droit» doit être entendue au sens large, et comprend notamment, le cas échéant, le bénéficiaire ou la personne lésée. Il n'est pas nécessaire pour ces personnes de devoir prouver le mandat apparent de l'intermédiaire, puisque la nouvelle disposition crée une présomption légale. Cette nouvelle disposition se situe dans le droit fil de l'article 4, paragraphe 4, alinéa 2, point a, de la directive.

Artikelen 29 en 30

De artikelen 29 en 30 vervangen respectievelijk de bestaande artikelen 17 en 18 van de wet. De nieuwe artikelen bevatten overgangsmaatregelen die de herverzekeringstussenpersonen en de herverzekeringsondernemingen de mogelijkheid moeten bieden zich te conformeren aan de nieuwe reglementering. Deze overgangsmaatregelen zijn vergelijkbaar met de overgangsmaatregelen die de wet bij haar inwerkingtreding voorzag voor de verzekeringstussenpersonen.

HOOFDSTUK III

Wijzigingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Artikel 32

Artikel 32 wijzigt artikel 13 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst. Artikel 13 van de wet van 25 juni 1992 wordt gewijzigd teneinde de cliënten een aanvullende financiële waarborg te verlenen. Voortaan is niet enkel de premiebetaling aan de tussenpersoon bevrijdend voor de verzekerde, maar worden ook de bedragen die de verzekeraar aan de tussenpersoon betaalt pas geacht te zijn betaald aan de verzekerde of de rechthebbende, wanneer deze laatste die bedragen daadwerkelijk ontvangen heeft. Het begrip 'rechthebbende' moet in ruime zin worden begrepen en omvat, desgevallend, ondermeer de begunstigde of de benadeelde. Bedoelde personen moeten niet kunnen bewijzen dat de tussenpersoon duidelijk gemanageerd is, aangezien door de nieuwe bepaling een wettelijk vermoeden wordt gecreëerd. Deze nieuwe bepaling sluit volledig aan bij artikel 4 (4), tweede lid, a) van de richtlijn.

AVANT-PROJET DE LOI**soumis à l'avis du Conseil d'État**

Avant-projet de loi modifiant la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre et la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Cette loi vise notamment la transposition en droit belge de la directive 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l'intermédiation en assurance.

CHAPITRE II**Modifications de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances****Art. 3**

Dans l'intitulé de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances, les mots «intermédiation en assurances» sont remplacés par les mots «intermédiation en assurances et en réassurances».

Art. 4

Dans la même loi est inséré, avant l'actuel chapitre 1er, qui devient le chapitre 1^{erbis}, un nouveau chapitre 1er rédigé comme suit:

VOORONTWERP VAN WET**onderworpen aan het advies van de Raad van State**

Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst en van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerbemiddeling en de distributie van verzekeringen

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Met deze wet wordt inzonderheid Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekerbemiddeling, omgezet in Belgisch recht.

HOOFDSTUK II**Wijzigingen van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerbemiddeling en de distributie van verzekeringen****Art. 3**

In het opschrift van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerbemiddeling en de distributie van verzekeringen wordt het woord «verzekerbemiddeling» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekerings-bemiddeling».

Art. 4

In dezelfde wet wordt een nieuw hoofdstuk I ingevoegd, voorafgaand aan het huidige hoofdstuk I dat wordt hernummerd in hoofdstuk Ibis, luidende:

CHAPITRE PREMIER

DéfinitionsArticle 1er

Pour l'application de la présente loi, il y a lieu d'entendre par:

1° «intermédiation en assurances»: toute activité consistant à présenter ou à proposer des contrats d'assurance ou à réaliser d'autres travaux préparatoires à leur conclusion ou à les conclure, ou à contribuer à leur gestion et à leur exécution; ne sont pas considérées comme une intermédiation en assurances:

- les activités exercées par une entreprise d'assurances ou un salarié d'une entreprise d'assurances qui agit sous la responsabilité de cette dernière;

- les activités consistant à fournir des informations à titre occasionnel dans le cadre d'une autre activité professionnelle pour autant que ces activités n'aient pas pour objet d'aider le client à conclure ou à exécuter un contrat d'assurance, la gestion, à titre professionnel, des sinistres d'une entreprise d'assurances ou les activités d'estimation et de liquidation des sinistres;

2° «intermédiation en réassurances»: toute activité consistant à présenter ou à proposer des contrats de réassurance ou à réaliser d'autres travaux préparatoires à leur conclusion ou à les conclure, ou à contribuer à leur gestion et à leur exécution;

ne sont pas considérées comme une intermédiation en réassurances:

- les activités exercées par une entreprise de réassurances ou un salarié d'une entreprise de réassurances qui agit sous la responsabilité de cette dernière;

- les activités consistant à fournir des informations à titre occasionnel dans le cadre d'une autre activité professionnelle pour autant que ces activités n'aient pas pour objet d'aider le client à conclure ou à exécuter un contrat de réassurance, la gestion, à titre professionnel, des sinistres d'une entreprise de réassurances ou les activités d'estimation et de liquidation des sinistres;

3° «intermédiaire d'assurances»: toute personne morale ou physique ayant la qualité de travailleur indépendant au sens de la législation sociale et exerçant des activités d'intermédiation en assurances, même à titre occasionnel, ou ayant accès à cette activité;

4° «intermédiaire de réassurances»: toute personne morale ou physique ayant la qualité de travailleur indépendant

HOOFDSTUK I

Definities

Artikel 1

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

1° «verzekeringsbemiddeling»: de werkzaamheden die bestaan in het aanbieden, het voorstellen, het verrichten van voorbereidend werk tot het sluiten van verzekeringsovereenkomsten of het sluiten van verzekeringsovereenkomsten, dan wel in het assisteren bij het beheer en de uitvoering ervan; worden niet als verzekeringsbemiddeling beschouwd:

- werkzaamheden uitgeoefend door een verzekeringsonderneming of door een werknemer van een verzekeringsonderneming onder de verantwoordelijkheid van deze laatste;

- werkzaamheden bestaande uit incidentele informatieverstrekking in het kader van een andere beroepswerkzaamheid, mits het doel van deze werkzaamheden niet bestaat in het assisteren van de cliënt bij de sluiting of uitvoering van een verzekeringsovereenkomst, in het beroepshalve verrichten van schadebeheer voor een verzekeringsonderneming of in schaderegeling en schade-expertise;

2° «herverzekeringbemiddeling»: de werkzaamheden die bestaan in het aanbieden, het voorstellen, het verrichten van voorbereidend werk tot het sluiten van herverzekeringsovereenkomsten of het sluiten van herverzekeringsovereenkomsten, dan wel in het assisteren bij het beheer en de uitvoering ervan;

worden niet als herverzekeringbemiddeling beschouwd:

- werkzaamheden uitgeoefend door een herverzekeringonderneming of door een werknemer van een herverzekeringonderneming onder de verantwoordelijkheid van deze laatste;

- werkzaamheden bestaande uit incidentele informatieverstrekking in het kader van een andere beroepswerkzaamheid, mits het doel van deze werkzaamheden niet bestaat in het assisteren van de cliënt bij de sluiting of uitvoering van een herverzekeringsovereenkomst, in het beroepshalve verrichten van schadebeheer voor een herverzekeringsonderneming of in schaderegeling en schade-expertise;

3° «verzekeringstussenpersoon»: elke rechtspersoon of elke natuurlijke persoon werkzaam als zelfstandige in de zin van de sociale wetgeving, die activiteiten van verzekeringsbemiddeling uitoefent, zelfs occasioneel, of die er toegang toe heeft;

4° «herverzekeringstussenpersoon»: elke rechts-persoon of elke natuurlijke persoon werkzaam als zelfstandige in de

au sens de la législation sociale et exerçant des activités d'intermédiation en réassurances, même à titre occasionnel, ou accédant à cette activité;

5° «responsable de la distribution»:

a) toute personne physique appartenant à la direction d'une entreprise d'assurances ou de réassurances, ou tout employé au service d'une telle entreprise, et qui, de facto, assume la responsabilité de l'activité d'intermédiation en assurances et en réassurances ou en exerce le contrôle;

b) toute personne physique qui, dans une entreprise d'assurances ou de réassurances, assume de facto la responsabilité à l'égard de personnes chargées de la distribution de produits d'assurance ou de réassurance ou exerce le contrôle sur de telles personnes;

6° «courtier d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui met en relation des preneurs d'assurance et des entreprises d'assurances, ou des entreprises d'assurances et des entreprises de réassurances, sans être lié par le choix de celles-ci;

7° «agent d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui, en raison d'une ou plusieurs conventions ou procurations, au nom et pour le compte d'une seule ou de plusieurs entreprises d'assurances ou de réassurances, exerce des activités d'intermédiation en assurances ou en réassurances;

8° «sous-agent d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances, autre que celui visé aux points 6° et 7°, qui agit sous la responsabilité des personnes visées au 6° ou 7°;

9° «entreprise d'assurances»: une entreprise d'assurances au sens de l'article 91bis, 1° et 2°, de la loi de contrôle des assurances;

10° «entreprise de réassurances»: une entreprise de réassurances au sens de l'article 91bis, 3°, de la loi de contrôle des assurances;

11° «grands risques»: les risques au sens de l'article 5, point d, de la Directive 73/239/CEE du Conseil du 24 juillet 1973 portant coordination des dispositions législatives, réglementaires et administratives concernant l'accès à l'activité de l'assurance directe autre que l'assurance sur la vie, et son exercice;

12° «État membre»: un État membre de l'Espace économique européen;

13° «État membre d'origine»:

a) si l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est une personne physique, l'État membre où il est domicilié et où il exerce ses activités;

b) si l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est une personne morale, l'État membre où est établi son siège

zin van de sociale wetgeving, die activiteiten van herverzekeringsbemiddeling uitoefent, zelfs occasioneel, of die er toegang toe heeft;

5° «verantwoordelijke voor de distributie»:

a) elke natuurlijke persoon behorend tot de leiding van of elke werknemer in dienst van een verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon, die de facto de verantwoordelijkheid heeft van of toezicht uitoefent op de werkzaamheid van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling;

b) elke natuurlijke persoon die in een verzekerings- of herverzekeringsonderneming de facto de verantwoordelijkheid heeft van of toezicht uitoefent op personen die instaan voor de distributie van verzekerings- of herverzekeringsproducten;

6° «verzekeringsmakelaar»: de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon die verzekeringsnemers en verzekeringsondernemingen, of verzekeringsondernemingen en herverzekeringsondernemingen, met elkaar in contact brengt, zonder in de keuze van deze gebonden te zijn;

7° «verzekeringsagent»: de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon die, uit hoofde van een of meer overeenkomsten of volmachten, in naam en voor rekening van één of meerdere verzekerings- of herverzekeringsondernemingen werkzaamheden van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling uitoefent;

8° «verzekeringssubagent»: de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon, andere dan deze bedoeld in de punten 6° en 7°, die handelt onder de verantwoordelijkheid van de in 6° of 7° bedoelde personen;

9° «verzekeringsonderneming»: een verzekeringsonderneming in de zin van art. 91bis, 1° en 2°, van de controlewet verzekeringen;

10° «herverzekeringsonderneming»: een herverzekeringsonderneming in de zin van art. 91bis, 3°, van de controlewet verzekeringen;

11° «grote risico's»: risico's in de zin van artikel 5, punt d), van de Richtlijn 73/239/EWG van de Raad van 24 juli 1973 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot het directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, en de uitoefening daarvan;

12° «lidstaat»: een staat die lid is van de Europese Economische Ruimte;

13° «lidstaat van herkomst»:

a) indien de verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon een natuurlijke persoon is, de lidstaat waar hij zijn woonplaats heeft en zijn werkzaamheden uitoefent;

b) indien de verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon een rechtspersoon is, de lidstaat waar zijn maatschap-

social ou, si cette personne morale n'a pas de siège social aux termes de son droit national, l'État membre où est située son administration centrale;

14° «État membre d'accueil»: l'État membre, autre que l'État membre d'origine, où un intermédiaire d'assurances ou de réassurances a une succursale ou exerce une activité en libre prestation de services;

15° «CBFA»: la Commission bancaire, financière et des assurances;

16° «autorités compétentes»: les autorités au sens de l'article 2, paragraphe 11, de la directive;

17° «support durable»: tout instrument permettant au client de stocker des informations qui lui sont adressées personnellement, de telle sorte qu'elles puissent être consultées ultérieurement pendant une période adaptée à l'objectif de ces informations, et permettant la reproduction exacte des informations stockées;

en particulier, la notion de «support durable» inclut les disquettes informatiques, les CD-ROM, les DVD et le disque dur de l'ordinateur du consommateur sur lequel le courrier électronique est stocké, mais ne comprennent pas un site Internet, sauf si ce site satisfait aux critères spécifiés dans la définition du support durable;

18° «la loi de contrôle des assurances»: la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances;

19° «la loi du 2 août 2002»: la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers;

20° «la directive»: la directive 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l'intermédiation en assurance.»

Art. 5

A l'ancien article 1er de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° l'article 1er devient l'article 1er*bis*;

2° les mots «contrats d'assurance» sont remplacés par les mots «contrats d'assurance ou de réassurance»;

3° les mots «à remplir pour agir en qualité d'intermédiaire d'assurances ou offrir en vente au public des produits d'assurance sous quelque forme que ce soit» sont remplacés par les mots «relatives à l'accès à l'activité d'intermédiation en assurances et en réassurances ainsi qu'à l'exercice de cette activité, la distribution d'assurances».

pelijke zetel is gevestigd of, indien deze rechtspersoon volgens zijn nationale recht geen maatschappelijke zetel heeft, de lidstaat waar zijn hoofdkantoor is gevestigd;

14° «lidstaat van ontvangst»: de lidstaat, andere dan de lidstaat van herkomst, waarin een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon een bijkantoor heeft of vrij diensten verricht;

15° «CBFA»: de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen;

16° «bevoegde autoriteiten»: de autoriteiten in de zin van artikel 2(11) van de richtlijn;

17° «duurzame drager»: elk hulpmiddel dat de cliënt in staat stelt aan hem persoonlijk gerichte informatie op zodanige wijze op te slaan dat hij deze gedurende een voor het doel van de informatie toereikende periode kan raadplegen en waarmee de opgeslagen informatie ongewijzigd kan worden gereproduceerd;

onder duurzame drager wordt in het bijzonder verstaan computerdiskettes, cd-rom's, DVD's en de harde schijf van de computer van de consument waarop de elektronische post wordt opgeslagen, maar niet internet-websites, tenzij die voldoen aan de in de definitie van duurzame drager opgenomen criteria;

18° «de controlewet verzekeringen»: de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen;

19° «de wet van 2 augustus 2002»: de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten;

20° «de richtlijn»: Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling.»

Art. 5

In het vroegere artikel 1 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° artikel 1 wordt hernummerd tot artikel 1*bis*;

2° het woord «verzekeringsovereenkomsten» wordt vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten»;

3° de woorden «waaraan voldaan moet zijn om als verzekeringstussenpersoon op te treden of om verzekeringsproducten aan het publiek te koop aan bieden in welke vorm ook» worden vervangen door de woorden «betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheid van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling, de distributie van verzekeringen».

Art. 6

L'article 2 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 2. § 1er. La présente loi s'applique aux intermédiaires d'assurances et aux intermédiaires de réassurances dont l'État membre d'origine est la Belgique ou qui exercent leur activité en Belgique.

§ 2. La présente loi ne s'applique pas aux personnes visées au § 1er dans les cas suivants:

1° lorsqu'elles exercent leurs activités exclusivement en vue d'assurer ou de réassurer des risques de leur entreprise propre ou du groupe d'entreprises auquel elles appartiennent;

2° lorsque l'intermédiation en assurances ou en réassurances porte sur des contrats d'assurance ou de réassurance pour lesquels toutes les conditions suivantes sont remplies:

- a) le contrat requiert uniquement une connaissance de la couverture offerte par l'assurance;
- b) le contrat n'est pas un contrat d'assurance vie;
- c) le contrat ne comporte aucune couverture de la responsabilité civile;
- d) l'intermédiation en assurances ou en réassurances ne constitue pas l'activité professionnelle principale des personnes considérées;
- e) l'assurance constitue un complément au produit ou au service fourni par un fournisseur quel qu'il soit, lorsqu'elle couvre:
  - i) le risque de mauvais fonctionnement, de perte ou d'endommagement des biens fournis par ce fournisseur, ou
  - ii) l'endommagement ou la perte de bagages et les autres risques liés à un voyage réservé auprès de ce fournisseur, même si l'assurance couvre la vie ou la responsabilité civile, à la condition que cette couverture soit accessoire à la couverture principale relative aux risques liés à ce voyage;
- f) le montant de la prime annuelle ne dépasse pas 500 euros et la durée totale du contrat, reconductions éventuelles comprises, n'est pas supérieure à cinq ans.

§ 3. Les personnes qui, dans une entreprise d'assurances ou de réassurances opérant en Belgique, sont désignées comme responsables de la distribution doivent satisfaire aux mêmes conditions en matière de connaissance professionnelle, d'aptitude et d'honorabilité professionnelle que celles prévues pour les intermédiaires d'assurances et de réassurances à l'article 10, 1°, 2^{o bis} et 3°.

Art. 6

Artikel 2 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999, wordt vervangen als volgt:

«Art. 2. § 1. Deze wet is van toepassing op de verzekeringstussenpersonen en de herverzekeringstussenpersonen met België als lidstaat van herkomst of die in België werkzaam zijn.

§ 2. Deze wet is niet van toepassing op de in § 1 bedoelde personen, in de hiernavolgende gevallen:

1° wanneer zij hun activiteiten uitsluitend uitoefenen met het oog op het verzekeren of het herverzekeren van risico's van de eigen onderneming of van de groep van ondernemingen waartoe ze behoren;

2° wanneer de verzekering- of herverzekeringsbemiddeling betrekking heeft op verzekering- of herverzekeringsovereenkomsten m.b.t. dewelke alle hiernavolgende voorwaarden vervuld zijn:

- a) de overeenkomst vergt slechts kennis van de verzekeringssdekking die geboden wordt;
- b) de overeenkomst is geen levens-verzekeringsovereenkomst;
- c) de overeenkomst dekt geen aansprakelijkheidsrisico's;
- d) de persoon in kwestie heeft een andere hoofdberoepswerkzaamheid dan verzekering- of herverzekeringsbemiddeling;
- e) de verzekering is een aanvulling op de levering van een product of de verrichting van een dienst door eender welke aanbieder, en dekt:

- i) het risico van defect, verlies of beschadiging van door die aanbieder geleverde goederen; of
- ii) beschadiging of verlies van bagage en andere risico's die verbonden zijn aan een bij die aanbieder geboekte reis, zelfs indien deze verzekering de dekking omvat van levensverzekering- of aansprakelijkheidsrisico's, maar dan wel op voorwaarde dat de dekking bijkomend is aan de hoofddekking van de met de reis verbonden risico's;

f) het bedrag van de jaarlijkse premie is niet hoger dan 500 euro en de volledige looptijd van de overeenkomst, met inbegrip van eventuele verlengingen, bedraagt niet meer dan vijf jaar.

§ 3. De personen die in een verzekering- of herverzekeringsonderneming die in België werkzaam is, als verantwoordelijke voor de distributie zijn aangewezen, moeten voldoen aan dezelfde vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid als de verzekeringen- en herverzekeringstussenpersonen zoals voorgeschreven in artikel 10, 1°, 2^{o bis} en 3°.

Les autres personnes d'une entreprise d'assurances ou de réassurances qui, de quelque manière que ce soit, sont en rapport avec le public en vue d'offrir en vente ou de vendre des produits de leur entreprise doivent satisfaire aux conditions en matière de connaissances professionnelles fixées à l'article 11, § 2.»

Art. 7

L'article 3 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 3. § 1er. Lorsqu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances occupe des travailleurs, les conditions relatives aux connaissances professionnelles, aptitudes et honorabilité professionnelle visées à l'article 10, 1°, 2^{o bis} et 3°, doivent être remplies par les responsables de la distribution.

§ 2. Les autres personnes qui s'occupent directement d'intermédiation en assurances ou en réassurances, en particulier toute personne qui, à cet effet et de quelque manière que ce soit, est en rapport avec le public, doivent satisfaire aux conditions en matière de connaissances professionnelles fixées à l'article 11, § 2.»

Art. 8

A l'article 4 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° le mot «intermédiaires» est remplacé par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances»;

2° les mots «des responsables de la distribution» sont remplacés par les mots «une ou plusieurs personnes physiques comme responsables de la distribution»;

3° les mots «une activité de distribution est exercée» sont remplacés par les mots «est exercée, respectivement, une activité d'intermédiation en assurances ou de distribution d'assurances»;

4° les mots «s'ils y emploient plus de cinq personnes» sont remplacés par les mots «si plus de cinq personnes y opèrent en matière d'intermédiation en assurances ou en réassurances».

Art. 9

L'article 5 de la même loi, remplacé par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 5. § 1er. Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances dont la Belgique est l'État membre d'origine ne peut exercer l'activité d'intermédiation en assurances ou en réas-

De andere personen van een verzekerings- of herverzekeringsonderneming die op welke wijze ook in contact staan met het publiek met het oog op het te koop aanbieden of verkopen van de producten van hun onderneming moeten voldoen aan de in artikel 11, § 2, bepaalde vereisten inzake beroepskennis.»

Art. 7

Artikel 3 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 3. § 1. Als een verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon werknemers in dienst heeft, moeten aan de vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid als bedoeld bij artikel 10, 1°, 2^{o bis} en 3°, worden voldaan door de verantwoordelijken voor de distributie.

§ 2. De andere personen die zich rechtstreeks met verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling bezig houden, inzonderheid iedere persoon die daartoe op welke wijze ook in contact staat met het publiek, moeten voldoen aan de vereisten van beroepskennis als bedoeld in artikel 11, § 2.»

Art. 8

In artikel 4 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord «tussenpersonen» wordt vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen»;

2° de woorden «verantwoordelijken aan voor de distributie» worden vervangen door de woorden «een of meer natuurlijke personen als verantwoordelijke voor de distributie aan»;

3° de woorden «een distributieactiviteit» worden vervangen door de woorden «respectievelijk een verzekeringsbemiddeling- of distributieactiviteit»;

4° de woorden «ze er meer dan vijf personen tewerkstellen» worden vervangen door de woorden «er meer dan vijf personen actief zijn inzake verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling».

Art. 9

Artikel 5 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekraftigd bij de wet van 5 augustus 2003, wordt vervangen als volgt:

«Art. 5. § 1. Geen enkele verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon met België als lidstaat van herkomst, mag de activiteit van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling uit-

surances, s'il n'est préalablement inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA.

Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances ayant comme État membre d'origine un pays autre que la Belgique ne peut exercer en Belgique l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est préalablement inscrit en qualité d'intermédiaire d'assurances ou de réassurances par l'autorité compétente de son État membre d'origine, sans préjudice des dispositions de l'article 8, § 2.

Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances ayant son domicile ou son siège social dans un pays non membre de l'Espace économique européen ne peut exercer en Belgique l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est préalablement inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA.

Le registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA est constitué des catégories suivantes: «courtiers d'assurances», «agents d'assurances» et «sous-agents d'assurances».

Un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne peut être inscrit qu'à l'une des catégories précitées.

§ 2. Les entreprises d'assurances et de réassurances qui ont un établissement en Belgique ou qui y exercent leur activité sans y être établies ne peuvent faire appel à un intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui n'est pas inscrit conformément aux dispositions du § 1er.

Si elles font néanmoins appel à un intermédiaire d'assurances ou de réassurances non inscrit, elles sont civilement responsables pour les actes posés par ces intermédiaires dans le cadre de leur activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances.»

Art. 10

A l'article 5bis inséré dans la même loi par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003 sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa premier, le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances», les mots «entreprise d'assurances» par les mots «entreprise d'assurances ou de réassurances», et les mots «entreprises d'assurances» par les mots «entreprises d'assurances ou de réassurances»; dans le texte néerlandais du même alinéa, le mot «enkele» est remplacé par le mot «meerdere»;

2° l'alinéa 2 est abrogé;

3° à l'alinéa 3 ancien, devenu l'alinéa 2, le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances», et les mots «entreprises d'assurances» par les mots «entreprises d'assurances ou de réassurances»;

4° dans le texte néerlandais de l'alinéa 4 ancien, devenu l'alinéa 3, le mot «dadelijk» est remplacé par le mot «onverwijd».

oefenen, zonder vooraf ingeschreven te zijn in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bijgehouden door de CBFA.

Geen enkele verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon uit een andere lidstaat van herkomst dan België mag in België de activiteit van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling uitoefenen zonder vooraf ingeschreven te zijn als verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon door de bevoegde autoriteit van zijn lidstaat van herkomst, onverminderd het bepaalde bij artikel 8, § 2.

Geen enkele verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon met woonplaats of maatschappelijke zetel in een land buiten de Europese Economische Ruimte, mag in België de activiteit van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling uitoefenen, zonder vooraf ingeschreven te zijn in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bijgehouden door de CBFA.

Het door de CBFA bijgehouden register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen wordt onderverdeeld in de categorieën «verzekeringsmakelaars», «verzekeringsagenten» en «verzekeringssubagenten».

Een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon kan slechts in een van de voormelde categorieën worden ingeschreven.

§ 2. Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen, die een vestiging hebben in België of er hun activiteiten uitoefenen zonder er gevestigd te zijn, mogen geen beroep doen op een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die niet is ingeschreven overeenkomstig het bepaalde in § 1.

Indien zij niettemin beroep doen op een niet ingeschreven verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon zijn zij burgerrechtelijk aansprakelijk voor de handelingen van deze tussenpersonen verricht in het kader van hun activiteit van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling.»

Art. 10

In artikel 5bis, in dezelfde wet ingevoegd bij de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekraftigd bij de wet van 5 augustus 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon», wordt het woord «verzekeringsonderneming» vervangen door de woorden «verzekerings- of een herverzekeringsonderneming», wordt het woord «enkele» vervangen door het woord «meerdere» en wordt het woord «verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsondernemingen»;

2° het tweede lid wordt opgeheven;

3° in het vroegere derde lid, dat het tweede lid is geworden, wordt het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon» en wordt het woord «verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsondernemingen»;

4° in het vroegere vierde lid, dat het derde lid is geworden, wordt het woord «dadelijk» vervangen door het woord «onverwijd».

Art. 11

L'article 6 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999, est abrogé.

Art. 12

L'article 7 de la même loi, remplacé par la loi du 11 avril 1999, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 7. Pour les activités visées par la présente loi, nul ne peut porter le titre de courtier d'assurances, agent d'assurances ou sous-agent d'assurances, ou de courtier, agent ou sous-agent, pour indiquer l'activité d'assurance, de réassurance ou d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances, dans la catégorie «courtiers d'assurances», «agents d'assurances», ou «sous-agents d'assurances» respectivement.»

Art. 13

L'article 8 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 8. § 1er. Tout intermédiaire d'assurances ou de réassurances inscrit en Belgique qui envisage d'exercer pour la première fois des activités dans un autre État membre sous le régime de liberté d'établissement ou de libre prestation de services, en avise préalablement la CBFA. Le registre indique dans quels États membres l'intermédiaire opère en vertu de la liberté d'établissement ou de la libre prestation de services.

Dans le mois de la notification, la CBFA informe de cette intention l'autorité compétente de l'État membre d'accueil qui le souhaite, et communique cette notification à l'intermédiaire concerné.

§ 2. L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances inscrit dans un État membre autre que la Belgique peut commencer ses activités en Belgique, soit sous le régime de liberté d'établissement, soit sous celui de libre prestation de services, après en avoir avisé l'autorité compétente de son État membre d'origine, et après que cette autorité a averti la CBFA conformément à la disposition de droit européen en la matière. La CBFA publie la liste de ces intermédiaires d'assurances et de réassurances sur son site web et veille à sa mise à jour régulière sur la base des données dont elle dispose.

L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances visé à l'alinéa 1er doit respecter, dans l'exercice de ses activités, les dispositions légales et réglementaires applicables en Belgique aux intermédiaires d'assurances et de réassurances pour des motifs d'intérêt général. La CBFA communique à ces intermédiaires d'assurances et de réassurances quelles dispositions sont, à sa connaissance, d'intérêt général.

§ 3. Les intermédiaires d'assurances et de réassurances visés au § 1er, alinéa 2, ainsi que les intermédiaires d'assurances et de réassurances visés au § 2, peuvent commencer

Art. 11

Artikel 6 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999, wordt opgeheven.

Art. 12

Artikel 7 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 11 april 1999, wordt vervangen als volgt:

«Art. 7. Voor de werkzaamheden bedoeld bij deze wet, mag niemand de titel dragen van verzekeringsmakelaar, verzekeringssagent of verzekeringssubagent, of van makelaar, agent, of subagent, met verwijzing naar de activiteit van verzekeringen, herverzekeringen, verzekering- of herverzekeringsbemiddeling, tenzij hij in het register van de verzekering- en herverzekeringstussenpersonen is ingeschreven, respectievelijk in de categorie «verzekeringsmakelaars», «verzekeringssagenten», «verzekeringssubagenten»..»

Art. 13

Artikel 8 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999, wordt vervangen als volgt:

«Art. 8. § 1. Elke in België ingeschreven verzekering- of herverzekeringstussenpersoon die voornemens is voor het eerst in een andere lidstaat werkzaamheden uit te oefenen in het stelsel van vrijheid van vestiging of vrijheid van dienstverrichting, stelt de CBFA daarvan vooraf in kennis. In het register wordt aangegeven in welke lidstaten de tussenpersoon werkzaam is door middel van vrijheid van vestiging of vrijheid van dienstverrichting.

De CBFA stelt binnen een maand na deze kennisgeving de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst die dit wenst van dit voornemen in kennis, en brengt de betrokken tussenpersoon van deze kennisgeving op de hoogte.

§ 2. De in een andere lidstaat dan België ingeschreven verzekering- of herverzekeringstussenpersoon kan zijn werkzaamheden in België aanvangen, hetzij door middel van vrijheid van vestiging, hetzij door middel van vrijheid van dienstverrichting, nadat hij de bevoegde autoriteit van zijn lidstaat van herkomst hiervan in kennis heeft gesteld, en nadat deze autoriteit de CBFA op de hoogte gebracht heeft overeenkomstig de Europeesrechtelijke bepalingen terzake. De CBFA maakt de lijst van deze verzekering- en herverzekeringstussenpersonen bekend op haar website en zorgt voor een regelmatige actualisering ervan op basis van de haar beschikbare gegevens.

De in het eerste lid bedoelde verzekering- of herverzekeringstussenpersoon moet bij de uitoefening van zijn werkzaamheden de wettelijke en reglementaire bepalingen naleven die in België van toepassing zijn op de verzekering- en herverzekeringstussenpersonen om redenen van algemeen belang. De CBFA deelt de hier bedoelde verzekering- en herverzekeringstussenpersonen mee welke bepalingen naar haar weten van algemeen belang zijn.

§ 3. De verzekering- en herverzekeringstussenpersonen bedoeld in § 1, 2de lid, en de verzekering- en herverzekeringstussenpersonen bedoeld in § 2, kunnen hun werkzaamheden

leurs activités dans l'État membre d'accueil concerné au plus tôt un mois après avoir été avisés par l'autorité compétente de leur État membre d'origine.»

Art. 14

A l'article 9 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999, modifié par la loi du 2 août 2002 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° le texte existant de l'article 9 constituera le § 1er, étant entendu que le texte existant de l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, est modifié conformément aux 2° à 9° ciaprès;

2° à l'alinéa 1er de l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, le mot «immatriculation» est remplacé par le mot «inscription»;

3° à l'alinéa 2 de l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, les mots «les activités décrites à l'article 2, § 1er» sont remplacés par les mots «l'intermédiation en assurances ou en réassurances»;

4° l'alinéa 4 de l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, est remplacé par la disposition suivante: «Sans préjudice des dispositions de l'article 10, plusieurs candidats peuvent introduire leur demande d'inscription collectivement si le respect de leurs obligations visées à l'article 10 est vérifié par un organisme central. Cet organisme central doit être un intermédiaire d'assurances, un intermédiaire de réassurances, une entreprise d'assurances, une entreprise de réassurances, une entreprise soumise à la surveillance complémentaire sur les entreprises d'assurances au sens de l'article 91ter de la loi de contrôle des assurances, ou un autre organisme ou entreprise qui remplit les conditions déterminées par le Roi sur proposition de la CBFA. En ce cas, la demande d'inscription est introduite par l'organisme central sous sa responsabilité. Pour l'application de la présente loi, leur dossier sera traité comme s'il s'agissait d'une seule entreprise. L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est radié d'office du registre lorsque l'organisme central demande le retrait de son inscription.»;

5° à l'alinéa 5 de l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, les mots «aux documents visés à l'alinéa 3» sont remplacés par les mots «aux données des documents mentionnés au présent paragraphe»; dans le texte néerlandais du même alinéa, les mots «zijn beslissing» sont remplacés par les mots «haar beslissing»;

6° l'alinéa 6 de l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, est abrogé;

7° à l'alinéa 7 de l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, les mots «établies dans la déclaration» sont insérés entre les mots «les conditions» et les mots «de l'article 5bis»;

8° l'alinéa 8 et dernier de l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, est abrogé;

9° l'article 9, devenu l'article 9, § 1er, est complété par un § 2, rédigé comme suit:

in de betrokken lidstaat van ontvangst ten vroegste aanvangen één maand na de datum van hun in kennisstelling door de bevoegde autoriteit van hun lidstaat van herkomst.»

Art. 14

In artikel 9 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999, gewijzigd bij de wet van 2 augustus 2002 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekragtigd bij de wet van 5 augustus 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de bestaande tekst van artikel 9 zal § 1 vormen, met dien verstande dat de bestaande tekst van artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, wordt gewijzigd overeenkomstig 2° tot 9° hierna;

2° in het eerste lid van artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, wordt het woord «registratie» vervangen door het woord «inschrijving»;

3° in het tweede lid van artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, worden de woorden «de werkzaamheden omschreven in artikel 2, § 1,» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling»;

4° het vierde lid van artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, wordt vervangen als volgt: «Zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van artikel 10 kunnen meerdere kandidaten hun aanvraag tot inschrijving collectief indienen, indien de naleving van hun verplichtingen als bedoeld in art. 10 door een centrale instelling wordt geverifieerd. Deze centrale instelling moet een verzekerings-tussenpersoon zijn, een herverzekeringsstussenpersoon, een verzekeringsonderneming, een herverzekeringsonderneming, een onderneming opgenomen in het aanvullend toezicht op een verzekeringsonderneming in de zin van artikel 91ter van de controlewet verzekeringen, of een andere onderneming of instelling die voldoet aan de voorwaarden door de Koning bepaald op voorstel van de CBFA. In dat geval wordt de inschrijvingsaanvraag door de centrale instelling ingediend onder haar verantwoordelijkheid. Voor de toepassing van deze wet wordt hun dossier behandeld alsof het om een enkele onderneming ging. De verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon wordt van rechtswege uit het register geschrapt wanneer de centrale instelling de intrekking van diens inschrijving vraagt.»;

5° in het vijfde lid van artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, worden de woorden «zijn beslissing» en «de in het derde lid vermelde documenten» respectievelijk vervangen door de woorden «haar beslissing» en «de gegevens van de in deze paragraaf vermelde documenten»;

6° het zesde lid van artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, wordt opgeheven;

7° in het zevende lid van artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, worden de woorden «neergelegd in de verklaring» ingevoegd tussen de woorden «aan de voorwaarden» en de woorden «van artikel 5bis»;

8° het achtste en laatste lid van artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, wordt opgeheven;

9° artikel 9, dat artikel 9, § 1, is geworden, wordt aangevuld met een § 2, luidende:

«§ 2. La liste des intermédiaires d'assurances et de réassurances inscrits est publiée sur le site web de la CBFA. Cette dernière se charge d'actualiser régulièrement ce site web sur la base des données dont elle dispose.

Le site web mentionne pour chaque intermédiaire d'assurances ou de réassurances les données nécessaires à son identification, la date de son inscription, la catégorie dans laquelle il est inscrit, le cas échéant la date de sa radiation, ainsi que toute autre information que la CBFA estime utile pour une information correcte du public. La CBFA détermine les conditions auxquelles la mention de la radiation d'un intermédiaire est retirée du site web.»

Art. 15

A l'article 10 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° au début de l'alinéa 1er, les mots «des intermédiaires d'assurance» sont remplacés par les mots «des intermédiaires d'assurances et de réassurances», et les mots «intermédiaire d'assurance» sont remplacés par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances»;

2° l'alinéa 1er, 1°, est remplacé par la disposition suivante: «1° Posséder les connaissances professionnelles requises telles qu'elles sont déterminées par l'article 11.»;

3° un 2°*bis*, rédigé comme suit, est inséré à l'alinéa 1er: «2°*bis* Posséder une aptitude et une honorabilité professionnelle suffisantes.»;

4° la première phrase de l'alinéa 1er, 3°, est abrogée, et à l'alinéa 1er, 3°, les mots «loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «loi de contrôle des assurances»;

5° la première phrase de l'alinéa 1er, 4°, est remplacée par la disposition suivante: «Etre couvert par une assurance de la responsabilité civile professionnelle couvrant tout le territoire de l'Espace économique européen.»;

6° à l'alinéa 1er, 4°, le mot «intermédiaires», qui apparaît deux fois, est remplacé chaque fois par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances», les mots «d'entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «entreprises d'assurances ou de réassurances» et les mots «pour le compte ou» sont remplacés par les mots «pour le compte et»;

7° à l'alinéa 1er, 5°, les mots «contrats d'assurance» de la phrase introductory sont remplacés par les mots «contrats d'assurance ou de réassurance», le mot «entreprise» du premier tiret est remplacé par les mots «entreprise d'assurances ou avec une entreprise de réassurances» et les mots «entreprise qui ne fait pas l'objet d'un agrément en Belgique» du second tiret sont remplacés par les mots «entreprise d'assurances autorisée en Belgique ou avec une entreprise de réassurances étrangère»; dans le texte néerlandais du même alinéa 1er, 5°, le mot «verzekeringsovereenkomsten» du premier et du second tiret est chaque fois remplacé par le mot «overeenkomsten»;

«§ 2. De lijst van de ingeschreven verzekeringstussenpersonen wordt bekend-gemaakt op de website van de CBFA. De CBFA zorgt voor een regelmatige actualisering van de website op basis van de haar beschikbare gegevens.

De website vermeldt voor iedere verzekering- en herverzekeringstussenpersoon, de gegevens noodzakelijk voor zijn identificatie, de datum van inschrijving, de categorie waarin hij is ingeschreven, desgevallend de datum van schrapping, evenals alle andere informatie die de CBFA nuttig acht voor een correcte informatie van het publiek. De CBFA bepaalt de voorwaarden waaronder de vermelding van schrapping van een tussenpersoon wordt weggelaten van de website.»

Art. 15

In artikel 10 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekraftigd bij de wet van 5 augustus 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de aanhef van het eerste lid wordt het woord «verzekeringstussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekering- en herverzekeringstussenpersonen» en wordt het woord «verzekeringstussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekering- en herverzekeringstussenpersoon»;

2° het eerste lid, 1°, wordt vervangen als volgt: «1° De vereiste beroepskennis bezitten, als bepaald bij artikel 11.»;

3° in het eerste lid wordt een 2°*bis* ingevoegd, luidend als volgt: «2°*bis* Een voldoende geschiktheid en professionele betrouwbaarheid bezitten.»;

4° de eerste zin van het eerste lid, 3°, wordt opgeheven en in het eerste lid, 3°, worden de woorden «wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «controlewet verzekeringen»;

5° de eerste zin van het eerste lid, 4°, wordt vervangen als volgt: «In het bezit zijn van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die het gehele grondgebied van de Europese Economische Ruimte dekt.»;

6° in het eerste lid, 4°, wordt het woord «tussenpersonen» dat tweemaal voorkomt telkenmale vervangen door de woorden «verzekering- en herverzekeringstussenpersonen», wordt het woord «verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «verzekering- of herverzekeringstussenpersonen» en worden de woorden «waarvoor of» vervangen door de woorden «voor rekening en»;

7° in het eerste lid, 5°, wordt het woord «verzekeringsovereenkomsten» in de inleidende zin vervangen door de woorden «verzekering- of herverzekeringsovereenkomsten», wordt in de Nederlandse tekst onder het eerste streepje en onder het tweede streepje het woord «verzekeringsovereenkomsten» vervangen door het woord «overeenkomsten», wordt onder het eerste streepje het woord «verzekeringsonderneming» vervangen door de woorden «verzekeringsonderneming of met een herverzekeringsonderneming» en worden onder het tweede streepje de woorden «niet in België toegelaten verzekeringsonderneming» vervangen door de woorden «in België gemachtigde verzekeringsonderneming of een buitenlandse herverzekeringsonderneming»;

8° l'alinéa 1er, 6°, est remplacé par la disposition suivante: «6° En ce qui concerne leur activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances en Belgique, ne traiter qu'avec des entreprises qui, en application de la loi de contrôle des assurances, sont agréées pour l'exercice de cette activité en Belgique, ou avec des entreprises qui, en application du chapitre V^{ter} de la même loi, sont autorisées à offrir leurs prestations d'assurances en Belgique.»;

9° un 6ter, rédigé comme suit, est inséré à l'alinéa 1er: «6ter Adhérer à un système extrajudiciaire de traitement des plaintes. Il doit soit avoir adhéré lui-même à un tel système, soit être membre d'une association professionnelle ayant adhéré à un tel système. Il est tenu de contribuer au financement dudit système.

Le Roi définit les conditions de fonctionnement et d'agrément d'un système extrajudiciaire de traitement des plaintes qui est également d'application aux entreprises d'assurance.»;

10° un 6ter, rédigé comme suit, est inséré à l'alinéa 1er: «6ter Respecter les dispositions des articles 12bis, 12ter et 12quater.».

11° l'article est complété par un alinéa 3, rédigé comme suit: «Les intermédiaires d'assurances et de réassurances ainsi que, dans le cas visé à l'article 9, § 1er, alinéa 4, l'organisme central, doivent démontrer à la CBFA, selon les modalités déterminées par cette dernière par voie de règlement, y compris en matière de périodicité, le respect des dispositions prévues par l'alinéa 1er.».

Art. 16

Dans la même loi est inséré un article 10bis, rédigé comme suit:

«Art. 10bis. Les intermédiaires d'assurances et de réassurances ayant la qualité de personne morale ne sont en outre inscrits, et ne conservent leur inscription, qu'à condition:

1° que les personnes à qui est confiée la direction effective disposent de l'honorabilité professionnelle nécessaire, des connaissances professionnelles requises visées à l'article 11, et de l'expérience adéquate pour exercer cette fonction;

2° que la CBFA ait été informée de l'identité des personnes qui, directement ou indirectement, exercent le contrôle sur l'intermédiaire, et considère qu'elles présentent les qualités nécessaires au regard du besoin de garantir une gestion saine et prudente;

ils informeront la CBFA de toute modification de ce contrôle.»

Art. 17

A l'article 11 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003, sont apportées les modifications suivantes:

8° het eerste lid, 6° wordt vervangen als volgt: «6° Wat hun activiteit van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling in België betreft, slechts handelen met ondernemingen die met toepassing van de controlewet verzekeringen toegelaten zijn voor de uitoefening van deze activiteit in België, of met ondernemingen die, met toepassing van hoofdstuk V^{ter}van dezelfde wet, gemachtigd zijn om in België hun verzekerdiensten aan te bieden.»;

9° in het eerste lid wordt een 6ter ingevoegd, luidende als volgt: «6ter. Toetreden tot een buitengerechtelijke klachtenregeling. Hij dient ofwel zelf toegetreden te zijn tot een dergelijke klachtenregeling, ofwel lid te zijn van een beroepsvereniging die is toegetreden tot een dergelijke klachtenregeling. Hij dient bij te dragen tot de financiering van bedoelde klachtenregeling.»

De Koning bepaalt de voorwaarden van werking en erkenning van een buitengerechtelijke klachtenregeling die ook toepasselijk is op de verzekeringsondernemingen.»;

10° in het eerste lid wordt een 6ter ingevoegd, luidend als volgt: «6ter Het bepaalde naleven bij de artikelen 12bis, 12ter en 12quater.»;

11° het artikel wordt aangevuld met een derde lid, luidende als volgt: «De verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen, en in het geval bedoeld in artikel 9, § 1, vierde lid, de centrale instelling, dienen de CBFA, volgens modaliteiten door haar bepaald bij reglement, met inbegrip van de periodiciteit, de naleving aan te tonen van het bepaalde bij het eerste lid.».

Art. 16

In dezelfde wet wordt een artikel 10bis ingevoegd, luidende:

«Art. 10bis. De verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen, met de hoedanigheid van rechtspersoon worden bovendien slechts ingeschreven, en hun inschrijving wordt slechts gehandhaafd, op voorwaarde dat:

1° de personen die met de effectieve leiding worden belast, over de noodzakelijke professionele betrouwbaarheid, de vereiste beroepskennis als bepaald bij artikel 11, en de passende ervaring beschikken om deze functie waar te nemen;

2° de CBFA in kennis is gesteld van de identiteit van, en gelet op de noodzaak van een gezond en voorzichtig beleid overtuigd is van de geschiktheid van, de personen die rechtstreeks of onrechtstreeks de controle uitoefenen over de tussenpersoon;

zij informeren de CBFA over elke wijziging in bedoelde controle.»

Art. 17

In artikel 11 van dezelfde wet, gewijzigd de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekraftigd bij de wet van 5 augustus 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° au § 1er, 1°, A, le signe de ponctuation «.» situé à la fin du point d est remplacé par le signe de ponctuation «;»;

2° le § 1er, 1°, A, est complété comme suit: «e) la législation anti-blanchiment, pour autant que l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances soit soumis à la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme.»;

3° le texte existant de l'alinéa 1er du § 2 devient le 1° du § 2, étant entendu que dans la première phrase, les mots «l'article 2, § 1er, c), à l'article 2, § 2, deuxième alinéa, et à l'article 3, deuxième alinéa» sont remplacés par les mots «l'article 1er, 8°, à l'article 2, § 3, alinéa 2, et à l'article 3, § 2», et que dans la dernière phrase, les mots «l'article 2, § 2, premier alinéa et à l'article 3, premier alinéa» sont remplacés par les mots «l'article 2, § 3, alinéa 1er, et à l'article 3, § 1er» et «§ 1er, B» par «§ 1er, 1°, B»;

4° le texte existant de l'alinéa 2 du § 2 devient le 3° du § 2, étant entendu que les mots «autres personnes» sont remplacés par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances»;

5° au § 2, un 2°, rédigé comme suit, est inséré entre le 1° et le 3°: «2° les intermédiaires de réassurances sont exemptés de la connaissance des matières déterminées au § 1er, 1°, A, a) et c).»;

6° un § 2bis, rédigé comme suit, est inséré:

«§ 2bis. Par les connaissances professionnelles requises telles que visées à l'article 10bis, 1°, on entend une connaissance suffisante de la matière déterminée au § 1er, 1°, B. Cette connaissance est également requise lorsque les personnes visées audit article revêtent la qualité de responsable de la distribution.»;

7° au § 3, 1°, le mot «diplômes» est remplacé par le mot «certificat», et la phrase «Pour les intermédiaires de réassurances, la durée de l'expérience pratique est fixée à cinq ans.» est ajoutée;

8° le § 3, 2°, alinéa 1er, est remplacé par la disposition suivante:

«2° les porteurs d'un certificat de l'enseignement secondaire supérieur, qui auront suivi avec fruit un cours spécialisé en assurances organisé par ou en vertu d'un décret d'un gouvernement communautaire, d'une organisation professionnelle représentative, d'une entreprise d'assurances ou de réassurances ou d'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances, en ce compris les établissements de crédit. Ce cours spécialisé doit être agréé par la CBFA. Le Roi peut, sur proposition de la CBFA, déterminer les modalités auxquelles doivent répondre les examens liés au cours d'assurance visé ici. L'intéressé doit également justifier d'une expérience pratique dont la durée sera fixée par le Roi mais ne pourra excéder deux années. Pour les intermédiaires de réassurances, la durée de l'expérience pratique est fixée à cinq ans.»;

1° in § 1, 1°, A wordt onder d) het leesteken «.» vervangen door het leesteken «;»;

2° § 1, 1° A wordt aangevuld als volgt: «e) de witwaswetgeving, voor zover de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon onderworpen is aan de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme.»;

3° de bestaande tekst van het eerste lid van § 2 wordt onderdeel 1° van § 2, met dien verstande dat in de eerste zin de woorden «artikel 2, § 1, c), in artikel 2, § 2, tweede lid, en in artikel 3, tweede lid» worden vervangen door de woorden «artikel 1, 8°, artikel 2, § 3, tweede lid, en artikel 3, § 2», en dat in de laatste zin de woorden «artikel 2, § 2, eerste lid, en in artikel 3, eerste lid» worden vervangen door de woorden «artikel 2, § 3, eerste lid en in artikel 3, § 1» en «§ 1, B» vervangen wordt door «§ 1, 1°, B»;

4° de bestaande tekst van het tweede lid van § 2 wordt onderdeel 3° van § 2, met dien verstande dat de woorden «andere personen» worden vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen»;

5° in § 2 wordt tussen 1° en 3° een 2° ingevoegd, luidend als volgt: «2° de herverzekeringstussenpersonen zijn vrijgesteld van de kennis van de materies bepaald in § 1, 1°, A, a) en c).»;

6° er wordt een § 2bis ingevoegd, luidend als volgt:

«§ 2bis. Onder de vereiste beroepskennis bedoeld in artikel 10bis, 1°, wordt verstaan, een voldoende kennis van de materie bepaald bij § 1, 1°, B. Deze kennis is vereist, ook indien de in dat artikel bedoelde personen de hoedanigheid hebben van verantwoordelijke voor de distributie.»;

7° in § 3, 1°, wordt het woord «diploma's» vervangen door het woord «getuigschriften» en wordt de zin «Voor herverzekeringstussenpersonen wordt de duur van de praktische ervaring op vijf jaar vastgesteld.» toegevoegd;

8° § 3, 2°, lid 1, wordt vervangen als volgt:

«2° de houders van een getuigschrift van hoger middelbaar onderwijs, die een gespecialiseerde cursus in verzekeringen georganiseerd door of krachtens een decreet van een gemeenschapsregering, een representatieve beroepsorganisatie, een verzekerings- of herverzekeringsonderneming of een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon, met inbegrip van de kredietinstellingen, met vrucht gevuld hebben. Deze gespecialiseerde cursus dient erkend te worden door de CBFA. De Koning kan, op voorstel van de CBFA, de modaliteiten vaststellen waaraan de examens in verband met de hierbedoelde cursus in verzekeringen moeten voldoen. Betrokkene dient ook een praktische ervaring aan te tonen waarvan de duur door de Koning wordt bepaald, doch die niet langer mag zijn dan twee jaar. Voor herverzekeringstussenpersonen wordt de duur van de praktische ervaring op vijf jaar vastgesteld.»;

9° au § 3, 2°, alinéa 2, le mot «intermédiaires» est remplacé par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances»;

10° au § 3, 2°, alinéa 3, les mots «entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «entreprises d'assurances et de réassurances» et le mot «intermédiaires» est remplacé par les mots «intermédiaires d'assurances ou de réassurances»;

11° au § 4, le mot «intermédiaires» est remplacé par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances», les mots «l'article 2, § 2, alinéa 2, et à l'article 3, alinéa 2» sont remplacés par les mots «l'article 2, § 3, alinéa 2, et à l'article 3, § 2», et la phrase «Cette formation de base doit être agréée par la CBFA conformément au § 3, 2°, alinéa 3.» est supprimée.

Art. 18

A l'article 12 de la même loi, modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa 1er, les mots «entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «entreprises d'assurances et de réassurances» et les mots «article 2, § 2» par les mots «article 2, § 3»;

2° l'alinéa 2 est abrogé;

3° à l'alinéa 3, qui devient l'alinéa 2, les mots «intermédiaires d'assurance» sont remplacés par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances», les mots «article 3, alinéa 1er» sont remplacés par les mots «article 3, § 1er» et le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances et de réassurances»;

4° à l'alinéa 3, qui devient l'alinéa 2, les mots «au registre» sont insérés entre les mots «La CBFA inscrit ces personnes» et le mot «en mentionnant»;

5° à l'alinéa 4, qui devient l'alinéa 3, les mots «l'article 2, § 2» sont remplacés par les mots «l'article 2, § 3».

9° in § 3, 2°, lid 2, wordt het woord «tussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekerings-tussenpersonen»;

10° in § 3, 2°, lid 3, wordt het woord «verzekerings-ondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringsondernemingen» en wordt het woord «tussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringstussenpersonen»;

11° in § 4 wordt het woord «tussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekerings-tussenpersonen», worden de woorden «artikel 2, § 2, tweede lid, en in artikel 3, tweede lid» vervangen door de woorden «artikel 2, § 3, tweede lid, en in artikel 3, § 2», en vervalt de zin «Die basisopleiding moet door de CBFA erkend worden overeenkomstig § 3, 2°, derde lid.».

Art. 18

In artikel 12 van dezelfde wet, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekrachtigd bij de wet van 5 augustus 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord «verzekerings-ondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekerings-ondernemingen» en worden de woorden «artikel 2, § 2» vervangen door de woorden «artikel 2, § 3»;

2° het tweede lid wordt opgeheven;

3° in het derde lid, dat het tweede lid wordt, wordt het woord «verzekeringstussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen», worden de woorden «artikel 3, eerste lid» vervangen door de woorden «artikel 3, § 1» en wordt het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekerings-tussenpersoon»;

4° in het derde lid, dat het tweede lid wordt, worden de woorden «in het register» ingevoegd tussen de woorden «door de CBFA ingeschreven» en de woorden «met vermelding van»;

5° in het vierde lid, dat het derde lid wordt, worden de woorden «artikel 2, § 2» vervangen door de woorden «artikel 2, § 3».

Art. 19

Dans la même loi est inséré un chapitre IIbis, contenant les articles 12bis à 12quinquies et rédigé comme suit:

«CHAPITRE IIBIS

informations requises

Section 1re

Informations à fournir par l'intermédiaire d'assurances

Art. 12bis. § 1er. Avant la conclusion d'un contrat d'assurance et, si nécessaire, à l'occasion de sa modification ou de son renouvellement, un intermédiaire d'assurances fournit au moins au client les informations suivantes:

- a) son identité et son adresse;
- b) le registre d'intermédiaires d'assurances dans lequel il a été inscrit, son numéro d'inscription et, en l'absence de numéro d'inscription, les moyens de vérifier qu'il a été inscrit; le cas échéant, la catégorie dans laquelle il a été inscrit;
- c) le nom et l'adresse de l'entreprise d'assurances dans laquelle il détient une participation, directe ou indirecte, supérieure à 10% des droits de vote ou du capital;
- d) le nom et l'adresse de l'entreprise d'assurances ou de l'entreprise mère d'une entreprise d'assurances qui détient une participation, directe ou indirecte, supérieure à 10% des droits de vote ou du capital de l'intermédiaire d'assurances;
- e) le nom et l'adresse de l'organisme auprès duquel les clients et autres parties intéressées peuvent porter plainte concernant des intermédiaires d'assurances.

En outre, l'intermédiaire d'assurances indique au client, en ce qui concerne le contrat fourni:

- i) s'il fonde ses conseils sur une analyse impartiale répondant aux dispositions du § 2, ou
- ii) s'il est soumis à une obligation contractuelle de travailler, dans le secteur de l'assurance, exclusivement avec une seule entreprise d'assurances ou avec plusieurs entreprises d'assurances; dans ce cas, il communique, à la demande du client, le nom et l'adresse de cette (ces) entreprise(s) d'assurances, ou
- iii) s'il n'est pas soumis à l'obligation contractuelle de travailler, dans le secteur de l'assurance, exclusivement avec une seule entreprise d'assurances ou avec plusieurs entreprises d'assurances et s'il ne fonde pas ses conseils sur une obligation d'analyse impartiale; dans ce cas, il communique, à la demande du client, le nom et l'adresse de l'entreprise ou des entreprises d'assurances avec laquelle (lesquelles) il peut travailler et travaille.

Dans les cas où il est exigé de fournir ces informations à la demande du client, celui-ci est informé du droit dont il dispose de solliciter ces informations.

§ 2. Lorsque l'intermédiaire d'assurances informe le client qu'il fonde ses conseils sur une analyse impartiale, il est tenu de fonder ces conseils sur l'analyse d'un nombre suffisant de contrats d'assurance offerts sur le marché, de façon à pouvoir

Art. 19

In dezelfde wet wordt een hoofdstuk IIbis ingevoegd, dat de artikelen 12bis tot 12quinquies bevat, luidende:

«HOOFDSTUK IIBIS

informatievereisten

Afdeling 1

Door de verzekeringstussenpersoon te verstrekken informatie

Art. 12bis. § 1. Voordat een verzekeringsovereenkomst gesloten wordt, en, zonodig, wanneer de overeenkomst gewijzigd of verlengd wordt, verstrekkt de verzekeringstussenpersoon de cliënt ten minste de volgende informatie:

- a) zijn identiteit en adres;
  - b) het register van de verzekeringstussenpersonen waarin hij is ingeschreven, zijn inschrijvingsnummer in het register, en, bij afwezigheid van een inschrijvingsnummer, hoe zijn registerinschrijving kan worden geverifieerd; desgevallend, de categorie waarin hij is ingeschreven;
  - c) de naam en het adres van de verzekeringsonderneming waarin hij een rechtstreekse of middellijke deelname van 10% of meer van de stemrechten of van het kapitaal bezit;
  - d) de naam en het adres van de verzekeringsonderneming of de moederonderneming van een verzekeringsonderneming, die een rechtstreekse of middellijke deelname bezit van meer dan 10% van de stemrechten of van het kapitaal van de verzekeringstussenpersoon;
  - e) de naam en het adres van de instantie waarbij cliënten en andere belanghebbenden klachten over verzekeringstussenpersonen kunnen indienen.
- Bovendien deelt de verzekeringstussenpersoon de cliënt met betrekking tot de aangeboden overeenkomst mee:
- i) dat hij adviseert op grond van een onpartijdige analyse die beantwoordt aan de bepalingen van § 2, dan wel,
  - ii) dat hij een contractuele verplichting heeft om uitsluitend met één verzekeringsonderneming of met meerdere verzekeringsondernemingen verzekeringzaken te doen; in dat geval deelt hij op verzoek van de cliënt tevens de naam en het adres van deze verzekeringsonderneming(en) mee, dan wel,
  - iii) dat hij geen contractuele verplichting heeft om uitsluitend met één verzekeringsonderneming of met meerdere verzekeringsondernemingen verzekeringzaken te doen, en niet adviseert op grond van een verplichting tot een onpartijdige analyse; in dat geval deelt hij op verzoek van de cliënt tevens de naam en het adres mee van de verzekeringsonderneming(en) waarmee hij zaken doet of kan doen.

In de gevallen waarin is voorzien dat bepaalde informatie op verzoek van de cliënt wordt verstrekkt, wordt deze in kennis gesteld van zijn recht om dergelijke informatie te verlangen.

§ 2. Wanneer de verzekeringstussenpersoon de cliënt mededeelt dat hij adviseert op grond van een objectieve analyse, is hij verplicht zijn advies te baseren op een analyse van een toereikend aantal op de markt verkrijgbare verzekerings-

recommander, en fonction de critères professionnels, le contrat d'assurance qui serait adapté aux besoins du client.

§ 3. Avant la conclusion d'un contrat d'assurance spécifique, l'intermédiaire d'assurances détermine, en particulier sur la base des informations fournies par le client, au minimum les exigences et les besoins de ce client, et précise les raisons qui motivent tout conseil fourni au client quant à un produit d'assurance déterminé. Ces précisions sont modulées en fonction de la complexité du contrat d'assurance proposé.

§ 4. Il n'est pas nécessaire de fournir les informations visées aux §§ 1er, 2 et 3 lorsque l'intermédiation en assurances porte sur la couverture de grands risques.

Art. 12ter. L'intermédiaire d'assurances mentionne sur son papier à lettre ainsi que sur les autres documents relatifs à son activité d'intermédiation en assurances et émanant de lui, de même que dans sa publicité, son numéro d'inscription au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances.

A la demande du client, il lui communique la nature et la portée de ses compétences.

Les mentions obligatoires visées à l'alinéa 1er sont complétées, en ce qui concerne les agents d'assurances, par les noms de toutes les entreprises d'assurances au nom et pour le compte desquelles ils exercent des activités d'intermédiation en assurances et, en ce qui concerne les sous-agents d'assurances, par le nom de l'intermédiaire d'assurances pour lequel ils agissent.

Les personnes visées à l'article 2, § 3, mentionnent à chaque contact avec le public le nom de l'entreprise d'assurances pour laquelle elles travaillent directement ou indirectement. Les personnes visées à l'article 3, § 1er, mentionnent à chaque contact avec le public le nom de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances pour lequel elles agissent.

Section 2

Modalités d'information

Art. 12quater

Toute information fournie aux clients en vertu des articles 12bis et 12ter est communiquée:

- a) sur papier ou sur tout autre support durable disponible et accessible au client;
- b) avec clarté et exactitude, d'une manière compréhensible pour le client;
- c) dans l'une des langues officielles de la Belgique ou dans toute autre langue convenue par les parties.

Les informations visées peuvent être fournies oralement lorsque le client le demande, dans le cas où la couverture entre en vigueur immédiatement. Dans ce cas, les informations sont communiquées au client immédiatement après la conclusion du contrat d'assurance, conformément aux dispositions de l'alinéa 1er.

overeenkomsten, zodat hij overeenkomstig professionele criteria in staat is de verzekeringsovereenkomst aan te bevelen die aan de behoeften van de cliënt voldoet.

§ 3. Voorafgaand aan de sluiting van een verzekeringsovereenkomst identificeert de verzekeringstussenpersoon, in het bijzonder rekening houdend met de door de cliënt verstrekte informatie, ten minste de verlangens en behoeften van deze cliënt, en preciseert de elementen waarop zijn advies over een bepaald verzekeringsproduct is gebaseerd. Deze preciseringen variëren in functie van de graad van ingewikkeldheid van de aangeboden verzekeringsovereenkomst.

§ 4. De in de §§ 1, 2 en 3 bedoelde informatie moet niet worden gegeven wanneer de verzekeringsbemiddeling betrekking heeft op de verzekering van grote risico's.

Art. 12ter. De verzekeringstussenpersoon vermeldt op zijn briefpapier en op de andere documenten betreffende zijn activiteit van verzekeringsbemiddeling die van hem uitgaan, alsook in zijn reclame, zijn inschrijvingsnummer in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen.

Op vraag van de cliënt deelt hij hem de aard en de draagwijdte van zijn bevoegdheden mee.

De verplichte vermeldingen bedoeld in het eerste lid worden, voor wat betreft de verzekeringsagenten, aangevuld met de namen van alle verzekeringsondernemingen in wiens naam en voor wiens rekening zij werkzaamheden van verzekeringsbemiddeling uitoefenen, en, voor wat betreft de verzekeringssubagenten, met de naam van de verzekeringstussenpersoon voor wie ze optreden.

De personen bedoeld in artikel 2, § 3, vermelden bij elk contact met het publiek de naam van de verzekeringsonderneming waarvoor zij op directe of indirecte wijze werken. De personen bedoeld in artikel 3, § 1, vermelden bij elk contact met het publiek de naam van de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon voor wie zij optreden.

Afdeling 2

Modaliteiten van informatie-verstrekking

Art. 12quater

Alle informatie die de cliënten op grond van artikel 12bis en 12ter moet worden meegedeeld, wordt verstrekt:

- a) op papier of op een andere duurzame drager die voor de cliënt beschikbaar en toegankelijk is;
- b) op duidelijke, nauwkeurige, en voor de cliënt begrijpelijke wijze;
- c) in een van de officiële talen van België of in elke andere taal die door partijen is overeengekomen.

Bedoelde informatie mag op verzoek van de cliënt mondeling worden meegedeeld in het geval de verzekeringsdekking onmiddellijk ingaat. In dat geval wordt de informatie onmiddellijk na de sluiting van de overeenkomst aan de cliënt meegedeeld, overeenkomstig het bepaalde bij het eerste lid.

En cas de vente par téléphone, les informations fournies au client sont communiquées en application des dispositions de la loi du [...] concernant la commercialisation à distance de services financiers auprès des consommateurs]¹. En ce cas, les informations sont, de même, communiquées au client immédiatement après la conclusion du contrat d'assurance, conformément aux dispositions de l'alinéa 1er.

Art. 20

Le titre du chapitre III est complété comme suit: «et mesures administratives».

Art. 21

L'article 13 de la même loi, modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 13. § 1er. La CBFA est chargée du contrôle du respect des dispositions de la présente loi et des arrêtés et règlements pris pour son exécution.

Elle peut, à cet effet, requérir les informations nécessaires dans le délai qu'elle détermine. Elle peut à cet effet également procéder à des inspections sur place et prendre connaissance et copie sur place de toute donnée en possession de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances ou de l'entreprise d'assurances ou de réassurances.

Lorsque la CBFA relève des pratiques contraires à des législations autres que la présente loi, elle en informe les autorités qui ont ces matières dans leurs attributions. De même, celles-ci informent la CBFA lorsque leurs services ont constaté des infractions aux lois, arrêtés ou règlements commises par des personnes soumises à la présente loi. Ces informations restent soumises au secret professionnel auquel ces autorités sont tenues.

§ 2. En vue d'une bonne application de la loi et des arrêtés et règlements pris pour son exécution, la CBFA coopère avec les autorités compétentes ainsi qu'avec les autorités de pays tiers à vocation similaire, et peut échanger avec ces autorités des informations confidentielles conformément aux dispositions des articles 75 et 77, §§ 1er et 2, de la loi du 2 août 2002.

§ 3. La CBFA informe la Commission européenne de sa désignation, conformément aux dispositions de l'article 7, paragraphe 1er, de la directive.»

Art. 22

Dans la même loi est inséré un article 13bis, rédigé comme suit:

«Art. 13bis. § 1er. Lorsque la CBFA constate qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne fonctionne pas en

In geval van telefonische verkoop geschiedt de aan de cliënt te verstrekken informatie met toepassing van het bepaalde bij de wet van [...] betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten]¹. In dat geval wordt de informatie eveneens onmiddellijk na de sluiting van de overeenkomst aan de cliënt meegedeeld, overeenkomstig het bepaalde bij het eerste lid.

Art. 20

De titel van hoofdstuk III wordt aangevuld als volgt: «en administratieve maatregelen».

Art. 21

Artikel 13 van dezelfde wet, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekragtigd bij de wet van 5 augustus 2003, wordt vervangen als volgt:

«Art. 13. § 1. De CBFA wordt belast met de controle op de naleving van de bepalingen van deze wet en de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen.

Zij kan de daartoe noodzakelijke inlichtingen vorderen binnen de termijn die zij vaststelt. Zij kan daartoe eveneens ter plaatse inspecties verrichten, en ter plaatse kennis nemen en een afschrift maken van elk gegeven in het bezit van de verzekerings-, herverzekeringstussenpersoon, verzekerings- of herverzekeringsonderneming.

Wanneer de CBFA praktijken vaststelt die strijdig zijn met andere wetgevingen dan deze wet, brengt zij de overheden die bevoegd zijn voor deze materies daarvan op de hoogte. Evenzo brengen die overheden de CBFA op de hoogte van de door hen vastgestelde inbreuken op wetten, besluiten of reglementen door personen onderworpen aan deze wet. Deze inlichtingen blijven onderworpen aan de regels van het be-roepsgeheim waartoe die overheden zijn gehouden.

§ 2. Met het oog op een goede toepassing van deze wet en de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen werkt de CBFA samen met de bevoegde autoriteiten en met de autoriteiten van derde landen met een gelijkaardige opdracht, en kan zij met deze autoriteiten vertrouwelijke informatie uitwisselen overeenkomstig het bepaalde bij artikel 75 en 77, §§ 1 en 2, van de wet van 2 augustus 2002.

§ 3. De CBFA informeert de Europese Commissie over haar aanwijzing, overeenkomstig het bepaalde van artikel 7(1) van de richtlijn.»

Art. 22

In dezelfde wet wordt een artikel 13bis ingevoegd, luidende:

«Art. 13bis. § 1. Wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon niet werkt

¹ Voir la proposition de loi transposant la directive 2002/65/CE.

¹ Zie wetsvoorstel tot omzetting van richtlijn 2002/65/EG.

conformité avec les dispositions de la présente loi ou des arrêtés et règlements pris pour son exécution, elle identifie ces manquements et fixe le délai dans lequel il doit être remédié à la situation constatée.

Elle peut interdire pour la durée qu'elle détermine l'exercice de tout ou partie de l'activité de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances et suspendre l'inscription au registre.

Si, au terme de ce délai, la CBFA constate qu'il n'a pas été remédié aux manquements, elle radie l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances concerné.

La radiation entraîne l'interdiction d'exercer l'activité réglementée et de porter le titre.»

§ 2. Par dérogation aux dispositions du § 1er, lorsque la CBFA constate qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne respecte pas les dispositions de l'article 10, alinéa 1er, 2°, 4°, 6bis et 7°, elle met celuici en demeure de remédier au manquement dans un délai d'un mois à compter de la mise en demeure.

Si, au terme de ce délai, il n'a pas été remédié au manquement, l'inscription de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances au registre expire de plein droit. La CBFA en avise l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances concerné.

Art. 23

Dans la même loi est inséré un article 13ter, rédigé comme suit:

«Art. 13ter. Lorsque la CBFA constate qu'une entreprise d'assurances ne fonctionne pas en conformité avec les dispositions de la présente loi ou des arrêtés et règlements pris pour son exécution, elle peut prendre les mesures prévues à l'article 26, § 4, de la loi de contrôle des assurances.»

Art. 24

Dans la même loi est inséré un article 13quater, rédigé comme suit: «Le comité de direction peut confier à un membre du personnel de la CBFA désigné par lui la notification de décisions d'inscription ou de refus d'inscription au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances, ainsi que de décisions de modification, de mise en demeure, de suspension et de radiation de l'inscription.»

Art. 25

A l'article 14 de la même loi, les mots «loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «loi de contrôle des assurances».

overeenkomstig de bepalingen van deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen, identificeert zij deze tekortkomingen en stelt de termijn vast waarbinnen deze toestand moet worden verholpen.

Zij kan voor die termijn het uitoefenen van een deel of het geheel van de activiteit van de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon verbieden en de inschrijving in het register schorsen.

Indien de CBFA na deze termijn vaststelt dat de tekortkomingen niet zijn verholpen, schrapt zij de inschrijving van de betrokken verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon.

De schrapping houdt het verbod in de geregelmenteerde werkzaamheid uit te oefenen en de titel te voeren.

§ 2. In afwijking van het bepaalde in § 1, wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon het bepaalde in artikel 10, eerste lid, 2°, 4°, 6bis en 7°, niet nakomt, maant zij deze aan de tekortkoming te verhelpen binnen een maand na datum van aanmaning.

Indien na deze termijn de tekortkoming niet is verholpen, vervalt de inschrijving van de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon in het register van rechtswege. De CBFA brengt de betrokken verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon hiervan op de hoogte.»

Art. 23

In dezelfde wet wordt een artikel 13ter ingevoegd, luidende:

«Art. 13ter. Wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekeringsonderneming niet werkt overeenkomstig de bepaling van deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen, kan zij de maatregelen nemen als voorzien bij artikel 26, § 4, van de controlewet verzekeringen.»

Art. 24

In dezelfde wet wordt een artikel 13quater ingevoegd, luidende: «Het directiecomité kan de notificatie van beslissingen tot inschrijving of tot weigering van inschrijving in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen, alsmede van beslis-singen tot wijziging, aanmaning, schorsing en schrapping van inschrijving, opdragen aan een door hem aangeduid lid van het personeel van de CBFA.».

Art. 25

In artikel 14 van dezelfde wet worden de woorden «wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «controlewet verzekeringen».

Art. 26

A l'article 15 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa 1er du § 1er, le mot «franc», qui apparaît deux fois, est remplacé chaque fois par le mot «euros»;

2° à l'alinéa 1er du § 1er, le texte du premier tiret est remplacé par la disposition suivante: «exerce l'activité d'intermédiaire d'assurances ou de réassurances sans être inscrit conformément aux dispositions de l'article 5»;

3° à l'alinéa 1er du § 1er, le texte du second tiret est remplacé par la disposition suivante: «ne respecte pas les dispositions de l'article 7»;

4° aux quatrième et cinquième tirets de l'alinéa 1er du § 1er, le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances»;

5° au cinquième tiret de l'alinéa 1er du § 1er, le signe de ponctuation «.» est remplacé par le signe de ponctuation «;»;

6° l'énumération à l'alinéa 1er du § 1er est complétée comme suit:

«- omet de mentionner les informations visées aux articles 12bis et 12ter;

– omet de communiquer à la CBFA les modifications aux informations faisant partie de son dossier d'inscription en exécution des dispositions du chapitre II»;

7° à l'alinéa 2 du § 1er, le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances»;

8° à l'alinéa 3 du § 1er, le mot «franc», qui apparaît deux fois, est remplacé chaque fois par le mot «euros»;

9° au § 3, le mot «franc», qui apparaît deux fois, est remplacé chaque fois par le mot «euros», et les mots «et sera radiée du registre» sont supprimés.

Art. 27

Dans la même loi est inséré un article 15bis, rédigé comme suit:

«Art. 15bis. § 1er. Sans préjudice des autres mesures prévues par la présente loi, la CBFA peut, à l'égard d'une personne qui ne se conforme pas aux mises en demeure qui lui sont faites en vertu de la présente loi ou des arrêtés ou règlements pris pour son exécution

1° infliger une astreinte à raison d'un montant maximum de 25.000 euros par infraction ou de maximum 500 euros par jour de retard;

2° rendre public le fait que cette personne ne s'est pas conformée aux injonctions qui lui ont été faites de respecter, dans le délai déterminé par la CBFA, les dispositions de la présente loi ou des arrêtés ou règlements pris pour son exécution.

Art. 26

In artikel 15 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekraftigd bij de wet van 5 augustus 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid van § 1 wordt het woord «frank», dat tweemaal voorkomt, telkenmale vervangen door het woord «euro»;

2° in het eerste lid van § 1 wordt de tekst van het eerste streepje vervangen als volgt: «de werkzaamheid van verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon uitoefent zonder ingeschreven te zijn overeenkomstig het bepaalde bij artikel 5»;

3° in het eerste lid van § 1 wordt de tekst van het tweede streepje vervangen als volgt: «het bepaalde bij artikel 7 niet naleeft»;

4° in het eerste lid van § 1 wordt zowel onder het vierde streepje als onder het vijfde streepje het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon»;

5° in het eerste lid van § 1 wordt onder het vijfde streepje het leesteken «.» vervangen door het leesteken «;»;

6° op somming in het eerste lid van § 1 wordt aangevuld als volgt:

«- nalaat de bij de artikelen 12bis en 12ter bedoelde informatie te vermelden;

– nalaat om wijzigingen mee te delen aan de CBFA met betrekking tot informatie die deel uitmaakt van zijn inschrijvingsdossier in uitvoering van het bepaalde bij hoofdstuk II»;

7° in het tweede lid van § 1 wordt het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon»;

8° in het derde lid van § 1 wordt het woord «frank», dat tweemaal voorkomt, telkenmale vervangen door het woord «euro»;

9° in § 3 wordt het woord «frank», dat tweemaal voorkomt, telkenmale vervangen door het woord «euro», en vervallen de woorden «en wordt uit het register geschrapt».

Art. 27

In dezelfde wet wordt een artikel 15bis ingevoegd, luidende:

«Art. 15bis. § 1. Onverminderd de andere bij deze wet voorgeschreven maatregelen kan de CBFA een persoon die geen gevolg geeft aan de aanmaningen die hem krachtens deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten of reglementen worden gegeven

1° een dwangsom opleggen van maximum 25.000 euro per overtreding of maximum 500 euro per dag vertraging;

2° openbaar maken dat deze persoon geen gevolg heeft gegeven aan haar aanmaningen om zich binnen de termijn die zij heeft vastgesteld te conformeren aan de voorschriften van deze wet of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten of reglementen.

§ 2. Les dispositions de l'article 16, § 3, sont applicables par analogie à l'encaissement des astreintes.»

Art. 28

L'article 16 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 16. § 1er. La CBFA peut, dans les conditions fixées par la présente loi et pour autant que les faits soient passibles de sanctions pénales, infliger une amende administrative de 25 euros à 25.000 euros, sans excéder 1% des commissions encaissées au cours du dernier exercice, à celui qui a commis une infraction visée à l'article 15 de la présente loi.

En cas de récidive dans un délai de cinq ans, ce maximum est porté à 3% sans que le montant puisse excéder 75.000 euros.

Lorsque le contrevenant est une entreprise d'assurances ou de réassurances, le chiffre de 1% ou 3% visé aux alinéas 1er et 2 est calculé sur les produits techniques et financiers tels qu'appliqués à l'article 82 de la loi de contrôle des assurances. L'amende administrative peut être calculée à raison d'un montant journalier.

§ 2. Lorsque la CBFA constate, sur la base d'indices sérieux, qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne satisfait pas à l'exigence posée à l'article 10, 2^obis, quant à l'aptitude et à l'honorabilité professionnelle suffisantes, ou qu'une personne visée à l'article 10bis, 1°, ne dispose pas de l'honorabilité professionnelle nécessaire et de l'expérience adéquate, elle suit la procédure prévue aux articles 70 à 72 de la loi du 2 août 2002.

§ 3. Si le contrevenant demeure en défaut de payer l'amende administrative, la décision de la CBFA ou la décision de la Cour d'appel passée en force de chose jugée est transmise à l'Administration de l'Enregistrement et des Domaines en vue du recouvrement du montant de l'amende administrative. Le recouvrement se fait au profit du Trésor.

Les poursuites à intenter par l'administration visée à l'alinéa 1er se déroulent conformément à l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949.»

Art. 29

L'article 17 de la même loi, modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003 confirmé par la loi du 5 août 2003, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 17. § 1er. Les intermédiaires de réassurances qui, [à la date d'entrée en vigueur de la présente loi]², exercent l'activité d'intermédiation en réassurances depuis au moins cinq ans, sont autorisés, sans préjudice des dispositions des alinéas 2 et 3, à poursuivre l'exercice de cette activité. Nonobstant les dispositions de l'article 3, les personnes désignées comme responsables de la distribution peuvent poursuivre l'exercice de leurs activités, si elles les exercent déjà depuis cinq ans [au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi].

² Te vervangen door een welbepaalde datum (voorstel : 15.01.2005).

§ 2. Het bepaalde bij artikel 16, § 3, is van overeenkomstige toepassing op de invordering van dwangsommen.»

Art. 28

Artikel 16 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 16. § 1. Onder de bij deze wet gestelde voorwaarden en voor zover de feiten vatbaar zijn voor strafrechtelijke sancties, kan de CBFA een administratieve boete opleggen van 25 euro tot 25.000 euro, zonder 1% van de tijdens het laatste boekjaar geïnde commissielonen te overschrijden, aan hem die een inbreuk heeft gepleegd bedoeld in artikel 15 van deze wet.

In geval van herhaling binnen een termijn van vijf jaar wordt het maximum gebracht op 3% zonder dat het bedrag 75.000 euro mag overschrijden.

In geval de overtreder een verzekerings- of herverzekeringsonderneming is, wordt de in het eerste en tweede lid bedoelde 1% of 3% berekend op de technische en financiële opbrengsten zoals toegepast in artikel 82 van de controlewet verzekeringen. De administratieve boete mag worden berekend in een dagbedrag.

§ 2. In geval de CBFA op basis van ernstige aanwijzingen vaststelt dat een verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon niet voldoet aan de bij artikel 10, 2^obis, gestelde vereiste van voldoende geschiktheid en professionele betrouwbaarheid, of een bij artikel 10bis, 1°, bedoelde persoon niet beschikt over de noodzakelijke professionele betrouwbaarheid en passende ervaring, volgt zij de procedure bepaald bij de artikelen 70 tot en met 72 van de wet van 2 augustus 2002.

§ 3. Indien de overtreder in gebreke blijft de administratieve boete te betalen, wordt de beslissing van de CBFA of de in kracht van gewijsde gegane beslissing van het Hof van Beroep gezonden aan het Bestuur der Registratie en Domeinen met het oog op de invordering van het bedrag van de boete. De invordering geschiedt ten bate van de Schatkist.

De vervolgingen ingesteld door de in het eerste lid bedoelde administratie verlopen overeenkomstig artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949.»

Art. 29

Artikel 17 van dezelfde wet, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003 zoals bekraftigd bij de wet van 5 augustus 2003, wordt vervangen als volgt:

«Art. 17. § 1. De herverzekeringsstussenpersonen die [bij de inwerkingtreding van deze wet]² reeds vijf jaar de werkzaamheid van herverzekeringsbemiddeling uitoefenen, krijgen, onvermindert het bepaalde in het tweede en derde lid, de toelating om die werkzaamheden verder uit te oefenen. Niet-tegenstaande het bepaalde bij artikel 3 kunnen de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen hun werkzaamheden verder uitoefenen, indien zij die [bij de inwerkingtreding van deze wet] reeds vijf jaar uitoefenen.

² Te vervangen door een welbepaalde datum (voorstel: 15.01.2005).

Les intermédiaires de réassurances visés à l'alinéa 1er doivent introduire auprès de la CBFA, dans les six mois de [l'entrée en vigueur de la présente loi]³, une demande d'inscription qui sera accompagnée, le cas échéant, de la liste nominative des personnes désignées comme responsables de la distribution.

La demande doit être accompagnée des pièces justificatives nécessaires qui démontrent que l'intermédiaire de réassurances satisfait aux conditions fixées aux articles 10, 2e, 3e, 4e, 5e, 6e, 6^{e bis}, 7e, et 10bis quant à l'honorabilité professionnelle.

§ 2. Les personnes d'une entreprise de réassurances désignées comme responsables de la distribution, peuvent poursuivre leurs activités si elles les exercent déjà depuis cinq ans au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi. Les entreprises de réassurances concernées doivent communiquer la liste nominative prévue à l'article 12, dans les six mois de l'entrée en vigueur de la présente loi, à la CBFA, ainsi que la preuve que ces personnes répondent aux exigences posées à l'article 10, 3e.

§ 3. Le Roi détermine la date d'entrée en vigueur des dispositions de l'article 10, 6^{e bis}.»

Art. 30

L'article 18 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 18. Les entreprises de réassurances visées à l'article 2, § 3, disposent d'un délai de trois mois [à partir de l'entrée en vigueur de la loi]⁴ pour démontrer à la CBFA que les personnes visées par cet article répondent aux exigences énumérées dans cet article et que les personnes faisant partie de la direction effective visée à l'article 10bis répondent aux exigences posées dans cet article quant à l'honorabilité professionnelle.»

Art. 31

L'article 20 de la même loi est complété par l'alinéa suivant:

«Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, sur avis de la CBFA, et dans les limites établies par la directive, transférer à un autre organisme certaines des compétences attribuées à la CBFA par la présente loi.»

CHAPITRE III

Modifications de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Art. 32

A l'article 13 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre sont apportées les modifications suivantes:

De in het eerste lid bedoelde herverzekerings-tussenpersonen moeten, binnen zes maanden te rekenen van [de inwerkingtreding van deze wet]³, bij de CBFA een aanvraag tot inschrijving indienen waaraan, in voorkomend geval, de naamlijst wordt toegevoegd van de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen.

De aanvraag moet vergezeld gaan van de nodige bewijsstukken waaruit blijkt dat de herverzekerings-tussenpersoon voldoet aan de in artikel 10, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e, 6^e, 6^{e bis}, 7^e, en 10bis voor wat de professionele betrouwbaarheid betreft, gestelde vereisten.

§ 2. De als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen van een herverzekeringsonderneming kunnen hun werkzaamheden verder uitoefenen, indien zij die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds vijf jaar uitoefenen. De betrokken herverzekerings-ondernemingen dienen, binnen zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet, de in artikel 12 bepaalde naamlijst overleggen aan de CBFA, alsook het bewijs dat deze personen beantwoorden aan de in artikel 10, 3^e, gestelde vereisten.

§ 3. De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van het bepaalde bij artikel 10, 6^{e bis}. «

Art. 30

Artikel 18 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 18. De herverzekeringsondernemingen als bedoeld in artikel 2, § 3, beschikken over een termijn van drie maanden [vanaf de inwerkingtreding van de wet]⁴ om de CBFA aan te tonen dat de in dat artikel bedoelde personen aan de in het artikel opgesomde vereisten beantwoorden en dat de personen deel uitmakend van de effectieve leiding als bedoeld in artikel 10bis voor wat de professionele betrouwbaarheid betreft, aan de in het artikel gestelde vereisten beantwoorden.»

Art. 31

Artikel 20 van dezelfde wet wordt aangevuld met het volgende lid:

«De Koning kan bij in Ministerraad overlegd besluit, na advies van de CBFA, binnen de perken van de richtlijn, bepaalde bevoegdheden die bij deze wet aan de CBFA worden toegekend overdragen aan een andere instantie.»

HOOFDSTUK III

Wijzigingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Art. 32

In artikel 13 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° l'intitulé est remplacé par l'intitulé suivant: «Modalités de paiement de la prime et de la prestation d'assurance»;

2° l'article est complété par l'alinéa suivant: «Les montants payés par l'assureur ne sont réputés payés à l'ayant droit que lorsque ce dernier les reçoit effectivement».

CHAPITRE IV

Dispositions finales

Art. 33

La présente loi entre en vigueur le [...].

Art. 34

Notre ministre qui a l'économie dans ses attributions est chargé de l'exécution de la présente loi.

1° de tekst van de titel wordt vervangen door de woorden «Wijze van betaling van de premie en van de verzekeringsprestatie»;

2° het artikel wordt aangevuld met het volgende lid: «Bedragen door de verzekeraar betaald zijn slechts verondersteld betaald te zijn aan de rechthebbende wanneer deze laatste de bedragen effectief ontvangt.».

HOOFDSTUK IV

Slotbepalingen

Art. 33

Deze wet treedt in werking [...].

Art. 34

Onze minister bevoegd voor Economie is belast met de uitvoering van deze wet.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
Avis 38.220/1

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Economie, le 14 mars 2005, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, prorogé jusqu'au 27 avril 2005, sur un avant-projet de loi «modifiant la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre et la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances», après avoir examiné l'affaire en ses séances des 14 avril 2005 et 21 avril 2005, a donné, à cette dernière date, l'avis suivant:

PORTEE DE L'AVANT PROJET DE LOI

L'avantprojet de loi soumis pour avis entend modifier, d'une part, la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances et, d'autre part, la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre. Par ces modifications, le législateur vise à transposer en droit interne la directive 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l'intermédiation en assurance⁽¹⁾, étant entendu que certaines des obligations mentionnées dans la directive seront étendues dans le droit interne à d'autres personnes que les intermédiaires d'assurance et de réassurance visés dans la directive⁽²⁾.

La directive 2002/92/CE poursuit un objectif double. Elle vise à promouvoir le bon fonctionnement du marché unique de l'assurance en éliminant les entraves touchant les activités des intermédiaires d'assurance à l'intérieur de l'Espace Économique Européen. Elle vise en outre, par une coordination des dispositions nationales relatives aux exigences professionnelles et à l'immatriculation des personnes exerçant une activité d'intermédiation en assurance, à contribuer à l'achèvement du marché unique des services financiers et à l'amélioration de la protection du consommateur dans ce domaine⁽³⁾. Ce faisant, la directive élabore, en application du principe du «*home country control*», c'est-à-dire l'immatriculation dans le pays d'origine de l'intermédiaire d'assurance ou de réassurance et le contrôle à partir de ce pays, un passeport européen pour les intermédiaires qui veulent exercer leurs activités dans le cadre du marché unique.

⁽¹⁾ Un autre avant projet de loi entend transposer l'article 8, paragraphe 5, de la même directive en modifiant la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers. Le Conseil d'État, section de législation, rend ce jour l'avis 38.219/1 sur cet avant projet de loi.

⁽²⁾ Ainsi, les modifications que le projet entend apporter dans la loi du 27 mars 1995 ont un champ d'application plus étendu que celui de la directive susvisée, certaines des obligations énoncées dans cette directive étant étendues aux responsables de la distribution.

⁽³⁾ Voir les considérants (7) et (8) de la directive 2002/92/CE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
ADVIES 38.220/1

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 14 maart 2005 door de Minister van Economie verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 27 april 2005, van advies te dienen over een voorontwerp van wet «tot wijziging van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst en van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen», heeft, na de zaak te hebben onderzocht op de zittingen van 14 april 2005 en 21 april 2005, op laatstvermelde datum het volgende advies gegeven:

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN WET

Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt tot het wijzigen van, enerzijds, de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen en, anderzijds, de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst. Met die wijzigingen beoogt de wetgever richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling in het interne recht om te zetten⁽¹⁾, met dien verstande dat bepaalde van de in de richtlijn vermelde verplichtingen in het interne recht worden uitgebreid tot andere personen dan de in de richtlijn bedoelde verzekeringsstussenpersonen⁽²⁾.

Richtlijn 2002/92/EG heeft een tweevoudig oogmerk. Zij strekt ertoe de goede werking van de interne verzekeringsmarkt te bevorderen door belemmeringen inzake de werkzaamheden van verzekeringsstussenpersonen binnen de Europese Economische Ruimte weg te werken. Daarnaast beoogt de richtlijn, door middel van een coördinatie van de nationale bepalingen betreffende de vereisten inzake beroepsbekwaamheid en de registerinschrijving van personen die actief zijn op het vlak van de verzekeringsbemiddeling, bij te dragen tot het voltooi van de interne markt voor financiële diensten en tot een betere bescherming van de consument op dat gebied⁽³⁾. Op die wijze brengt de richtlijn met toepassing van het principe van de «*home country control*», d.w.z. de inschrijving in en de controle vanuit het land van herkomst van de (her)verzekeringsstussenpersoon, een Europees paspoort tot stand voor de tussenpersonen die op de interne markt actief willen worden.

⁽¹⁾ Een andere voorontwerp van wet beoogt artikel 8, lid 5, van dezelfde richtlijn door middel van een wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, om te zetten. Over dat voorontwerp van wet brengt de Raad van State, afdeling wetgeving, heden het advies 38.219/1 uit.

⁽²⁾ Zo hebben de wijzigingen die het ontwerp beoogt aan te brengen in de wet van 27 maart 1995 een ruimer toepassingsgebied dan de voorname richtlijn omdat bepaalde van de in die richtlijn vermelde verplichtingen worden uitgebreid tot de verantwoordelijken voor de distributie.

⁽³⁾ Zie de overwegingen (7) en (8) van richtlijn 2002/92/EG.

OBSERVATION GÉNÉRALE

Apparemment, certains éléments de la directive 2002/92/CE ne sont pas transposés par les dispositions en projet ou ne le sont que partiellement. S'il existe des motifs spécifiques à cet égard, l'exposé des motifs devrait les préciser.

Ainsi, l'article 2, paragraphe 7, de la directive définit la notion de «intermédiaire d'assurance lié», sans qu'il n'en soit fait mention dans les dispositions en projet. Si les auteurs du projet estiment que cette notion correspond à une notion différente quant à la forme mais comparable sur le fond dans la législation belge, ils devraient l'indiquer explicitement par souci de clarté. Si, par contre, ils considèrent que la catégorie concernée d'intermédiaire d'assurance n'existe pas dans l'ordre juridique belge, ils devraient veiller à ce que le projet tienne compte de l'hypothèse de l'»intermédiaire d'assurance lié» provenant d'un autre État membre qui souhaite s'établir en Belgique en cette qualité⁽⁴⁾. Exclure pareille hypothèse impliquerait en effet que, sur ce point, la directive n'est pas transposée comme il se doit.

L'article 10 de la directive susvisée charge les États membres de veiller à mettre en place une procédure permettant aux clients et autres intéressés, notamment aux associations de consommateurs, de porter plainte contre des intermédiaires d'assurance et de réassurance, étant entendu qu'il conviendra dans chaque cas de déterminer quelle est la suite donnée aux plaintes. L'article 10, alinéa 1er, 6°bis, en projet de la loi du 27 mars 1995 (article 15, 9°, du projet) prévoit certes que les intermédiaires d'assurance et de réassurance doivent avoir adhéré à un système extrajudiciaire de traitement des plaintes ou qu'ils doivent être membres d'une association professionnelle ayant adhéré à un tel système, mais il est laissé au Roi le soin de définir les «conditions de fonctionnement et d'agrément» d'un système extrajudiciaire de traitement des plaintes qui est également d'application aux entreprises d'assurance. En vue de garantir une transposition correcte de la disposition concernée de la directive, le législateur devra lui-même déterminer les règles de base du système de traitement des plaintes qu'il vise, étant entendu qu'il pourra laisser au Roi le soin d'arrêter les modalités pour la mise en oeuvre des règles fondamentales qu'il a lui-même fixées. La rédaction de la disposition en projet énoncée à l'article 15, 9°, du projet doit être adaptée en ce sens.

ALGEMENE OPMERKING

Bepaalde onderdelen van richtlijn 2002/92/EG worden blijkbaar niet of slechts ten dele omgezet met de ontworpen regeling. Indien daarvoor specifieke redenen bestaan, zouden deze in de memorie van toelichting moeten worden verduidelijkt.

Zo omschrijft artikel 2, lid 7, van de richtlijn het begrip «verbonden verzekeringstussenpersoon», zonder dat van dat begrip melding wordt gemaakt in de ontworpen regeling. Indien de stellers van het ontwerp van ordeel zijn dat met het betrokken begrip een andersluidend, maar inhoudelijk vergelijkbaar begrip overeenstemt in de Belgische regeling, zou dat, ter wille van de duidelijkheid, best met zoveel woorden worden aangegeven. Indien daarentegen de stellers van het ontwerp ervan zouden uitgaan dat de betrokken categorie van verzekeringstussenpersonen niet voorkomt in de Belgische rechtsorde, zou niettemin in het ontwerp rekening moeten worden gehouden met de hypothese dat een uit een andere lidstaat afkomstige «verbonden verzekerings-tussenpersoon» zich in die hoedanigheid in België wil vestigen⁽⁴⁾. Dergelijke hypothese uitsluiten, zou immers impliceren dat de richtlijn op dat punt niet naar behoren wordt omgezet.

Artikel 10 van de voornoemde richtlijn draagt de lidstaten op te zorgen voor het instellen van een procedure die klanten en andere belanghebbenden, met name de consumentenorganisaties, de mogelijkheid biedt klachten over verzekeringen en herverzekeringstussenpersonen in te dienen, waarbij in elk geval moet worden vastgelegd welk gevolg aan de klachten wordt gegeven. In het ontworpen artikel 10, eerste lid, 6°bis, van de wet van 27 maart 1995 (artikel 15, 9°, van het ontwerp) wordt weliswaar bepaald dat verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen dienen te zijn toegetreden tot een buitengerechtelijke klachtenregeling, of dat ze lid dienen te zijn van een beroepsvereniging die is toegetreden tot dergelijke klachtenregeling, maar wordt het aan de Koning overgelaten om de «voorwaarden van werking en erkenning» van een buitengerechtelijke klachtenregeling te bepalen, die ook van toepassing is op de verzekeringsondernemingen. De wetgever zelf dient, ter wille van een behoorlijke omzetting van de betrokken richtlijnbepaling, de basisregelen van de door hem gewilde klachtenregeling vast te stellen, waarbij hij het weliswaar aan de Koning kan overlaten om nadere invulling te geven aan de aldus door hemzelf vastgestelde basisregelen. De redactie van de ontworpen bepaling onder artikel 15, 9°, van het ontwerp moet in die zin worden aangepast.

⁽⁴⁾ On pourrait à cet effet envisager, par exemple, de prévoir dans le projet que des «intermédiaires d'assurance liés», au sens de l'article 2, paragraphe 7, de la directive 2002/92/CE sont soumis à la réglementation en projet ou à certains de ses éléments.

⁽⁴⁾ Daartoe zou bijvoorbeeld kunnen worden overwogen om in het ontwerp te bepalen dat «verbonden verzekeringstussenpersonen», in de zin van artikel 2, lid 7, van richtlijn 2002/92/EG, aan de ontworpen regeling of bepaalde onderdelen ervan worden onderworpen.

EXAMEN DU TEXTE

Article 2

À l'article 2 du projet, le mot «notamment» est superflu et doit être supprimé.

Article 4

1. On rédigera la phrase liminaire de l'article 4 du projet comme suit:

«Avant l'actuel chapitre 1er de la même loi, qui formera le chapitre 1^{er bis}, il est inséré un nouveau chapitre 1er rédigé comme suit:».

2. Étant donné qu'une définition de «la loi de contrôle des assurances» n'est donnée qu'à l'article 1er, 18°, en projet de la loi du 27 mars 1995, il conviendra d'écrire à la fin de l'article 1er, 9°, en projet «de l'article 91bis, 1° et 2°, de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances» et non «de l'article 91bis, 1° et 2°, de la loi de contrôle des assurances».

À la fin de l'article 1er, 10°, en projet, il suffit d'écrire «de l'article 91bis, 3°, de la loi susvisée du 9 juillet 1975».

3. La définition des «grands risques», dans l'article 1er, 11°, en projet, fait référence aux «risques au sens de l'article 5, point d), de la Directive 73/239/CEE du Conseil du 24 juillet 1973". Il a été communiqué au Conseil d'État que la disposition visée de la directive n'a jusqu'à présent pas été transposée en droit interne. Pour ce motif, le projet doit comprendre une définition de la notion de «risques au sens de l'article 5, point d), de la Directive 73/239/CEE du Conseil du 24 juillet 1973".

4. On adaptera la rédaction de l'article 1er, 12°, en projet comme suit:

«12° 'État membre': un État faisant partie de l'Espace économique européen;».

5. L'article 13, § 1er, alinéa 1er, en projet de la loi du 27 mars 1995 (article 21 du projet) désigne la Commission bancaire, financière et des assurances (CBFA) comme l'»autorité compétente» en Belgique. La Commission ne fait donc pas partie des «autorités compétentes» définies à l'article 1er, 16°, en projet (article 4 du projet). Par souci de clarté, on écrira dès lors dans cette dernière disposition:

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

Het in artikel 2 van het ontwerp voorkomende woord «inzonderheid» is overbodig en moet worden geschrapt.

Artikel 4

1. De inleidende zin van artikel 4 van het ontwerp redigere men als volgt:

«Voorafgaand aan het huidige hoofdstuk I van dezelfde wet, dat hoofdstuk Ibis zal vormen, wordt een nieuw hoofdstuk I ingevoegd, luidende:».

2. Aangezien pas in het ontworpen artikel 1, 18°, van de wet van 27 maart 1995 een omschrijving wordt gegeven van «de controlewet verzekeringen», moet op het einde van het ontworpen artikel 1, 9°, worden geschreven «van artikel 91bis, 1° en 2°, van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen» en niet «van art. 91bis, 1° en 2°, van de controlewet verzekeringen».

Op het einde van het ontworpen artikel 1, 10°, volstaat het te schrijven «van artikel 91bis, 3°, van de vooroemde wet van 9 juli 1975».

3. In de omschrijving van «grote risico's», in het ontworpen artikel 1, 11°, wordt gerefereerd aan de «risico's in de zin van artikel 5, punt d), van de Richtlijn 73/239/EEG van de Raad van 24 juli 1973». Aan de Raad van State is meegedeeld dat de genoemde richtlijnbepaling tot dusver niet is omgezet in het interne recht. Om die reden dient in het ontwerp een omschrijving te worden opgenomen van het begrip «risico's in de zin van artikel 5, punt d), van de Richtlijn 73/239/EEG van de Raad van 24 juli 1973».

4. Men passee de redactie van het ontworpen artikel 1, 12°, aan als volgt:

«12° «lidstaat»: een staat die deel uitmaakt van de Europese Economische Ruimte;».

5. In het ontworpen artikel 13, § 1, eerste lid, van de wet van 27 maart 1995 (artikel 21 van het ontwerp) wordt de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) als de Belgische «bevoegde autoriteit» aangewezen. De Commissie valt derhalve niet onder het begrip «bevoegde autoriteiten», zoals dat wordt omschreven in het ontworpen artikel 1, 16° (artikel 4 van het ontwerp). Ter wille van de duidelijkheid schrijve men derhalve in deze laatste bepaling:

«16° ‘autorités compétentes’: les autorités chargées dans les autres États membres de veiller à la mise en oeuvre de la directive 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l’intermédiation en assurance;»⁽⁵⁾.

Article 5

Il convient d’éviter tout article modificatif visant exclusivement à modifier la numérotation d’articles. On écrira dès lors à l’article 5 du projet:

«Art. 5. L’article 1er de la même loi, qui devient l’article 1^{erbis}, est modifié comme suit:

- 1° les mots ‘contrats d’assurance’ sont remplacés par ...;
- 2° les mots ‘à remplir pour agir en qualité ...’».

Article 7

1. Une division en paragraphes est à déconseiller lorsque chaque paragraphe ne comporte qu’un seul alinéa et que cette division ne peut contribuer à une présentation plus claire de l’article divisé. Il y a lieu, pour ce motif, de supprimer la division en paragraphes de l’article 3 en projet de la loi du 27 mars 1995.

2. Dans le texte néerlandais de l’article 3, § 1er (lire: l’article 3, alinéa 1er), en projet, on remplacera le mot «moeten» par «moet».

Article 9

Dans la phrase liminaire de l’article 9 du projet, le segment «confirmé par la loi du 5 août 2003» doit être supprimé.

La phrase liminaire de plusieurs autres dispositions du projet ne doit pas davantage faire état de ce que l’arrêté royal concerné du 25 mars 2003 a été confirmé par la loi du 5 août 2003.

Article 12

À la fin du texte français de l’article 7 en projet, on écrira «..., respectivement, dans la catégorie ‘courtiers d’assurances’, ‘agents d’assurances’ ou ‘sousagents d’assurances’».

«16° «bevoegde autoriteiten»: de autoriteiten die in de andere lidstaten zijn aangewezen om te zorgen voor de uitvoering van richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling;»⁽⁵⁾.

Artikel 5

Een wijzigingsartikel dat uitsluitend strekt tot het vernummeren van artikelen moet worden vermeden. Hiermee rekening houdende schrijve men in artikel 5 van het ontwerp:

«Art. 5. Artikel 1 van dezelfde wet, dat artikel 1bis wordt, wordt gewijzigd als volgt:

- 1° het woord «verzekeringsovereenkomsten» wordt vervangen door ...;
- 2° de woorden «waaraan voldaan moet zijn ...».

Artikel 7

1. Een indeling in paragrafen is niet raadzaam wanneer elke paragraaf slechts uit één lid bestaat en die indeling niet kan bijdragen tot een meer duidelijke voorstelling van het ingedeelde artikel. Om die reden dient de paragraafsgewijze indeling van het ontworpen artikel 3 van de wet van 27 maart 1995 te vervallen.

2. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 3, § 1 (lees: artikel 3, eerste lid), vervange men het woord «moeten» door het woord «moet».

Artikel 9

In de inleidende zin van artikel 9 van het ontwerp moet de zinsnede «zoals bekraftigd bij de wet van 5 augustus 2003» worden geschrapt.

Evenmin dient in de inleidende zin van diverse andere bepalingen van het ontwerp ervan melding te worden gemaakt dat het betrokken koninklijk besluit van 25 maart 2003 werd bekraftigd bij de wet van 5 augustus 2003.

Artikel 12

Men schrijve op het einde van de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 7 «... respectievelijk in de categorie ‘verzekeringsmakelaars’, ‘verzekeringsagenten’ of ‘verzekeringssubagenten’».

⁽⁵⁾ Cette définition s’inspire de la rédaction de l’article 7, paragraphe 1, de la directive 2002/92/CE et tient compte de ce qu’une définition de «la directive» n’est donnée qu’à l’article 1er, 20°, en projet.

⁽⁵⁾ Deze omschrijving sluit aan bij de redactie van artikel 7, lid 1, van richtlijn 2002/92/EG en houdt er rekening mee dat pas in het ontworpen artikel 1, 20°, een omschrijving wordt gegeven van «de richtlijn».

Article 13

Dans le texte néerlandais de l'article 8, ' 3, en projet de la loi du 27 mars 1995, on écrira «§ 1, tweede lid» au lieu de «' 1, 2de lid».

Article 14

1. On rédigera la phrase liminaire de l'article 14 du projet comme suit:

«À l'article 9 de la même loi, modifié par les lois du 11 avril 1999 et du 2 août 2002 et par l'arrêté royal du 25 mars 2003, dont le texte existant formera le § 1er, sont apportées les modifications suivantes:».

On évitera ainsi de devoir mentionner dans chaque subdivision de l'énumération des modifications de l'article 9 de la loi concernée que l'article 9 est «devenu l'article 9, § 1er»⁽⁶⁾. En outre, l'article 14, 1°, du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, en devient superflu, de sorte que cette disposition doit être supprimée.

2. La modification que l'article 14, 7°, du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, entend apporter à l'article 9, alinéa 7, de la loi du 27 mars 1995 implique apparemment que, si l'intermédiaire ne se trouve plus dans les conditions qu'il a mentionnées dans la déclaration sur l'honneur visée à l'article 5bis, alinéa 1er, de la loi susvisée, il est transféré dans une autre catégorie du registre. Si telle est effectivement l'intention, elle pourrait être plus clairement exprimée dans le texte du projet. Il vaudrait alors mieux remplacer l'ensemble de l'article 9, alinéa 7, de la loi concernée, dans une rédaction adaptée. La modification que l'article 14, 7°, du projet entend à présent apporter à l'article 9, alinéa 7, de la loi du 27 mars 1995, n'est pas claire (la déclaration sur l'honneur mentionnée de vérifiables «conditions»?) et est en outre susceptible d'être améliorée sur le plan de la correction de la langue (conditions «établies» dans la déclaration).

Article 15

1. Les auteurs du projet considèrent que l'article 10 de la loi du 27 mars 1995 se compose de plusieurs alinéas, ce qui n'est pas le cas. Dans les différentes subdivisions de l'énumération des dispositions modificatives figurant à l'article 15 du projet, il ne faut dès lors pas mentionner chaque fois que les modifications concernées portent sur «l'alinéa 1er» de l'article 10 de la loi susvisée.

Artikel 13

In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 8, ' 3, van de wet van 27 maart 1995 schrijft men «§ 1, tweede lid» in plaats van «' 1, 2de lid».

Artikel 14

1. Men redigere de inleidende zin van artikel 14 van het ontwerp als volgt:

«Artikel 9 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 11 april 1999 en 2 augustus 2002 en bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, waarvan de bestaande tekst § 1 zal vervallen, wordt gewijzigd als volgt:».

Op die wijze wordt vermeden dat in ieder onderdeel van de opsomming van wijzigingen van artikel 9 van de betrokken wet moet worden vermeld «dat artikel 9, artikel 9, § 1, is geworden»⁽⁶⁾. Bovendien wordt artikel 14, 1°, van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, erdoor overbodig, zodat die bepaling moet worden geschrapt.

2. De wijziging die artikel 14, 7°, van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, beoogt aan te brengen in artikel 9, zevende lid, van de wet van 27 maart 1995, houdt blijkbaar in dat, wanneer de tussenpersoon niet meer verkeert in de omstandigheden die hij in de verklaring op erewoord, bedoeld in artikel 5bis, eerste lid, van de vooroemde wet heeft vermeld, hij naar een andere categorie van het register wordt overgebracht. Indien dat inderdaad de bedoeling is, zou die bedoeling duidelijker in de tekst van het ontwerp tot uiting kunnen worden gebracht. In dat geval zou artikel 9, zevende lid, van de betrokken wet beter in zijn geheel worden vervangen en van een aangepaste redactie worden voorzien. De wijziging die artikel 14, 7°, van het ontwerp nu in artikel 9, zevende lid, van de wet van 27 maart 1995 beoogt aan te brengen, is niet duidelijk (vermeldt de verklaring op erewoord echte «voorraarden»?) en is bovendien voor taalkundige verbetering vatbaar (voorraarden «neergelegd» in de verklaring).

Artikel 15

1. De stellers van het ontwerp gaan ervan uit dat artikel 10 van de wet van 27 maart 1995 uit meer dan één lid bestaat, wat niet het geval is. In de diverse onderdelen van de opsomming van wijzigingsbepalingen, die in artikel 15 van het ontwerp voorkomt, moet derhalve niet telkens worden vermeld dat de betrokken wijzigingen betrekking hebben op het «eerste lid» van artikel 10 van de vooroemde wet.

⁽⁶⁾ La rédaction de l'article 14, 2°, par exemple, du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, pourra alors être simplifiée comme suit: «à l'alinéa 1er, le mot 'immatriculation' est remplacé par le mot 'enregistrement'». La rédaction des autres subdivisions de l'énumération des dispositions modificatives de l'article 9 de la loi du 27 mars 1995 peut être simplifiée de façon similaire.

⁽⁶⁾ De redactie van bijvoorbeeld artikel 14, 2°, van het ontwerp, zoals het om advies is voorgelegd, kan dan worden vereenvoudigd als volgt: «in het eerste lid wordt het woord "registratie" vervangen door het woord "inschrijving"». Ook de redactie van de overige onderdelen van de opsomming van wijzigingsbepalingen van artikel 9 van de wet van 27 maart 1995 kan in gelijkaardige zin worden vereenvoudigd.

2. L'article 15, 1°, du projet commencera de la manière suivante: «dans la phrase introductory, les mots ...» au lieu de «au début de l'alinéa 1er, les mots ...».

3. À l'article 15, 5°, du projet, les textes néerlandais («*In het bezit zijn van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering*») et français («*Être couvert par une assurance de la responsabilité civile professionnelle*») de la disposition en projet ne concordent pas. La question est de savoir s'il ne vaut pas mieux écrire «Faire l'objet d'une assurance de la responsabilité civile professionnelle couvrant ...».

4. À l'article 15, 6°, du projet, on remplacera les mots «qui apparaît deux fois, est remplacé chaque fois» par les mots «est remplacé chaque fois».

5. Pour le motif exposé au 1, il convient de relever que l'alinéa que l'article 15, 11°, du projet entend ajouter à l'article 10 de la loi du 27 mars 1995, concerne l'«alinéa 2» et non l'«alinéa 3».

6. Dans le texte néerlandais de l'alinéa à ajouter, on remplacera, pour des motifs liés à la correction de la langue, le mot «*modaliteiten*» par «*nadere regelen*». La même adaptation devra être apportée dans d'autres dispositions du projet (comme l'article 17, 8°, du projet).

Article 16

1. L'article 10bis, 2°, en projet, de la loi du 27 mars 1995 n'indique pas clairement si et, dans l'affirmative, de quelle manière la CBFA doit exprimer qu'elle «considère» («overtuigd is» dans le texte néerlandais) les personnes concernées comme présentant les qualités nécessaires. En tout état de cause, il faut adapter la formulation de la disposition en projet sur ce point en tenant compte de la terminologie juridique propre à un texte normatif.

2. La dernière phrase de l'article 10bis, 2°, en projet qui, du point de vue typographique, doit suivre immédiatement la première phrase du 2° prévoit qu'«ils» informent la CBFA de toute modification de ce contrôle. Il n'apparaît pas clairement à qui précisément incombe cette obligation d'information. Le texte du projet devrait spécifier si cette obligation doit être respectée par l'intermédiaire même ou par les personnes qui exercent directement ou indirectement le contrôle sur l'intermédiaire.

Article 17

1. L'article 17, 7° à 10°, du projet vise à apporter un certain nombre de modifications à l'article 11, § 3, de la loi du 27 mars 1995 en présumant à cet égard que la disposition à modifier ne comporte qu'un seul alinéa. Ce n'est cependant pas le cas, de sorte qu'il y a lieu d'adapter en conséquence la formulation des dispositions modificatives concernées.

2. Men late artikel 15, 1°, van het ontwerp aanvangen als volgt: «in de inleidende zin wordt het woord ...» in plaats van «in de aanhef van het eerste lid wordt het woord ...».

3. In artikel 15, 5°, van het ontwerp, zijn de Nederlandse («*In het bezit zijn van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering*») en de Franse tekst («*Etre couvert par une assurance de la responsabilité civile professionnelle*») van de ontworpen bepaling niet met elkaar in overeenstemming. Vraag is of niet beter wordt geschreven «*Het voorwerp zijn van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die ...*».

4. In artikel 15, 6°, van het ontwerp vervange men de woorden «dat tweemaal voorkomt telkenmale vervangen» door de woorden «telkens vervangen».

5. Om de reden uiteengezet onder 1, moet worden opgemerkt dat het lid dat artikel 15, 11°, van het ontwerp beoogt toe te voegen aan artikel 10 van de wet van 27 maart 1995, het «*tweede lid*» en niet het «*derde lid*» betreft.

6. In de Nederlandse tekst van het toe te voegen lid vervange men, om taalkundige redenen, het woord «*modaliteiten*» door de woorden «*nadere regelen*». Dezelfde aanpassing dient in nog andere bepalingen van het ontwerp te worden aangebracht (zo ook in artikel 17, 8°, van het ontwerp).

Artikel 16

1. In het ontworpen artikel 10bis, 2°, van de wet van 27 maart 1995 is niet duidelijk of, en zo ja op welke wijze, de CBFA haar «*overtuiging*» («*considère*» in de Franse tekst) dat de betrokken personen geschikt zijn, dient te veruitwenden. In ieder geval moet de redactie van de ontworpen bepaling op dat punt worden aangepast, rekening houdende met het juridische woordgebruik dat eigen is aan een normatieve tekst.

2. De laatste zin van het ontworpen artikel 10bis, 2° - die typografisch onmiddellijk dient aan te sluiten op de eerste zin van 2° - stelt dat «*zij*» de CBFA informeren over elke wijziging in de bedoelde controle. Het is niet duidelijk op wie precies die informatieverplichting rust. In de tekst van het ontwerp zou moeten worden verduidelijkt of die verplichting moet worden nagekomen door de tussenpersoon zelf, dan wel door de personen die rechtstreeks of onrechtstreeks de controle uitoefenen over de tussenpersoon.

Artikel 17

1. Artikel 17, 7° tot 10°, van het ontwerp beoogt een aantal wijzigingen aan te brengen in artikel 11, § 3, van de wet van 27 maart 1995 en gaat er daarbij vanuit dat de te wijzigen bepaling uit slechts één enkel lid bestaat. Dat is evenwel niet het geval, zodat de redactie van de betrokken wijzigingsbepalingen dient te worden aangepast, rekening houdende daarmee.

2. À l'article 11, § 3, alinéa 1er, 2° (non: article 11, § 3, 2°, alinéa 1er), en projet, il faut supprimer les mots «d'un gouvernement communautaire».

3. Le pouvoir de déterminer les modalités «auxquelles doivent répondre les examens liés au cours d'assurance visé ici», que confère à la CBFA l'article 11, § 3, alinéa 1er, 2°, en projet, ne peut évidemment pas aller jusqu'à permettre à la CBFA de fixer le règlement d'examen du «cours spécialisé en assurances organisé par ou en vertu d'un décret», mentionné dans la même disposition. La CBFA peut néanmoins déterminer les règles sur la base desquelles elle procédera à la reconnaissance de tels cours. Compte tenu de cette observation, il y aurait lieu de préciser la formulation de la disposition en projet dans ce sens.

Article 19

Article 12bis en projet

1. Conformément à l'usage en légistique, il conviendrait de remplacer dans l'article 12bis, § 1er, alinéa 1er, en projet, de la loi du 27 mars 1995, la subdivision en «a)», «b)», «c)» et «d)» par une subdivision en «1°», «2°», «3°» et «4°». À l'article 12bis, § 1er, alinéa 2, en projet, on remplacera la subdivision en «i)», «ii)» et «iii)» par une subdivision en «1°», «2°» et «3°».

2. Dans l'article 12bis, § 1er, alinéa 1er, b), en projet, de la loi du 27 mars 1995, le membre de phrase «le cas échéant, la catégorie dans laquelle il a été inscrit» devra suivre immédiatement la phrase précédente de cette disposition.

3. Par souci de la sécurité juridique et conformément à la formulation de l'article 12, paragraphe 1, deuxième alinéa, iii), de la directive 2002/92/CE, on écrira à l'article 12bis, § 1er, alinéa 2, iii) (lire: article 12bis, § 1er, alinéa 2, 3°), en projet, «... et s'il ne fonde pas ses conseils sur une obligation d'analyse impartiale répondant aux dispositions du § 2;». Ainsi, la formulation se rapprochera en outre mieux de celle de l'article 12bis, § 1er, alinéa 2, i) (lire: article 12bis, § 1er, alinéa 2, 1°) en projet.

4. Afin d'améliorer la concordance avec le texte français, on écrira à la fin du texte néerlandais de l'article 12bis, § 1er, alinéa 3, en projet, «... zijn recht om dergelijke informatie te vragen» plutôt que «... zijn recht om dergelijke informatie te verlangen».

Article 12quater en projet

Afin d'améliorer la concordance avec l'intitulé de l'article 13 de la directive 2002/92/CE et la correction de la langue, il conviendrait d'écrire dans le texte néerlandais de l'intitulé de la section 2, qui précède l'article 12quater en projet: «Voorwaarden inzake informatieverstrekking».

2. In het ontworpen artikel 11, § 3, eerste lid, 2° (niet: artikel 11, § 3, 2°, lid 1), moeten de woorden «van een gemeenschapsregering» worden geschrapt.

3. De bevoegdheid die het ontworpen artikel 11, § 3, eerste lid, 2°, aan de CBFA verleent om de nadere regelen vast te stellen «waaraan de examens in verband met de hierbedoelde cursus in verzekeringen moeten voldoen», kan uiteraard niet zo ver strekken dat de CBFA de examenregeling zou kunnen vaststellen met betrekking tot de in dezelfde bepaling vermelde «gespecialiseerde cursus in verzekeringen georganiseerd door of krachtens een decreet». Wel kan de CBFA de regels vaststellen op grond waarvan zij tot de erkenning zal overgaan van dergelijke cursussen. De redactie van de ontworpen bepaling zou, rekening houdende hiermee, in die zin moeten worden verduidelijkt.

Artikel 19

Ontworpen artikel 12bis

1. Gelet op hetgeen vanuit wetgevingstechnisch oogpunt gebruikelijk is, vervange men in het ontworpen artikel 12bis, § 1, eerste lid, van de wet van 27 maart 1995, de indeling in «a)», «b)», «c)» en «d» door, respectievelijk «1°», «2°», «3°» en «4°». In het ontworpen artikel 12bis, § 1, tweede lid, vervange men de indeling in «i)», «ii)» en «iii)» door, respectievelijk «1°», «2°» en «3°».

2. In het ontworpen artikel 12bis, § 1, eerste lid, b), van de wet van 27 maart 1995 moet de zinsnede «desgevallend, de categorie waarin hij is ingeschreven» onmiddellijk aansluiten op de daaraan voorafgaande zin van die bepaling.

3. Ter wille van de rechtszekerheid en in overeenstemming met de redactie van artikel 12, lid 1, tweede alinea, iii), van richtlijn 2002/92/EG, schrijve men in het ontworpen artikel 12bis, § 1, tweede lid, iii) (lees: artikel 12bis, § 1, tweede lid, 3°), ..., en niet adviseert op grond van een verplichting tot een onpartijdige analyse die beantwoordt aan de bepalingen van § 2;». Op die wijze wordt tevens beter aangesloten bij de redactie van het ontworpen artikel 12bis, § 1, tweede lid, i) (lees: artikel 12bis, § 1, tweede lid, 1°).

4. Meer in overeenstemming met de Franse tekst, schrijve men op het einde van de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 12bis, § 1, derde lid, «... zijn recht om dergelijke informatie te vragen» in plaats van «... zijn recht om dergelijke informatie te verlangen».

Ontworpen artikel 12quater

Meer in overeenstemming met het opschrift van artikel 13 van richtlijn 2002/92/EG en taalkundig correcter, schrijve men in het opschrift van afdeling 2, dat aan het ontworpen artikel 12quater voorafgaat, «Voorwaarden inzake informatieverstrekking».

Article 20

On rédigera le début de l'article 20 du projet comme suit:
«L'intitulé du chapitre III de la même loi est ...».

Article 21

1. L'article 13, § 1er, alinéa 3, en projet, de la loi du 27 mars 1995 confère à la CBFA le pouvoir de «procéder à des inspections sur place et (de) prendre connaissance et copie sur place de toute donnée en possession de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances ou de l'entreprise d'assurances ou de réassurances». Il ne peut pas être exclu que ce pouvoir nécessite une inspection dans un local habité ou une partie d'habitation affectée à l'exercice des activités visées dans le projet. Le projet ne prévoit pourtant pas de garanties particulières⁽⁷⁾ en ce qui concerne la visite de tels lieux par des représentants de la CBFA.

Le droit au respect du domicile n'est pas uniquement garanti par l'article 15 de la Constitution, mais également par l'article 8 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (CEDH) et par l'article 17 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques. Il ressort de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme que la notion de «domicile» doit faire l'objet d'une conception étendue dans ce contexte et qu'elle porte notamment sur les locaux professionnels et commerciaux⁽⁸⁾.

Compte tenu de ce qui précède, le projet devrait donc être complété par la mention d'un certain nombre de garanties particulières pour la visite de domiciles par des représentants de la CBFA, mais aussi pour la visite par ces représentants de lieux qui, bien que ne correspondant pas à un «domicile» au sens de l'article 15 de la Constitution, bénéficient néanmoins des garanties visées dans les dispositions des conventions précitées.

2. L'article 13, § 3, en projet, de la loi du 27 mars 1995 charge la CBFA d'informer la Commission européenne de sa désignation comme autorité compétente, «conformément aux dispositions de l'article 7, paragraphe 1, de la directive». L'article 7, paragraphe 1, de la directive 2002/92/CE dispose à cet égard uniquement que les États membres informent la Commission européenne de la désignation de l'autorité compétente et de la répartition éventuelle de fonctions. Mieux vaudrait dès lors formuler l'article 13, § 3, en projet, comme suit:

Artikel 20

Men late artikel 20 van het ontwerp aanvangen als volgt:
«Het opschrift van hoofdstuk III van dezelfde wet wordt ...».

Artikel 21

1. Het ontworpen artikel 13, § 1, derde lid, van de wet van 27 maart 1995 verleent aan de CBFA de bevoegdheid om «ter plaatse inspecties (te) verrichten en ter plaatse kennis (te) nemen en een afschrift (te) maken van elk gegeven in het bezit van de verzekerings-, herverzekeringstussenpersoon, verzekerings- of herverzekerings-onderneming». Het valt niet uit te sluiten dat deze bevoegdheid noopt tot een inspectie in een bewoond lokaal of een gedeelte van een woning dat wordt gebruikt voor de uitoefening van de in het ontwerp bedoelde werkzaamheden. Het ontwerp voorziet nochtans niet in bijzondere waarborgen⁽⁷⁾ met betrekking tot het betreden door vertegenwoordigers van de CBFA van dergelijke plaatsen.

Het recht op eerbiediging van de woning wordt niet enkel gewaarborgd bij artikel 15 van de Grondwet, maar ook bij artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en bij artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat het begrip «woning» in deze context ruim moet worden opgevat en dat het mede slaat op beroeps- en bedrijfslokalen⁽⁸⁾.

Het ontwerp zou derhalve, in het licht van wat voorafgaat, moeten worden aangevuld met de vermelding van een aantal bijzondere waarborgen met betrekking tot het betreden van woningen door vertegenwoordigers van de CBFA, maar ook met betrekking tot het betreden, door die vertegenwoordigers, van plaatsen die, zelfs al zijn zij geen «woning» in de zin van artikel 15 van de Grondwet, toch de waarborgen bedoeld in de voornoemde verdragsbepalingen genieten.

2. In het ontworpen artikel 13, § 3, van de wet van 27 maart 1995 wordt de CBFA opgedragen om de Europese Commissie te informeren over haar aanwijzing als bevoegde autoriteit «overeenkomstig het bepaalde van artikel 7 (1) (lees: artikel 7, lid 1) van de richtlijn». In artikel 7, lid 1, van richtlijn 2002/92/EG wordt in dat verband enkel bepaald dat de lidstaten de Europese Commissie van de aanwijzing van de bevoegde autoriteit en van de eventuele taakverdeling in kennis stellen. Derhalve wordt het ontworpen artikel 13, § 3, beter als volgt geredigeerd:

⁽⁷⁾ Telles que l'intervention d'un juge d'instruction, qui constitue une garantie essentielle du respect des conditions auxquelles est subordonnée une atteinte à l'inviolabilité du domicile (Cour d'arbitrage, n° 140/98, 16 décembre 1998, B.1).

⁽⁸⁾ Cour eur. dr. h., 16 décembre 1992, Niemietz, Publ. Cour, Série A, vol. 251B; Cour eur. dr. h., 25 février 1993, Funke, Crémieux et Mialhe, Publ. Cour, Série A, vol. 256A, B et C. Voir également D. YERNAULT, «Les pouvoirs d'investigation de l'administration face à la délinquance économique: les locaux professionnels et l'article 8 de la Convention européenne», Rev. Trim. Dr. H., 1994, 117-135.

⁽⁷⁾ Zoals het optreden van een onderzoeksrechter, dat een essentiële waarborg is voor de inachtneming van de voorwaarden waarvan een aantasting van de onschendbaarheid van de woning is onderworpen (Arbitragehof, nr. 140/98, 16 december 1998, B.1).

⁽⁸⁾ E.H.R.M., 16 december 1992, Niemietz, Publ. Cour, reeks A, vol. 251-B; E.H.R.M., 25 februari 1993, Funke, Crémieux en Mialhe, Publ. Cour, reeks A, vol. 256-A, -B en -C. Zie ook D. YERNAULT, «Les pouvoirs d'investigation de l'administration face à la délinquance économique: les locaux professionnels et l'article 8 de la Convention européenne», Rev. Trim. Dr. H., 1994, 117-135.

«La CBFA notifie à la Commission européenne sa désignation comme autorité compétente, conformément à la prescription de l'article 7, paragraphe 1, de la directive».

Article 24

Par souci de clarté, on rédigera le début de l'article 13*quater*, en projet, de la loi du 27 mars 1995 comme suit: «Le comité de direction de la CBFA peut ...».

Article 26

Les modifications que l'article 26, 1°, 8° et 9°, du projet tend à apporter à l'article 15 de la loi du 27 mars 1995 (le remplacement de montants exprimés en «francs» par des montants exprimés en «euros») ont déjà été apportées par la loi du 26 juin 2000 avec effet au 1er janvier 2002. Il faut donc omettre du projet les subdivisions concernées de l'article 26 et mentionner également la loi modificative du 26 juin 2000 dans la phrase liminaire de l'article 26 du projet.

Article 28

1. Dans la phrase liminaire de l'article 28 du projet, il faut mentionner la loi modificative du 26 juin 2000.

2. Selon l'article 16, § 1er, en projet, de la loi du 27 mars 1995, il est possible qu'un même comportement punissable fasse à la fois l'objet d'une sanction administrative et d'une sanction pénale.

La question pourrait se poser de savoir si, ce faisant, le projet ne viole pas le principe général de droit «*non bis in idem*», garanti entre autres par l'article 14, paragraphe 7, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques. En vertu de ce principe, également garanti par l'article 4 du 7e Protocole à la CEDH.⁽⁹⁾, il est interdit de répéter des poursuites «pénales» à l'encontre de quelqu'un lorsqu'une première procédure «pénale» s'est déjà clôturée par une décision définitive.⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ La Belgique n'est pas partie au 7e Protocole. La jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme concernant l'article 4 du 7e Protocole est toutefois utile pour l'interprétation du principe général de droit, voire de l'article 14, paragraphe 7, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques.

⁽¹⁰⁾ Cour eur. dr. h., 23 octobre 1995, Gradinger, Publ. Cour, série A, vol. 328C. Si toutefois les éléments constitutifs du fait passible de sanctions pénales et ceux du fait faisant l'objet d'une amende administrative diffèrent et qu'il s'agit effectivement de deux infractions distinctes, il ne peut être conclu à une violation du principe «*non bis in idem*» (Cour eur. dr. h., 30 juillet 1998, Oliveira, Recueil, 1998V; Cour eur. dr. h., 14 septembre 1999, Ponsetti & Chesnel, (déc.) nos 36855/97 et 41731/98, Recueil, 1999VI).

«De CBFA verricht de in artikel 7, lid 1, van de richtlijn, voor geschreven kennisgeving van haar aanwijzing als bevoegde autoriteit aan de Europese Commissie».

Artikel 24

Men late het ontworpen artikel 13*quater* van de wet van 27 maart 1995 ter wille van de duidelijkheid aanvangen als volgt: «Het directiecomité van de CBFA kan ...».

Artikel 26

De wijzigingen die artikel 26, 1°, 8° en 9°, van het ontwerp beoogt aan te brengen in artikel 15 van de wet van 27 maart 1995 (het vervangen van bedragen uitgedrukt in «frank» door bedragen uitgedrukt in «euro») werden reeds, met ingang van 1 januari 2002, aangebracht bij de wet van 26 juni 2000. De betrokken onderdelen van artikel 26 van het ontwerp moeten bijgevolg vervallen en in de inleidende zin van artikel 26 van het ontwerp moet ook melding worden gemaakt van de wijzende wet van 26 juni 2000.

Artikel 28

1. In de inleidende zin van artikel 28 van het ontwerp moet melding worden gemaakt van de wijzende wet van 26 juni 2000.

2. Het ontworpen artikel 16, § 1, van de wet van 27 maart 1995 maakt het mogelijk dat eenzelfde strafbare gedraging aanleiding geeft tot het opleggen van zowel een administratieve, als een strafrechtelijke sanctie.

De vraag kan rijzen of het ontwerp aldus geen schending inhoudt van het algemeen rechtsbeginsel «*non bis in idem*», zoals dat wordt gewaarborgd bij onder meer artikel 14, lid 7, van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten. Volgens dat beginsel, dat ook gewaarborgd wordt bij artikel 4 van het zevende Protocol bij het EVRM⁽⁹⁾, is het verbooden om iemand een tweede maal «strafrechtelijk» te vervolgen, nadat een eerste «strafrechtelijke» procedure al met een definitieve beslissing is afgesloten⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ België is geen partij bij het zevende Protocol. De rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens i.v.m. artikel 4 van het zevende Protocol is evenwel dienstig voor de interpretatie van het algemeen rechtsbeginsel en zelfs van artikel 14, lid 7, van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten.

⁽¹⁰⁾ E.H.R.M., 23 oktober 1995, Gradinger, Publ. Cour, reeks A, vol. 328-C. Indien echter de bestanddelen van het in strafrechtelijk opzicht strafbare feit en die van het feit waarop een administratieve geldboete staat, van elkaar verschillen en het wel degelijk om twee aparte strafbare feiten gaat, kan niet tot een schending van het beginsel *Anon bis in idem* worden besloten (E.H.R.M., 30 juli 1998, Oliveira, Recueil, 1998-V; E.H.R.M., 14 september 1999, Ponsetti & Chesnel, (déc.) nos 36855/97 en 41731/98, Recueil, 1999-VI).

L'article 16, § 1er, en projet, de la loi du 27 mars 1995 confère à la CBFA le pouvoir d'infliger des amendes administratives assez lourdes dont on ne peut exclure qu'elles puissent apparaître comme étant des sanctions proprement dites au moyen desquelles la CBFA entend agir à titre répressif à l'encontre des intermédiaires ou des entreprises concernés. Dans ce cas, l'amende administrative que la CBFA peut infliger doit être considérée comme une sanction de nature «pénale» au sens du principe général précité et des dispositions conventionnelles susvisées, et un problème de compatibilité avec le principe «*non bis in idem*», tel que précisé notamment dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, se pose en ce qui concerne la possibilité de combiner cette sanction à une sanction pénale proprement dite, qu'il appartient au juge pénal d'infliger ⁽¹¹⁾.

Les auteurs du projet seraient par conséquent bien avisés de vérifier s'il ne faut pas adapter le régime de cumul, prévu par l'article 16, § 1er, en projet, de la loi du 27 mars 1995 eu égard à la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme.

3. L'article 16, § 1er, alinéa 4, en projet, de la loi du 27 mars 1995 dispose que l'amende administrative peut être calculée à raison d'un «montant journalier». Une disposition similaire figure déjà à présent dans l'actuel article 16, ' 1er, alinéa 3, de la loi. Pour une bonne compréhension de la règle en projet, il est néanmoins recommandé d'insérer quelques précisions à ce propos dans l'exposé des motifs.

4. À l'article 16, § 2, en projet, on se référera à «l'article 10, alinéa 1er, 2°» et non à «l'article 10, 2°*bis*» de la loi.

5. À l'article 16, § 3, alinéa 1er, en projet, il y a lieu de mentionner l'administration à laquelle doit être envoyée la décision concernée, sous sa dénomination exacte, à savoir «l'Administration du cadastre, de l'enregistrement et des domaines».

⁽¹¹⁾ Peu importe que, par exemple, l'organe appelé à statuer en deuxième ressort doive, le cas échéant, prendre la décision du premier organe en considération (Cour eur. dr. h., 29 mai 2001, Fischer, n° 37950/97, ' 29 et 30; voir aussi Cour eur. dr. h., 30 mai 2002, W.F., n° 38275/97, ' 28; Cour eur. dr. h., 6 juin 2002, Sailer, n° 38237/97, ' 28). Dans le prolongement de cette jurisprudence, le Conseil d'État, section de législation, a également considéré qu'il faut exclure qu'une même infraction soit doublement poursuivie ou punie pénallement, et qu'il ne suffit pas que le montant de la première amende s'impute sur le montant de la deuxième amende (C.E., sect. lég., avis 33.182/2 du 29 avril 2002 sur un projet ayant conduit à la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers, Doc. parl., Chambre, DOC 50, n° 1842/001, 252; et C.E., sect. lég., avis 36.541/3 du 23 mars 2004, Doc. parl., Chambre, Doc 51, n° 1228/001, 2526).

Het ontworpen artikel 16, § 1, van de wet van 27 maart 1995, verleent aan de CBFA de bevoegdheid om vrij zware administratieve boetes op te leggen waarvan niet valt uit te sluiten dat deze overkomen als eigenlijke sancties waarmee de CBFA bestraffend beoogt op te treden ten aanzien van de betrokken tussenpersonen of ondernemingen. In dat geval moet de administratieve geldboete die de CBFA kan opleggen, worden beschouwd als een sanctie van «strafrechtelijke» aard in de zin van het genoemde algemeen beginsel en de genoemde verdragsbepalingen, en doet de mogelijkheid om die sanctie te cumuleren met een eigenlijke, door de strafrechter op te leggen strafrechtelijke sanctie, een probleem rijzen van verenigbaarheid met het beginsel «*non bis in idem*», zoals dat in onder meer de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens wordt uitgelegd ⁽¹¹⁾.

De stellers van het ontwerp doen er daarom goed aan om na te gaan of, gelet op de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, de cumulatieregeling, vervat in het ontworpen artikel 16, § 1, van de wet van 27 maart 1995, niet moet worden aangepast.

3. Het ontworpen artikel 16, § 1, vierde lid, van de wet van 27 maart 1995 bepaalt dat de administratieve boete mag worden berekend in een «dagbedrag». Een gelijkaardige bepaling komt nu al voor in het bestaande artikel 16, ' 1, derde lid, van de wet. Niettemin verdient het, ter wille van een goed begrip van de ontworpen regeling, aanbeveling dat terzake enige verduidelijking zou worden gegeven in de memorie van toelichting.

4. In het ontworpen artikel 16, § 2, verwijze men naar «artikel 10, eerste lid, 2°» en niet naar «artikel 10, 2°*bis*»@ van de wet.

5. In het ontworpen artikel 16, § 3, eerste lid, dient het bestuur waarnaar de betrokken beslissing moet worden gezonden, met zijn correcte benaming te worden vermeld, zijnde «Administratie van het kadastrale, de registratie en de domeinen».

⁽¹¹⁾ De omstandigheid dat bijvoorbeeld de instantie die als tweede uitspraak moet doen in voorkomend geval verplicht is om rekening te houden met hetgeen de eerste instantie reeds heeft beslist, doet hieraan geen afbreuk (E.H.R.M., 29 mei 2001, Fischer, nr. 37950/97, ' 29 en 30; zie ook E.H.R.M., 30 mei 2002, W.F., nr. 38275/97, ' 28; E.H.R.M., 6 juni 2002, Sailer, nr. 38237/97, ' 28). In de lijn van die rechtspraak heeft ook de Raad van State, afdeeling wetgeving, geoordeeld dat het erop aankomt om uit te sluiten dat eenzelfde strafbaar feit tweemaal vervolgd wordt en bestraft kan worden, en dat het niet voldoende is dat het bedrag van de eerste boete aangerekend wordt op het bedrag van de tweede boete (R.v.St., afd. wetg., advies 33.182/2 van 29 april 2002 over een ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, Parl. St. Kamer, DOC 50, nr. 1842/001, 252; en R.v.St., afd. wetg., advies 36.541/3 van 23 maart 2004, Parl. St. Kamer, Doc 51, nr 1228/001, 25-26).

Article 29

1. À l'article 17, § 1er, alinéa 3, en projet, de la loi du 27 mars 1995, il conviendrait d'écrire «... satisfait aux conditions fixées aux articles 10, alinéa 1er, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 6°bis, 7°, et 10bis, quant à ...».

2. À l'article 17, § 2, deuxième phrase, en projet, on remplace dans le texte néerlandais le mot «overleggen» par les mots «over te leggen». En outre, on se référera aux «exigences posées à l'article 10, alinéa 1er, 3°».

3. L'article 17, § 3, en projet, charge le Roi de fixer la date d'entrée en vigueur des «dispositions de l'article 10, 6°bis (lire: l'article 10, alinéa 1er, 6°bis)». Cette disposition n'a pas sa place dans la disposition transitoire que doit devenir l'article 17 en projet, mais serait mieux insérée dans l'article 33 du projet qui comporte la disposition générale d'entrée en vigueur.

Article 31

L'article 20 en projet de la loi du 27 mars 1995 permet au Roi de transférer «à un autre organisme certaines des compétences attribuées à la CBFA par la présente loi». Une telle délégation est formulée en des termes trop généraux pour pouvoir être jugée conforme aux principes qui régissent la répartition des compétences entre le pouvoir législatif et le pouvoir exécutif dans notre droit public. Ainsi, il faudrait définir avec plus de précision dans le projet quel type de compétences de la CBFA peut faire l'objet d'un transfert et il faudrait en outre mentionner à quelle catégorie d'«organisme» les compétences visées peuvent être transférées.

Article 32

1. On rédigera le début de l'article 32, 1°, du projet comme suit: «1° l'intitulé est remplacé comme suit: 'Modalités de paiement de ...'».

2. La disposition en projet figurant à l'article 32, 2°, du projet gagnerait en clarté si, eu égard à la disposition énoncée à l'article 4, paragraphe 4, deuxième alinéa, point a), de la directive 2002/92/CE⁽¹²⁾, elle était formulée comme suit:

«Lorsque l'assureur ne verse pas directement à l'assuré ou à son ayantdroit les montants dont il lui est redevable dans le cadre de l'exécution du contrat d'assurance, seule la réception effective de ce paiement par l'assuré ou son ayantdroit libère l'assureur de ses obligations».

Artikel 29

1. In het ontworpen artikel 17, § 1, derde lid, van de wet van 27 maart 1995, schrijve men «... voldoet aan de in de artikelen 10, eerste lid, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 6°bis, 7°, en 10bis, voor wat ...».

2. In het ontworpen artikel 17, § 2, tweede zin, vervange men in de Nederlandse tekst het woord «overleggen» door de woorden «over te leggen». Tevens verwijze men naar «de in artikel 10, eerste lid, 3°, gestelde vereisten».

3. Het ontworpen artikel 17, § 3, draagt de Koning op om de datum van inwerkingtreding te bepalen van «het bepaalde bij artikel 10, 6°bis (lees: artikel 10, eerste lid, 6°bis)@. Deze bepaling hoort niet thuis in de overgangsbepaling die het ontworpen artikel 17 beoogt te zijn, maar wordt beter geïntegreerd in artikel 33 van het ontwerp, dat de algemene bepaling van inwerkingtreding bevat.

Artikel 31

Het ontworpen artikel 20 van de wet van 27 maart 1995 maakt het mogelijk dat de Koning «bepaalde bevoegdheden die bij deze wet aan de CBFA worden toegekend» overdraagt «aan een andere instantie». Dergelijke delegatiebepaling is in te algemene bewoordingen geredigeerd om te kunnen worden geacht in overeenstemming te zijn met de beginselen die in ons publiek recht de verdeling beheersen van de bevoegdheden tussen de wetgevende en de uitvoerende macht. Zo zou in het ontwerp nader moeten worden omschreven welke soort van bevoegdheden van de CBFA voor overdracht in aanmerking komen en zou daarenboven moeten worden vermeld aan welke soort van «instantie» de betrokken bevoegdheden kunnen worden overgedragen.

Artikel 32

1. Men late artikel 32, 1°, van het ontwerp aanvangen als volgt: «1° het opschrift wordt vervangen als volgt: «Wijze van betaling van ...»».

2. De ontworpen bepaling onder artikel 32, 2°, van het ontwerp, zou aan duidelijkheid winnen indien zij, rekening houdende met het bepaalde in artikel 4, lid 4, tweede alinea, a), van richtlijn 2002/92/EG⁽¹²⁾, zou worden geredigeerd als volgt:

«Wanneer de verzekeraar de bedragen die hij in het kader van de uitvoering van de verzekeringsovereenkomst aan de verzekerde of zijn rechthebbende is verschuldigd, niet rechtstreeks aan deze laatsten betaalt, bevrijdt enkel de werkelijke ontvangst van deze betaling door de verzekerde of zijn rechthebbende de verzekeraar van zijn verplichtingen».

⁽¹²⁾ L'exposé des motifs précise d'ailleurs à propos de l'article 32, 2°, du projet que «cette nouvelle disposition se situe dans le droit fil de l'article 4, paragraphe 4, alinéa 2, point a), de la directive».

⁽¹²⁾ In de memorie van toelichting wordt in verband met artikel 32, 2°, van het ontwerp trouwens vermeld dat «deze nieuwe bepaling ... volledig (aansluit) bij artikel 4, lid 4, tweede lid, a), van de richtlijn».

Article 34

Les lois ne contiennent pas d'exécutoire. Il faut dès lors omettre l'article 34 du projet.

La chambre était composée de

Messieurs

M. VAN DAMME,	président de chambre,
J. BAERT, B. SEUTIN,	conseillers d'État,
G. SCHRANS, A. SPRUYT,	assesseurs de la section de législation,

Madame

A. BECKERS,	greffier.
-------------	-----------

Le rapport a été présenté par M. P. DEPUYDT, premier auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. M. VAN DAMME.

LE GREFFIER,	LE PRÉSIDENT,
A. BECKERS	M. VAN DAMME

Artikel 34

Wetten hebben geen uitvoeringsbepaling. Artikel 34 van het ontwerp moet derhalve worden geschrapt.

De kamer was samengesteld uit

de Heren

M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
J. SMETS, B. SEUTIN,	staatsraden,
G. SCHRANS, A. SPRUYT,	assessoren van de afdeling wetgeving,

Mevrouw

A. BECKERS,	griffier.
-------------	-----------

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, eerste auditeur.

DE GRIFFIER,	DE VOORZITTER,
A. BECKERS	M. VAN DAMME

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre de l'Economie,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS:

Notre ministre de l'Economie est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE PREMIER**Dispositions introductives****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Cette loi vise la transposition en droit belge de la directive 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l'intermédiation en assurance.

CHAPITRE II**Modifications de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances****Art. 3**

Dans l'intitulé de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances, les mots «intermédiation en assurances» sont remplacés par les mots «intermédiation en assurances et en réassurances».

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Economie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze minister van Economie is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

HOOFDSTUK I**Inleidende bepalingen****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Met deze wet wordt Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling, omgezet in Belgisch recht.

HOOFDSTUK II**Wijzigingen van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen****Art. 3**

In het opschrift van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen wordt het woord «verzekeringsbemiddeling» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling».

Art. 4

Avant l'actuel chapitre 1er de la même loi, qui formera le chapitre 1^{er bis}, il est inséré un nouveau chapitre 1er, rédigé comme suit:

«CHAPITRE PREMIER — Definitions

Article 1er; — Pour l'application de la présente loi, il y a lieu d'entendre par:

1° «intermédiation en assurances»: toute activité consistant à présenter ou à proposer des contrats d'assurance ou à réaliser d'autres travaux préparatoires à leur conclusion ou à les conclure, ou à contribuer à leur gestion et à leur exécution;

ne sont pas considérées comme une intermédiation en assurances:

- les activités exercées par une entreprise d'assurances ou un salarié d'une entreprise d'assurances qui agit sous la responsabilité de cette dernière;
- les activités consistant à fournir des informations à titre occasionnel dans le cadre d'une autre activité professionnelle pour autant que ces activités n'aient pas pour objet d'aider le client à conclure ou à exécuter un contrat d'assurance, la gestion, à titre professionnel, des sinistres d'une entreprise d'assurances ou les activités d'estimation et de liquidation des sinistres;

2° «intermédiation en réassurances»: toute activité consistant à présenter ou à proposer des contrats de réassurance ou à réaliser d'autres travaux préparatoires à leur conclusion ou à les conclure, ou à contribuer à leur gestion et à leur exécution;

ne sont pas considérées comme une intermédiation en réassurances:

- les activités exercées par une entreprise de réassurances ou un salarié d'une entreprise de réassurances qui agit sous la responsabilité de cette dernière;
- les activités consistant à fournir des informations à titre occasionnel dans le cadre d'une autre activité professionnelle pour autant que ces activités n'aient pas pour objet d'aider le client à conclure ou à exécuter un contrat de réassurance, la gestion, à titre professionnel, des sinistres d'une entreprise de réassurances ou les activités d'estimation et de liquidation des sinistres;

Art. 4

Voorafgaand aan het huidige hoofdstuk I van dezelfde wet, dat hoofdstuk Ibis zal vormen, wordt een nieuw hoofdstuk I ingevoegd, luidende:

«HOOFDSTUK I. — Definities

Artikel 1. — Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

1° «verzekeringsbemiddeling»: de werkzaamheden die bestaan in het aanbieden, het voorstellen, het verrichten van voorbereidend werk tot het sluiten van verzekeringsovereenkomsten of het sluiten van verzekeringsovereenkomsten, dan wel in het assisteren bij het beheer en de uitvoering ervan;

worden niet als verzekeringsbemiddeling beschouwd:

– werkzaamheden uitgeoefend door een verzekeringsonderneming of door een werknemer van een verzekeringsonderneming onder de verantwoordelijkheid van deze laatste;

– werkzaamheden bestaande uit incidentele informatieverstrekking in het kader van een andere beroepswerkzaamheid, mits het doel van deze werkzaamheden niet bestaat in het assisteren van de cliënt bij de sluiting of uitvoering van een verzekeringsovereenkomst, in het beroepshalve verrichten van schadebeheer voor een verzekeringsonderneming of in schaderegeling en schade-expertise;

2° «herverzekeringsbemiddeling»: de werkzaamheden die bestaan in het aanbieden, het voorstellen, het verrichten van voorbereidend werk tot het sluiten van herverzekeringsovereenkomsten of het sluiten van herverzekeringsovereenkomsten, dan wel in het assisteren bij het beheer en de uitvoering ervan;

worden niet als herverzekeringsbemiddeling beschouwd:

– werkzaamheden uitgeoefend door een herverzekeringsonderneming of door een werknemer van een herverzekeringsonderneming onder de verantwoordelijkheid van deze laatste;

– werkzaamheden bestaande uit incidentele informatieverstrekking in het kader van een andere beroepswerkzaamheid, mits het doel van deze werkzaamheden niet bestaat in het assisteren van de cliënt bij de sluiting of uitvoering van een herverzekeringsovereenkomst, in het beroepshalve verrichten van schadebeheer voor een herverzekeringsonderneming of in schaderegeling en schade-expertise;

3° «intermédiaire d'assurances»: toute personne morale ou physique ayant la qualité de travailleur indépendant au sens de la législation sociale et exerçant des activités d'intermédiation en assurances, même à titre occasionnel, ou ayant accès à cette activité;

4° «intermédiaire de réassurances»: toute personne morale ou physique ayant la qualité de travailleur indépendant au sens de la législation sociale et exerçant des activités d'intermédiation en réassurances, même à titre occasionnel, ou accédant à cette activité;

5° «responsable de la distribution»:

a) toute personne physique appartenant à la direction d'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances, ou tout employé au service d'un tel intermédiaire, et qui, de facto, assume la responsabilité de l'activité d'intermédiation en assurances et en réassurances ou en exerce le contrôle;

b) toute personne physique qui, dans une entreprise d'assurances ou de réassurances, assume de facto la responsabilité à l'égard de personnes chargées de la distribution de produits d'assurance ou de réassurance ou exerce le contrôle sur de telles personnes;

6° «courtier d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui met en relation des preneurs d'assurance et des entreprises d'assurances, ou des entreprises d'assurances et des entreprises de réassurances, sans être lié par le choix de celles-ci;

7° «agent d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui, en raison d'une ou plusieurs conventions ou procurations, au nom et pour le compte d'une seule ou de plusieurs entreprises d'assurances ou de réassurances, exerce des activités d'intermédiation en assurances ou en réassurances;

8° «sous-agent d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances, autre que celui visé aux points 6° et 7°, qui agit sous la responsabilité des personnes visées au 6° ou 7°;

9° «entreprise d'assurances»: une entreprise d'assurances au sens de l'article 91bis, 1° et 2°, de la loi de contrôle des assurances;

10° «entreprise de réassurances»: une entreprise de réassurances au sens de l'article 91bis, 3°, de la loi de contrôle des assurances;

11° «grands risques»: les risques au sens de l'article 1er, 7, de l'arrêté royal du 22 février 1991 portant règlement général relatif au contrôle des entreprises d'assurances;

3° «verzekeringsstussenpersoon»: elke rechtspersoon of elke natuurlijke persoon werkzaam als zelfstandige in de zin van de sociale wetgeving, die activiteiten van verzekeringsbemiddeling uitoefent, zelfs occasioneel, of die er toegang toe heeft;

4° «herverzekeringstussenpersoon»: elke rechtspersoon of elke natuurlijke persoon werkzaam als zelfstandige in de zin van de sociale wetgeving, die activiteiten van herverzekeringsbemiddeling uitoefent, zelfs occasioneel, of die er toegang toe heeft;

5° «verantwoordelijke voor de distributie»:

a) elke natuurlijke persoon behorend tot de leiding van of elke werknemer in dienst van een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon, die de facto de verantwoordelijkheid heeft van of toezicht uitoefent op de werkzaamheid van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling;

b) elke natuurlijke persoon die in een verzekerings- of herverzekeringsonderneming de facto de verantwoordelijkheid heeft van of toezicht uitoefent op personen die instaan voor de distributie van verzekerings- of herverzekeringssproducten;

6° «verzekeringsmakelaar»: de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die verzekeringsnemers en verzekeringsondernemingen, of verzekeringsondernemingen en herverzekeringsondernemingen, met elkaar in contact brengt, zonder in de keuze van deze gebonden te zijn;

7° «verzekeringsagent»: de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die, uit hoofde van een of meer overeenkomsten of volmachten, in naam en voor rekening van één of meerdere verzekerings- of herverzekeringsondernemingen werkzaamheden van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling uitoefent;

8° «verzekeringssubagent»: de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon, andere dan deze bedoeld in de punten 6° en 7°, die handelt onder de verantwoordelijkheid van de in 6° of 7° bedoelde personen;

9° «verzekeringsonderneming»: een verzekeringsonderneming in de zin van art. 91bis, 1° en 2°, van de controlewet verzekeringen;

10° «herverzekeringsonderneming»: een herverzekeringsonderneming in de zin van art. 91bis, 3°, van de controlewet verzekeringen;

11° «grote risico's»: risico's in de zin van artikel 1, 7, van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen;

12° «État membre»: un État faisant partie de l'Espace économique européen;

13° «État membre d'origine»:

- a) si l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est une personne physique, l'État membre où il est domicilié et où il exerce ses activités;
- b) si l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est une personne morale, l'État membre où est établi son siège social ou, si cette personne morale n'a pas de siège social aux termes de son droit national, l'État membre où est située son administration centrale;

14° «État membre d'accueil»: l'État membre, autre que l'État membre d'origine, où un intermédiaire d'assurances ou de réassurances a une succursale ou exerce une activité en libre prestation de services;

15° «CBFA»: la Commission bancaire, financière et des assurances;

16° «autorités compétentes»: les autorités au sens de l'article 2, paragraphe 11, de la directive;

17° «support durable»: tout instrument permettant au client de stocker des informations qui lui sont adressées personnellement, de telle sorte qu'elles puissent être consultées ultérieurement pendant une période adaptée à l'objectif de ces informations, et permettant la reproduction exacte des informations stockées;

en particulier, la notion de «support durable» inclut les disquettes informatiques, les CD-ROM, les DVD et le disque dur de l'ordinateur du consommateur sur lequel le courrier électronique est stocké, mais ne comprennent pas un site Internet, sauf si ce site satisfait aux critères spécifiés dans la définition du support durable;

18° «la loi de contrôle des assurances»: la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances;

19° «la loi du 2 août 2002»: la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers;

20° «la directive»: la directive 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l'intermédiation en assurance.»

12° «lidstaat»: een staat die deel uitmaakt van de Europese Economische Ruimte;

13° «lidstaat van herkomst»:

- a) indien de verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon een natuurlijke persoon is, de lidstaat waar hij zijn woonplaats heeft en zijn werkzaamheden uitoefent;
- b) indien de verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon een rechtspersoon is, de lidstaat waar zijn maatschappelijke zetel is gevestigd of, indien deze rechtspersoon volgens zijn nationale recht geen maatschappelijke zetel heeft, de lidstaat waar zijn hoofdkantoor is gevestigd;

14° «lidstaat van ontvangst»: de lidstaat, andere dan de lidstaat van herkomst, waarin een verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon een bijkantoor heeft of vrij diensten verricht;

15° «CBFA»: de Commissie voor het Bank-, Financieel en Assurantiewezen;

16° «bevoegde autoriteiten»: de autoriteiten in de zin van artikel 2(11) van de richtlijn;

17° «duurzame drager»: elk hulpmiddel dat de cliënt in staat stelt aan hem persoonlijk gerichte informatie op zodanige wijze op te slaan dat hij deze gedurende een voor het doel van de informatie toereikende periode kan raadplegen en waarmee de opgeslagen informatie ongewijzigd kan worden gereproduceerd;

onder duurzame drager wordt in het bijzonder verstaan computerdiskettes, cd-rom's, DVD's en de harde schijf van de computer van de consument waarop de elektronische post wordt opgeslagen, maar niet internet-websites, tenzij die voldoen aan de in de definitie van duurzame drager opgenomen criteria;

18° «de controlewet verzekeringen»: de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen;

19° «de wet van 2 augustus 2002»: de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten;

20° «de richtlijn»: Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling.»

Art. 5

A l'article 1er de la même loi, qui devient l'article 1^{erbis}, sont apportées les modifications suivantes:

1° les mots «contrats d'assurance» sont remplacés par les mots «contrats d'assurance ou de réassurance»;

2° les mots «à remplir pour agir en qualité d'intermédiaire d'assurances ou offrir en vente au public des produits d'assurance sous quelque forme que ce soit» sont remplacés par les mots «relatives à l'accès à l'activité d'intermédiation en assurances et en réassurances ainsi qu'à l'exercice de cette activité, la distribution d'assurances».

Art. 6

L'article 2 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 2. — § 1er. La présente loi s'applique aux intermédiaires d'assurances et aux intermédiaires de réassurances dont l'État membre d'origine est la Belgique ou qui exercent leur activité en Belgique.

§ 2. La présente loi ne s'applique pas aux personnes visées au § 1er dans les cas suivants:

1° lorsqu'elles exercent leurs activités exclusivement en vue d'assurer ou de réassurer des risques de leur entreprise propre ou du groupe d'entreprises auquel elles appartiennent;

2° lorsque l'intermédiation en assurances ou en réassurances porte sur des contrats d'assurance ou de réassurance pour lesquels toutes les conditions suivantes sont remplies:

a) le contrat requiert uniquement une connaissance de la couverture offerte par l'assurance;

b) le contrat n'est pas un contrat d'assurance vie;

c) le contrat ne comporte aucune couverture de la responsabilité civile;

d) l'intermédiation en assurances ou en réassurances ne constitue pas l'activité professionnelle principale des personnes considérées;

e) l'assurance constitue un complément au produit ou au service fourni par un fournisseur quel qu'il soit, lorsqu'elle couvre:

f) le montant de la prime annuelle ne dépasse pas 500 euros et la durée totale du contrat, reconductions éventuelles comprises, n'est pas supérieure à cinq ans;

g) le risque de mauvais fonctionnement, de perte ou d'endommagement des biens fournis par ce fournisseur, ou

Art. 5

Artikel 1 van dezelfde wet, dat artikel 1bis wordt, wordt gewijzigd als volgt:

1° het woord «verzekeringsovereenkomsten» wordt vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten»;

2° de woorden «waaraan voldaan moet zijn om als verzekeringstussenpersoon op te treden of om verzekeringsproducten aan het publiek te koop aan bieden in welke vorm ook» worden vervangen door de woorden «betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheid van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling, de distributie van verzekeringen».

Art. 6

Artikel 2 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999, wordt vervangen als volgt:

«Art. 2. — § 1. Deze wet is van toepassing op de verzekeringstussenpersonen en de herverzekeringstussenpersonen met België als lidstaat van herkomst of die in België werkzaam zijn.

§ 2. Deze wet is niet van toepassing op de in § 1 bedoelde personen, in de hiernavolgende gevallen:

1° wanneer zij hun activiteiten uitsluitend uitoefenen met het oog op het verzekeren of het herverzekeren van risico's van de eigen onderneming of van de groep van ondernemingen waartoe ze behoren;

2° wanneer de verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling betrekking heeft op verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten m.b.t. dewelke alle hiernavolgende voorwaarden vervuld zijn:

a) de overeenkomst vergt slechts kennis van de verzekeringsdekking die geboden wordt;

b) de overeenkomst is geen levensverzekeringsovereenkomst;

c) de overeenkomst dekt geen aansprakelijkheidsrisico's;

d) de persoon in kwestie heeft een andere hoofdberoepswerkzaamheid dan verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling;

e) de verzekering is een aanvulling op de levering van een product of de verrichting van een dienst door eender welke aanbieder, en dekt:

f) het bedrag van de jaarlijkse premie is niet hoger dan 500 euro en de volledige looptijd van de overeenkomst, met inbegrip van eventuele verlengingen, bedraagt niet meer dan vijf jaar;

g) het risico van defect, verlies of beschadiging van door die aanbieder geleverde goederen; of

h) le risque d'endommagement ou de perte de bagages et les autres risques liés à un voyage réservé auprès de ce fournisseur, même si l'assurance couvre la vie ou la responsabilité civile, à la condition que cette couverture soit accessoire à la couverture principale relative aux risques liés à ce voyage.

§ 3. Les personnes qui, dans une entreprise d'assurances ou de réassurances opérant en Belgique, sont désignées comme responsables de la distribution doivent satisfaire aux mêmes conditions en matière de connaissance professionnelle, d'aptitude et d'honorabilité professionnelle que celles prévues pour les intermédiaires d'assurances et de réassurances à l'article 10, 1°, 2°bis et 3°.

Les autres personnes d'une entreprise d'assurances ou de réassurances qui, de quelque manière que ce soit, sont en rapport avec le public en vue d'offrir en vente ou de vendre des produits de leur entreprise doivent satisfaire aux conditions en matière de connaissances professionnelles fixées à l'article 11, § 2.»

Art. 7

L'article 3 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 3. — Lorsqu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances occupe des travailleurs, les conditions relatives aux connaissances professionnelles, aptitudes et honorabilité professionnelle visées à l'article 10, 1°, 2°bis et 3°, doivent être remplies par les responsables de la distribution.

Les autres personnes qui s'occupent directement d'intermédiation en assurances ou en réassurances, en particulier toute personne qui, à cet effet et de quelque manière que ce soit, est en rapport avec le public, doivent satisfaire aux conditions en matière de connaissances professionnelles fixées à l'article 11, § 2.»

Art. 8

A l'article 4 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° le mot «intermédiaires» est remplacé par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances»;

h) het risico van beschadiging of verlies van bagage en andere risico's die verbonden zijn aan een bij die aanbieder geboekte reis, zelfs indien deze verzekering de dekking omvat van levensverzekerings- of aansprakelijkheidsrisico's, maar dan wel op voorwaarde dat de dekking bijkomend is aan de hoofddekkings van de met de reis verbonden risico's.

§ 3. De personen die in een verzekerings- of herverzekeringsonderneming die in België werkzaam is, als verantwoordelijke voor de distributie zijn aangewezen, moeten voldoen aan dezelfde vereisten van beroeps-kennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid als de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen zoals voorgeschreven in artikel 10, 1°, 2°bis en 3°.

De andere personen van een verzekerings- of herverzekeringsonderneming die op welke wijze ook in contact staan met het publiek met het oog op het te koop aanbieden of verkopen van de producten van hun onderneming moeten voldoen aan de in artikel 11, § 2, bepaalde vereisten inzake beroepskennis.»

Art. 7

Artikel 3 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 3. — Als een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon werknemers in dienst heeft, moet aan de vereisten van beroeps-kennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid als bedoeld bij artikel 10, 1°, 2°bis en 3°, worden voldaan door de verantwoordelijken voor de distributie.

De andere personen die zich rechtstreeks met verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling bezig houden, inzonderheid iedere persoon die daartoe op welke wijze ook in contact staat met het publiek, moeten voldoen aan de vereisten van beroeps-kennis als bedoeld in artikel 11, § 2.»

Art. 8

In artikel 4 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord «tussenpersonen» wordt vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen»;

2° les mots «des responsables de la distribution» sont remplacés par les mots «une ou plusieurs personnes physiques comme responsables de la distribution»;

3° les mots «une activité de distribution est exercée» sont remplacés par les mots «est exercée, respectivement, une activité d'intermédiation en assurances ou de distribution d'assurances»;

4° les mots «s'ils y emploient plus de cinq personnes» sont remplacés par les mots «si plus de cinq personnes y opèrent en matière d'intermédiation en assurances ou en réassurances».

Art. 9

L'article 5 de la même loi, remplacé par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 5. — § 1er. Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances dont la Belgique est l'État membre d'origine ne peut exercer l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est préalablement inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA.

Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances ayant comme État membre d'origine un pays autre que la Belgique ne peut exercer en Belgique l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est préalablement inscrit en qualité d'intermédiaire d'assurances ou de réassurances par l'autorité compétente de son État membre d'origine, sans préjudice des dispositions de l'article 8, § 2.

Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances ayant son domicile ou son siège social dans un pays non membre de l'Espace économique européen ne peut exercer en Belgique l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est préalablement inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA.

Le registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA est constitué des catégories suivantes: «courtiers d'assurances», «agents d'assurances» et «sous-agents d'assurances».

2° de woorden «verantwoordelijken aan voor de distributie» worden vervangen door de woorden «een of meer natuurlijke personen als verantwoordelijke voor de distributie aan»;

3° de woorden «een distributieactiviteit» worden vervangen door de woorden «respectievelijk een verzekerbemiddeling- of distributieactiviteit»;

4° de woorden «ze er meer dan vijf personen tewerkstellen» worden vervangen door de woorden «er meer dan vijf personen actief zijn inzake verzekerbemiddeling- of herverzekerbemiddeling».

Art. 9

Artikel 5 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, wordt vervangen als volgt:

«Art. 5. — § 1. Geen enkele verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon met België als lidstaat van herkomst, mag de activiteit van verzekerings- of herverzekerbemiddeling uitoefenen, zonder vooraf ingeschreven te zijn in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bijgehouden door de CBFA.

Geen enkele verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon uit een andere lidstaat van herkomst dan België mag in België de activiteit van verzekerings- of herverzekerbemiddeling uitoefenen zonder vooraf ingeschreven te zijn als verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon door de bevoegde autoriteit van zijn lidstaat van herkomst, onverminderd het bepaalde bij artikel 8, § 2.

Geen enkele verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon met woonplaats of maatschappelijke zetel in een land buiten de Europese Economische Ruimte, mag in België de activiteit van verzekerings- en herverzekerbemiddeling uitoefenen, zonder vooraf ingeschreven te zijn in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bijgehouden door de CBFA.

Het door de CBFA bijgehouden register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen wordt onderverdeeld in de categorieën «verzekeringsmakelaars», «verzekeringsagenten» en «verzekeringssubagenten».

Un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne peut être inscrit qu'à l'une des catégories précitées.

§ 2. Les entreprises d'assurances et de réassurances qui ont un établissement en Belgique ou qui y exercent leur activité sans y être établies ne peuvent faire appel à un intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui n'est pas inscrit conformément aux dispositions du § 1er.

Si elles font néanmoins appel à un intermédiaire d'assurances ou de réassurances non inscrit, elles sont civilement responsables pour les actes posés par ces intermédiaires dans le cadre de leur activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances.»

Art. 10

A l'article 5bis, inséré dans la même loi par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa premier, le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances», les mots «entreprise d'assurances» par les mots «entreprise d'assurances ou de réassurances», et les mots «entreprises d'assurances» par les mots «entreprises d'assurances ou de réassurances»; dans le texte néerlandais du même alinéa, le mot «enkele» est remplacé par le mot «meerdere»;

2° l'alinéa 2 est abrogé;

3° à l'alinéa 3 ancien, devenu l'alinéa 2, le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances», et les mots «entreprises d'assurances» par les mots «entreprises d'assurances ou de réassurances»;

4° dans le texte néerlandais de l'alinéa 4 ancien, devenu l'alinéa 3, le mot «dadelijk» est remplacé par le mot «onverwijd».

Art. 11

L'article 6 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999, est abrogé.

Een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon kan slechts in een van de voormelde categorieën worden ingeschreven.

§ 2. Verzekerings- en herverzekerings-ondernemingen, die een vestiging hebben in België of er hun activiteiten uitoefenen zonder er gevestigd te zijn, mogen geen beroep doen op een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die niet is ingeschreven overeenkomstig het bepaalde in § 1.

Indien zij niettemin beroep doen op een niet ingeschreven verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon zijn zij burgerrechtelijk aansprakelijk voor de handelingen van deze tussenpersonen verricht in het kader van hun activiteit van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling.»

Art. 10

In artikel 5bis, in dezelfde wet ingevoegd bij de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon», wordt het woord «verzekeringsonderneming» vervangen door de woorden «verzekerings- of een herverzekeringsonderneming», wordt het woord «enkele» vervangen door het woord «meerdere» en wordt het woord «verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsondernemingen»;

2° het tweede lid wordt opgeheven;

3° in het vroegere derde lid, dat het tweede lid is geworden, wordt het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon» en wordt het woord «verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsondernemingen»;

4° in het vroegere vierde lid, dat het derde lid is geworden, wordt het woord «dadelijk» vervangen door het woord «onverwijd».

Art. 11

Artikel 6 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999, wordt opgeheven.

Art. 12

L'article 7 de la même loi, remplacé par la loi du 11 avril 1999, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 7. — Pour les activités visées par la présente loi, nul ne peut porter le titre de courtier d'assurances, agent d'assurances ou sous-agent d'assurances, ou de courtier, agent ou sous-agent, pour indiquer l'activité d'assurance, de réassurance ou d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances, respectivement dans la catégorie «courtiers d'assurances», «agents d'assurances», ou «sous-agents d'assurances».

Art. 13

L'article 8 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 8. — § 1er. Tout intermédiaire d'assurances ou de réassurances inscrit en Belgique qui envisage d'exercer pour la première fois des activités dans un autre État membre sous le régime de liberté d'établissement ou de libre prestation de services, en avise préalablement la CBFA. Le registre indique dans quels États membres l'intermédiaire opère en vertu de la liberté d'établissement ou de la libre prestation de services.

Dans le mois de la notification, la CBFA informe de cette intention l'autorité compétente de l'État membre d'accueil qui le souhaite, et communique cette notification à l'intermédiaire concerné.

§ 2. L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances inscrit dans un État membre autre que la Belgique peut commencer ses activités en Belgique, soit sous le régime de liberté d'établissement, soit sous celui de libre prestation de services, après en avoir avisé l'autorité compétente de son État membre d'origine, et après que cette autorité a averti la CBFA conformément à la disposition de droit européen en la matière. La CBFA publie la liste de ces intermédiaires d'assurances et de réassurances sur son site web et veille à sa mise à jour régulière sur la base des données dont elle dispose.

L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances visé à l'alinéa 1er doit respecter, dans l'exercice de ses activités, les dispositions légales et réglementaires appli-

Art. 12

Artikel 7 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 11 april 1999, wordt vervangen als volgt:

«Art. 7. — Voor de werkzaamheden bedoeld bij deze wet, mag niemand de titel dragen van verzekermakelaar, verzekeringsagent of verzekeringssubagent, of van makelaar, agent, of subagent, met verwijzing naar de activiteit van verzekeringen, herverzekeringen, verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling, tenzij hij in het register van de verzekerings- en herverzekerings-tussenpersonen is ingeschreven, respectievelijk in de categorie «verzekermakelaars», «verzekeringsagenten» of «verzekeringssubagenten».

Art. 13

Artikel 8 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999, wordt vervangen als volgt:

«Art. 8. — § 1. Elke in België ingeschreven verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die voornemens is voor het eerst in een andere lidstaat werkzaamheden uit te oefenen in het stelsel van vrijheid van vestiging of vrijheid van dienstverrichting, stelt de CBFA daarvan vooraf in kennis. In het register wordt aangegeven in welke lidstaten de tussenpersoon werkzaam is door middel van vrijheid van vestiging of vrijheid van dienstverrichting.

De CBFA stelt binnen een maand na deze kennisgeving de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst die dit wenst van dit voornemen in kennis, en brengt de betrokken tussenpersoon van deze kennisgeving op de hoogte.

§ 2. De in een andere lidstaat dan België ingeschreven verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon kan zijn werkzaamheden in België aanvangen, hetzij door middel van vrijheid van vestiging, hetzij door middel van vrijheid van dienstverrichting, nadat hij de bevoegde autoriteit van zijn lidstaat van herkomst hiervan in kennis heeft gesteld, en nadat deze autoriteit de CBFA op de hoogte gebracht heeft overeenkomstig de Europeesrechtelijke bepalingen terzake. De CBFA maakt de lijst van deze verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bekend op haar website en zorgt voor een regelmatige actualisering ervan op basis van de haar beschikbare gegevens.

De in het eerste lid bedoelde verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon moet bij de uitoefening van zijn werkzaamheden de wettelijke en reglementaire be-

cables en Belgique aux intermédiaires d'assurances et de réassurances pour des motifs d'intérêt général. La CBFA communique à ces intermédiaires d'assurances et de réassurances quelles dispositions sont, à sa connaissance, d'intérêt général.

§ 3. Les intermédiaires d'assurances et de réassurances visés au § 1er, alinéa 2, ainsi que les intermédiaires d'assurances et de réassurances visés au § 2, peuvent commencer leurs activités dans l'État membre d'accueil concerné au plus tôt un mois après avoir été avisés par l'autorité compétente de leur État membre d'origine.»

Art. 14

A l'article 9 de la même loi, modifié par les lois du 11 avril 1999 et du 2 août 2002 et par l'arrêté royal du 25 mars 2003, et dont le texte existant constituera le § 1er, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa 1er, le mot «immatriculation» est remplacé par le mot «inscription»;

2° à l'alinéa 2, les mots «les activités décrites à l'article 2, § 1er,» sont remplacés par les mots «l'intermédiation en assurances ou en réassurances»;

3° l'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante: «Sans préjudice des dispositions de l'article 10, plusieurs candidats peuvent introduire leur demande d'inscription collectivement si le respect de leurs obligations visées à l'article 10 est vérifié par un organisme central. Cet organisme central doit être un intermédiaire d'assurances, un intermédiaire de réassurances, une entreprise d'assurances, une entreprise de réassurances, une entreprise soumise à la surveillance complémentaire sur les entreprises d'assurances au sens de l'article 91ter de la loi de contrôle des assurances, ou un autre organisme ou entreprise qui remplit les conditions déterminées par le Roi sur proposition de la CBFA. En ce cas, la demande d'inscription est introduite par l'organisme central sous sa responsabilité. Pour l'application de la présente loi, leur dossier sera traité comme s'il s'agissait d'une seule entreprise. L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est radié d'office du registre lorsque l'organisme central demande le retrait de son inscription.»;

4° à l'alinéa 5, les mots «aux documents visés à l'alinéa 3» sont remplacés par les mots «aux données des

palingen naleven die in België van toepassing zijn op de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen om redenen van algemeen belang. De CBFA deelt de hier bedoelde verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen mee welke bepalingen naar haar weten van algemeen belang zijn.

§ 3. De verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bedoeld in § 1, tweede lid, en de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bedoeld in § 2, kunnen hun werkzaamheden in de betrokken lidstaat van ontvangst ten vroegste aanvangen één maand na de datum van hun in kennisstelling door de bevoegde autoriteit van hun lidstaat van herkomst.»

Art. 14

Artikel 9 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 11 april 1999 en 2 augustus 2002, en bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, waarvan de bestaande tekst § 1 zal vormen, wordt gewijzigd als volgt:

1° in het eerste lid wordt het woord «registratie» vervangen door het woord «inschrijving»;

2° in het tweede lid worden de woorden «de werkzaamheden omschreven in artikel 2, § 1,» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling»;

3° het vierde lid wordt vervangen als volgt: «Zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van artikel 10 kunnen meerdere kandidaten hun aanvraag tot inschrijving collectief indienen, indien de naleving van hun verplichtingen als bedoeld in art. 10 door een centrale instelling wordt geverifieerd. Deze centrale instelling moet een verzekerings-tussenpersoon zijn, een herverzekeringstussen-persoon, een verzekeringsonderneming, een herverzekeringsonderneming, een onderneming opgenomen in het aanvullend toezicht op een verzekeringsonderneming in de zin van artikel 91ter van de controleswet verzekeringen, of een andere onderneming of instelling die voldoet aan de voorwaarden door de Koning bepaald op voorstel van de CBFA. In dat geval wordt de inschrijvingsaanvraag door de centrale instelling ingediend onder haar verantwoordelijkheid. Voor de toepassing van deze wet wordt hun dossier behandeld alsof het om een enkele onderneming ging. De verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon wordt van rechtswege uit het register geschrapt wanneer de centrale instelling de intrekking van diens inschrijving vraagt.»;

4° in het vijfde lid worden de woorden «zijn beslissing» en «de in het derde lid vermelde documenten»

documents mentionnés au présent paragraphe»; dans le texte néerlandais du même alinéa, les mots «*zijn beslissing*» sont remplacés par les mots «*haar beslissing*»;

5° l'alinéa 6 est abrogé;

6° l'alinéa 7 est remplacé par la disposition suivante:«Si l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne se trouve plus dans les circonstances qu'il a mentionnées dans la déclaration sur l'honneur visée à l'article 5bis, alinéa 1er, il est inscrit dans une autre catégorie du registre»;

7° l'alinéa 8 et dernier sont abrogés;

8° l'article est complété par un § 2, rédigé comme suit:

«§ 2. La liste des intermédiaires d'assurances et de réassurances inscrits est publiée sur le site web de la CBFA. Cette dernière se charge d'actualiser régulièrement ce site web sur la base des données dont elle dispose.

Le site web mentionne pour chaque intermédiaire d'assurances ou de réassurances les données nécessaires à son identification, la date de son inscription, la catégorie dans laquelle il est inscrit, le cas échéant la date de sa radiation, ainsi que toute autre information que la CBFA estime utile pour une information correcte du public. La CBFA détermine les conditions auxquelles la mention de la radiation d'un intermédiaire est retirée du site web.»

Art. 15

A l'article 10 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° dans la phrase introductory, les mots «des intermédiaires d'assurance» sont remplacés par les mots «des intermédiaires d'assurances et de réassurances», et les mots «intermédiaire d'assurance» sont remplacés par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances»;

2° le 1° est remplacé par la disposition suivante:«1° Posséder les connaissances professionnelles requises telles qu'elles sont déterminées par l'article 11.»;

respectievelijk vervangen door de woorden «haar beslissing» en «de gegevens van de in deze paragraaf vermelde documenten»;

5° het zesde lid wordt opgeheven;

6° het zevende lid wordt vervangen als volgt: «Indien de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon niet meer verkeert in de omstandigheden die hij in de verklaring op erewoord, bedoeld bij artikel 5bis, eerste lid, heeft vermeld, wordt hij naar een andere categorie in het inschrijvingsregister overgebracht.»;

7° het achtste en laatste lid worden opgeheven;

8° het artikel wordt aangevuld met een § 2, luidende:

«§ 2. De lijst van de ingeschreven verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen wordt bekend-gemaakt op de website van de CBFA. De CBFA zorgt voor een regelmatige actualisering van de website op basis van de haar beschikbare gegevens.

De website vermeldt voor iedere verzekerings- en herverzekeringstussenpersoon, de gegevens noodzakelijk voor zijn identificatie, de datum van inschrijving, de categorie waarin hij is ingeschreven, desgevallend de datum van schrapping, evenals alle andere informatie die de CBFA nuttig acht voor een correcte informatie van het publiek. De CBFA bepaalt de voorwaarden waaronder de vermelding van schrapping van een tussenpersoon wordt weggelaten van de website.»

Art. 15

In artikel 10 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de inleidende zin wordt het woord «verzekerings-tussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen» en wordt het woord «verzekeringstussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersoon»;

2° het onderdeel 1° wordt vervangen als volgt:«1° De vereiste beroepskennis bezitten, als bepaald bij artikel 11.»;

3° un 2°*bis*, rédigé comme suit, est inséré: «2°*bis* Posséder une aptitude et une honorabilité professionnelle suffisantes.»;

4° au 3°, la première phrase est abrogée, et les mots «loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «loi de contrôle des assurances»;

5° la première phrase du 4° est remplacée par la disposition suivante: «Faire l'objet d'une assurance de la responsabilité civile professionnelle couvrant tout le territoire de l'Espace économique européen.»;

6° au 4°, le mot «intermédiaires» est remplacé chaque fois par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances», les mots «d'entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «entreprises d'assurances ou de réassurances» et les mots «pour le compte ou» sont remplacés par les mots «pour le compte et»;

7° au 5°, les mots «contrats d'assurance» de la phrase introductory sont remplacés par les mots «contrats d'assurance ou de réassurance», le mot «entreprise» du premier tiret est remplacé par les mots «entreprise d'assurances ou avec une entreprise de réassurances» et les mots «entreprise qui ne fait pas l'objet d'un agrément en Belgique» du second tiret sont remplacés par les mots «entreprise d'assurances autorisée en Belgique ou avec une entreprise de réassurances étrangère»; dans le texte néerlandais du même alinéa 1er, 5°, le mot «verzekeringsovereenkomsten» du premier et du second tiret est chaque fois remplacé par le mot «overeenkomsten»;

8° le 6° est remplacé par la disposition suivante: «6° En ce qui concerne leur activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances en Belgique, ne traiter qu'avec des entreprises qui, en application de la loi de contrôle des assurances, sont agréées pour l'exercice de cette activité en Belgique, ou avec des entreprises qui, en application du chapitre V^{ter} de la même loi, sont autorisées à offrir leurs prestations d'assurances en Belgique.»;

9° un 6°*bis*, rédigé comme suit, est inséré: «6°*bis* Adhérer à un système extrajudiciaire de traitement des plaintes. Il doit soit avoir adhéré lui-même à un tel système, soit être membre d'une association professionnelle ayant adhéré à un tel système. Il est tenu de contribuer au financement dudit système.

3° een 2°*bis* wordt ingevoegd, luidend als volgt: «2°*bis* Een voldoende geschiktheid en professionele betrouwbaarheid bezitten.»;

4° in het onderdeel 3° wordt de eerste zin opgeheven en worden de woorden «wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «controlewet verzekeringen»;

5° de eerste zin van het onderdeel 4° wordt vervangen als volgt: «Het voorwerp zijn van een beroeps-aansprakelijkheidsverzekering die het gehele grondgebied van de Europese Economische Ruimte dekt.»;

6° in het onderdeel 4°, wordt het woord «tussenpersonen» telkens vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen», wordt het woord «verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringsondernemingen» en worden de woorden «waarvoor of» vervangen door de woorden «voor rekening en»;

7° in het onderdeel 5°, wordt het woord «verzekerings-overeenkomsten» in de inleidende zin vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekerings-overeenkomsten», wordt in de Nederlandse tekst onder het eerste streepje en onder het tweede streepje het woord «verzekeringsovereenkomsten» vervangen door het woord «overeenkomsten», wordt onder het eerste streepje het woord «verzekeringsonderneming» vervangen door de woorden «verzekeringsonderneming of met een herverzekeringsonderneming» en worden onder het tweede streepje de woorden «niet in België toegelaten verzekeringsonderneming» vervangen door de woorden «in België gemachtigde verzekeringsonderneming of een buitenlandse herverzekeringsonderneming»;

8° het onderdeel 6° wordt vervangen als volgt: «6° Wat hun activiteit van verzekerings- of herverzekerbemiddeling in België betreft, slechts handelen met ondernemingen die met toepassing van de controlewet verzekeringen toegelaten zijn voor de uit-oefening van deze activiteit in België, of met ondernemingen die, met toepassing van hoofdstuk V^{ter} van dezelfde wet, gemachtigd zijn om in België hun verzekeringsdiensten aan te bieden.»;

9° een 6°*bis* wordt ingevoegd, luidende als volgt: «6°*bis* Toetreden tot een buitengerechtelijke klachten-regeling. Hij dient ofwel zelf toegetreden te zijn tot een dergelijke klachtenregeling, ofwel lid te zijn van een beroepsvereniging die is toegetreden tot een dergelijke klachtenregeling. Hij dient bij te dragen tot de financiering van bedoelde klachtenregeling.

Le Roi peut instaurer un système extrajudiciaire de traitement des plaintes chargé de contribuer à résoudre les différends entre d'une part les intermédiaires d'assurances, les intermédiaires de réassurances, les entreprises d'assurances et les entreprises de réassurances, et d'autre part leurs clients, en rendant un avis ou en intervenant en qualité de médiateur.

L'arrêté pris en application de l'alinéa précédent peut déterminer en particulier:

- le type de plaintes et de différends qui peuvent être soumis;
- la composition des organes et le fonctionnement de ce système extrajudiciaire de traitement des plaintes;
- les modalités de financement de ce système; le financement se fait par les entreprises d'assurances autorisées à exercer en Belgique une activité d'assurance, et par les intermédiaires d'assurances et de réassurances autorisés à exercer en Belgique une activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances;
- la procédure à suivre et le délai dans lequel l'avis doit être rendu ou la médiation avoir lieu;
- la forme sous laquelle l'avis ou l'intervention du médiateur doit être rendu(e) public (publique).

10° un 6°*ter*, rédigé comme suit, est inséré: «6°*ter* Respecter les dispositions des articles 12bis, 12*ter* et 12*quater*.».

11° l'article est complété par un alinéa 2, rédigé comme suit: «Les intermédiaires d'assurances et de réassurances ainsi que, dans le cas visé à l'article 9, § 1er, alinéa 4, l'organisme central, doivent démontrer à la CBFA, selon des règles précisées par cette dernière par voie de règlement, y compris en matière de périodicité, le respect des dispositions prévues par l'alinéa 1er.

Art. 16

Dans la même loi est inséré un article 10*bis*, rédigé comme suit:

«Art. 10*bis*. — Les intermédiaires d'assurances et de réassurances ayant la qualité de personne morale ne sont en outre inscrits, et ne conservent leur inscription, qu'à condition:

De Koning kan een buitengerechtelijke klachtenregeling oprichten met als opdracht geschillen tussen verzekeringstussenpersonen, herverzekeringstussenpersonen, verzekeringsondernemingen en herverzekeringsondernemingen, aan de ene kant, en hun cliënten, aan de andere kant, te helpen oplossen door hierover advies te verstrekken of op te treden als bemiddelaar.

Het met toepassing van het vorige lid genomen besluit kan inzonderheid bepalen:

- welk soort klachten en geschillen kunnen worden voorgelegd;
- de samenstelling van de organen en de werking van deze buitengerechtelijke klachtenregeling;
- de modaliteiten van financiering van deze klachtenregeling; de financiering gebeurt door de verzekeringsondernemingen die toegelaten zijn om in België het verzekeringsbedrijf te beoefenen, en door de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen die gemachtigd zijn om in België de activiteit van verzekerings- of herverzekerbemiddeling uit te oefenen;
- de te volgen procedure en de termijnen waarbinnen advies dient te worden uitgebracht of als bemiddelaar moet worden opgetreden;
- in welke vorm de adviezen of het optreden moet worden bekendgemaakt.

10° een 6°*ter* wordt ingevoegd, luidend als volgt: «6°*ter* Het bepaalde naleven bij de artikelen 12bis, 12*ter* en 12*quater*.»;

11° het artikel wordt aangevuld met een tweede lid, luidende als volgt: «De verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen, en in het geval bedoeld in artikel 9, § 1, vierde lid, de centrale instelling, dienen de CBFA, volgens nadere regelen door haar bepaald bij reglement, met inbegrip van de periodiciteit, de naleving aan te tonen van het bepaalde bij het eerste lid.».

Art. 16

In dezelfde wet wordt een artikel 10*bis* ingevoegd, luidende:

«Art. 10*bis*. — De verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen, met de hoedanigheid van rechtspersoon worden bovendien slechts ingeschreven, en hun inschrijving wordt slechts gehandhaafd, op voorwaarde dat:

1° que les personnes à qui est confiée la direction effective disposent de l'honorabilité professionnelle nécessaire, des connaissances professionnelles requises visées à l'article 11, et de l'expérience adéquate pour exercer cette fonction;

2° que la CBFA ait été informée de l'identité des personnes qui, directement ou indirectement, exercent le contrôle sur l'intermédiaire, et considère qu'elles présentent les qualités nécessaires au regard du besoin de garantir une gestion saine et prudente; les intermédiaires d'assurances et de réassurances informent la CBFA de toute modification de ce contrôle.»

Art. 17

A l'article 11 de la même loi, modifié par la loi du 11 avril 1999 et modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° au § 1er, 1°, A, le signe de ponctuation «.» situé à la fin du point d est remplacé par le signe de ponctuation «;»;

2° le § 1er, 1°, A, est complété comme suit: «e) la législation anti-blanchiment, pour autant que l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances soit soumis à la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme.»;

3° le texte existant de l'alinéa 1er du § 2 devient le 1° du § 2, étant entendu que dans la première phrase, les mots «l'article 2, § 1er, c), à l'article 2, § 2, deuxième alinéa» sont remplacés par les mots «l'article 1er, 8°, à l'article 2, § 3, alinéa 2», et que dans la dernière phrase, les mots «l'article 2, § 2, premier alinéa» sont remplacés par les mots «l'article 2, § 3, alinéa 1er» et «§ 1er, B» par «§ 1er, 1°, B»;

4° le texte existant de l'alinéa 2 du § 2 devient le 3° du § 2, étant entendu que les mots «autres personnes» sont remplacés par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances»;

5° au § 2, un 2°, rédigé comme suit, est inséré entre le 1° et le 3°: «2° les intermédiaires de réassurances sont exemptés de la connaissance des matières déterminées au § 1er, 1°, A, a) et c).»;

6° un § 2bis, rédigé comme suit, est inséré:

1° de personen die met de effectieve leiding worden belast, over de noodzakelijke professionele betrouwbaarheid, de vereiste beroepskennis als bepaald bij artikel 11, en de passende ervaring beschikken om deze functie waar te nemen;

2° de CBFA in kennis is gesteld van de identiteit van, en gelet op de noodzaak van een gezond en voorzichtig beleid overtuigd is van de geschiktheid van, de personen die rechtstreeks of onrechtstreeks de controle uitoefenen over de tussenpersoon; de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen informeren de CBFA over elke wijziging in bedoelde controle.»

Art. 17

In artikel 11 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 april 1999 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, 1°, A wordt onder d) het leesteken «.» vervangen door het leesteken «;»;

2° § 1, 1° A wordt aangevuld als volgt: «e) de witwaswetgeving, voor zover de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon onderworpen is aan de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme.»;

3° de bestaande tekst van het eerste lid van § 2 wordt onderdeel 1° van § 2, met dien verstande dat in de eerste zin de woorden «artikel 2, § 1, c), in artikel 2, § 2, tweede lid,» worden vervangen door de woorden «artikel 1, 8°, artikel 2, § 3, tweede lid,», en dat in de laatste zin de woorden «artikel 2, § 2, eerste lid,» worden vervangen door de woorden «artikel 2, § 3, eerste lid» en «§ 1, B» vervangen wordt door «§ 1, 1°, B»;

4° de bestaande tekst van het tweede lid van § 2 wordt onderdeel 3° van § 2, met dien verstande dat de woorden «andere personen» worden vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen»;

5° in § 2 wordt tussen 1° en 3° een 2° ingevoegd, luidend als volgt: «2° de herverzekeringstussenpersonen zijn vrijgesteld van de kennis van de materies bepaald in § 1, 1°, A, a) en c).»;

6° er wordt een § 2bis ingevoegd, luidend als volgt:

«§ 2bis. Par les connaissances professionnelles requises telles que visées à l'article 10bis, 1°, on entend une connaissance suffisante de la matière déterminée au § 1er, 1°, B. Cette connaissance est également requise lorsque les personnes visées audit article revêtent la qualité de responsable de la distribution.»;

7° au § 3, alinéa 1er, 1°, le mot «diplômes» est remplacé par le mot «certificat», et la phrase «Pour les intermédiaires de réassurances, la durée de l'expérience pratique est fixée à cinq ans.» est ajoutée;

8° le § 3, alinéa 1er, 2°, est remplacé par la disposition suivante:

«2° les porteurs d'un certificat de l'enseignement secondaire supérieur qui auront suivi avec fruit un cours spécialisé en assurances organisé par ou en vertu d'un décret, d'une organisation professionnelle représentative, d'une entreprise d'assurances ou de réassurances ou d'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances, en ce compris les établissements de crédit. Ce cours spécialisé doit être agréé par la CBFA. Le Roi peut, sur proposition de la CBFA, préciser les règles auxquelles doivent répondre les examens liés au cours d'assurance visé ici. L'intéressé doit également justifier d'une expérience pratique dont la durée sera fixée par le Roi mais ne pourra excéder deux années. Pour les intermédiaires de réassurances, la durée de l'expérience pratique est fixée à cinq ans.»;

9° au § 3, alinéa 2, le mot «intermédiaires» est remplacé par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances»;

10° au § 3, alinéa 3, les mots «entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «entreprises d'assurances et de réassurances» et le mot «intermédiaires» est remplacé par les mots «intermédiaires d'assurances ou de réassurances»;

11° au § 4, le mot «intermédiaires» est remplacé par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances», et les mots «l'article 2, § 2, alinéa 2» sont remplacés par les mots «l'article 2, § 3, alinéa 2».

«§ 2bis. Onder de vereiste beroepskennis bedoeld in artikel 10bis, 1°, wordt verstaan, een voldoende kennis van de materie bepaald bij § 1, 1°, B. Deze kennis is vereist, ook indien de in dat artikel bedoelde personen de hoedanigheid hebben van verantwoordelijke voor de distributie.»;

7° in § 3, eerste lid, 1°, wordt het woord «diploma's» vervangen door het woord «getuigschriften» en wordt de zin «Voor herverzekeringstussenpersonen wordt de duur van de praktische ervaring op vijf jaar vastgesteld.» toegevoegd;

8° § 3, eerste lid, 2°, wordt vervangen als volgt:

«2° de houders van een getuigschrift van hoger middelbaar onderwijs, die een gespecialiseerde cursus in verzekeringen georganiseerd door of krachtens een decreet, een representatieve beroepsorganisatie, een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon, met inbegrip van de kredietinstellingen, met vrucht gevuld hebben. Deze gespecialiseerde cursus dient erkend te worden door de CBFA. De Koning kan, op voorstel van de CBFA, de nadere regelen vaststellen waaraan de examens in verband met de hierbedoelde cursus in verzekeringen moeten voldoen. Betrokkene dient ook een praktische ervaring aan te tonen waarvan de duur door de Koning wordt bepaald, doch die niet langer mag zijn dan twee jaar. Voor herverzekeringstussenpersonen wordt de duur van de praktische ervaring op vijf jaar vastgesteld.»;

9° in § 3, tweede lid, wordt het woord «tussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen»;

10° in § 3, derde lid, wordt het woord «verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen» en wordt het woord «tussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringstussenpersonen»;

11° in § 4 wordt het woord «tussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen», en worden de woorden «artikel 2, § 2, tweede lid,» vervangen door de woorden «artikel 2, § 3, tweede lid,».

Art. 18

A l'article 12 de la même loi, modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa 1er, les mots «entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «entreprises d'assurances et de réassurances» et les mots «article 2, § 2» par les mots «article 2, § 3»;

2° l'alinéa 2 est abrogé;

3° à l'alinéa 3, qui devient l'alinéa 2, les mots «intermédiaires d'assurance» sont remplacés par les mots «intermédiaires d'assurances et de réassurances» et le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances et de réassurances»;

4° à l'alinéa 3, qui devient l'alinéa 2, les mots «au registre» sont insérés entre les mots «La CBFA inscrit ces personnes» et le mot «en mentionnant»;

5° à l'alinéa 4, qui devient l'alinéa 3, les mots «l'article 2, § 2» sont remplacés par les mots «l'article 2, § 3».

Art. 19

Dans la même loi est inséré un chapitre IIbis, contenant les articles 12bis à 12quinquies et rédigé comme suit:

«CHAPITRE IIIB/S

Informations requises

Section première

Informations à fournir par l'intermédiaire d'assurances

Art. 12bis. — § 1er. Avant la conclusion d'un contrat d'assurance et, si nécessaire, à l'occasion de sa modification ou de son renouvellement, un intermédiaire d'assurances fournit au moins au client les informations suivantes:

1° son identité et son adresse;

Art. 18

In artikel 12 van dezelfde wet, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord «verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekerings-ondernemingen» en worden de woorden «artikel 2, § 2» vervangen door de woorden «artikel 2, § 3»;

2° het tweede lid wordt opgeheven;

3° in het derde lid, dat het tweede lid wordt, wordt het woord «verzekeringstussenpersonen» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekerings-tussenpersonen» en wordt het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- en herverzekerings-tussenpersoon»;

4° in het derde lid, dat het tweede lid wordt, worden de woorden «in het register» ingevoegd tussen de woorden «door de CBFA ingeschreven» en de woorden «met vermelding van»;

5° in het vierde lid, dat het derde lid wordt, worden de woorden «artikel 2, § 2» vervangen door de woorden «artikel 2, § 3».

Art. 19

In dezelfde wet wordt een hoofdstuk IIbis ingevoegd, dat de artikelen 12bis tot 12quinquies bevat, luidende:

«HOOFDSTUK IIIB/S

Informatievereisten

Afdeling 1

Door de verzekeringstussenpersoon te verstrekken informatie

Art. 12bis. — § 1. Voordat een verzekeringsovereenkomst gesloten wordt, en, zonodig, wanneer de overeenkomst gewijzigd of verlengd wordt, verstrekkt de verzekeringstussenpersoon de cliënt ten minste de volgende informatie:

1° zijn identiteit en adres;

2° le registre d'intermédiaires d'assurances dans lequel il a été inscrit, son numéro d'inscription et, en l'absence de numéro d'inscription, les moyens de vérifier qu'il a été inscrit, ainsi que, le cas échéant, la catégorie dans laquelle il a été inscrit;

3° le nom et l'adresse de l'entreprise d'assurances dans laquelle il détient une participation, directe ou indirecte, supérieure à 10% des droits de vote ou du capital;

4° le nom et l'adresse de l'entreprise d'assurances ou de l'entreprise mère d'une entreprise d'assurances qui détient une participation, directe ou indirecte, supérieure à 10% des droits de vote ou du capital de l'intermédiaire d'assurances;

5° le nom et l'adresse de l'organisme auprès duquel les clients et autres parties intéressées peuvent porter plainte concernant des intermédiaires d'assurances.

En outre, l'intermédiaire d'assurances indique au client, en ce qui concerne le contrat fourni:

1° s'il fonde ses conseils sur une analyse impartiale répondant aux dispositions du § 2, ou

2° s'il est soumis à une obligation contractuelle de travailler, dans le secteur de l'assurance, exclusivement avec une seule entreprise d'assurances ou avec plusieurs entreprises d'assurances; dans ce cas, il communique, à la demande du client, le nom et l'adresse de cette (ces) entreprise(s) d'assurances, ou

3° s'il n'est pas soumis à l'obligation contractuelle de travailler, dans le secteur de l'assurance, exclusivement avec une seule entreprise d'assurances ou avec plusieurs entreprises d'assurances et s'il ne fonde pas ses conseils sur une obligation d'analyse impartiale répondant aux dispositions du § 2; dans ce cas, il communique, à la demande du client, le nom et l'adresse de l'entreprise ou des entreprises d'assurances avec laquelle (lesquelles) il peut travailler et travaille.

Dans les cas où il est exigé de fournir ces informations à la demande du client, celui-ci est informé du droit dont il dispose de solliciter ces informations.

§ 2. Lorsque l'intermédiaire d'assurances informe le client qu'il fonde ses conseils sur une analyse impartiale, il est tenu de fonder ces conseils sur l'analyse d'un

2° het register van de verzekeringstussenpersonen waarin hij is ingeschreven, zijn inschrijvingsnummer in het register, en, bij afwezigheid van een inschrijvingsnummer, hoe zijn registerinschrijving kan worden geverified, en desgevallend, de categorie waarin hij is ingeschreven;

3° de naam en het adres van de verzekeringsonderneming waarin hij een rechtstreekse of middellijke deelneming van 10% of meer van de stemrechten of van het kapitaal bezit;

4° de naam en het adres van de verzekeringsonderneming of de moeder-onderneming van een verzekeringsonderneming, die een rechtstreekse of middellijke deelname bezit van meer dan 10% van de stemrechten of van het kapitaal van de verzekeringstussenpersoon;

5° de naam en het adres van de instantie waarbij cliënten en andere belanghebbenden klachten over verzekeringstussenpersonen kunnen indienen.

Bovendien deelt de verzekeringstussenpersoon de cliënt met betrekking tot de aangeboden overeenkomst mee:

1° dat hij adviseert op grond van een onpartijdige analyse die beantwoordt aan de bepalingen van § 2, dan wel,

2° dat hij een contractuele verplichting heeft om uitsluitend met één verzekeringsonderneming of met meerdere verzekeringsondernemingen verzekeringszaken te doen; in dat geval deelt hij op verzoek van de cliënt tevens de naam en het adres van deze verzekeringsonderneming(en) mee, dan wel,

3° dat hij geen contractuele verplichting heeft om uitsluitend met één verzekeringsonderneming of met meerdere verzekeringsondernemingen verzekeringszaken te doen, en niet adviseert op grond van een verplichting tot een onpartijdige analyse die beantwoordt aan de bepalingen van § 2; in dat geval deelt hij op verzoek van de cliënt tevens de naam en het adres mee van de verzekeringsonderneming(en) waarmee hij zaken doet of kan doen.

In de gevallen waarin is voorzien dat bepaalde informatie op verzoek van de cliënt wordt verstrekt, wordt deze in kennis gesteld van zijn recht om dergelijke informatie te vragen.

§ 2. Wanneer de verzekeringstussenpersoon de cliënt mededeelt dat hij adviseert op grond van een onpartijdige analyse, is hij verplicht zijn advies te baseren op

nombre suffisant de contrats d'assurance offerts sur le marché, de façon à pouvoir recommander, en fonction de critères professionnels, le contrat d'assurance qui serait adapté aux besoins du client.

§ 3. Avant la conclusion d'un contrat d'assurance spécifique, l'intermédiaire d'assurances détermine, en particulier sur la base des informations fournies par le client, au minimum les exigences et les besoins de ce client, et précise les raisons qui motivent tout conseil fourni au client quant à un produit d'assurance déterminé. Ces précisions sont modulées en fonction de la complexité du contrat d'assurance proposé.

§ 4. Il n'est pas nécessaire de fournir les informations visées aux §§ 1er, 2 et 3 lorsque l'intermédiation en assurances porte sur la couverture de grands risques.

Art. 12ter. — L'intermédiaire d'assurances mentionne sur son papier à lettre ainsi que sur les autres documents relatifs à son activité d'intermédiation en assurances et émanant de lui, de même que dans sa publicité, son numéro d'inscription au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances.

A la demande du client, il lui communique la nature et la portée de ses compétences.

Les mentions obligatoires visées à l'alinéa 1er sont complétées, en ce qui concerne les agents d'assurances, par les noms de toutes les entreprises d'assurances au nom et pour le compte desquelles ils exercent des activités d'intermédiation en assurances et, en ce qui concerne les sous-agents d'assurances, par le nom de l'intermédiaire d'assurances pour lequel ils agissent.

Les personnes visées à l'article 2, § 3, mentionnent à chaque contact avec le public le nom de l'entreprise d'assurances pour laquelle elles travaillent directement ou indirectement. Les personnes visées à l'article 3, § 1er, mentionnent à chaque contact avec le public le nom de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances pour lequel elles agissent.

Section 2

Modalités d'information

Art. 12quater. — Toute information fournie aux clients en vertu des articles 12bis et 12ter est communiquée:

een analyse van een toereikend aantal op de markt verkrijgbare verzekeringsovereenkomsten, zodat hij overeenkomstig professionele criteria in staat is de verzekeringsovereenkomst aan te bevelen die aan de behoeften van de cliënt voldoet.

§ 3. Voorafgaand aan de sluiting van een verzekeringsovereenkomst identificeert de verzekeringstussenpersoon, in het bijzonder rekening houdend met de door de cliënt verstrekte informatie, ten minste de verlangens en behoeften van deze cliënt, en preciseert de elementen waarop zijn advies over een bepaald verzekeringsproduct is gebaseerd. Deze preciseringen variëren in functie van de graad van ingewikkeldheid van de aangeboden verzekeringsovereenkomst.

§ 4. De in de §§ 1, 2 en 3 bedoelde informatie moet niet worden gegeven wanneer de verzekerbemiddeling betrekking heeft op de verzekering van grote risico's.

Art. 12ter. — De verzekeringstussenpersoon vermeldt op zijn briefpapier en op de andere documenten betreffende zijn activiteit van verzekerbemiddeling die van hem uitgaan, alsook in zijn reclame, zijn inschrijvingsnummer in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen.

Op vraag van de cliënt deelt hij hem de aard en de draagwijdte van zijn bevoegdheden mee.

De verplichte vermeldingen bedoeld in het eerste lid worden, voor wat betreft de verzekeringsagenten, aangevuld met de namen van alle verzekeringsondernemingen in wiens naam en voor wiens rekening zij werkzaamheden van verzekerbemiddeling uitvoeren, en, voor wat betreft de verzekeringssubagenten, met de naam van de verzekeringstussenpersoon voor wie ze optreden.

De personen bedoeld in artikel 2, § 3, vermelden bij elk contact met het publiek de naam van de verzekeringsonderneming waarvoor zij op directe of indirecte wijze werken. De personen bedoeld in artikel 3, § 1, vermelden bij elk contact met het publiek de naam van de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon voor wie zij optreden.

Afdeling 2

Voorwaarden inzake informatieverstrekking

Art. 12quater. — Alle informatie die de cliënten op grond van artikel 12bis en 12ter moet worden meegeleerd, wordt verstrekt:

- a) sur papier ou sur tout autre support durable disponible et accessible au client;
- b) avec clarté et exactitude, d'une manière compréhensible pour le client;
- c) dans l'une des langues officielles de la Belgique ou dans toute autre langue convenue par les parties.

Les informations visées peuvent être fournies oralement lorsque le client le demande, dans le cas où la couverture entre en vigueur immédiatement. Dans ce cas, les informations sont communiquées au client immédiatement après la conclusion du contrat d'assurance, conformément aux dispositions de l'alinéa 1er.

En cas de vente par téléphone, les informations fournies au client sont communiquées en application des dispositions de la loi du [...] concernant la commercialisation à distance de services financiers auprès des consommateurs]¹. En ce cas, les informations sont, de même, communiquées au client immédiatement après la conclusion du contrat d'assurance, conformément aux dispositions de l'alinéa 1er.

Art. 20

L'intitulé du chapitre III de la même loi est complété comme suit: «et mesures administratives».

Art. 21

L'article 13 de la même loi, modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 13. — § 1er. La CBFA est chargée du contrôle du respect des dispositions de la présente loi et des arrêtés et règlements pris pour son exécution.

Elle peut, à cet effet, requérir les informations nécessaires dans le délai qu'elle détermine.

Elle peut à cet effet également procéder à des inspections sur place et prendre connaissance et copie sur place de toute donnée en possession de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances ou de l'entreprise d'assurances ou de réassurances.

Lorsque la CBFA relève des pratiques contraires à des législations autres que la présente loi, elle en informe les autorités qui ont ces matières dans leurs attributions. De même, celles-ci informent la CBFA lorsque

¹ Voir la proposition de loi transposant la directive 2002/65/CE.

- a) op papier of op een andere duurzame drager die voor de cliënt beschikbaar en toegankelijk is;
- b) op duidelijke, nauwkeurige, en voor de cliënt begrijpelijke wijze;
- c) in een van de officiële talen van België of in elke andere taal die door partijen is overeengekomen.

Bedoelde informatie mag op verzoek van de cliënt mondeling worden meegedeeld in het geval de verzekeringsdekking onmiddellijk ingaat. In dat geval wordt de informatie onmiddellijk na de sluiting van de overeenkomst aan de cliënt meegedeeld, overeenkomstig het bepaalde bij het eerste lid.

In geval van telefonische verkoop geschiedt de aan de cliënt te verstrekken informatie met toepassing van het bepaalde bij de wet van [...] betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten]¹. In dat geval wordt de informatie eveneens onmiddellijk na de sluiting van de overeenkomst aan de cliënt meegedeeld, overeenkomstig het bepaalde bij het eerste lid.

Art. 20

Het opschrift van hoofdstuk III van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt: «en administratieve maatregelen».

Art. 21

Artikel 13 van dezelfde wet, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, wordt vervangen als volgt:

«Art. 13. — § 1. De CBFA wordt belast met de controle op de naleving van de bepalingen van deze wet en de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen.

Zij kan daartoe noodzakelijke inlichtingen vorderen binnen de termijn die zij vaststelt.

Zij kan daartoe eveneens ter plaatse inspecties verrichten, en ter plaatse kennis nemen en een afschrift maken van elk gegeven in het bezit van de verzekerings-, herverzekeringstussenpersoon, verzekerings- of herverzekeringsonderneming.

Wanneer de CBFA praktijken vaststelt die strijdig zijn met andere wetgevingen dan deze wet, brengt zij de overheden die bevoegd zijn voor deze materies daarvan op de hoogte. Evenzo brengen die overheden de

¹ Zie wetsvoorstel tot omzetting van richtlijn 2002/65/EG.

leurs services ont constaté des infractions aux lois, arrêtés ou règlements commises par des personnes soumises à la présente loi. Ces informations restent soumises au secret professionnel auquel ces autorités sont tenues.

§ 2. En vue d'une bonne application de la loi et des arrêtés et règlements pris pour son exécution, la CBFA coopère avec les autorités compétentes ainsi qu'avec les autorités de pays tiers à vocation similaire, et peut échanger avec ces autorités des informations confidentielles conformément aux dispositions des articles 75 et 77, §§ 1er et 2, de la loi du 2 août 2002.

§ 3. La CBFA notifie à la Commission européenne sa désignation comme autorité compétente, conformément à la prescription de l'article 7, paragraphe 1er, de la directive.»

Art. 22

Dans la même loi est inséré un article 13bis, rédigé comme suit:

«Art. 13bis. — § 1er. Lorsque la CBFA constate qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne fonctionne pas en conformité avec les dispositions de la présente loi ou des arrêtés et règlements pris pour son exécution, elle identifie ces manquements et fixe le délai dans lequel il doit être remédié à la situation constatée.

Elle peut interdire pour la durée qu'elle détermine l'exercice de tout ou partie de l'activité de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances et suspendre l'inscription au registre.

Si, au terme de ce délai, la CBFA constate qu'il n'a pas été remédié aux manquements, elle radie l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances concerné.

La radiation entraîne l'interdiction d'exercer l'activité réglementée et de porter le titre.»

§ 2. Par dérogation aux dispositions du § 1er, lorsque la CBFA constate qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne respecte pas les dispositions de l'article 10, alinéa 1er, 2°, 4°, 6^obis et 7°, elle met celuici en demeure de remédier au manquement dans un délai d'un mois à compter de la mise en demeure.

Si, au terme de ce délai, il n'a pas été remédié au manquement, l'inscription de l'intermédiaire d'assuran-

CBFA op de hoogte van de door hen vastgestelde inbreuken op wetten, besluiten of reglementen door personen onderworpen aan deze wet. Deze inlichtingen blijven onderworpen aan de regels van het beroepsgeheim waartoe die overheden zijn gehouden.

§ 2. Met het oog op een goede toepassing van deze wet en de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen werkt de CBFA samen met de bevoegde autoriteiten en met de autoriteiten van derde landen met een gelijkaardige opdracht, en kan zij met deze autoriteiten vertrouwelijke informatie uitwisselen overeenkomstig het bepaalde bij artikel 75 en 77, §§ 1 en 2, van de wet van 2 augustus 2002.

§ 3. De CBFA verricht de in artikel 7(1) van de richtlijn voorgeschreven kennisgeving van haar aanwijzing als bevoegde autoriteit aan de Europese Commissie.»

Art. 22

In dezelfde wet wordt een artikel 13bis ingevoegd, luidende:

«Art. 13bis. — § 1. Wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon niet werkt overeenkomstig de bepalingen van deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen, identificeert zij deze tekortkomingen en stelt de termijn vast waarbinnen deze toestand moet worden verholpen.

Zij kan voor die termijn het uitoefenen van een deel of het geheel van de activiteit van de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon verbieden en de inschrijving in het register schorsen.

Indien de CBFA na deze termijn vaststelt dat de tekortkomingen niet zijn verholpen, schrapt zij de inschrijving van de betrokken verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon.

De schrapping houdt het verbod in de gereglementeerde werkzaamheid uit te oefenen en de titel te voeren.

§ 2. In afwijking van het bepaalde in § 1, wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon het bepaalde in artikel 10, eerste lid, 2°, 4°, 6^obis en 7°, niet nakomt, maant zij deze aan de tekortkoming te verhelpen binnen een maand na datum van aanmaning.

Indien na deze termijn de tekortkoming niet is verholpen, vervalt de inschrijving van de verzekerings- of her-

ces ou de réassurances au registre expire de plein droit. La CBFA en avise l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances concerné.

Art. 23

Dans la même loi est inséré un article 13ter, rédigé comme suit:

«Art. 13ter. — Lorsque la CBFA constate qu'une entreprise d'assurances ne fonctionne pas en conformité avec les dispositions de la présente loi ou des arrêtés et règlements pris pour son exécution, elle peut prendre les mesures prévues à l'article 26, § 4, de la loi de contrôle des assurances.»

Art. 24

Dans la même loi est inséré un article 13quater, rédigé comme suit:

«Le comité de direction de la CBFA peut confier à un membre du personnel de la CBFA désigné par lui la notification de décisions d'inscription ou de refus d'inscription au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances, ainsi que de décisions de modification, de mise en demeure, de suspension et de radiation de l'inscription.».

Art. 25

A l'article 14 de la même loi, les mots «loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances» sont remplacés par les mots «loi de contrôle des assurances».

Art. 26

A l'article 15 de la même loi, modifié par les lois du 11 avril 1999 et du 26 juin 2000 et par l'arrêté royal du 25 mars 2003, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa 1er du § 1er, le texte du premier tiret est remplacé par la disposition suivante: «exerce l'activité d'intermédiaire d'assurances ou de réassurances sans être inscrit conformément aux dispositions de l'article 5»;

2° à l'alinéa 1er du § 1er, le texte du second tiret est remplacé par la disposition suivante: «ne respecte pas les dispositions de l'article 7»;

verzekeringsstussenpersoon in het register van rechtswege. De CBFA brengt de betrokken verzekerings- of herverzekeringstussen-persoon hiervan op de hoogte.».

Art. 23

In dezelfde wet wordt een artikel 13ter ingevoegd, luidende:

«Art. 13ter. — Wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekeringsonderneming niet werkt overeenkomstig de bepaling van deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen, kan zij de maatregelen nemen als voorzien bij artikel 26, § 4, van de controlewet verzekeringen.»

Art. 24

In dezelfde wet wordt een artikel 13quater ingevoegd, luidende:

«Het directiecomité van de CBFA kan de notificatie van beslissingen tot inschrijving of tot weigering van inschrijving in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen, alsmede van beslissingen tot wijziging, aanmaning, schorsing en schrapping van inschrijving, opdragen aan een door hem aangeduid lid van het personeel van de CBFA.».

Art. 25

In artikel 14 van dezelfde wet worden de woorden «wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen» vervangen door de woorden «controlewet verzekeringen».

Art. 26

In artikel 15 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 11 april 1999 en 26 juni 2000, en bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid van § 1 wordt de tekst van het eerste streepje vervangen als volgt: «de werkzaamheid van verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon uitoeft zonder ingeschreven te zijn overeenkomstig het bepaalde bij artikel 5»;

2° in het eerste lid van § 1 wordt de tekst van het tweede streepje vervangen als volgt: «het bepaalde bij artikel 7 niet naleeft»;

3° aux quatrième et cinquième tirets de l'alinéa 1er du § 1er, le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances»;

4° au cinquième tiret de l'alinéa 1er du § 1er, le signe de ponctuation «.» est remplacé par le signe de ponctuation «;»;

5° l'énumération à l'alinéa 1er du § 1er est complétée comme suit:

«- omet de mentionner les informations visées aux articles 12bis et 12ter;

– omet de communiquer à la CBFA les modifications aux informations faisant partie de son dossier d'inscription en exécution des dispositions du chapitre II»;

6° à l'alinéa 2 du § 1er, le mot «intermédiaire» est remplacé par les mots «intermédiaire d'assurances ou de réassurances»;

7° au § 3, les mots «et sera radiée du registre» sont supprimés.

Art. 27

Dans la même loi est inséré un article 15bis, rédigé comme suit:

«Art. 15bis. — § 1er. Sans préjudice des autres mesures prévues par la présente loi, la CBFA peut, à l'égard d'une personne qui ne se conforme pas aux mises en demeure qui lui sont faites en vertu de la présente loi ou des arrêtés ou règlements pris pour son exécution

1° infliger une astreinte à raison d'un montant maximum de 25.000 euros par infraction ou de maximum 500 euros par jour de retard;

2° rendre public le fait que cette personne ne s'est pas conformée aux injonctions qui lui ont été faites de respecter, dans le délai déterminé par la CBFA, les dispositions de la présente loi ou des arrêtés ou règlements pris pour son exécution.

§ 2. Les dispositions de l'article 16, § 3, sont applicables par analogie à l'encaissement des astreintes.»

3° in het eerste lid van § 1 wordt zowel onder het vierde streepje als onder het vijfde streepje het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon»;

4° in het eerste lid van §1 wordt onder het vijfde streepje het leesteken «.» vervangen door het leesteken «;»;

5° de opsomming in het eerste lid van § 1 wordt aangevuld als volgt:

«- nalaat de bij de artikelen 12bis en 12ter bedoelde informatie te vermelden;

– nalaat om wijzigingen mee te delen aan de CBFA met betrekking tot informatie die deel uitmaakt van zijn inschrijvingsdossier in uitvoering van het bepaalde bij hoofdstuk II»;

6° in het tweede lid van § 1 wordt het woord «tussenpersoon» vervangen door de woorden «verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon»;

7° in § 3 vervallen de woorden «en wordt uit het register geschrapt».

Art. 27

In dezelfde wet wordt een artikel 15bis ingevoegd, luidende:

«Art. 15bis. — § 1. Onverminderd de andere bij deze wet voorgeschreven maatregelen kan de CBFA een persoon die geen gevolg geeft aan de aanmaningen die hem krachtens deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten of reglementen worden gegeven

1° een dwangsom opleggen van maximum 25.000 euro per overtreding of maximum 500 euro per dag vertraging;

2° openbaar maken dat deze persoon geen gevolg heeft gegeven aan haar aanmaningen om zich binnen de termijn die zij heeft vastgesteld te conformeren aan de voorschriften van deze wet of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten of reglementen.

§ 2. Het bepaalde bij artikel 16, § 3, is van overeenkomstige toepassing op de invordering van dwangsmaten.»

Art. 28

L'article 16 de la même loi, modifié par la loi du 26 juin 2000, est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 16. — § 1er. La CBFA peut, dans les conditions fixées par la présente loi et pour autant que les faits soient passibles de sanctions pénales, infliger une amende administrative de 25 euros à 25.000 euros, sans excéder 1% des commissions encaissées au cours du dernier exercice, à celui qui a commis une infraction visée à l'article 15 de la présente loi.

En cas de récidive dans un délai de cinq ans, ce maximum est porté à 3% sans que le montant puisse excéder 75.000 euros.

Lorsque le contrevenant est une entreprise d'assurances ou de réassurances, le chiffre de 1% ou 3% visé aux alinéas 1er et 2 est calculé sur les produits techniques et financiers tels qu'appliqués à l'article 82 de la loi de contrôle des assurances.

L'amende administrative peut être calculée à raison d'un montant journalier.

§ 2. Lorsque la CBFA constate, sur la base d'indices sérieux, qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne satisfait pas à l'exigence posée à l'article 10, alinéa 1er, 2^{o bis}, quant à l'aptitude et à l'honorabilité professionnelle suffisantes, ou qu'une personne visée à l'article 10bis, 1°, ne dispose pas de l'honorabilité professionnelle nécessaire et de l'expérience adéquate, elle suit la procédure prévue aux articles 70 à 72 de la loi du 2 août 2002.

§ 3. Si le contrevenant demeure en défaut de payer l'amende administrative, la décision de la CBFA ou la décision de la Cour d'appel passée en force de chose jugée est transmise à l'Administration du cadastre, de l'enregistrement et des domaines en vue du recouvrement du montant de l'amende administrative. Le recouvrement se fait au profit du Trésor.

Les poursuites à intenter par l'administration visée à l'alinéa 1er se déroulent conformément à l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949.»

Art. 29

L'article 17 de la même loi, modifié par l'arrêté royal du 25 mars 2003, est remplacé par la disposition suivante:

Art. 28

Artikel 16 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 26 juni 2000, wordt vervangen als volgt:

«Art. 16. — § 1. Onder de bij deze wet gestelde voorwaarden en voor zover de feiten vatbaar zijn voor strafrechtelijke sancties, kan de CBFA een administratieve boete opleggen van 25 euro tot 25.000 euro, zonder 1% van de tijdens het laatste boekjaar geïnde commissielonen te overschrijden, aan hem die een inbreuk heeft gepleegd bedoeld in artikel 15 van deze wet.

In geval van herhaling binnen een termijn van vijf jaar wordt het maximum gebracht op 3% zonder dat het bedrag 75.000 euro mag overschrijden.

In geval de overtreder een verzekerings- of herverzekeringsonderneming is, wordt de in het eerste en tweede lid bedoelde 1% of 3% berekend op de technische en financiële opbrengsten zoals toegepast in artikel 82 van de controlewet verzekeringen.

De administratieve boete mag worden berekend in een dagbedrag.

§ 2. In geval de CBFA op basis van ernstige aanwijzingen vaststelt dat een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon niet voldoet aan de bij artikel 10, eerste lid, 2^{o bis}, gestelde vereiste van voldoende geschiktheid en professionele betrouwbaarheid, of een bij artikel 10bis, 1°, bedoelde persoon niet beschikt over de noodzakelijke professionele betrouwbaarheid en passende ervaring, volgt zij de procedure bepaald bij de artikelen 70 tot en met 72 van de wet van 2 augustus 2002.

§ 3. Indien de overtreder in gebreke blijft de administratieve boete te betalen, wordt de beslissing van de CBFA of de in kracht van gewijsde gegane beslissing van het Hof van Beroep gezonden aan de Administratie van het kadastrale, de registratie en de domeinen met het oog op de invordering van het bedrag van de boete. De invordering geschiedt ten bate van de Schatkist.

De vervolgingen ingesteld door de in het eerste lid bedoelde administratie verlopen overeenkomstig artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949.»

Art. 29

Artikel 17 van dezelfde wet, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 maart 2003, wordt vervangen als volgt:

«Art. 17. — § 1er. Les intermédiaires de réassurances qui, à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, exercent l'activité d'intermédiation en réassurances depuis au moins cinq ans, sont autorisés, sans préjudice des dispositions des alinéas 2 et 3, à poursuivre l'exercice de cette activité. Nonobstant les dispositions de l'article 3, les personnes désignées comme responsables de la distribution peuvent poursuivre l'exercice de leurs activités, si elles les exercent déjà depuis cinq ans [au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi].

Les intermédiaires de réassurances visés à l'alinéa 1er doivent introduire auprès de la CBFA, dans les six mois de [l'entrée en vigueur de la présente loi], une demande d'inscription qui sera accompagnée, le cas échéant, de la liste nominative des personnes désignées comme responsables de la distribution.

La demande doit être accompagnée des pièces justificatives nécessaires qui démontrent que l'intermédiaire de réassurances satisfait aux conditions fixées aux articles 10, alinéa 1er, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 6^{o bis}, 7°, et 10bis quant à l'honorabilité professionnelle.

§ 2. Les personnes d'une entreprise de réassurances désignées comme responsables de la distribution, peuvent poursuivre leurs activités si elles les exercent déjà depuis cinq ans au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi. Les entreprises de réassurances concernées doivent communiquer la liste nominative prévue à l'article 12, dans les six mois de l'entrée en vigueur de la présente loi, à la CBFA, ainsi que la preuve que ces personnes répondent aux exigences posées à l'article 10, alinéa 1er, 3°.»

Art. 30

L'article 18 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 18. — Les entreprises de réassurances disposent d'un délai de trois mois à partir de l'entrée en vigueur de la loi pour démontrer à la CBFA que les personnes visées par l'article 2, § 3, répondent aux exigences énumérées dans cet article. Les intermédiaires d'assurances et de réassurances disposent du même délai pour démontrer que les personnes faisant partie de la direction effective visée à l'article 10bis répondent aux exigences posées dans cet article quant à l'honorabilité professionnelle.»

«Art. 17. — § 1. De herverzekeringsstussenpersonen die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds vijf jaar de werkzaamheid van herverzekeringsbemiddeling uit-oefenen, krijgen, onverminderd het bepaalde in het tweede en derde lid, de toelating om die werkzaamheden verder uit te oefenen. Niettegenstaande het bepaalde bij artikel 3 kunnen de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen hun werkzaamheden verder uitoefenen, indien zij die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds vijf jaar uitoefenen.

De in het eerste lid bedoelde herverzekerings-tussenpersonen moeten, binnen zes maanden te rekenen van [de inwerkingtreding van deze wet], bij de CBFA een aanvraag tot inschrijving indienen waaraan, in voor-komend geval, de naamlijst wordt toegevoegd van de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen.

De aanvraag moet vergezeld gaan van de nodige bewijsstukken waaruit blijkt dat de herverzekerings-tussenpersoon voldoet aan de in artikel 10, eerste lid, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 6^{o bis}, 7°, en 10bis voor wat de profes-sionele betrouwbaarheid betreft, gestelde vereisten.

§ 2. De als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen van een herverzekerings-onderneming kunnen hun werkzaamheden verder uit-oefenen, indien zij die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds vijf jaar uitoefenen. De betrokken herverzekerings-ondernemingen dienen, binnen zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet, de in artikel 12 bepaalde naamlijst over te leggen aan de CBFA, alsook het bewijs dat deze personen be-antwoorden aan de in artikel 10, eerste lid, 3°, gestelde vereisten.»

Art. 30

Artikel 18 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 18. — De herverzekeringsondernemingen beschikken over een termijn van drie maanden vanaf de inwerkingtreding van de wet om de CBFA aan te tonen dat de in artikel 2, § 3, bedoelde personen aan de in dat artikel opgesomde vereisten beantwoorden. De verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen beschikken over eenzelfde termijn om aan te tonen dat de personen deel uitmakend van de effectieve leiding als bedoeld in artikel 10bis aan de in dat artikel gestelde vereisten inzake professionele betrouwbaarheid beantwoorden.»

Art. 31

L'article 20 de la même loi est complété par l'alinéa suivant:

«Le Roi peut, dans les limites établies par la directive, transférer en tout ou en partie à une autre autorité ou à une autre instance, des compétences attribuées à la CBFA par la présente loi. Cet arrêté est pris après délibération en Conseil des ministres, sauf pour les compétences transférées qui concernent des tâches d'exécution matérielle, et sur avis de la CBFA.»

CHAPITRE III

Modifications de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Art. 32

A l'article 13 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre sont apportées les modifications suivantes:

1° l'intitulé est remplacé par l'intitulé suivant: «Modalités de paiement de la prime et de la prestation d'assurance»;

2° l'article est complété par l'alinéa suivant: «Lorsque l'assureur ne verse pas directement à l'assuré ou à un ayant droit les montants dont il lui est redevable dans le cadre de l'exécution du contrat d'assurance, seule la réception effective de ce paiement par l'assuré ou l'ayant droit libère l'assureur de ses obligations.».

Art. 31

Artikel 20 van dezelfde wet wordt aangevuld met het volgende lid:

«De Koning kan, binnen de perken van de richtlijn, bevoegdheden die bij deze wet aan de CBFA worden toegekend, geheel of gedeeltelijk overdragen aan een andere autoriteit of een andere instantie. Dit besluit wordt genomen na in ministerraad te zijn overlegd, behalve voor overgedragen bevoegdheden die taken van materiële uitvoering betreffen, en na advies van de CBFA.»

HOOFDSTUK III

Wijzigingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Art. 32

In artikel 13 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het opschrift wordt vervangen als volgt: «Wijze van betaling van de premie en van de verzekeringsprestatie»;

2° het artikel wordt aangevuld met het volgende lid: «Wanneer de verzekeraar de bedragen die hij in het kader van de uitvoering van de verzekeringsovereenkomst aan de verzekerde of een rechthebbende is verschuldigd, niet rechtstreeks aan deze laatsten betaalt, bevrijdt enkel de werkelijke ontvangst van deze betaling door de verzekerde of de rechthebbende de verzekeraar van zijn verplichtingen.».

CHAPITRE IV

Dispositions finales

Art. 33

La présente loi entre en vigueur le [...].

Le Roi détermine la date d'entrée en vigueur des dispositions de l'article 10, 6°bis.

Donné à Bruxelles, le 31 août 2005

ALBERT

PAR LE ROI:

Le ministre de l'Economie,

Marc VERWILGHEN

HOOFDSTUK IV

Slotbepalingen

Art. 33

Deze wet treedt in werking [...].

De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van het bepaalde bij artikel 10, 6°bis.

Gegeven te Brussel, 31 augustus 2005

ALBERT

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Economie,

Marc VERWILGHEN

ANNEXE I

BIJLAGE I

TEXTE DE BASE

Loi du 27 mars 1995 relative A l'intermédiation en assurances et A la distribution d'assurances

TEXTE ADAPTÉ AU PROJET

**LOI DU 27 MARS 1995 RELATIVE A
L'INTERMEDIATION EN ASSURANCES
ET EN REASSURANCES ET A LA
DISTRIBUTION D'ASSURANCES**

CHAPITRE Ier**Définitions****Article 1er**

Pour l'application de la présente loi, il y a lieu d'entendre par:

1° «intermédiation en assurances»: toute activité consistant à présenter ou à proposer des contrats d'assurance ou à réaliser d'autres travaux préparatoires à leur conclusion ou à les conclure, ou à contribuer à leur gestion et à leur exécution;

ne sont pas considérées comme une intermédiation en assurances:

- les activités exercées par une entreprise d'assurances ou un salarié d'une entreprise d'assurances qui agit sous la responsabilité de cette dernière;

- les activités consistant à fournir des informations à titre occasionnel dans le cadre d'une autre activité professionnelle pour autant que ces activités n'aient pas pour objet d'aider le client à conclure ou à exécuter un contrat d'assurance, la gestion, à titre professionnel, des sinistres d'une entreprise d'assurances ou les activités d'estimation et de liquidation des sinistres;

2° «intermédiation en réassurances»: toute activité consistant à présenter ou à proposer des contrats de réassurance ou à réaliser d'autres travaux préparatoires à leur conclusion ou à les conclure, ou à contribuer à leur gestion et à leur exécution;

ne sont pas considérées comme une intermédiation en réassurances:

- les activités exercées par une entreprise de réassurances ou un salarié d'une entreprise de réassurances qui agit sous la responsabilité de cette dernière;

- les activités consistant à fournir des informations à titre occasionnel dans le cadre d'une autre activité professionnelle pour autant que ces activités n'aient pas pour objet d'aider le client à conclure ou à exécuter un

BASISTEKST

WET VAN 27 MAART 1995 BETREFFENDE DE
VERZEKERINGSBEMIDDELING EN DE
DISTRIBUTIE VAN VERZEKERINGEN

BASISTEKST AANGEPASTE AAN HET ONTWERP

WET VAN 27 MAART 1995 BETREFFENDE
DE VERZEKERINGS- **EN**
HERVERZEKERINGSBEMIDDELING EN
DE DISTRIBUTIE VAN VERZEKERINGEN

HOOFDSTUK I**Definities****Artikel 1**

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

1° «verzekeringsbemiddeling»: de werkzaamheden die bestaan in het aanbieden, het voorstellen, het verrichten van voorbereidend werk tot het sluiten van verzekeringsovereenkomsten of het sluiten van verzekeringsovereenkomsten, dan wel in het assisteren bij het beheer en de uitvoering ervan;

worden niet als verzekeringsbemiddeling beschouwd:

- werkzaamheden uitgeoefend door een verzekeringsonderneming of door een werknemer van een verzekeringsonderneming onder de verantwoordelijkheid van deze laatste;

- werkzaamheden bestaande uit incidentele informatieverstrekking in het kader van een andere beroepswerkzaamheid, mits het doel van deze werkzaamheden niet bestaat in het assisteren van de cliënt bij de sluiting of uitvoering van een verzekeringsovereenkomst, in het beroepshalve verrichten van schadebeheer voor een verzekeringsonderneming of in schaderegeling en schade-expertise;

2° «herverzekeringsbemiddeling »: de werkzaamheden die bestaan in het aanbieden, het voorstellen, het verrichten van voorbereidend werk tot het sluiten van herverzekeringsovereenkomsten of het sluiten van herverzekeringsovereenkomsten, dan wel in het assisteren bij het beheer en de uitvoering ervan;

worden niet als herverzekeringsbemiddeling beschouwd:

- werkzaamheden uitgeoefend door een herverzekeringsonderneming of door een werknemer van een herverzekeringsonderneming onder de verantwoordelijkheid van deze laatste;

- werkzaamheden bestaande uit incidentele informatieverstrekking in het kader van een andere beroepswerkzaamheid, mits het doel van deze werkzaamheden niet bestaat in het assisteren van de cliënt

contrat de réassurance, la gestion, à titre professionnel, des sinistres d'une entreprise de réassurances ou les activités d'estimation et de liquidation des sinistres;

3° «intermédiaire d'assurances»: toute personne morale ou physique ayant la qualité de travailleur indépendant au sens de la législation sociale et exerçant des activités d'intermédiation en assurances, même à titre occasionnel, ou ayant accès à cette activité;

4° «intermédiaire de réassurances»: toute personne morale ou physique ayant la qualité de travailleur indépendant au sens de la législation sociale et exerçant des activités d'intermédiation en réassurances, même à titre occasionnel, ou accédant à cette activité;

5° «responsable de la distribution»:

a) toute personne physique appartenant à la direction d'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances, ou tout employé au service d'un tel intermédiaire, et qui, *de facto*, assume la responsabilité de l'activité d'intermédiation en assurances et en réassurances ou en exerce le contrôle;

b) toute personne physique qui, dans une entreprise d'assurances ou de réassurances, assume *de facto* la responsabilité à l'égard de personnes chargées de la distribution de produits d'assurance ou de réassurance ou exerce le contrôle sur de telles personnes;

6° «courtier d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui met en relation des preneurs d'assurance et des entreprises d'assurances, ou des entreprises d'assurances et des entreprises de réassurances, sans être lié par le choix de celles-ci;

7° «agent d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui, en raison d'une ou plusieurs conventions ou procurations, au nom et pour le compte d'une seule ou de plusieurs entreprises d'assurances ou de réassurances, exerce des activités d'intermédiation en assurances ou en réassurances;

8° «sous-agent d'assurances»: l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances, autre que celui visé aux points 6° et 7°, qui agit sous la responsabilité des personnes visées au 6° ou 7°;

9° «entreprise d'assurances»: une entreprise d'assurances au sens de l'article 91bis, 1° et 2°, de la loi de contrôle des assurances;

10° «entreprise de réassurances»: une entreprise de réassurances au sens de l'article 91bis, 3°, de la loi de contrôle des assurances;

11° «grands risques»: les risques au sens de l'article 1er, 7, de l'arrêté royal du 22 février 1991 portant règlement général relatif au contrôle des entreprises d'assurances;

12° «État membre»: un État faisant partie de l'Espace économique européen;

13° «État membre d'origine»:

bij de sluiting of uitvoering van een herverzekeringsovereenkomst, in het beroepshalve verrichten van schadebeheer voor een herverzekeringsonderneming of in schaderegeling en schade-expertise;

3° «verzekeringstussenpersoon»: elke rechtspersoon of elke natuurlijke persoon werkzaam als zelfstandige in de zin van de sociale wetgeving, die activiteiten van verzekerbemiddeling uitoefent, zelfs occasioneel, of die er toegang toe heeft;

4° «herverzekeringsstussenpersoon »: elke rechtspersoon of elke natuurlijke persoon werkzaam als zelfstandige in de zin van de sociale wetgeving, die activiteiten van herverzekeringsbemiddeling uitoefent, zelfs occasioneel, of die er toegang toe heeft;

5° «verantwoordelijke voor de distributie»:

a) elke natuurlijke persoon behorend tot de leiding van of elke werknemer in dienst van een verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon, die de facto de verantwoordelijkheid heeft van of toezicht uitoefent op de werkzaamheid van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling;

b) elke natuurlijke persoon die in een verzekerings- of herverzekeringsonderneming de facto de verantwoordelijkheid heeft van of toezicht uitoefent op personen die instaan voor de distributie van verzekerings- of herverzekeringsproducten;

6° «verzekeringsmakelaar»: de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon die verzekeringsnemers en verzekeringsondernemingen, of verzekeringsondernemingen en herverzekeringsondernemingen, met elkaar in contact brengt, zonder in de keuze van deze gebonden te zijn;

7° «verzekeringsagent»: de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon die, uit hoofde van een of meer overeenkomsten of volmachten, in naam en voor rekening van één of meerdere verzekerings- of herverzekeringsondernemingen werkzaamheden van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling uitoefent;

8° «verzekeringssubagent»: de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon, andere dan deze bedoeld in de punten 6° en 7°, die handelt onder de verantwoordelijkheid van de in 6° of 7° bedoelde personen;

9° «verzekeringsonderneming»: een verzekeringsonderneming in de zin van art. 91bis, 1° en 2°, van de controlewet verzekeringen;

10° «herverzekeringsonderneming»: een herverzekeringsonderneming in de zin van art. 91bis, 3°, van de controlewet verzekeringen;

11° «grote risico's»: risico's in de zin van artikel 1, 7, van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen;

12° «lidstaat»: een staat die deel uitmaakt van de Europese Economische Ruimte;

13° «lidstaat van herkomst»:

a) si l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est une personne physique, l'État membre où il est domicilié et où il exerce ses activités;

b) si l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est une personne morale, l'État membre où est établi son siège social ou, si cette personne morale n'a pas de siège social aux termes de son droit national, l'État membre où est située son administration centrale;

14° «État membre d'accueil»: l'État membre, autre que l'État membre d'origine, où un intermédiaire d'assurances ou de réassurances a une succursale ou exerce une activité en libre prestation de services;

15° «CBFA»: la Commission bancaire, financière et des assurances;

16° «autorités compétentes»: les autorités au sens de l'article 2, paragraphe 11, de la directive;

17° «support durable»: tout instrument permettant au client de stocker des informations qui lui sont adressées personnellement, de telle sorte qu'elles puissent être consultées ultérieurement pendant une période adaptée à l'objectif de ces informations, et permettant la reproduction exacte des informations stockées;

en particulier, la notion de «support durable» inclut les disquettes informatiques, les CD-ROM, les DVD et le disque dur de l'ordinateur du consommateur sur lequel le courrier électronique est stocké, mais ne comprennent pas un site Internet, sauf si ce site satisfait aux critères spécifiés dans la définition du support durable;

18° «la loi de contrôle des assurances»: la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances;

19° «la loi du 2 août 2002»: la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers;

20° «la directive»: la directive 2002/92/CE du Parlement européen et du Conseil du 9 décembre 2002 sur l'intermédiation en assurance.

CHAPITRE I

Objet et champ d'application

Article 1er

La présente loi organise la protection des droits des preneurs d'assurance, des assurés et des tiers qui participent à l'exécution des contrats d'assurance. A cet effet, elle fixe les conditions à remplir pour agir en qualité d'intermédiaire d'assurances ou offrir en vente au public des produits d'assurance sous quelque forme que ce soit, ainsi que les règles régissant l'information du

CHAPITRE Ibis

Objet et champ d'application

Article 1^{er}bis

La présente loi organise la protection des droits des preneurs d'assurance, des assurés et des tiers qui participent à l'exécution des contrats d'assurance **ou de réassurance**. A cet effet, elle fixe les conditions relatives à l'accès à l'activité d'intermédiation en assurances et en réassurances ainsi qu'à l'exercice de cette activité, la distribution d'assurances ainsi que

a) indien de verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon een natuurlijke persoon is, de lidstaat waar hij zijn woonplaats heeft en zijn werkzaamheden uitoefent;

b) indien de verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon een rechtspersoon is, de lidstaat waar zijn maatschappelijke zetel is gevestigd of, indien deze rechtspersoon volgens zijn nationale recht geen maatschappelijke zetel heeft, de lidstaat waar zijn hoofdkantoor is gevestigd;

14° «lidstaat van ontvangst»: de lidstaat, andere dan de lidstaat van herkomst, waarin een verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon een bijkantoor heeft of vrij diensten verricht;

15° «CBFA»: de Commissie voor het Bank-, Financieel en Assurantiewezen;

16° «bevoegde autoriteiten»: de autoriteiten in de zin van artikel 2(11) van de richtlijn;

17° «duurzame drager»: elk hulpmiddel dat de cliënt in staat stelt aan hem persoonlijk gerichte informatie op zodanige wijze op te slaan dat hij deze gedurende een voor het doel van de informatie toereikende periode kan raadplegen en waarmee de opgeslagen informatie ongewijzigd kan worden gereproduceerd;

onder duurzame drager wordt in het bijzonder verstaan computerdiskettes, cd-rom's, DVD's en de harde schijf van de computer van de consument waarop de elektronische post wordt opgeslagen, maar niet internet-websites, tenzij die voldoen aan de in de definitie van duurzame drager opgenomen criteria;

18° «de controlewet verzekeringen»: de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen;

19° «de wet van 2 augustus 2002»: de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten;

20° «de richtlijn»: Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling.

HOOFDSTUK I

Doele en toepassingsgebied

Artikel 1

Deze wet heeft tot doel de rechten te beschermen van de verzekeringnemers, van de verzekerden en van de derden die betrokken zijn bij de uitvoering van verzekeringsovereenkomsten. Daarom bepaalt deze wet de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om als verzekeringstussenpersoon op te treden of om verzekeringsprodukten aan het publiek te koop aan te

HOOFDSTUK Ibis

Doele en toepassingsgebied

Artikel 1bis

Deze wet heeft tot doel de rechten te beschermen van de verzekeringnemers, van de verzekerden en van de derden die betrokken zijn bij de uitvoering van verzekerings- en herverzekeringsovereenkomsten. Daarom bepaalt deze wet de voorwaarden **betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheid van verzekerings- en herverzekerings-**

public, et organise le contrôle du respect de ces conditions et règles.

Art. 2

§ 1. La présente loi s'applique à tous les intermédiaires d'assurances à l'exception de ceux qui exercent les activités mentionnées à l'alinéa 2 en vue de la réassurance de risques ou de l'assurance des risques uniquement de leur propre entreprise ou du groupe d'entreprises auquel ils appartiennent.

Par intermédiaire d'assurances, il faut entendre toute personne morale ou toute personne physique ayant la qualité de travailleur indépendant, au sens de la législation sociale, exerçant une des activités énoncées ci-après, sous quelque forme que ce soit, même à titre occasionnel:

a) l'activité professionnelle des personnes qui, en vue de la couverture de risques à assurer, mettent en rapport des preneurs et des entreprises d'assurance sans être tenues dans le choix de celles-ci, préparent la conclusion des contrats et aident éventuellement à leur gestion et à leur exécution, notamment en cas de sinistre;

b) l'activité professionnelle des personnes chargées en vertu d'un ou de plusieurs contrats ou de procurations de présenter, de proposer et de préparer ou de conclure des contrats d'assurance ou d'aider à leur gestion et à leur exécution, notamment en cas de sinistre, au nom et pour le compte, ou uniquement pour le compte, d'une ou de plusieurs entreprises d'assurance;

c) les activités des personnes autres que celles visées aux points a) et b) mais agissant pour le compte de celles-ci, qui notamment exécutent les travaux introductifs, présentent des contrats d'assurance ou encaissent des primes sans que ces opérations puissent comporter des engagements envers le public ou de sa part;

d) toute activité professionnelle autre que celles visées aux points a), b) ou c), comportant une intermédiation en vue de la conclusion d'un contrat d'assurance entre un candidat preneur d'assurance et une entreprise d'assurances.

les règles régissant l'information du public, et organise le contrôle du respect de ces conditions et règles.

Art. 2

§ 1er. La présente loi s'applique aux intermédiaires d'assurances et aux intermédiaires de réassurances dont l'État membre d'origine est la Belgique ou qui exercent leur activité en Belgique.

§ 2. La présente loi ne s'applique pas aux personnes visées au § 1er dans les cas suivants:

1° lorsqu'elles exercent leurs activités exclusivement en vue d'assurer ou de réassurer des risques de leur entreprise propre ou du groupe d'entreprises auquel elles appartiennent;

2° lorsque l'intermédiation en assurances ou en réassurances porte sur des contrats d'assurance ou de réassurance pour lesquels toutes les conditions suivantes sont remplies:

a) le contrat requiert uniquement une connaissance de la couverture offerte par l'assurance;

b) le contrat n'est pas un contrat d'assurance vie;

c) le contrat ne comporte aucune couverture de la responsabilité civile;

d) l'intermédiation en assurances ou en réassurances ne constitue pas l'activité professionnelle principale des personnes considérées;

e) l'assurance constitue un complément au produit ou au service fourni par un fournisseur quel qu'il soit, lorsqu'elle couvre:

i) le risque de mauvais fonctionnement, de perte

bieden in welke vorm ook, alsook de regels betreffende de informatie aan het publiek, en organiseert zij de controle op de naleving van die voorwaarden en regels.

Art. 2

§ 1. Deze wet is van toepassing op alle verzekeringstussenpersonen met uitzondering van hen die de in het tweede lid vermelde activiteiten uitoefenen met het oog op het herverzekerken van risico's of het verzekeren van de risico's uitsluitend van de eigen onderneming of van de groep van ondernemingen waartoe ze behoren.

Onder verzekeringstussenpersonen worden verstaan alle rechtspersonen of alle natuurlijke personen werkzaam als zelfstandige, in de zin van de sociale wetgeving, die in welke vorm ook een van de hierna vermelde werkzaamheden uitoefenen, zelfs occasioneel:

a) de beroepswerkzaamheden van de personen die met het oog op de dekking van te verzekeren risico's verzekeringsnemers en verzekeringsondernemingen met elkaar in contact brengen, zonder in de keuze van deze laatste gebonden te zijn, het sluiten van de verzekeringsovereenkomsten voorbereiden en eventueel behulpzaam zijn bij het beheer en de uitvoering daarvan, met name in geval van schade;

b) de beroepswerkzaamheden van de personen die uit hoofde van een of meer overeenkomsten of volmachten belast zijn met het aanbieden, het voorstellen en het uitwerken of het sluiten van verzekeringsovereenkomsten, of met de medewerking bij het beheer en de uitvoering daarvan, met name in geval van schade, in naam en voor rekening van, of alleen voor rekening van een of meer verzekeringsondernemingen;

c) de werkzaamheden van andere dan in de punten a) en b) bedoelde personen die echter handelen voor rekening van de aldaar bedoelde personen en die met name de inleidende werkzaamheden uitvoeren, verzekeringsovereenkomsten aanbieden of premies innen zonder dat deze werkzaamheden het aangaan van verplichtingen jegens of door het publiek kunnen omvatten;

d) alle andere dan in de punten a), b) of c) omschreven beroepswerkzaamheden, waarbij bemiddeld wordt met het oog op het sluiten van een verzekeringsovereenkomst tussen een kandidaat-verzekeringsnemer en een verzekeringsonderneming.

bemiddeling, de distributie van verzekeringen, alsook de regels betreffende de informatie aan het publiek, en organiseert zij de controle op de naleving van die voorwaarden en regels.

Art. 2

§ 1. Deze wet is van toepassing op de verzekeringstussenpersonen en de herverzekeringsstussenpersonen met België als lidstaat van herkomst of die in België werkzaam zijn.

§ 2. Deze wet is niet van toepassing op de in § 1 bedoelde personen, in de hiernavolgende gevallen:

1° wanneer zij hun activiteiten uitsluitend uitoefenen met het oog op het verzekeren of het herverzekerken van risico's van de eigen onderneming of van de groep van ondernemingen waartoe ze behoren;

2° wanneer de verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling betrekking heeft op verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten m.b.t. dewelke alle hiernavolgende voorwaarden vervuld zijn:

a) de overeenkomst vergt slechts kennis van de verzekeringsdekking die geboden wordt;

b) de overeenkomst is geen levens-verzekeringsovereenkomst;

c) de overeenkomst dekt geen aansprakelijkheidsrisico's;

d) de persoon in kwestie heeft een andere hoofdberoepswerkzaamheid dan verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling;

e) de verzekering is een aanvulling op de levering van een product of de verrichting van een dienst door eender welke aanbieder, en dekt:

i) het risico van defect, verlies of beschadiging van

[Le Roi peut, aux conditions qu'il détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, dispenser de l'application de l'article 10, 2° et 4°, et réduire les connaissances professionnelles visées à l'article 10, 1°, à une connaissance de base des produits vendus ou offerts, les personnes dont l'activité principale n'est pas la fourniture de conseils en matière d'assurances ou la vente d'assurances et qui interviennent dans la conclusion de contrats qui:

– soit ont une durée de moins d'un an, y compris les assurances temporaires contre le décès mais à l'exclusion des autres contrats d'assurance sur la vie,

– soit couvrent le risque de perte ou de dommages des biens vendus par ces personnes et ne nécessitent pas de connaissance approfondie en droit et technique de l'assurance, à condition que la prime commerciale hors taxes et cotisations n'excède pas 125 euros.]

§ 2. Les dispositions de la présente loi sont applicables aux personnes qui, dans une entreprise d'assurance, sont désignées comme responsables pour la distribution de produits d'assurance. Ces personnes doivent satisfaire aux mêmes conditions en matière de connaissance professionnelle, d'aptitude et d'honorabilité professionnelle que celles prévues pour les intermédiaires à l'article 10, 1° et 3°.

Les autres personnes d'une entreprise d'assurances qui, de quelque manière que ce soit, sont en rapport avec le public, en vue d'offrir en vente ou de vendre des produits de leur entreprise doivent satisfaire aux conditions en matière de connaissances professionnelles, fixées à l'article 11, § 2.

Art. 3

Lorsque l'une des activités professionnelles définies à l'article 2, § 1er, est exercée par une personne morale ou par une personne physique occupant des travailleurs, les conditions relatives aux connaissances professionnelles, aptitudes et honorabilité professionnelle requises doivent être remplies par les personnes qui sont désignées comme responsables pour la distribution de produits d'assurance.

Les autres personnes qui, de quelque manière que ce soit, sont en rapport avec le public en vue d'offrir en vente ou de vendre des produits d'assurance doivent satisfaire aux conditions en matière de connaissances professionnelles fixées à l'article 11, § 2.

ou d'endommagement des biens fournis par ce fournisseur, ou

ii) le risque d'endommagement ou de perte de bagages et les autres risques liés à un voyage réservé auprès de ce fournisseur, même si l'assurance couvre la vie ou la responsabilité civile, à la condition que cette couverture soit accessoire à la couverture principale relative aux risques liés à ce voyage;

f) le montant de la prime annuelle ne dépasse pas 500 euros et la durée totale du contrat, reconductions éventuelles comprises, n'est pas supérieure à cinq ans.

§ 3. Les personnes qui, dans une entreprise d'assurances ou de réassurances opérant en Belgique, sont désignées comme responsables de la distribution doivent satisfaire aux mêmes conditions en matière de connaissance professionnelle, d'aptitude et d'honorabilité professionnelle que celles prévues pour les intermédiaires d'assurances et de réassurances à l'article 10, 1°, 2°bis et 3°.

Les autres personnes d'une entreprise d'assurances ou de réassurances qui, de quelque manière que ce soit, sont en rapport avec le public en vue d'offrir en vente ou de vendre des produits de leur entreprise doivent satisfaire aux conditions en matière de connaissances professionnelles fixées à l'article 11, § 2.

Art. 3

Lorsqu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances occupe des travailleurs, les conditions relatives aux connaissances professionnelles, aptitudes et honorabilité professionnelle visées à l'article 10, 1°, 2°bis et 3°, doivent être remplies par les responsables de la distribution.

Les autres personnes qui s'occupent directement d'intermédiation en assurances ou en réassurances, en particulier toute personne qui, à cet effet et de quelque manière que ce soit, est en rapport avec le public, doivent satisfaire aux conditions en matière de connaissances professionnelles fixées à l'article 11, § 2.

[De Koning kan, onder de voorwaarden die Hij bepaalt, bij een in de Ministerraad overlegd besluit, van het toepassingsgebied van artikel 10, 2° en 4°, uitsluiten, en hun beroepskennis bedoeld in artikel 10, 1°, beperken tot een basiskennis van de verkochte of aangeboden producten, de personen wier hoofdactiviteit niet het verstrekken is van adviezen inzake verzekeringen of de verkoop van verzekeringen en die tussenkomsten bij het sluiten van overeenkomsten die:

– hetzij een looptijd hebben van minder dan één jaar, daarbij inbegrepen de tijdelijke verzekeringen tegen overlijden maar met uitsluiting van de andere levensverzekeringsovereenkomsten,

– hetzij het risico dekken van verlies van of schade aan goederen verkocht door deze personen en geen grondige kennis vergen van het recht en de techniek van de verzekeringen, op voorwaarde dat de handelspremie, exclusief belastingen en bijdragen, niet meer bedraagt dan 125 euro.]

§ 2. De bepalingen van deze wet zijn van toepassing op de personen die in een verzekeringsonderneming als verantwoordelijke voor de distributie van verzekeringsprodukten zijn aangewezen. Die personen moeten aan dezelfde vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid voldoen als voorgeschreven voor de tussenpersonen in artikel 10, 1° en 3°.

De andere personen van een verzekeringsonderneming die op welke wijze ook in contact staan met het publiek met het oog op het te koop aanbieden of verkopen van de produkten van hun onderneming, moeten voldoen aan de in artikel 11, § 2, bepaalde vereisten inzake beroepskennis.

Art. 3

Als een van de in artikel 2, § 1, omschreven beroeps werkzaamheden uitgeoefend wordt door een rechtspersoon of door een natuurlijke persoon die werknemers in dienst heeft, moeten aan de vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid worden voldaan door de personen die als verantwoordelijke voor de distributie van verzekeringsprodukten zijn aangewezen.

De andere personen die op welke wijze ook in contact staan met het publiek met het oog op het te koop aanbieden of het verkopen van verzekeringsprodukten, moeten voldoen aan de in artikel 11, § 2, bepaalde vereisten inzake beroepskennis.

door die aanbieder geleverde goederen; of

ii) het risico van beschadiging of verlies van bagage en andere risico's die verbonden zijn aan een bij die aanbieder geboekte reis, zelfs indien deze verzekering de dekking omvat van levensverzekerings- of aansprakelijkheidsrisico's, maar dan wel op voorwaarde dat de dekking bijkomend is aan de hoofddekkings van de met de reis verbonden risico's;

f) het bedrag van de jaarlijkse premie is niet hoger dan 500 euro en de volledige looptijd van de overeenkomst, met inbegrip van eventuele verlengingen, bedraagt niet meer dan vijf jaar.

§ 3. De personen die in een verzekerings- of herverzekeringsonderneming die in België werkzaam is, als verantwoordelijke voor de distributie zijn aangewezen, moeten voldoen aan dezelfde vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid als de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen zoals voorgeschreven in artikel 10, 1°, 2°*bis* en 3°.

De andere personen van een verzekerings- of herverzekeringsonderneming die op welke wijze ook in contact staan met het publiek met het oog op het te koop aanbieden of verkopen van de produkten van hun onderneming moeten voldoen aan de in artikel 11, § 2, bepaalde vereisten inzake beroepskennis.

Art. 3

Als een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon werknemers in dienst heeft, moet aan de vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid als bedoeld bij artikel 10, 1°, 2°*bis* en 3°, worden voldaan door de verantwoordelijken voor de distributie.

De andere personen die zich rechtstreeks met verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling bezig houden, inzonderheid iedere persoon die daartoe op welke wijze ook in contact staat met het publiek, moeten voldoen aan de vereisten van beroepskennis als bedoeld in artikel 11, § 2.

Art. 4

Les intermédiaires visés à l'article 3 et les entreprises d'assurances désignent des responsables de la distribution, au moins un pour le siège central et un par succursale où une activité de distribution est exercée. S'ils y emploient plus de cinq personnes, ils désignent au moins deux responsables de la distribution pour le siège central.

Art. 4

Les intermédiaires **d'assurances et de réassurances** visés à l'article 3 et les entreprises d'assurances désignent **une ou plusieurs personnes physiques comme responsables de la distribution**, au moins un pour le siège central et un par succursale où **est exercée**, respectivement, **une activité d'intermédiation en assurances ou de distribution d'assurances**. Si **plus de cinq personnes y opèrent en matière d'intermédiation en assurances ou en réassurances** ils désignent au moins deux responsables de la distribution pour le siège central.

CHAPITRE II

Inscription

Section première

Dispositions générales

Art. 5

Nul ne peut exercer en Belgique une des activités définies à l'article 2, § 1er, s'il n'est inscrit au registre des intermédiaires d'assurances tenu par la CBFA. Selon qu'il exerce une activité visée à l'article 2, § 1er, alinéa 2, a), b), c) ou d), l'intermédiaire d'assurances est respectivement inscrit dans la catégorie «courtiers d'assurances», «agents d'assurances», «sous-agents d'assurances» ou «autres intermédiaires d'assurances».

CHAPITRE II

Inscription

Section première

Dispositions générales

Art. 5

§ 1er. Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances dont la Belgique est l'État membre d'origine ne peut exercer l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est préalablement inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA.

Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances ayant comme État membre d'origine un pays autre que la Belgique ne peut exercer en Belgique l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est préalablement inscrit en qualité d'intermédiaire d'assurances ou de réassurances par l'autorité compétente de son État membre d'origine, sans préjudice des dispositions de l'article 8, § 2.

Aucun intermédiaire d'assurances ou de réassurances ayant son domicile ou son siège social dans un pays non membre de l'Espace économique européen ne peut exercer en Belgique l'activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est préalablement inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA.

Le registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances tenu par la CBFA est constitué des catégories suivantes: «courtiers d'assurances», «agents d'assurances» et «sous-agents d'assurances».

Art. 4

De in artikel 3 bedoelde tussenpersonen en de verzekeringsondernemingen wijzen verantwoordelijken aan voor de distributie, ten minste één voor de hoofdzetel en één per bijkantoor waar een distributieactiviteit wordt uitgeoefend. Indien ze er meer dan vijf personen tewerkstellen, wijzen ze voor de hoofdzetel minstens twee verantwoordelijken voor de distributie aan.

Art. 4

De in artikel 3 bedoelde **verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen** en de verzekeringsondernemingen wijzen **één of meer natuurlijke personen als verantwoordelijke** voor de distributie aan, ten minste één voor de hoofdzetel en één per bijkantoor waar **respectievelijk een verzekeringsbemiddeling-of** distributieactiviteit wordt uitgeoefend. Indien er meer dan vijf personen **actief zijn inzake verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling**, wijzen ze voor de hoofdzetel minstens twee verantwoordelijken voor de distributie aan.

HOOFDSTUK II

Inschrijving

Afdeling 1

Algemene bepalingen

Art. 5

Niemand mag in België een van de werkzaamheden omschreven in artikel 2, § 1, uitoefenen zonder ingeschreven te zijn in het register van de verzekeringstussenpersonen bijgehouden door de CBFA. Dit register wordt onderverdeeld in de categorieën «verzekeringsmakelaars», «verzekeringsagenten», «verzekeringssubagenten» en «andere verzekeringstussenpersonen» die respectievelijk overeenkomen met de in artikel 2, § 1, tweede lid, a) tot d), bedoelde werkzaamheden.]

HOOFDSTUK II

Inschrijving

Afdeling 1

Algemene bepalingen

Art. 5

§ 1. Geen enkele verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon met België als lidstaat van herkomst, mag de activiteit van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling uitoefenen, zonder vooraf ingeschreven te zijn in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bijgehouden door de CBFA.

Geen enkele verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon uit een andere lidstaat van herkomst dan België mag in België de activiteit van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling uitoefenen zonder vooraf ingeschreven te zijn als verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon door de bevoegde autoriteit van zijn lidstaat van herkomst, onverminderd het bepaalde bij artikel 8, § 2.

Geen enkele verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon met woonplaats of maatschappelijke zetel in een land buiten de Europese Economische Ruimte, mag in België de activiteit van verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling uitoefenen, zonder vooraf ingeschreven te zijn in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen bijgehouden door de CBFA.

Het door de CBFA bijgehouden register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen wordt onderverdeeld in de categorieën «verzekeringsmakelaars», «verzekeringsagenten» en «verzekeringssubagenten».

Un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne peut être inscrit qu'à l'une des catégories précitées.

§ 2. Les entreprises d'assurances et de réassurances qui ont un établissement en Belgique ou qui y exercent leur activité sans y être établies ne peuvent faire appel à un intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui n'est pas inscrit conformément aux dispositions du § 1er.

Si elles font néanmoins appel à un intermédiaire d'assurances ou de réassurances non inscrit, elles sont civilement responsables pour les actes posés par ces intermédiaires dans le cadre de leur activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances.

Art. 5bis

L'intermédiaire qui souhaite être inscrit dans la catégorie «courtiers d'assurances» joint à sa demande d'inscription une déclaration sur l'honneur de laquelle il ressort qu'il exerce ses activités professionnelles en dehors de tout contrat d'agence exclusive ou de tout autre engagement juridique lui imposant de placer la totalité ou une partie déterminée de sa production auprès d'une entreprise d'assurances ou de plusieurs entreprises d'assurances appartenant au même groupe.

L'intermédiaire inscrit dans la catégorie «courtiers d'assurance» affiche dans chacun de ses points de vente, de manière claire, lisible et non équivoque, et tient à la disposition de tout candidat-prenant d'assurance qui en fait la demande, la part de chaque entreprise d'assurances qui représentait au moins 5% de son chiffre d'affaires au cours du dernier exercice comptable.

Sans préjudice des dispositions légales relatives à l'inviolabilité du domicile et à la protection de la vie privée, la CBFA peut effectuer toute enquête, y compris dans les locaux où l'intermédiaire exerce son activité ou au siège des entreprises d'assurances concernées, en vue de contrôler la véracité de cette déclaration.

Toute modification aux données sur lesquelles porte la déclaration sur l'honneur visée à l'alinéa 1er doit être communiquée sans délai à la CBFA.

Art. 5bis

L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances qui souhaite être inscrit dans la catégorie «courtiers d'assurances» joint à sa demande d'inscription une déclaration sur l'honneur de laquelle il ressort qu'il exerce ses activités professionnelles en dehors de tout contrat d'agence exclusive ou de tout autre engagement juridique lui imposant de placer la totalité ou une partie déterminée de sa production auprès d'une entreprise d'assurances **ou de réassurances** ou de plusieurs entreprises d'assurances **ou de réassurances** appartenant au même groupe.

[...]

Sans préjudice des dispositions légales relatives à l'inviolabilité du domicile et à la protection de la vie privée, la CBFA peut effectuer toute enquête, y compris dans les locaux où l'intermédiaire **d'assurances ou de réassurances** exerce son activité ou au siège des entreprises d'assurances **ou de réassurances** concernées, en vue de contrôler la véracité de cette déclaration.

Toute modification aux données sur lesquelles porte la déclaration sur l'honneur visée à l'alinéa 1er doit être communiquée sans délai à la CBFA.

De tussenpersoon die ingeschreven wil worden in de categorie «verzekeringsmakelaars» voegt bij zijn verzoek om inschrijving een verklaring op erewoord waaruit blijkt dat hij zijn beroepswerkzaamheden uitoefent buiten elke exclusieve agentuurovereenkomst of elke andere juridische verbintenis die hem verplicht zijn hele productie of een bepaald deel ervan te plaatsen bij een verzekeringsonderneming of enkele verzekeringsondernemingen die tot eenzelfde groep behoren.

Art. 5bis

De tussenpersoon die ingeschreven wil worden in de categorie «verzekeringsmakelaars» voegt bij zijn verzoek om inschrijving een verklaring op erewoord waaruit blijkt dat hij zijn beroepswerkzaamheden uitoefent buiten elke exclusieve agentuurovereenkomst of elke andere juridische verbintenis die hem verplicht zijn hele productie of een bepaald deel ervan te plaatsen bij een verzekeringsonderneming of enkele verzekeringsondernemingen die tot eenzelfde groep behoren.

De tussenpersoon die ingeschreven staat in de categorie «verzekeringsmakelaars» kondigt in elk van zijn verkooppunten, op een heldere, leesbare en ondubbelzinnige wijze, met een affiche het aandeel aan van elke verzekeringsonderneming dat minstens 5% vertegenwoordigde van zijn omzetcijfer in de loop van het laatste boekjaar en houdt het ter beschikking van elke kandidaatverzekeringsnemer die erom verzoekt.

Onverminderd de wettelijke bepalingen betreffende de onschendbaarheid van de woning en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, mag de CBFA een onderzoek uitvoeren, inclusief in de lokalen die door de tussenpersoon worden gebruikt voor de uitoefening van zijn werkzaamheid of op de zetel van de betrokken verzekeringsondernemingen om de juistheid van deze verklaring na te gaan.

Elke wijziging in de gegevens waarop de verklaring op erewoord bedoeld in het eerste lid betrekking heeft, moet dadelijk aan de CBFA meegedeeld worden.

Een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon kan slechts in een van de voormelde categorieën worden ingeschreven.

§ 2. Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen, die een vestiging hebben in België of er hun activiteiten uitoefenen zonder er gevestigd te zijn, mogen geen beroep doen op een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die niet is ingeschreven overeenkomstig het bepaalde in § 1.

Indien zij niettemin beroep doen op een niet ingeschreven verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon zijn zij burgerrechtelijk aansprakelijk voor de handelingen van deze tussenpersonen verricht in het kader van hun activiteit van verzekerings- en herverzekerbemiddeling.

Art. 5bis

De verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die ingeschreven wil worden in de categorie «verzekeringsmakelaars» voegt bij zijn verzoek om inschrijving een verklaring op erewoord waaruit blijkt dat hij zijn beroepswerkzaamheden uitoefent buiten elke exclusieve agentuurovereenkomst of elke andere juridische verbintenis die hem verplicht zijn hele productie of een bepaald deel ervan te plaatsen bij een verzekerings- of herverzekeringsonderneemming of **meerdere verzekerings- of herverzekeringsonderneemingen** die tot eenzelfde groep behoren.

[...]

Onverminderd de wettelijke bepalingen betreffende de onschendbaarheid van de woning en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, mag de CBFA een onderzoek uitvoeren, inclusief in de lokalen die door de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon worden gebruikt voor de uitoefening van zijn werkzaamheid of op de zetel van de betrokken verzekerings- of herverzekeringsonderneemingen om de juistheid van deze verklaring na te gaan.

Elke wijziging in de gegevens waarop de verklaring op erewoord bedoeld in het eerste lid betrekking heeft, moet **onverwijd** aan de CBFA meegedeeld worden.

Art. 6

L'intermédiaire d'assurances mentionne son numéro d'inscription au registre des intermédiaires sur son papier à lettre, sur tous les autres documents [relatives aux activités d'intermédiation en assurances] qui émanent de lui ainsi que dans la publicité qu'il fait.

Il informe le client qui en fait la demande de la nature et de l'étendue de ses compétences.

Les mentions obligatoires prévues à l'alinéa 1er sont, en ce qui concerne les agents d'assurances, complétées par les dénominations de toutes les entreprises d'assurances au nom et pour compte desquelles ils agissent en exclusivité et, en ce qui concerne les sousagents d'assurances, par le nom de l'intermédiaire pour lequel ils travaillent.

Les personnes visées à l'article 2, § 2, mentionnent le nom de l'entreprise d'assurances pour laquelle elles travaillent, directement ou indirectement, dans tous leurs contacts avec le public.

Art. 7

Pour les activités visées par la présente loi, nul ne peut porter le titre de courtier, agent ou sous-agent s'il n'est inscrit dans le registre des intermédiaires d'assurances, respectivement, dans la catégorie «courtiers d'assurances», «agents d'assurances», ou «sous»agents d'assurances».

Art. 8

Les ressortissants d'un État membre de l'Union européenne sont inscrits au registre des intermédiaires [...] à condition qu'ils satisfassent aux conditions prévues à l'article 10.

Ils sont toutefois dispensés de saisir aux exigences prévues à l'article 10, 1°, s'ils remplissent les conditions prévues par l'arrêté royal du 10 décembre 1979 portant des mises en oeuvre de la directive du Conseil des Communautés européennes du 13 décembre 1976 relatives à la réalisation de la liberté d'établissement et de la libre prestation de services pour les activités d'agent et de courtier d'assurances.

Art. 6. [...]

Art. 7

Pour les activités visées par la présente loi, nul ne peut porter le titre de courtier d'assurances, agent d'assurances ou sous-agent d'assurances, ou de courtier, agent ou sous-agent, pour indiquer l'activité d'assurance, de réassurance ou d'intermédiation en assurances ou en réassurances, s'il n'est inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances, respectivement dans la catégorie «courtiers d'assurances», «agents d'assurances», ou «sous-agents d'assurances».

Art. 8

§ 1er. Tout intermédiaire d'assurances ou de réassurances inscrit en Belgique qui envisage d'exercer pour la première fois des activités dans un autre État membre sous le régime de liberté d'établissement ou de libre prestation de services, en avise préalablement la CBFA. Le registre indique dans quels États membres l'intermédiaire opère en vertu de la liberté d'établissement ou de la libre prestation de services.

Dans le mois de la notification, la CBFA informe de cette intention l'autorité compétente de l'État membre d'accueil qui le souhaite, et communique cette notification à l'intermédiaire concerné.

Art. 6

De verzekeringstussenpersoon vermeldt op het briefpapier en al de andere documenten betreffende de activiteiten van verzekeringsbemiddeling die van hem uitgaan, evenals op zijn reclame, zijn inschrijvingsnummer in het register van de tussenpersonen.

Op vraag van de cliënt deelt hij deze de aard en de draagwijde van zijn bevoegdheden mee.

De verplichte vermeldingen bedoeld in het eerste lid worden, voor wat betreft de verzekeringsagenten, aangevuld met de namen van alle verzekeringsondernemingen in wier naam en voor wier rekening zij in exclusiviteit handelen en, voor wat betreft de verzekeringssubagenten, met de naam van de tussenpersoon voor wie ze werken.

De personen bedoeld in artikel 2, § 2, vermelden bij elk contact met het publiek de naam van de verzekeringsonderneming waarvoor zij op directe of indirecte wijze werken.

Art. 6. [...]

Art. 7

Voor de werkzaamheden bedoeld bij deze wet, mag niemand de titel van makelaar, agent of subagent dragen tenzij hij in het register van de verzekeringstussenpersonen is ingeschreven, respectievelijk in de categorie «verzekeringsmakelaars», verzekeringsagenten» of «verzekeringssubagenten».

Art. 7

Voor de werkzaamheden bedoeld bij deze wet, mag niemand de titel dragen van verzekeringsmakelaar, verzekeringsagent of verzekeringssubagent, of van makelaar, agent, of subagent, met verwijzing naar de activiteit van verzekeringen, herverzekeringen, verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling, tenzij hij in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen is ingeschreven, respectievelijk in de categorie «verzekeringsmakelaars», «verzekeringsagenten» of «verzekeringssubagenten».

Art. 8

De onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie worden ingeschreven in het register van de [...] tussenpersonen op voorwaarde dat zij voldoen aan de voorwaarden bepaald in artikel 10.

Zij worden niettemin vrijgesteld van het vervullen van de in artikel 10,1°, bepaalde vereisten wanneer zij voldoen aan de voorwaarden bepaald in het koninklijk besluit van 10 december 1979 houdende maatregelen ter voldoening aan de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 13 december 1976 betreffende de verwezenlijking van de vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten voor de werkzaamheden van verzekeringsagent en verzekeringsmakelaar.

Art. 8

§ 1. Elke in België ingeschreven verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon die voornemens is voor het eerst in een andere lidstaat werkzaamheden uit te oefenen in het stelsel van vrijheid van vestiging of vrijheid van dienstverrichting, stelt de CBFA daarvan vooraf in kennis. In het register wordt aangegeven in welke lidstaten de tussenpersoon werkzaam is door middel van vrijheid van vestiging of vrijheid van dienstverrichting.

De CBFA stelt binnen een maand na deze kennisgeving de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst die dit wenst van dit voornemen in kennis, en brengt de betrokken tussenpersoon van deze kennisgeving op de hoogte.

§ 2. L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances inscrit dans un État membre autre que la Belgique peut commencer ses activités en Belgique, soit sous le régime de liberté d'établissement, soit sous celui de libre prestation de services, après en avoir avisé l'autorité compétente de son État membre d'origine, et après que cette autorité a averti la CBFA conformément à la disposition de droit européen en la matière. La CBFA publie la liste de ces intermédiaires d'assurances et de réassurances sur son site web et veille à sa mise à jour régulière sur la base des données dont elle dispose.

L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances visé à l'alinéa 1er doit respecter, dans l'exercice de ses activités, les dispositions légales et réglementaires applicables en Belgique aux intermédiaires d'assurances et de réassurances pour des motifs d'intérêt général. La CBFA communique à ces intermédiaires d'assurances et de réassurances quelles dispositions sont, à sa connaissance, d'intérêt général.

§ 3. Les intermédiaires d'assurances et de réassurances visés au § 1er, alinéa 2, ainsi que les intermédiaires d'assurances et de réassurances visés au § 2, peuvent commencer leurs activités dans l'État membre d'accueil concerné au plus tôt un mois après avoir été avisés par l'autorité compétente de leur État membre d'origine.

Section 2

Procédure et conditions

ART. 9

Toute demande d'immatriculation est envoyée à la CBFA dans les formes et dans les conditions fixées par le Roi. Dans sa demande, le candidat doit indiquer dans quelle catégorie il souhaite être inscrit et mentionner celui ou ceux des groupes de branches visés à l'annexe II de l'arrêté royal du 22 février 1991 portant règlement général relatif au contrôle des entreprises d'assurances, dans lequel ou lesquels il exerce ses activités.

Si le candidat souhaite exercer les activités décrivées à l'article 2, § 1er, en matière d'assurance contre les accidents du travail telle que visée par la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail ou par la loi du 3 juillet 1967 sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le che-

Section 2

Procédure et conditions

Art. 9

§ 1. Toute demande d'**inscription** est envoyée à la CBFA dans les formes et dans les conditions fixées par le Roi. Dans sa demande, le candidat doit indiquer dans quelle catégorie il souhaite être inscrit et mentionner celui ou ceux des groupes de branches visés à l'annexe II de l'arrêté royal du 22 février 1991 portant règlement général relatif au contrôle des entreprises d'assurances, dans lequel ou lesquels il exerce ses activités.

Si le candidat souhaite exercer l'**intermédiation en assurances ou en réassurances** en matière d'assurance contre les accidents du travail telle que visée par la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail ou par la loi du 3 juillet 1967 sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents surve-

§ 2. De in een andere lidstaat dan België ingeschreven verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon kan zijn werkzaamheden in België aanvangen, hetzij door middel van vrijheid van vestiging, hetzij door middel van vrijheid van dienstverrichting, nadat hij de bevoegde autoriteit van zijn lidstaat van herkomst hiervan in kennis heeft gesteld, en nadat deze autoriteit de CBFA op de hoogte gebracht heeft overeenkomstig de Europeesrechtelijke bepalingen terzake. De CBFA maakt de lijst van deze verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen bekend op haar website en zorgt voor een regelmatige actualisering ervan op basis van de haar beschikbare gegevens.

De in het eerste lid bedoelde verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon moet bij de uitoefening van zijn werkzaamheden de wettelijke en reglementaire bepalingen naleven die in België van toepassing zijn op de verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen om redenen van algemeen belang. De CBFA deelt de hier bedoelde verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen mee welke bepalingen naar haar weten van algemeen belang zijn.

§ 3. De verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen bedoeld in § 1, tweede lid, en de verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen bedoeld in § 2, kunnen hun werkzaamheden in de betrokken lidstaat van ontvangst ten vroegste aanvangen één maand na de datum van hun in kennisstelling door de bevoegde autoriteit van hun lidstaat van herkomst.

Afdeling 2

Procedure en voorwaarden

Art. 9

Elke aanvraag om registratie wordt overeenkomstig de door de Koning vastgestelde vormen en voorwaarden gericht aan de CBFA. In zijn aanvraag moet de kandidaat aanduiden in welke categorie hij ingeschreven wenst te worden en vermelden in welke groep of groepen van takken, zoals bedoeld in bijlage II van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen, hij die zijn werkzaamheden uitoefent.

Indien de kandidaat de werkzaamheden omschreven in artikel 2, § 1, wenst uit te oefenen inzake de arbeidsongevallenverzekering, bedoeld in de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 of in de wet van 3 juli 1967 betreffende de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk

Afdeling 2

Procedure en voorwaarden

Art. 9

§1. Elke aanvraag om **inschrijving** wordt overeenkomstig de door de Koning vastgestelde vormen en voorwaarden gericht aan de CBFA. In zijn aanvraag moet de kandidaat aanduiden in welke categorie hij ingeschreven wenst te worden en vermelden in welke groep of groepen van takken, zoals bedoeld in bijlage II van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen, hij die zijn werkzaamheden uitoefent.

Indien de kandidaat **verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling** wenst uit te oefenen inzake de arbeidsongevallenverzekering, bedoeld in de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 of in de wet van 3 juli 1967 betreffende de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk

min du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public, il doit l'indiquer dans sa demande.

Le demandeur doit fournir, à l'appui de sa demande, les documents nécessaires prouvant qu'il satisfait à toutes les conditions.

Sans préjudice des dispositions de l'article 10, plusieurs candidats peuvent introduire leur demande d'inscription collectivement si leurs obligations sont garanties par un organisme central. Pour l'application de la présente loi, leur dossier sera traité comme s'il s'agissait d'une seule entreprise.

La CBFA décide, dans les soixante jours de la réception de la demande et des documents requis, d'inscrire ou non le candidat au registre dans la catégorie qu'il a demandée. La CBFA notifie sa décision au demandeur par lettre recommandée à la poste. En cas de refus, la CBFA doit motiver ce refus. Toute modification aux documents visés à l'alinéa 3 doit être communiquée immédiatement à la CBFA, sans préjudice du droit de la CBFA de recueillir des informations auprès de l'intéressé ou de lui réclamer des documents probants.

La personne immatriculée qui ne satisfait plus à une des conditions prévues à l'article 10 ou qui ne respecte pas les dispositions de l'article 11, sera mise en demeure de régulariser sa situation par la CBFA. Si elle ne satisfait pas à cette mise en demeure dans le délai fixé par la CBFA, son inscription au registre sera radiée.

Si elle ne remplit plus les conditions de l'article 5bis, elle sera inscrite dans une autre catégorie du registre.

nus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public, il doit l'indiquer dans sa demande.

Le demandeur doit fournir, à l'appui de sa demande, les documents nécessaires prouvant qu'il satisfait à toutes les conditions.

Sans préjudice des dispositions de l'article 10, plusieurs candidats peuvent introduire leur demande d'inscription collectivement si le respect de leurs obligations visées à l'article 10 est vérifié par un organisme central. Cet organisme central doit être un intermédiaire d'assurances, un intermédiaire de réassurances, une entreprise d'assurances, une entreprise de réassurances, une entreprise soumise à la surveillance complémentaire sur les entreprises d'assurances au sens de l'article 91ter de la loi de contrôle des assurances, ou un autre organisme ou entreprise qui remplit les conditions déterminées par le Roi sur proposition de la CBFA. En ce cas, la demande d'inscription est introduite par l'organisme central sous sa responsabilité. Pour l'application de la présente loi, leur dossier sera traité comme s'il s'agissait d'une seule entreprise. L'intermédiaire d'assurances ou de réassurances est radié d'office du registre lorsque l'organisme central demande le retrait de son inscription.

La CBFA décide, dans les soixante jours de la réception de la demande et des documents requis, d'inscrire ou non le candidat au registre dans la catégorie qu'il a demandée. La CBFA notifie sa décision au demandeur par lettre recommandée à la poste. En cas de refus, la CBFA doit motiver ce refus. Toute modification **aux données des documents mentionnés au présent paragraphe** doit être communiquée immédiatement à la CBFA, sans préjudice du droit de la CBFA de recueillir des informations auprès de l'intéressé ou de lui réclamer des documents probants.

[...]

Indien de verzekerings- of herverzekerings-tussenpersoon niet meer verkeert in de omstandigheden die hij in de verklaring op erewoord, bedoeld bij artikel 5bis, eerste lid, heeft vermeld, wordt hij naar een andere categorie in het inschrijvingsregister overgebracht.

en voor beroepsziekten in de overheidssector, moet hij dat in zijn aanvraag vermelden.

De aanvrager moet zijn aanvraag staven met de nodige documenten die aantonen dat hij aan alle voorwaarden voldoet.

Zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van artikel 10 kunnen meerdere kandidaten hun aanvraag tot inschrijving collectief indienen, indien hun verplichtingen door een centrale instelling worden gewaarborgd. Voor de toepassing van deze wet wordt hun dossier behandeld alsof het om een enkele onderneming ging.

Binnen zestig dagen na ontvangst van de aanvraag en van de vereiste documenten beslist de CBFA de kandidaat al dan niet in te schrijven in het register onder de door hem gevraagde categorie. De CBFA brengt zijn beslissing ter kennis van de aanvrager bij een ter post aangetekende brief. In geval van weigering moet de CBFA deze weigering motiveren. Elke wijziging van de in het derde lid vermelde documenten moet onverwijld aan de CBFA worden medegedeeld, onverminderd het recht van de CBFA om bij de betrokken informatie in te winnen of bewijskrachtige documenten op te vragen.

Wanneer een geregistreerde persoon niet meer voldoet aan een van de voorwaarden van artikel 10 of indien hij in gebreke blijft de voorschriften van artikel 11 na te leven, wordt hij door de CBFA aangemaand om zijn toestand te regulariseren. Indien hij daaraan geen gevolg geeft binnen de door de CBFA gestelde termijn, wordt zijn inschrijving in het register geschrapt.

Indien hij niet meer voldoet aan de voorwaarden van artikel 5bis, wordt hij naar een andere categorie van het register overgebracht.

het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector, moet hij dat in zijn aanvraag vermelden.

De aanvrager moet zijn aanvraag staven met de nodige documenten die aantonen dat hij aan alle voorwaarden voldoet.

Zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van artikel 10 kunnen meerdere kandidaten hun aanvraag tot inschrijving collectief indienen, indien de naleving van hun verplichtingen als bedoeld in art. 10 door een centrale instelling wordt geverifieerd. Deze centrale instelling moet een verzekerings-tussenpersoon zijn, een herverzekeringstussen-persoon, een verzekeringsonderneming, een herverzekeringsonderneming, een onderneming opgenomen in het aanvullend toezicht op een verzekeringsonderneming in de zin van artikel 91ter van de controlewet verzekeringen, of een andere onderneming of instelling die voldoet aan de voorwaarden door de Koning bepaald op voorstel van de CBFA. In dat geval wordt de inschrijvingsaanvraag door de centrale instelling ingediend onder haar verantwoordelijkheid. Voor de toepassing van deze wet wordt hun dossier behandeld alsof het om een enkele onderneming ging. De verzekerings- of herverzekeringstussen-persoon wordt van rechtswege uit het register geschrapt wanneer de centrale instelling de intrekking van diens inschrijving vraagt.

Binnen zestig dagen na ontvangst van de aanvraag en van de vereiste documenten beslist de CBFA de kandidaat al dan niet in te schrijven in het register onder de door hem gevraagde categorie. De CBFA brengt **haar** beslissing ter kennis van de aanvrager bij een ter post aangetekende brief. In geval van weigering moet de CBFA deze weigering motiveren. Elke wijziging van de **gegevens van de in deze paragraaf vermelde documenten** moet onverwijld aan de CBFA worden medegedeeld, onverminderd het recht van de CBFA om bij de betrokken informatie in te winnen of bewijskrachtige documenten op te vragen.

[...]

Indien de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon niet meer verkeert in de omstandigheden die hij in de verklaring op erewoord, bedoeld bij artikel 5bis, eerste lid, heeft vermeld, wordt hij naar een andere categorie in het inschrijvingsregister overgebracht.

La liste des intermédiaires d'assurances enregistrés est publiée, par catégories, tous les deux ans au Moniteur belge.

Art. 10

Pour pouvoir être inscrit au registre des intermédiaires d'assurances et pouvoir conserver cette inscription, l'intermédiaire d'assurances intéressé doit:

1° Posséder les connaissances professionnelles requises.

2° Avoir une capacité financière suffisante.

Le Roi détermine la forme et le contenu de cette exigence sur proposition de la CBFA.

3° Présenter une aptitude et une honorabilité professionnelle suffisantes. L'intéressé ne peut se trouver dans l'un des cas prévus à l'article 90, § 2, de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances. Les articles 3, 3bis et 3ter de l'arrêté royal n° 22 du 24 octobre 1934 portant interdiction à certains condamnés et aux faillis d'exercer certaines fonctions, professions ou activités et conférant aux tribunaux de commerce la faculté de prononcer de telles interdictions, ne s'appliquent, pour ce qui concerne la présente loi, qu'aux personnes qui souhaitent exercer les activités visées à l'article 2 en qualité de travailleur indépendant.

4° Avoir assuré les risques liés à la responsabilité professionnelle.

Sont toutefois dispensés de cette obligation d'assurer leur responsabilité professionnelle, les intermédiaires agissant pour le compte ou au nom d'entreprises d'assurances ou d'autres intermédiaires, y compris les

[...]

§ 2. La liste des intermédiaires d'assurances et de réassurances inscrits est publiée sur le site web de la CBFA. Cette dernière se charge d'actualiser régulièrement ce site web sur la base des données dont elle dispose.

Le site web mentionne pour chaque intermédiaire d'assurances ou de réassurances les données nécessaires à son identification, la date de son inscription, la catégorie dans laquelle il est inscrit, le cas échéant la date de sa radiation, ainsi que toute autre information que la CBFA estime utile pour une information correcte du public. La CBFA détermine les conditions auxquelles la mention de la radiation d'un intermédiaire est retirée du site web.

Art. 10

Pour pouvoir être inscrit au registre des intermédiaires d'assurances **et de réassurances** et pouvoir conserver cette inscription, l'intermédiaire d'assurances **ou de réassurances** intéressé doit:

1° Posséder les connaissances professionnelles requises telles qu'elles sont déterminées par l'article 11.

2° Avoir une capacité financière suffisante.

Le Roi détermine la forme et le contenu de cette exigence sur proposition de la CBFA.

2°bis Posséder une aptitude et une honorabilité professionnelle suffisantes.

3° [...] L'intéressé ne peut se trouver dans l'un des cas prévus à l'article 90, § 2, de la **loi de contrôle des assurances**. Les articles 3, 3bis et 3ter de l'arrêté royal n° 22 du 24 octobre 1934 portant interdiction à certains condamnés et aux faillis d'exercer certaines fonctions, professions ou activités et conférant aux tribunaux de commerce la faculté de prononcer de telles interdictions, ne s'appliquent, pour ce qui concerne la présente loi, qu'aux personnes qui souhaitent exercer les activités visées à l'article 2 en qualité de travailleur indépendant.

4° Faire l'objet d'une assurance de la responsabilité civile professionnelle couvrant tout le territoire de l'Espace économique européen.

Sont toutefois dispensés de cette obligation d'assurer leur responsabilité professionnelle, les intermédiaires **d'assurances et de réassurances** agissant pour le compte **et** au nom d'entreprises d'assurances **ou de**

De lijst van de geregistreerde verzekeringstussenpersonen wordt, per categorie, tweejaarlijks bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

[...]

§ 2. De lijst van de ingeschreven verzekeringstussen-personen wordt bekendgemaakt op de website van de CBFA. De CBFA zorgt voor een regelmatige actualisering van de website op basis van de haar beschikbare gegevens.

De website vermeldt voor iedere verzekeringstussenpersoon, de gegevens noodzakelijk voor zijn identificatie, de datum van inschrijving, de categorie waarin hij is ingeschreven, desgevallend de datum van schrapping, evenals alle andere informatie die de CBFA nuttig acht voor een correcte informatie van het publiek. De CBFA bepaalt de voorwaarden waaronder de vermelding van schrapping van een tussenpersoon wordt weggelaten van de website.

Art. 10

Om in het register van de verzekeringstussenpersonen te worden ingeschreven en die inschrijving te behouden, moet de betrokken verzekeringstussenpersoon:

1° De vereiste beroepskennis bezitten.

2° Een voldoende financiële draagkracht waarborgen.

De Koning bepaalt op voorstel van de CBFA de vorm en de inhoud van deze vereiste.

3° Een voldoende geschiktheid en professionele betrouwbaarheid garanderen. De betrokkenen mag zich niet bevinden in een van de gevallen opgesomd in artikel 90, § 2, van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen. De artikelen 3, 3bis en 3ter van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de rechtkassen van koophandel de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod uit te spreken, zijn, wat deze wet betreft, enkel van toepassing op degenen die de werkzaamheden vermeld in artikel 2 als zelfstandige wensen uit te oefenen.

4° De risico's voor beroepsaansprakelijkheid verzekerd hebben.

Van deze vereiste van beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn evenwel vrijgesteld de tussenpersonen voor zover de verzekeringsondernemingen of andere tussenpersonen, met inbegrip van de kredietinstellingen,

Art. 10

Om in het register van de verzekeringstussen- en herverzekeringstussenpersonen te worden ingeschreven en die inschrijving te behouden, moet de betrokken verzekeringstussen- en herverzekeringstussenpersoon:

1° De vereiste beroepskennis bezitten, als bepaald bij artikel 11.

2° Een voldoende financiële draagkracht waarborgen.

De Koning bepaalt op voorstel van de CBFA de vorm en de inhoud van deze vereiste.

2°bis. Een voldoende geschiktheid en professionele betrouwbaarheid bezitten.

3° [...] De betrokkenen mag zich niet bevinden in een van de gevallen opgesomd in artikel 90, § 2, van de **controlewet verzekeringen**. De artikelen 3, 3bis en 3ter van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de rechtkassen van koophandel de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod uit te spreken, zijn, wat deze wet betreft, enkel van toepassing op degenen die de werkzaamheden vermeld in artikel 2 als zelfstandige wensen uit te oefenen.

4° Het voorwerp zijn van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die het gehele grondgebied van de Europese Economische Ruimte dekt.

Van deze vereiste van beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn evenwel vrijgesteld de **verzekeringstussen- en herverzekeringstussenpersonen** voor zover de **verzekering- of herverzekeringsondernemingen** of

établissements de crédit, qui assument cette responsabilité.

Le Roi fixe, sur proposition de la CBFA, les conditions de l'assurance.

5° s'abstenir de participer à la promotion, à la conclusion et à l'exécution de contrats d'assurance manifestement contraires

- aux dispositions législatives et réglementaires du droit belge qui sont impératives, s'il s'agit de contrats conclus avec une entreprise qui fait l'objet d'un agrément en Belgique;

- aux dispositions législatives et réglementaires du droit belge qui sont d'intérêt général, s'il s'agit de contrats conclus avec une entreprise qui ne fait pas l'objet d'un agrément en Belgique.

6° Ne traiter qu'avec des entreprises qui, en application de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, sont agréées pour l'exercice de cette activité en Belgique, ou avec des entreprises qui, en application du chapitre V^{ter} de la même loi, sont autorisées à offrir leurs prestations d'assurances en Belgique.

réassurances ou d'autres intermédiaires, y compris les établissements de crédit, qui assument cette responsabilité.

Le Roi fixe, sur proposition de la CBFA, les conditions de l'assurance.

5° s'abstenir de participer à la promotion, à la conclusion et à l'exécution de contrats d'assurance **ou de réassurance** manifestement contraires

- aux dispositions législatives et réglementaires du droit belge qui sont impératives, s'il s'agit de contrats conclus avec une entreprise **d'assurances ou avec une entreprise de réassurances** qui fait l'objet d'un agrément en Belgique;

- aux dispositions législatives et réglementaires du droit belge qui sont d'intérêt général, s'il s'agit de contrats conclus avec une entreprise **d'assurances autorisée en Belgique ou avec une entreprise de réassurances étrangère**.

6° En ce qui concerne leur activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances en Belgique, ne traiter qu'avec des entreprises qui, en application de la loi de contrôle des assurances, sont agréées pour l'exercice de cette activité en Belgique, ou avec des entreprises qui, en application du chapitre V^{ter} de la même loi, sont autorisées à offrir leurs prestations d'assurances en Belgique.

6°bis Adhérer à un système extrajudiciaire de traitement des plaintes. Il doit soit avoir adhéré lui-même à un tel système, soit être membre d'une association professionnelle ayant adhéré à un tel système. Il est tenu de contribuer au financement dudit système.

Le Roi peut instaurer un système extrajudiciaire de traitement des plaintes chargé de contribuer à résoudre les différends entre d'une part les intermédiaires d'assurances, les intermédiaires de réassurances, les entreprises d'assurances et les entreprises de réassurances, et d'autre part leurs clients, en rendant un avis ou en intervenant en qualité de médiateur.

L'arrêté pris en application de l'alinéa précédent peut déterminer en particulier:

- le type de plaintes et de différends qui peuvent être soumis;

- la composition des organes et le fonctionnement de ce système extrajudiciaire de traitement des plaintes;

- les modalités de financement de ce système; le financement se fait par les entreprises d'assurances autorisées à exercer en Belgique une activité d'assurance, et par les intermédiaires d'assurances et de réassurances autorisés à exercer en Belgique une activité d'intermédiation en assurances ou en réassurances;

waarvoor of in naam waarvan zij optreden, die aansprakelijkheid op zich nemen.

De Koning bepaalt op voorstel van de CBFA de voorwaarden van de verzekering.

5° zich ervan onthouden deel te nemen aan de promotie, de sluiting en de uitvoering van verzekeringsovereenkomsten die klaarblijkelijk strijdig zijn

- met de wettelijke en reglementaire bepalingen van het Belgisch recht die van dwingende orde zijn, wanneer het gaat om verzekeringsovereenkomsten gesloten met een in België toegelaten verzekeringsonderneming;

- met de wettelijke en reglementaire bepalingen van het Belgisch recht die van algemeen belang zijn, wanneer het gaat om verzekeringsovereenkomsten gesloten met een niet in België toegelaten verzekeringsonderneming.

6° Slechts handelen met ondernemingen die met toepassing van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen toegelaten zijn voor de uitoefening van deze activiteit in België, of met ondernemingen die, met toepassing van hoofdstuk Vter van dezelfde wet, gemachtigd zijn om in België hun verzekerdiensten aan te bieden.

andere tussenpersonen, met inbegrip van de kredietinstellingen, **voor rekening en** in naam waarvan zij optreden, die aansprakelijkheid op zich nemen.

De Koning bepaalt op voorstel van de CBFA de voorwaarden van de verzekering.

5° zich ervan onthouden deel te nemen aan de promotie, de sluiting en de uitvoering van verzekerings- **of herverzekeringsovereenkomsten die klaarblijkelijk strijdig zijn**

- met de wettelijke en reglementaire bepalingen van het Belgisch recht die van dwingende orde zijn, wanneer het gaat om **overeenkomsten** gesloten met een in België toegelaten verzekeringsonderneming **of met een herverzekeringsonderneming**;

- met de wettelijke en reglementaire bepalingen van het Belgisch recht die van algemeen belang zijn, wanneer het gaat om **overeenkomsten** gesloten met een **in België gemachtigde verzekeringsonderneming of een buitenlandse herverzekeringsonderneming**.

6° Wat hun activiteit van verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling in België betrifft, slechts handelen met ondernemingen die met toepassing van de contolewet verzekeringen toegelaten zijn voor de uitoefening van deze activiteit in België, of met ondernemingen die, met toepassing van hoofdstuk Vter van dezelfde wet, gemachtigd zijn om in België hun verzekerdiensten aan te bieden.

6°bis. Toetreden tot een buitengerechtelijke klachtenregeling. Hij dient ofwel zelf toegetreden te zijn tot een dergelijke klachtenregeling, ofwel lid te zijn van een beroepsvereniging die is toegetreden tot een dergelijke klachtenregeling. Hij dient bij te dragen tot de financiering van bedoelde klachtenregeling.

De Koning kan een buitengerechtelijke klachtenregeling oprichten met als opdracht geschillen tussen verzekeringstussenpersonen, herverzekeringstussenpersonen, verzekeringsondernemingen en herverzekeringsondernemingen, aan de ene kant, en hun cliënten, aan de andere kant, te helpen oplossen door hierover advies te verstrekken of op te treden als bemiddelaar.

Het met toepassing van het vorige lid genomen besluit kan inzonderheid bepalen:

- welk soort klachten en geschillen kunnen worden voorgelegd;

- de samenstelling van de organen en de werking van deze buitengerechtelijke klachtenregeling;

- de modaliteiten van financiering van deze klachtenregeling; de financiering gebeurt door de verzekeringsondernemingen die toegelaten zijn om in België het verzekeringsbedrijf te beoefenen, en door de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen die gemachtigd zijn om in België de activiteit van

7° Payer un droit d'inscription annuel. Le ministre qui a les Affaires économiques dans ses attributions détermine, sur proposition de la CBFA, le montant de ce droit d'inscription, suivant les critères à déterminer par le Roi.

– la procédure à suivre et le délai dans lequel l'avis doit être rendu ou la médiation avoir lieu;

– la forme sous laquelle l'avis ou l'intervention du médiateur doit être rendu(e) public (publique).

6°ter Respecter les dispositions des articles 12bis, 12ter et 12quater.

7° Payer un droit d'inscription annuel. Le ministre qui a les Affaires économiques dans ses attributions détermine, sur proposition de la CBFA, le montant de ce droit d'inscription, suivant les critères à déterminer par le Roi.

Les intermédiaires d'assurances et de réassurances ainsi que, dans le cas visé à l'article 9, § 1er, alinéa 4, l'organisme central, doivent démontrer à la CBFA, selon des règles précisées par cette dernière par voie de règlement, y compris en matière de périodicité, le respect des dispositions prévues par l'alinéa 1er.

Art. 10bis. Les intermédiaires d'assurances et de réassurances ayant la qualité de personne morale ne sont en outre inscrits, et ne conservent leur inscription, qu'à condition:

1° que les personnes à qui est confiée la direction effective disposent de l'honorabilité professionnelle nécessaire, des connaissances professionnelles requises visées à l'article 11, et de l'expérience adéquate pour exercer cette fonction;

2° que la CBFA ait été informée de l'identité des personnes qui, directement ou indirectement, exercent le contrôle sur l'intermédiaire, et considère qu'elles présentent les qualités nécessaires au regard du besoin de garantir une gestion saine et prudente; les intermédiaires d'assurances et de réassurances informent la CBFA de toute modification de ce contrôle.

Art. 11. § 1. Par les connaissances professionnelles requises visées à l'article 10, 1°, il y a lieu d'entendre:

1° Une connaissance suffisante des matières suivantes:

A. Connaissances techniques:

- a) la législation sur le contrat d'assurance;
- b) la législation relative au contrôle des entreprises d'assurances en ce qui concerne la conclusion des contrats d'assurance, y compris les dispositions importantes de la réglementation européenne;
- c) la législation relative à la protection du consommateur et la législation sur les pratiques du commerce;
- d) la réglementation, la technique et les aspects fiscaux des différentes branches d'assurance.

d) la réglementation, la technique et les aspects fiscaux des différentes branches d'assurance;

e) la législation anti-blanchiment, pour autant que l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances soit sou-

7° Een jaarlijks inschrijvingsrecht betalen. Op voorstel van de CBFA bepaalt de minister die bevoegd is voor Economische Zaken, het bedrag van dat inschrijvingsrecht volgens de door de Koning te bepalen criteria.

verzekerings- of herverzekeringsbemiddeling uit te oefenen;

– de te volgen procedure en de termijnen waarbinnen advies dient te worden uitgebracht of als bemiddelaar moet worden opgetreden;

– in welke vorm de adviezen of het optreden moet worden bekendgemaakt.

6°ter Het bepaalde naleven bij de artikelen 12bis, 12ter en 12quater.

7° Een jaarlijks inschrijvingsrecht betalen. Op voorstel van de CBFA bepaalt de minister die bevoegd is voor Economische Zaken, het bedrag van dat inschrijvingsrecht volgens de door de Koning te bepalen criteria.

De verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen, en in het geval bedoeld in artikel 9, § 1, vierde lid, de centrale instelling, dienen de CBFA, volgens nadere regelen door haar bepaald bij reglement, met inbegrip van de periodiciteit, de naleving aan te tonen van het bepaalde bij het eerste lid.

Art. 10bis. De verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen, met de hoedanigheid van rechtspersoon worden bovendien slechts ingeschreven, en hun inschrijving wordt slechts gehandhaafd, op voorwaarde dat:

1° de personen die met de effectieve leiding worden belast, over de noodzakelijke professionele betrouwbaarheid, de vereiste beroepskennis als bepaald bij artikel 11, en de passende ervaring beschikken om deze functie waar te nemen;

2° de CBFA in kennis is gesteld van de identiteit van, en gelet op de noodzaak van een gezond en voorzichtig beleid overtuigd is van de geschiktheid van, de personen die rechtstreeks of onrechtstreeks de controle uitoefenen over de tussenpersoon; de verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen informeren de CBFA over elke wijziging in bedoelde controle.»

Art. 11. § 1. Onder de vereiste beroepskennis bedoeld in artikel 10, 1°, wordt verstaan:

1° Een voldoende kennis van de volgende materies:

A. Technische kennis:

- a) de wetgeving op de verzekeringsovereenkomst;
- b) de wetgeving betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen wat het sluiten van de verzekeringsovereenkomsten betreft met inbegrip van de belangrijke bepalingen van de Europese regelgeving;
- c) de wetgeving op de bescherming van de consument en de wetgeving op de handelspraktijken;
- d) de reglementering, de techniek en de fiscale aspecten van de onderscheiden verzekeringstakken.

d) de reglementering, de techniek en de fiscale aspecten van de onderscheiden verzekeringstakken;

e) de witwaswetgeving, voor zover de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon onderworpen is aan

B. Connaissances de gestion d'entreprises:
 a) principes fondamentaux de la comptabilité;
 b) principes fondamentaux du droit fiscal et social de la profession.

2° Une expérience pratique en assurances, dont la durée est fixée conformément au § 3.

La CBFA détermine la structure et le contenu de cette expérience pratique, ainsi que, les actes pouvant être accomplis sous la supervision d'une personne inscrite au cours de la période d'acquisition de l'expérience pratique.

§ 2. Les personnes visées à l'article 2, § 1er, c), à l'article 2, § 2, deuxième alinéa, et à l'article 3, deuxième alinéa, sont dispensées de la connaissance des matières énumérées au § 1er, 1°, A, b) et c) et B, ainsi que de l'expérience pratique en assurance fixée au § 1er, 2°. Pour ces personnes, les connaissances énumérées au § 1er, 1°, A, a) et d), sont limitées à une connaissance de base de la législation sur le contrat d'assurance et de la réglementation, la technique et les aspects fiscaux des produits d'assurances qu'elles offrent en vente ou vendent. Les personnes visées à l'article 2, § 2, premier alinéa et à l'article 3, premier alinéa, sont dispensées de la connaissance des matières énumérées au § 1er, B.

Pour les autres personnes qui limitent leurs activités à l'un ou plusieurs des groupes de branches énumérés à l'annexe II de l'arrêté royal du 22 février 1991 portant règlement général relatif au contrôle des entreprises d'assurances ou à l'assurance légale contre les accidents du travail, les connaissances techniques visées au § 1er, 1°, A, d), sont A, d), limitées à celui ou ceux des groupes de branches dans lequel ou lesquels elles exercent leurs activités. Le cas échéant, cette limitation de l'activité est portée au registre.

§ 3. La preuve des connaissances professionnelles requises est fournie par:

1° les porteurs de l'un des diplômes d'enseignement supérieur énumérés par le Roi, qui ont acquis une ex-

mis à la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme.

§ 2. 1° Les personnes visées à l'article 1er, 8°, à l'article 2, § 3, alinéa 2, et à l'article 3, deuxième alinéa, sont dispensées de la connaissance des matières énumérées au § 1er, 1°, A, b) et c) et B, ainsi que de l'expérience pratique en assurance fixée au § 1er, 2°. Pour ces personnes, les connaissances énumérées au § 1er, 1°, A, a) et d), sont limitées à une connaissance de base de la législation sur le contrat d'assurance et de la réglementation, la technique et les aspects fiscaux des produits d'assurances qu'elles offrent en vente ou vendent. Les personnes visées à l'article 2, § 3, alinéa 1er et à l'article 3, premier alinéa, sont dispensées de la connaissance des matières énumérées au § 1er, 1°, B.

2° les intermédiaires de réassurances sont exemptés de la connaissance des matières déterminées au § 1er, 1°, A, a) et c).

3° Pour les **intermédiaires d'assurances et de réassurances** qui limitent leurs activités à l'un ou plusieurs des groupes de branches énumérés à l'annexe II de l'arrêté royal du 22 février 1991 portant règlement général relatif au contrôle des entreprises d'assurances ou à l'assurance légale contre les accidents du travail, les connaissances techniques visées au § 1er, 1°, A, d), sont A, d), limitées à celui ou ceux des groupes de branches dans lequel ou lesquels elles exercent leurs activités. Le cas échéant, cette limitation de l'activité est portée au registre.

§ 2bis. Par les connaissances professionnelles requises telles que visées à l'article 10bis, 1°, on entend une connaissance suffisante de la matière déterminée au § 1er, 1°, B. Cette connaissance est également requise lorsque les personnes visées audit article revêtent la qualité de responsable de la distribution.

§ 3. La preuve des connaissances professionnelles requises est fournie par:

1° les porteurs de l'un des **certificats** d'enseignement supérieur énumérés par le Roi, qui ont acquis une

B. Bedrijfsbeheer:

- a) grondbegrippen van boekhouding;
- b) grondbegrippen van fiscaal en sociaal recht in verband met het beroep.

2° Een praktische ervaring in verzekeringen waarvan de duur wordt bepaald overeenkomstig § 3.

De CBFA bepaalt de structuur en de inhoud van die praktische ervaring, alsook de handelingen die onder supervisie van een ingeschreven persoon kunnen worden verricht tijdens de periode waarin praktische ervaring wordt opgedaan.

§ 2. De personen bedoeld in artikel 2, § 1, c), in artikel 2, § 2, tweede lid, en in artikel 3, tweede lid, worden vrijgesteld van de kennis van de materies bepaald in § 1, 1°, A, b) en c), en B, alsook van de praktische ervaring in verzekeringen vastgesteld in § 1, 2°. Voor die personen wordt de kennis bepaald in § 1, 1°, A, a) en d), beperkt tot een basiskennis van de wetgeving op de verzekeringsovereenkomst en van de reglementering, de techniek en de fiscale aspecten van de verzekeringsprodukten die zij te koop aanbieden of verkopen. De personen bedoeld in artikel 2, § 2, eerste lid, en in artikel 3, eerste lid, worden vrijgesteld van de kennis van de materies opgesomd in § 1, B.

Voor de andere personen die hun werkzaamheden beperken tot een of meer groepen van takken vermeld in bijlage II van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen of tot de wettelijke arbeidsongevallen-verzekering, wordt de technische kennis, bedoeld in § 1, 1°, A, d), beperkt tot de groep of groepen van takken waarin zij hun werkzaamheden uitoefenen. In voorkomend geval wordt deze beperking van de werkzaamheid vermeld in het register.

§ 3. Het bewijs van de vereiste beroepskennis wordt geleverd door:

1° de houders van een van de door de Koning opgesomde diploma's van hoger onderwijs, die een prakti-

de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme.

§ 2. 1° De personen bedoeld in artikel 1, 8°, artikel 2, § 3, tweede lid, en in artikel 3, tweede lid, worden vrijgesteld van de kennis van de materies bepaald in § 1, 1°, A, b) en c), en B, alsook van de praktische ervaring in verzekeringen vastgesteld in § 1, 2°. Voor die personen wordt de kennis bepaald in § 1, 1°, A, a) en d), beperkt tot een basiskennis van de wetgeving op de verzekeringsovereenkomst en van de reglementering, de techniek en de fiscale aspecten van de verzekeringsprodukten die zij te koop aanbieden of verkopen. De personen bedoeld in artikel 2, § 3, eerste lid, en in artikel 3, eerste lid, worden vrijgesteld van de kennis van de materies opgesomd in § 1, 1°, B.

2° de herverzekeringstussenpersonen zijn vrijgesteld van de kennis van de materies b epaald in § 1, 1°, A, a) en c).

3° Voor de **verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen** die hun werkzaamheden beperken tot een of meer groepen van takken vermeld in bijlage II van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen of tot de wettelijke arbeidsongevallenverzekering, wordt de technische kennis, bedoeld in § 1, 1°, A, d), beperkt tot de groep of groepen van takken waarin zij hun werkzaamheden uitoefenen. In voorkomend geval wordt deze beperking van de werkzaamheid vermeld in het register.

§ 2bis. Onder de vereiste beroepskennis bedoeld in artikel 10bis, 1°, wordt verstaan, een voldoende kennis van de materie bepaald bij § 1, 1°, B. Deze kennis is vereist, ook indien de in dat artikel bedoelde personen de hoedanigheid hebben van verantwoordelijke voor de distributie.

§ 3. Het bewijs van de vereiste beroepskennis wordt geleverd door:

1° de houders van een van de door de Koning opgesomde **getuigschriften** van hoger onderwijs, die een

périence pratique dont la durée est déterminée par le Roi mais ne pourra excéder deux années.

2° les porteurs d'un diplôme de l'enseignement secondaire supérieur, qui auront suivi avec fruit un cours spécialisé en assurances organisé par ou en vertu d'un décret d'un gouvernement communautaire, une organisation professionnelle représentative, une entreprise d'assurances ou un intermédiaire y compris les établissements de crédit. Ce cours spécialisé doit être agréé par la CBFA. L'intéressé doit également justifier d'une expérience pratique dont la durée sera fixée par le Roi mais ne pourra excéder deux années.

La durée de cette expérience pratique est réduite de moitié pour les personnes qui ne demandent pas leur inscription au registre des intermédiaires dans la catégorie «courtiers d'assurances».

Les entreprises d'assurances, les organisations professionnelles et les intermédiaires, y compris les établissements de crédit, communiquent à la CBFA la structure et le contenu de leur programme de formation. La CBFA vérifie si le programme de formation répond aux exigences requises en vertu du présent article et si les lauréats ont suivi le programme avec fruit. La CBFA peut, si nécessaire, retirer son agrément.

§ 4. Les entreprises d'assurances et, le cas échéant, les intermédiaires, répondent de la formation de base suffisante fixée au § 2 des personnes visées à l'article 2, § 2, alinéa 2, et à l'article 3, alinéa 2. Cette formation de base doit être agréée par la CBFA conformément au § 3, 2°, alinéa 3.

§ 5. Le Roi peut, sur proposition de la CBFA, modifier les dispositions des paragraphes précédents afin de les mettre en concordance avec les dispositions légales ou réglementaires modifiées en matière d'enseignement supérieur ou secondaire.

expérience pratique dont la durée est déterminée par le Roi mais ne pourra excéder deux années. Pour les intermédiaires de réassurances, la durée de l'expérience pratique est fixée à cinq ans.

2° les porteurs d'un certificat de l'enseignement secondaire supérieur qui auront suivi avec fruit un cours spécialisé en assurances organisé par ou en vertu d'un décret, d'une organisation professionnelle représentative, d'une entreprise d'assurances ou de réassurances ou d'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances, en ce compris les établissements de crédit. Ce cours spécialisé doit être agréé par la CBFA. Le Roi peut, sur proposition de la CBFA, préciser les règles auxquelles doivent répondre les examens liés au cours d'assurance visé ici. L'intéressé doit également justifier d'une expérience pratique dont la durée sera fixée par le Roi mais ne pourra excéder deux années. Pour les intermédiaires de réassurances, la durée de l'expérience pratique est fixée à cinq ans.

La durée de cette expérience pratique est réduite de moitié pour les personnes qui ne demandent pas leur inscription au registre des intermédiaires **d'assurances et de réassurances** dans la catégorie «courtiers d'assurances».

Les entreprises d'assurances **et de réassurances**, les organisations professionnelles et les intermédiaires **d'assurances ou de réassurances**, y compris les établissements de crédit, communiquent à la CBFA la structure et le contenu de leur programme de formation. La CBFA vérifie si le programme de formation répond aux exigences requises en vertu du présent article et si les lauréats ont suivi le programme avec fruit. La CBFA peut, si nécessaire, retirer son agrément.

§ 4. Les entreprises d'assurances et, le cas échéant, les intermédiaires **d'assurances et de réassurances**, répondent de la formation de base suffisante fixée au § 2 des personnes visées à l'article 2, § 3, alinéa 2, et à l'article 3, alinéa 2. Cette formation de base doit être agréée par la CBFA conformément au § 3, 2°, alinéa 3.

§ 5. Le Roi peut, sur proposition de la CBFA, modifier les dispositions des paragraphes précédents afin de les mettre en concordance avec les dispositions légales ou réglementaires modifiées en matière d'enseignement supérieur ou secondaire.

sche ervaring hebben opgedaan waarvan de duur door de Koning wordt bepaald doch die niet langer mag zijn dan twee jaar.

2° de houders van een diploma van hoger middelbaar onderwijs, die een gespecialiseerde cursus in verzekeringen georganiseerd door of krachtens een decreet van een gemeenschapsregering, een representatieve beroepsorganisatie, een verzekeringsonderneming of een tussenpersoon, met inbegrip van de kredietinstellingen, met vrucht gevuld hebben. Deze gespecialiseerde cursus dient erkend te worden door de CBFA. Betrokkene dient ook een praktische ervaring aan te tonen waarvan de duur door de Koning wordt bepaald doch die niet langer mag zijn dan twee jaar.

Voor de personen die geen inschrijving in het register van de tussenpersonen in de categorie «verzekeringsmakelaars» aanvragen, wordt de duurtijd van die praktische ervaring verminderd tot de helft.

De verzekeringsondernemingen, de beroepsorganisaties en de tussenpersonen, met inbegrip van de kredietinstellingen, delen aan de CBFA de structuur en de inhoud van hun opleidingsprogramma mee. De CBFA controleert of het opleidingsprogramma aan de in dit artikel gestelde eisen voldoet en of de geslaagde deelnemers met goed gevolg het programma hebben afgewerkt. Zo nodig kan de CBFA de erkenning intrekken.

§ 4. De verzekeringsondernemingen en, in voorkomend geval, de tussenpersonen staan in voor de in § 2 bepaalde voldoende basisopleiding van de personen bedoeld in artikel 2, § 2, tweede lid, en in artikel 3, tweede lid. Die basisopleiding moet door de CBFA erkend worden overeenkomstig § 3, 2° derde lid.

§ 5. De Koning kan, op voorstel van de CBFA, de bepalingen van de vorige paragrafen wijzigen om ze in overeenstemming te brengen met de gewijzigde wettelijke of reglementaire bepalingen inzake het hoger of secundair onderwijs.

praktische ervaring hebben opgedaan waarvan de duur door de Koning wordt bepaald doch die niet langer mag zijn dan twee jaar. **Voor herverzekeringstussenpersonen wordt de duur van de praktische ervaring op vijf jaar vastgesteld.**

2° de houders van een getuigschrift van hoger middelbaar onderwijs, die een gespecialiseerde cursus in verzekeringen georganiseerd door of krachtens een decreet, een representatieve beroepsorganisatie, een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon, met inbegrip van de kredietinstellingen, met vrucht gevuld hebben. Deze gespecialiseerde cursus dient erkend te worden door de CBFA. De Koning kan, op voorstel van de CBFA, de nadere regelen vaststellen waaraan de examens in verband met de hierbedoelde cursus in verzekeringen moeten voldoen. Betrokkene dient ook een praktische ervaring aan te tonen waarvan de duur door de Koning wordt bepaald, doch die niet langer mag zijn dan twee jaar. Voor herverzekeringstussenpersonen wordt de duur van de praktische ervaring op vijf jaar vastgesteld.

Voor de personen die geen inschrijving in het register van de **verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen** in de categorie «verzekeringsmakelaars» aanvragen, wordt de duurtijd van die praktische ervaring verminderd tot de helft.

De verzekerings- en herverzekeringsondernemingen, de beroepsorganisaties en de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen, met inbegrip van de kredietinstellingen, delen aan de CBFA de structuur en de inhoud van hun opleidingsprogramma mee. De CBFA controleert of het opleidingsprogramma aan de in dit artikel gestelde eisen voldoet en of de geslaagde deelnemers met goed gevolg het programma hebben afgewerkt. Zo nodig kan de CBFA de erkenning intrekken.

§ 4. De verzekeringsondernemingen en, in voorkomend geval, de **verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen** staan in voor de in § 2 bepaalde voldoende basisopleiding van de personen bedoeld in artikel 2, § 3, tweede lid, en in artikel 3, tweede lid. Die basisopleiding moet door de CBFA erkend worden overeenkomstig § 3, 2° derde lid.

§ 5. De Koning kan, op voorstel van de CBFA, de bepalingen van de vorige paragrafen wijzigen om ze in overeenstemming te brengen met de gewijzigde wettelijke of reglementaire bepalingen inzake het hoger of secundair onderwijs.

Art. 12

Les entreprises d'assurances concernées rendent périodiquement compte à la CBFA de l'exécution de la disposition de l'article 2, § 2, alinéa 1er, en lui communiquant une liste nominative des personnes visées, ainsi que le relevé de toutes les modifications apportées ultérieurement à cette liste.

La CBFA inscrit ces personnes en mentionnant le numéro de code sous lequel est immatriculée l'entreprise d'assurances en application de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances. L'article 9 s'applique par analogie.

Les intermédiaires d'assurances intéressés rendent périodiquement compte à la CBFA de l'exécution de la disposition de l'article 3, alinéa 1er, en lui communiquant une liste nominative des personnes responsables ainsi que le relevé de toutes les modifications apportées ultérieurement à cette liste. La CBFA inscrit ces personnes en mentionnant le numéro d'inscription de l'intermédiaire qui les emploie. L'article 9 s'applique par analogie.

En ce qui concerne toutes les personnes visées à l'article 2, § 2, et à l'article 3, l'employeur conserve la liste et les pièces y afférentes et les tient à la disposition de la CBFA.

Art. 12

De betrokken verzekerings- en herverzekeringsondernemingen geven over het bepaalde in artikel 2, § 3, eerste lid, periodiek rekenschap aan de CBFA door mededeling van een naamlijst van de betreffende personen en van alle latere wijzigingen in die lijst.

[...]

Les intermédiaires d'assurances intéressés rendent périodiquement compte à la CBFA de l'exécution de la disposition de l'article 3, alinéa 1er, en lui communiquant une liste nominative des personnes responsables ainsi que le relevé de toutes les modifications apportées ultérieurement à cette liste. La CBFA inscrit ces personnes **au registre** en mentionnant le numéro d'inscription de l'intermédiaire qui les emploie.

En ce qui concerne toutes les personnes visées à l'article 2, § 3, et à l'article 3, l'employeur conserve la liste et les pièces y afférentes et les tient à la disposition de la CBFA.

CHAPITRE IIBIS

Informations requises

Section première

Informations à fournir par l'intermédiaire d'assurances

Art. 12bis

§ 1er. Avant la conclusion d'un contrat d'assurance et, si nécessaire, à l'occasion de sa modification ou de son renouvellement, un intermédiaire d'assurances fournit au moins au client les informations suivantes:

1° son identité et son adresse;

2° le registre d'intermédiaires d'assurances dans lequel il a été inscrit, son numéro d'inscription et, en l'absence de numéro d'inscription, les moyens de vérifier qu'il a été inscrit, ainsi que, le cas échéant, la catégorie dans laquelle il a été inscrit;

Art. 12

De betrokken verzekeringsondernemingen geven over het bepaalde in artikel 2, § 2, eerste lid, periodiek rekenschap aan de CBFA door mededeling van een naamlijst van de betreffende personen en van alle latere wijzigingen in die lijst.

Die personen worden door de CBFA ingeschreven met vermelding van het codenummer waaronder de verzekeringsonderneming is geregistreerd krachtens de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

De betrokken verzekeringstussenpersonen geven over de uitvoering van het bepaalde in artikel 3, eerste lid, periodiek rekenschap aan de CBFA door mededeling van een naamlijst van de verantwoordelijke personen en van alle latere wijzigingen in die lijst. Die personen worden door de CBFA ingeschreven met vermelding van het inschrijvingsnummer van de tussenpersoon die hen tewerkstelt. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

Betreffende al de personen bedoeld in artikel 2, § 2, en artikel 3, bewaart de werkgever de lijst met de bijhorende stukken en houdt ze ter beschikking van de CBFA.

Art. 12

De betrokken verzekering- **en herverzekerings-** ondernemingen geven over het bepaalde in artikel 2, § 3, eerste lid, periodiek rekenschap aan de CBFA door mededeling van een naamlijst van de betreffende personen en van alle latere wijzigingen in die lijst.

[...]

De betrokken verzekering- **en herverzekerings-** tussenpersonen geven over de uitvoering van het bepaalde in artikel 3, eerste lid, periodiek rekenschap aan de CBFA door mededeling van een naamlijst van de verantwoordelijke personen en van alle latere wijzigingen in die lijst. Die personen worden door de CBFA ingeschreven **in het register** met vermelding van het inschrijvingsnummer van de **verzekering- en herverzekerings-** tussenpersoon die hen tewerkstelt. Artikel 9 is van overeenkomstige toepassing.

Betreffende al de personen bedoeld in artikel 2, § 3 en artikel 3, bewaart de werkgever de lijst met de bijhorende stukken en houdt ze ter beschikking van de CBFA.

HOOFDSTUK IIBIS

Informatievereisten

Afdeling 1

Door de verzekeringstussenpersoon te verstrekken informatie

Art. 12bis

§ 1. Voordat een verzekeringsovereenkomst gesloten wordt, en, zonodig, wanneer de overeenkomst gewijzigd of verlengd wordt, verstrekt de verzekeringstussenpersoon de cliënt ten minste de volgende informatie:

1° zijn identiteit en adres;

2° het register van de verzekeringstussenpersonen waarin hij is ingeschreven, zijn inschrijvingsnummer in het register, en, bij afwezigheid van een inschrijvingsnummer, hoe zijn registerinschrijving kan worden geverified, en desgevallend, de categorie waarin hij is ingeschreven;

3° le nom et l'adresse de l'entreprise d'assurances dans laquelle il détient une participation, directe ou indirecte, supérieure à 10% des droits de vote ou du capital;

4° le nom et l'adresse de l'entreprise d'assurances ou de l'entreprise mère d'une entreprise d'assurances qui détient une participation, directe ou indirecte, supérieure à 10% des droits de vote ou du capital de l'intermédiaire d'assurances;

5° le nom et l'adresse de l'organisme auprès duquel les clients et autres parties intéressées peuvent porter plainte concernant des intermédiaires d'assurances.

En outre, l'intermédiaire d'assurances indique au client, en ce qui concerne le contrat fourni:

1° s'il fonde ses conseils sur une analyse impartiale répondant aux dispositions du § 2, ou

2° s'il est soumis à une obligation contractuelle de travailler, dans le secteur de l'assurance, exclusivement avec une seule entreprise d'assurances ou avec plusieurs entreprises d'assurances; dans ce cas, il communique, à la demande du client, le nom et l'adresse de cette (ces) entreprise(s) d'assurances, ou

3° s'il n'est pas soumis à l'obligation contractuelle de travailler, dans le secteur de l'assurance, exclusivement avec une seule entreprise d'assurances ou avec plusieurs entreprises d'assurances et s'il ne fonde pas ses conseils sur une obligation d'analyse impartiale répondant aux dispositions du § 2; dans ce cas, il communique, à la demande du client, le nom et l'adresse de l'entreprise ou des entreprises d'assurances avec laquelle (lesquelles) il peut travailler et travaille.

Dans les cas où il est exigé de fournir ces informations à la demande du client, celui-ci est informé du droit dont il dispose de solliciter ces informations.

§ 2. Lorsque l'intermédiaire d'assurances informe le client qu'il fonde ses conseils sur une analyse impartiale, il est tenu de fonder ces conseils sur l'analyse d'un nombre suffisant de contrats d'assurance offerts sur le marché, de façon à pouvoir recommander, en fonction de critères professionnels, le contrat d'assurance qui serait adapté aux besoins du client.

§ 3. Avant la conclusion d'un contrat d'assurance spécifique, l'intermédiaire d'assurances détermine, en particulier sur la base des informations fournies par le client, au minimum les exigences et les besoins de ce client, et précise les raisons qui motivent tout conseil fourni au client quant à un produit d'assurance déterminé. Ces précisions sont modulées en fonction de la complexité du contrat d'assurance proposé.

3° de naam en het adres van de verzekeringsonderneming waarin hij een rechtstreekse of middellijke deelneming van 10% of meer van de stemrechten of van het kapitaal bezit;

4° de naam en het adres van de verzekeringsonderneming of de moeder-onderneming van een verzekeringsonderneming, die een rechtstreekse of middellijke deelneming bezit van meer dan 10% van de stemrechten of van het kapitaal van de verzekeringstussenpersoon;

5° de naam en het adres van de instantie waarbij cliënten en andere belanghebbenden klachten over verzekeringstussenpersonen kunnen indienen.

Bovendien deelt de verzekeringstussenpersoon de cliënt met betrekking tot de aangeboden overeenkomst mee:

1° dat hij adviseert op grond van een onpartijdige analyse die beantwoordt aan de bepalingen van § 2, dan wel,

2° dat hij een contractuele verplichting heeft om uitsluitend met één verzekeringsonderneming of met meerdere verzekeringsondernemingen verzekeringszaken te doen; in dat geval deelt hij op verzoek van de cliënt tevens de naam en het adres van deze verzekeringsonderneming(en) mee, dan wel,

3° dat hij geen contractuele verplichting heeft om uitsluitend met één verzekeringsonderneming of met meerdere verzekeringsondernemingen verzekeringszaken te doen, en niet adviseert op grond van een verplichting tot een onpartijdige analyse die beantwoordt aan de bepalingen van § 2; in dat geval deelt hij op verzoek van de cliënt tevens de naam en het adres mee van de verzekeringsonderneming(en) waarmee hij zaken doet of kan doen.

In de gevallen waarin is voorzien dat bepaalde informatie op verzoek van de cliënt wordt verstrekt, wordt deze in kennis gesteld van zijn recht om dergelijke informatie te vragen.

§ 2. Wanneer de verzekeringstussenpersoon de cliënt mededeelt dat hij adviseert op grond van een onpartijdige analyse, is hij verplicht zijn advies te baseren op een analyse van een toereikend aantal op de markt verkrijgbare verzekeringsovereenkomsten, zodat hij overeenkomstig professionele criteria in staat is de verzekeringsovereenkomst aan te bevelen die aan de behoeften van de cliënt voldoet.

§ 3. Voorafgaand aan de sluiting van een verzekeringsovereenkomst identificeert de verzekeringstussenpersoon, in het bijzonder rekening houdend met de door de cliënt verstrekte informatie, ten minste de verlangens en behoeften van deze cliënt, en preciseert de elementen waarop zijn advies over een bepaald verzekeringsproduct is gebaseerd. Deze preciseringen variëren in functie van de graad van ingewikkeldheid van de aangeboden verzekeringsovereenkomst.

§ 4. Il n'est pas nécessaire de fournir les informations visées aux §§ 1er, 2 et 3 lorsque l'intermédiation en assurances porte sur la couverture de grands risques.

Art. 12*ter*. L'intermédiaire d'assurances mentionne sur son papier à lettre ainsi que sur les autres documents relatifs à son activité d'intermédiation en assurances et émanant de lui, de même que dans sa publicité, son numéro d'inscription au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances.

A la demande du client, il lui communique la nature et la portée de ses compétences.

Les mentions obligatoires visées à l'alinéa 1er sont complétées, en ce qui concerne les agents d'assurances, par les noms de toutes les entreprises d'assurances au nom et pour le compte desquelles ils exercent des activités d'intermédiation en assurances et, en ce qui concerne les sous-agents d'assurances, par le nom de l'intermédiaire d'assurances pour lequel ils agissent.

Les personnes visées à l'article 2, § 3, mentionnent à chaque contact avec le public le nom de l'entreprise d'assurances pour laquelle elles travaillent directement ou indirectement. Les personnes visées à l'article 3, § 1er, mentionnent à chaque contact avec le public le nom de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances pour lequel elles agissent.

Section 2

Modalités d'information

Art. 12*quater*. Toute information fournie aux clients en vertu des articles 12*bis* et 12*ter* est communiquée:

- a) sur papier ou sur tout autre support durable disponible et accessible au client;
- b) avec clarté et exactitude, d'une manière compréhensible pour le client;
- c) dans l'une des langues officielles de la Belgique ou dans toute autre langue convenue par les parties.

Les informations visées peuvent être fournies oralement lorsque le client le demande, dans le cas où la couverture entre en vigueur immédiatement. Dans ce cas, les informations sont communiquées au client immédiatement après la conclusion du contrat d'assurance, conformément aux dispositions de l'alinéa 1er.

En cas de vente par téléphone, les informations fournies au client sont communiquées en application des dispositions de la loi du [...] concernant la commercialisation à distance de services financiers auprès des consommateurs]¹. En ce cas, les informations sont, de même, communiquées au client immédiatement après la conclusion du contrat d'assurance, conformément aux dispositions de l'alinéa 1er.

¹ Voir la proposition de loi transposant la directive 2002/65/CE.

§ 4. De in de §§ 1, 2 en 3 bedoelde informatie moet niet worden gegeven wanneer de verzekerbemiddeling betrekking heeft op de verzekering van grote risico's.

Art. 12ter. De verzekeringstussenpersoon vermeldt op zijn briefpapier en op de andere documenten betreffende zijn activiteit van verzekerbemiddeling die van hem uitgaan, alsook in zijn reclame, zijn inschrijvingsnummer in het register van de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen.

Op vraag van de cliënt deelt hij hem de aard en de draagwijdte van zijn bevoegdheden mee.

De verplichte vermeldingen bedoeld in het eerste lid worden, voor wat betreft de verzekeringsagenten, aangevuld met de namen van alle verzekeringsondernemingen in wiens naam en voor wiens rekening zij werkzaamheden van verzekerbemiddeling uitoefenen, en, voor wat betreft de verzekeringssubagenten, met de naam van de verzekeringstussenpersoon voor wie ze optreden.

De personen bedoeld in artikel 2, § 3, vermelden bij elk contact met het publiek de naam van de verzekeringsonderneming waarvoor zij op directe of indirecte wijze werken. De personen bedoeld in artikel 3, § 1, vermelden bij elk contact met het publiek de naam van de verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon voor wie zij optreden.

Afdeling 2

Voorwaarden inzake informatieverstrekking

Art. 12quater. Alle informatie die de cliënten op grond van artikel 12bis en 12ter moet worden meegedeeld, wordt verstrekt:

- a) op papier of op een andere duurzame drager die voor de cliënt beschikbaar en toegankelijk is;
- b) op duidelijke, nauwkeurige, en voor de cliënt begrijpelijke wijze;
- c) in een van de officiële talen van België of in elke andere taal die door partijen is overeengekomen.

Bedoelde informatie mag op verzoek van de cliënt mondeling worden meegedeeld in het geval de verzekeringsdekking onmiddellijk ingaat. In dat geval wordt de informatie onmiddellijk na de sluiting van de overeenkomst aan de cliënt meegedeeld, overeenkomstig het bepaalde bij het eerste lid.

In geval van telefonische verkoop geschiedt de aan de cliënt te verstrekken informatie met toepassing van het bepaalde bij de wet van [...] betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten]¹. In dat geval wordt de informatie eveneens onmiddellijk na de sluiting van de overeenkomst aan de cliënt meegedeeld, overeenkomstig het bepaalde bij het eerste lid.

¹ Zie wetsvoorstel tot omzetting van richtlijn 2002/65/EG.

CHAPITRE III

ORGANISATION DU CONTRÔLE

Art. 13

La Commission bancaire, financière et des assurances, visée à l'article 44 de la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers, est chargée du contrôle du respect des dispositions de la présente loi.

Lorsque la CBFA relève des pratiques contraires à des législations autres que la présente loi, elle en informe les autorités qui ont ces matières dans leurs attributions. De même, celles-ci informent la CBFA lorsque leurs services ont constaté des infractions aux lois ou arrêtés commises par des personnes soumises à la présente loi. Ces informations restent soumises au secret professionnel auquel ces autorités sont tenues.

La CBFA pourra, d'office ou sur plainte, avertir et éventuellement suspendre ou faire radier du registre les intermédiaires si elle estime que ces infractions démontrent qu'ils ne possèdent plus l'aptitude requise en vertu de l'article 10.

La radiation entraîne l'interdiction d'exercer l'activité réglementée en Belgique et de porter le titre.

CHAPITRE III

ORGANISATION DU CONTRÔLE ET MESURES ADMINISTRATIVES

Art. 13

§ 1er. La CBFA est chargée du contrôle du respect des dispositions de la présente loi et des arrêtés et règlements pris pour son exécution.

Elle peut, à cet effet, requérir les informations nécessaires dans le délai qu'elle détermine.

Elle peut à cet effet également procéder à des inspections sur place et prendre connaissance et copie sur place de toute donnée en possession de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances ou de l'entreprise d'assurances ou de réassurances.

Lorsque la CBFA relève des pratiques contraires à des législations autres que la présente loi, elle en informe les autorités qui ont ces matières dans leurs attributions. De même, celles-ci informent la CBFA lorsque leurs services ont constaté des infractions aux lois, arrêtés ou règlements commises par des personnes soumises à la présente loi. Ces informations restent soumises au secret professionnel auquel ces autorités sont tenues.

§ 2. En vue d'une bonne application de la loi et des arrêtés et règlements pris pour son exécution, la CBFA coopère avec les autorités compétentes ainsi qu'avec les autorités de pays tiers à vocation similaire, et peut échanger avec ces autorités des informations confidentielles conformément aux dispositions des articles 75 et 77, §§ 1er et 2, de la loi du 2 août 2002.

§ 3. La CBFA notifie à la Commission européenne sa désignation comme autorité compétente, conformément à la prescription de l'article 7, paragraphe 1er, de la directive.

Art. 13bis. § 1er. Lorsque la CBFA constate qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne fonctionne pas en conformité avec les dispositions de la présente loi ou des arrêtés et règlements pris pour son exécution, elle identifie ces manquements et fixe le délai dans lequel il doit être remédié à la situation constatée.

HOOFDSTUK III

ORGANISATIE VAN HET TOEZICHT

Art. 13

De Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, bedoeld in artikel 44 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, wordt belast met de controle op de naleving van de bepalingen van deze wet.

Wanneer de CBFA praktijken vaststelt die strijdig zijn met andere wetgevingen dan deze wet, brengt hij de overheden die bevoegd zijn voor deze materies daarvan op de hoogte. Evenzo brengen die overheden de CBFA op de hoogte van de door hen vastgestelde inbreuken op wetten of besluiten door personen onderworpen aan deze wet. Deze inlichtingen blijven onderworpen aan de regels van het beroepsgeheim waartoe die overheden zijn gehouden.

De CBFA kan ambtshalve of na klacht de tussenpersonen waarschuwen en eventueel schorsen of schrappen uit het register indien hij oordeelt dat die inbreuken aantonen dat zij niet meer geschikt zijn overeenkomstig artikel 10.

De schrapping houdt het verbod in om de geregelmenteerde werkzaamheid in België uit te oefenen en de titel te voeren.

HOOFDSTUK III

ORGANISATIE VAN HET TOEZICHT EN ADMINISTRATIEVE MAATREGELEN

Art. 13

§ 1. De CBFA wordt belast met de controle op de naleving van de bepalingen van deze wet en de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen.

Zij kan de daartoe noodzakelijke inlichtingen vorderen binnen de termijn die zij vaststelt.

Zij kan daartoe eveneens ter plaatse inspecties verrichten, en ter plaatse kennis nemen en een afschrift maken van elk gegeven in het bezit van de verzekerings-, herverzekeringstussenpersoon, verzekerings- of herverzekeringsonderneming.

Wanneer de CBFA praktijken vaststelt die strijdig zijn met andere wetgevingen dan deze wet, brengt zij de overheden die bevoegd zijn voor deze materies daarvan op de hoogte. Evenzo brengen die overheden de CBFA op de hoogte van de door hen vastgestelde inbreuken op wetten, besluiten of reglementen door personen onderworpen aan deze wet. Deze inlichtingen blijven onderworpen aan de regels van het beroepsgeheim waartoe die overheden zijn gehouden.

§ 2. Met het oog op een goede toepassing van deze wet en de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen werkt de CBFA samen met de bevoegde autoriteiten en met de autoriteiten van derde landen met een gelijkaardige opdracht, en kan zij met deze autoriteiten vertrouwelijke informatie uitwisselen overeenkomstig het bepaalde bij artikel 75 en 77, §§ 1 en 2, van de wet van 2 augustus 2002.

§ 3. De CBFA verricht de in artikel 7(1) van de richtlijn voorgeschreven kennisgeving van haar aanwijzing als bevoegde autoriteit aan de Europese Commissie.

Art. 13bis. § 1. Wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon niet werkt overeenkomstig de bepalingen van deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen, identificeert zij deze tekortkomingen en stelt de termijn vast waarbinnen deze toestand moet worden verholpen.

Elle peut interdire pour la durée qu'elle détermine l'exercice de tout ou partie de l'activité de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances et suspendre l'inscription au registre.

Si, au terme de ce délai, la CBFA constate qu'il n'a pas été remédié aux manquements, elle radie l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances concerné.

La radiation entraîne l'interdiction d'exercer l'activité réglementée et de porter le titre.»

§ 2. Par dérogation aux dispositions du § 1er, lorsque la CBFA constate qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne respecte pas les dispositions de l'article 10, alinéa 1er, 2°, 4°, 6^{o bis} et 7°, elle met celuici en demeure de remédier au manquement dans un délai d'un mois à compter de la mise en demeure.

Si, au terme de ce délai, il n'a pas été remédié au manquement, l'inscription de l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances au registre expire de plein droit. La CBFA en avise l'intermédiaire d'assurances ou de réassurances concerné.

Art. 13ter. Lorsque la CBFA constate qu'une entreprise d'assurances ne fonctionne pas en conformité avec les dispositions de la présente loi ou des arrêtés et règlements pris pour son exécution, elle peut prendre les mesures prévues à l'article 26, § 4, de la loi de contrôle des assurances.

Art. 13quater. Le comité de direction de la CBFA peut confier à un membre du personnel de la CBFA désigné par lui la notification de décisions d'inscription ou de refus d'inscription au registre des intermédiaires d'assurances et de réassurances, ainsi que de décisions de modification, de mise en demeure, de suspension et de radiation de l'inscription.

Art. 14

La Commission des Assurances instituée par l'article 41 de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, est compétente pour émettre des avis concernant les arrêtés à prendre en exécution de la présente loi.

Art. 14

La Commission des Assurances instituée par l'article 41 de la loi **de contrôle des** assurances, est compétente pour émettre des avis concernant les arrêtés à prendre en exécution de la présente loi.

Zij kan voor die termijn het uitoefenen van een deel of het geheel van de activiteit van de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon verbieden en de inschrijving in het register schorsen.

Indien de CBFA na deze termijn vaststelt dat de tekortkomingen niet zijn verholpen, schrapt zij de inschrijving van de betrokken verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon.

De schrapping houdt het verbod in de geregleerde werkzaamheid uit te oefenen en de titel te voeren.

§ 2. In afwijking van het bepaalde in § 1, wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon het bepaalde in artikel 10, eerste lid, 2°, 4°, 6°*bis* en 7°, niet nakomt, maant zij deze aan de tekortkoming te verhelpen binnen een maand na datum van aanmaning.

Indien na deze termijn de tekortkoming niet is verholpen, vervalt de inschrijving van de verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon in het register van rechtswege. De CBFA brengt de betrokken verzekerings- of herverzekeringsstussenpersoon hiervan op de hoogte.

Art. 13*ter*. Wanneer de CBFA vaststelt dat een verzekeringsonderneming niet werkt overeenkomstig de bepaling van deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen, kan zij de maatregelen nemen als voorzien bij artikel 26, § 4, van de controlewet verzekeringen.

Art. 13*quater*. Het directiecomité van de CBFA kan de notificatie van beslissingen tot inschrijving of tot weigering van inschrijving in het register van de verzekerings- en herverzekeringsstussenpersonen, alsmede van beslissingen tot wijziging, aanmaning, schorsing en schrapping van inschrijving, opdragen aan een door hem aangeduid lid van het personeel van de CBFA.

Art. 14

De Commissie voor Verzekeringen ingesteld door artikel 41 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen is bevoegd om adviezen uit te brengen in verband met de besluiten te nemen ter uitvoering van deze wet.

Art. 14

De Commissie voor Verzekeringen ingesteld door artikel 41 van de **controlewet verzekeringen** is bevoegd om adviezen uit te brengen in verband met de besluiten te nemen ter uitvoering van deze wet.

CHAPITRE IV

Sanctions

Art. 15

§ 1. Sans préjudice de l'application de peines plus sévères prévues par le Code pénal, sera puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de 200 à 2 000 francs ou d'une de ces peines seulement, celui qui dans une intention frauduleuse:

- exerce l'activité d'intermédiaire sans être inscrit au registre des intermédiaires d'assurances ou sans agir pour le compte d'un intermédiaire inscrit au registre;

- porte, pour désigner sa profession, le titre de courtier d'assurances sans être inscrit au registre dans la catégorie «courtiers en d'assurances»;

- charge un travailleur d'offrir en vente des assurances lorsque celui-ci ne remplit pas les conditions fixées par la présente loi;

- accepte des contrats d'assurance présentés par un intermédiaire non inscrit;

- offre un contrat d'agence à un intermédiaire non inscrit.

- exerce l'activité d'intermédiaire d'assurances ou de réassurances sans être inscrit conformément aux dispositions de l'article 5;

- ne respecte pas les dispositions de l'article 7;

- accepte des contrats d'assurance présentés par un intermédiaire d'assurances ou de réassurances non inscrit;

- offre un contrat d'agence à un intermédiaire d'assurances ou de réassurances non inscrit;

- omet de mentionner les informations visées aux articles 12bis et 12ter;

- omet de communiquer à la CBFA les modifications aux informations faisant partie de son dossier d'inscription en exécution des dispositions du chapitre II.

Les personnes condamnées pour une des infractions visées ci-dessus peuvent se voir infliger la fermeture définitive ou provisoire d'une partie ou de l'ensemble des locaux affectés à l'exercice de l'activité d'intermédiaire.

Si ces infractions sont dues à la négligence, elles seront punies d'une amende de 1 à 25 francs.

§ 2. Toutes les dispositions du livre 1er du Code pénal, y compris le chapitre VII et l'article 85, sont applicables aux infractions prévues par la présente loi.

§ 3. Toute personne qui refuse de fournir les renseignements et documents que la CBFA a demandés afin de pouvoir contrôler l'application de la présente loi, qui

Les personnes condamnées pour une des infractions visées ci-dessus peuvent se voir infliger la fermeture définitive ou provisoire d'une partie ou de l'ensemble des locaux affectés à l'exercice de l'activité d'intermédiaire d'assurances ou de réassurances.

§ 3. Toute personne qui refuse de fournir les renseignements et documents que la CBFA a demandés afin de pouvoir contrôler l'application de la présente loi, qui

HOOFDSTUK IV

Sancties

Art. 15

§ 1. Onvermindert de toepassing van strengere in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van 200 frank tot 2 000 frank of met een van die straffen alleen gestraft, hij die met bedrieglijk opzet:

- de werkzaamheid van tussenpersoon uitoefent zonder ingeschreven te zijn in het register van de verzekeringstussenpersonen of zonder te handelen voor rekening van een in het register ingeschreven tussenpersoon;

- voor de aanduiding van zijn beroep de titel van verzekeringsmakelaar gebruikt zonder in het register ingeschreven te zijn in de categorie «verzekeringsmakelaars»;

- aan een werknemer opdracht heeft gegeven verzekeringen te koop aan te bieden zonder dat die werknemer aan de in deze wet gestelde voorwaarden voldoet;

- verzekeringen aanneemt aangebracht door een niet-ingeschreven tussenpersoon;

- aan een niet-ingeschreven tussenpersoon een agentuurovereenkomst aanbiedt.

Aan de personen die wegens een van bovenvermelde inbreuken veroordeeld worden, kan een definitieve of tijdelijke sluiting worden opgelegd van een deel van de lokalen of van alle lokalen die worden gebruikt voor de uitoefening van de werkzaamheid van tussenpersoon.

Indien deze inbreuken te wijten zijn aan nalatigheid, worden zij gestraft met geldboete van 1 frank tot 25 frank.

§ 2. Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met begrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn toepasselijk op de inbreuken bepaald bij deze wet.

§ 3. Elke persoon die weigert aan de CBFA de door hem gevraagde inlichtingen en bescheiden te verstrekken die nodig zijn voor de controle op de toepassing

- de werkzaamheid van verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon uitoefent zonder ingeschreven te zijn overeenkomstig het bepaalde bij artikel 5;

- het bepaalde bij artikel 7 niet naleeft;

- verzekeringen aanneemt aangebracht door een niet-ingeschreven verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon;

- aan een niet-ingeschreven tussenpersoon een agentuurovereenkomst aanbiedt;

- nalaat de bij de artikelen 12bis en 12ter bedoelde informatie te vermelden;

- nalaat om wijzigingen mee te delen aan de CBFA met betrekking tot informatie die deel uitmaakt van zijn inschrijvingsdossier in uitvoering van het bepaalde bij hoofdstuk II.

Aan de personen die wegens een van bovenvermelde inbreuken veroordeeld worden, kan een definitieve of tijdelijke sluiting worden opgelegd van een deel van de lokalen of van alle lokalen die worden gebruikt voor de uitoefening van de werkzaamheid van verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon.

§ 3. Elke persoon die weigert aan de CBFA de door hem gevraagde inlichtingen en bescheiden te verstrekken die nodig zijn voor de controle op de toepassing

s'oppose aux mesures d'investigation ou qui fait une fausse déclaration, sera punie d'un emprisonnement de huit à quinze jours et d'une amende de 26 à 1 000 francs ou d'une de ces peines seulement et sera radiée du registre.

s'oppose aux mesures d'investigation ou qui fait une fausse déclaration, sera punie d'un emprisonnement de huit à quinze jours et d'une amende de 26 à 1 000 francs ou d'une de ces peines seulement. [...]

Art. 15bis. § 1er. Sans préjudice des autres mesures prévues par la présente loi, la CBFA peut, à l'égard d'une personne qui ne se conforme pas aux mises en demeure qui lui sont faites en vertu de la présente loi ou des arrêtés ou règlements pris pour son exécution

1° infliger une astreinte à raison d'un montant maximum de 25.000 euros par infraction ou de maximum 500 euros par jour de retard;

2° rendre public le fait que cette personne ne s'est pas conformée aux injonctions qui lui ont été faites de respecter, dans le délai déterminé par la CBFA, les dispositions de la présente loi ou des arrêtés ou règlements pris pour son exécution.

§ 2. Les dispositions de l'article 16, § 3, sont applicables par analogie à l'encaissement des astreintes.

Art. 16

§ 1. Encourt, dans les conditions fixées par la présente loi et pour autant que les faits soient passibles de sanctions pénales, une amende administrative de 1 000 francs à 1 000 000 de francs, sans excéder 1 p.c. des commissions encaissées au cours du dernier exercice, celui qui a commis une infraction visée à l'article 15 de la présente loi.

En cas de récidive dans un délai de cinq ans, ce maximum est porté à 3 p.c. sans que le montant puisse excéder 3 millions de francs.

L'amende administrative peut être calculée à raison d'un montant journalier.

Art. 16

§ 1er. La CBFA peut, dans les conditions fixées par la présente loi et pour autant que les faits soient passibles de sanctions pénales, infliger une amende administrative de 25 euros à 25.000 euros, sans excéder 1% des commissions encaissées au cours du dernier exercice, à celui qui a commis une infraction visée à l'article 15 de la présente loi.

En cas de récidive dans un délai de cinq ans, ce maximum est porté à 3% sans que le montant puisse excéder 75.000 euros.

Lorsque le contrevenant est une entreprise d'assurances ou de réassurances, le chiffre de 1% ou 3% visé aux alinéas 1er et 2 est calculé sur les produits techniques et financiers tels qu'appliqués à l'article 82 de la loi de contrôle des assurances.

L'amende administrative peut être calculée à raison d'un montant journalier.

van deze wet of zich tegen de onderzoeksmaatregelen verzet of een valse verklaring aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met geldboete van 26 frank tot 1 000 frank of met een van die straffen alleen en wordt uit het register geschrapt.

van deze wet of zich tegen de onderzoeksmaatregelen verzet of een valse verklaring aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met geldboete van 26 frank tot 1 000 frank of met een van die straffen alleen [...].

Art. 15bis. § 1. Onverminderd de andere bij deze wet voorgeschreven maatregelen kan de CBFA een persoon die geen gevolg geeft aan de aanmaningen die hem krachtens deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten of reglementen worden gegeven

1° een dwangsom opleggen van maximum 25.000 euro per overtreding of maximum 500 euro per dag vertraging;

2° openbaar maken dat deze persoon geen gevolg heeft gegeven aan haar aanmaningen om zich binnen de termijn die zij heeft vastgesteld te conformeren aan de voorschriften van deze wet of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten of reglementen.

§ 2. Het bepaalde bij artikel 16, § 3, is van overeenkomstige toepassing op de invordering van dwangommen.

Art. 16

§ 1. Onder de bij deze wet gestelde voorwaarden en voor zover de feiten vatbaar zijn voor strafrechtelijke sancties, wordt een administratieve boete opgelegd van 1 000 frank tot 1 000 000 frank, zonder 1 pct. van de tijdens het laatste boekjaar geïnde commissielonen te overschrijden, aan hem die een inbreuk heeft gepleegd bedoeld in artikel 15 van deze wet.

In geval van herhaling binnen een termijn van vijf jaar wordt het maximum gebracht op 3 pct. zonder dat het bedrag 3 miljoen frank mag overschrijden.

De administratieve boete mag worden berekend in een dagbedrag.

Art. 16

§ 1. Onder de bij deze wet gestelde voorwaarden en voor zover de feiten vatbaar zijn voor strafrechtelijke sancties, kan de CBFA een administratieve boete opleggen van 25 euro tot 25.000 euro, zonder 1% van de tijdens het laatste boekjaar geïnde commissielonen te overschrijden, aan hem die een inbreuk heeft gepleegd bedoeld in artikel 15 van deze wet.

In geval van herhaling binnen een termijn van vijf jaar wordt het maximum gebracht op 3% zonder dat het bedrag 75.000 euro mag overschrijden.

In geval de overtreder een verzekerings- of verzekeringsonderneming is, wordt de in het eerste en tweede lid bedoelde 1% of 3% berekend op de technische en financiële opbrengsten zoals toegepast in artikel 82 van de controlewet verzekeringen.

De administratieve boete mag worden berekend in een dagbedrag.

§ 2. Les infractions à la présente loi ou à ses arrêtés d'exécution font l'objet soit de poursuites pénales, soit d'une amende administrative.

§ 3. L'amende administrative est infligée par le fonctionnaire désigné par le Roi.

Celui-ci transmet un exemplaire du procès-verbal constatant l'infraction au procureur du Roi.

§ 4. Le procureur du Roi décide s'il y a lieu ou non à poursuites pénales.

Les poursuites pénales excluent l'application d'une amende administrative, même si un acquittement les clôture.

Le procureur du Roi dispose d'un délai d'un mois à compter de la réception du procès-verbal pour notifier au fonctionnaire désigné par le Roi sa décision quant à l'intention de poursuites pénales.

§ 5. Dans le cas où le procureur du Roi renonce à poursuivre ou omet de notifier sa décision dans le délai fixé, le fonctionnaire décide après avoir mis le contrevenant, conformément aux dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution, en mesure de présenter ses moyens de défense, s'il y a lieu d'infliger une amende administrative du chef de l'infraction.

La décision du fonctionnaire fixe le montant de l'amende administrative et est motivée. Elle est notifiée au contrevenant par une lettre recommandée à la poste en même temps qu'une invitation à acquitter l'amende dans le délai fixé par le Roi.

La notification de la décision fixant le montant de l'amende administrative éteint l'action publique.

Le paiement de l'amende met fin à l'action de l'administration.

§ 6. Le contrevenant qui conteste la décision du fonctionnaire compétent introduit, à peine de forclusion, un recours par voie de requête devant le tribunal de première instance dans un délai de deux mois à compter de la notification de la décision.

§ 2. Lorsque la CBFA constate, sur la base d'indices sérieux, qu'un intermédiaire d'assurances ou de réassurances ne satisfait pas à l'exigence posée à l'article 10, alinéa 1er, 2° bis, quant à l'aptitude et à l'honorabilité professionnelle suffisantes, ou qu'une personne visée à l'article 10bis, 1°, ne dispose pas de l'honorabilité professionnelle nécessaire et de l'expérience adéquate, elle suit la procédure prévue aux articles 70 à 72 de la loi du 2 août 2002.

§ 3. Si le contrevenant demeure en défaut de payer l'amende administrative, la décision de la CBFA ou la décision de la Cour d'appel passée en force de chose jugée est transmise à l'Administration du cadastre, de l'enregistrement et des domaines en vue du recouvrement du montant de l'amende administrative. Le recouvrement se fait au profit du Trésor.

Les poursuites à intenter par l'administration visée à l'alinéa 1er se déroulent conformément à l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949.»

§ 2. De inbreuken op deze wet of haar uitvoeringsbesluiten geven aanleiding tot hetzij strafvervolging, hetzij een administratieve boete.

§ 3. De administratieve boete wordt opgelegd door de ambtenaar aangewezen door de Koning.

Deze stuurt een exemplaar van het proces-verbaal dat de inbreuk vaststelt, naar de procureur des Konings.

§ 4. De procureur des Konings beslist of er al dan niet een strafvervolging moet worden ingesteld.

De strafvervolging sluit de toepassing van een administratieve boete uit, zelfs indien een vrijspraak er een einde aan maakt.

De procureur des Konings beschikt over een termijn van een maand te rekenen van de ontvangst van het proces-verbaal om de door de Koning aangewezen ambtenaar in kennis te stellen van Zijn beslissing tot het instellen van een strafvervolging.

§ 5. Ingeval de procureur des Konings van vervolging afziet of nalaat zijn beslissing binnen de gestelde termijn kenbaar te maken, beslist de ambtenaar of een administratieve boete wegens de inbreuk dient te worden opgelegd na eerst de overtreder, overeenkomstig de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten, in de gelegenheid gesteld te hebben zijn verweermiddelen voor te dragen.

De beslissing van de ambtenaar stelt het bedrag van de administratieve boete vast en is met redenen omkleed. Zij wordt bij een ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de overtreder, samen met een verzoek tot betaling van de boete binnen de door de Koning gestelde termijn.

De kennisgeving van de beslissing die het bedrag van de administratieve boete vaststelt, doet de strafvordering vervallen.

De betaling van de boete maakt een einde aan de vordering van de administratie.

§ 6. De overtreder die de beslissing van de bevoegde ambtenaar betwist, stelt op straffe van uitsluiting bij verzoekschrift beroep in bij de rechtbank van eerste aangleg binnen een termijn van twee maanden te rekenen van de kennisgeving van de beslissing.

§ 2. In geval de CBFA op basis van ernstige aantijgingen vaststelt dat een verzekerings- of herverzekeringstussenpersoon niet voldoet aan de bij artikel 10, eerste lid, 2° bis, gestelde vereiste van voldoende geschiktheid en professionele betrouwbaarheid, of een bij artikel 10bis, 1°, bedoelde persoon niet beschikt over de noodzakelijke professionele betrouwbaarheid en passende ervaring, volgt zij de procedure bepaald bij de artikelen 70 tot en met 72 van de wet van 2 augustus 2002.

§ 3. Indien de overtreder in gebreke blijft de administratieve boete te betalen, wordt de beslissing van de CBFA of de in kracht van gewijsde gegane beslissing van het Hof van Beroep gezonden aan de Administratie van het Kadaster, de registratie en de domeinen met het oog op de invordering van het bedrag van de boete. De invordering geschiedt ten bate van de Schatkist.

De vervolgingen ingesteld door de in het eerste lid bedoelde administratie verlopen overeenkomstig artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949.

La disposition de l'alinéa 1er est mentionnée dans la décision par laquelle l'amende administrative est infligée.

§ 7. Si le contrevenant demeure en défaut de payer l'amende administrative, la décision du fonctionnaire compétent ou la décision de la juridiction de première instance passée en force de chose jugée est transmise à l'Administration de l'Enregistrement et des Domaines en vue du recouvrement du montant de l'amende administrative.

Les poursuites à intenter par l'administration visée à l'alinéa 1er se déroulent conformément à l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949.

§ 8. Le Roi détermine le délai et les modalités de paiement de l'amende administrative de même que le délai d'introduction de la requête près le tribunal de première instance.

§ 9. La décision administrative par laquelle l'amende administrative est infligée doit être prise dans les trois ans qui suivent le fait constitutif d'une infraction visée par la présente loi.

Toutefois, les actes d'instruction ou de poursuites en ce compris les notifications du procureur du Roi quant à l'intentement de poursuites pénales et l'invitation au contrevenant de présenter ses moyens de défense, visés ci-dessus, faits dans le délai visé à l'alinéa 1er, en interrompent le cours. Ces actes font courir un nouveau délai d'égale durée même à l'égard des personnes qui n'y sont pas impliquées.

CHAPITRE V

Dispositions transitoires

Art. 17

§ 1. Les intermédiaires d'assurances qui, à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, exercent l'activité d'intermédiaire d'assurances depuis au moins un an à temps plein ou depuis au moins trois ans à temps partiel, sont provisoirement autorisés à poursuivre l'exercice de cette activité. Le cas échéant, les personnes désignées comme responsables de la distribution sont provisoirement autorisées à poursuivre l'exercice de leurs activités, si elles les exercent déjà depuis un an à temps plein ou depuis deux ans à temps partiel au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Afin de conserver l'autorisation provisoire, les intermédiaires d'assurances doivent introduire auprès de la CBFA, dans les six mois de l'entrée en vigueur de la

Art. 17

§ 1er. Les intermédiaires de réassurances qui, à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, exercent l'activité d'intermédiation en réassurances depuis au moins cinq ans, sont autorisés, sans préjudice des dispositions des alinéas 2 et 3, à poursuivre l'exercice de cette activité. Nonobstant les dispositions de l'article 3, les personnes désignées comme responsables de la distribution peuvent poursuivre l'exercice de leurs activités, si elles les exercent déjà depuis cinq ans au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Les intermédiaires de réassurances visés à l'alinéa 1er doivent introduire auprès de la CBFA, dans les six mois de l'entrée en vigueur de la présente

De bepaling van het eerste lid wordt vermeld in de beslissing waarbij de administratieve boete wordt opgelegd.

§ 7. Indien de overtreder in gebreke blijft de administratieve boete te betalen, wordt de beslissing van de bevoegde ambtenaar of de in kracht van gewijsde gane beslissing van de rechbank van eerste aanleg gezonden aan het Bestuur der Registratie en Domeinen met het oog op de invordering van het bedrag van de boete.

De vervolgingen ingesteld door de in het eerste lid bedoelde administratie verlopen overeenkomstig artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949.

§ 8. De Koning bepaalt de termijn en de wijze van betaling van de administratieve boete, alsook de termijn voor het indienen van het verzoekschrift bij de rechbank van eerste aanleg.

§ 9. De administratieve beslissing waarbij de administratieve boete wordt opgelegd, moet genomen worden binnen drie jaar na het feit dat aanleiding geeft tot een in deze wet bedoelde overtreding.

Die termijn wordt evenwel gestuit door de bovenvermelde onderzoeks- of vervolgingshandelingen, met inbegrip van de kennisgevingen van de procureur des Konings inzake het instellen van strafvervolgingen en het verzoek aan de overtreder om zijn verweermiddelen voor te dragen, voor zover ze verricht worden binnen de in het eerste lid gestelde termijn. Door deze rechts-handelingen begint een nieuwe termijn met dezelfde duurtijd te lopen, zelfs ten aanzien van personen die er niet bij zijn betrokken.

HOOFDSTUK V

Overgangsbepalingen

Art. 17

§ 1. De verzekeringstussenpersonen die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds een jaar voltijds of drie jaar deeltijds de werkzaamheid van verzekeringstussenpersoon uitoefenen, krijgen een voorlopige toelating om die werkzaamheden verder uit te oefenen. In voorkomend geval krijgen de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen een voorlopige toelating om hun werkzaamheden verder uit te oefenen indien zij die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds een jaar voltijds of twee jaar deeltijds uitoefenen.

Om de voorlopige toelating te behouden moeten de verzekeringstussenpersonen, binnen zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet, bij de

Art. 17

§ 1. De herverzekeringstussenpersonen die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds vijf jaar de werkzaamheid van herverzekeringsbemiddeling uit-oefenen, krijgen, onvermindert het bepaalde in het tweede en derde lid, de toelating om die werkzaamheden verder uit te oefenen. Niettegenstaande het bepaalde bij artikel 3 kunnen de als verantwoorde-lijke voor de distributie aangewezen personen hun werkzaamheden verder uitoefenen, indien zij die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds vijf jaar uit-oefenen.

De in het eerste lid bedoelde herverzekerings-tussenpersonen moeten, binnen zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet, bij de

présente loi, une demande qui sera accompagnée, le cas échéant, de la liste nominative des personnes désignées comme responsables de la distribution.

La demande doit être accompagnée des pièces justificatives nécessaires qui démontrent que les intermédiaires satisfont aux conditions fixées à l'article 10, 2°, 3°, 4° et 5°. L'autorisation provisoire expire de plein droit lorsque cette preuve n'est pas apportée.

Le maintien de l'autorisation provisoire est également subordonné au paiement du droit d'inscription annuel prévu à l'article 10, 7°. A défaut de paiement dans le délai accordé par la CBFA, l'autorisation provisoire expire de plein droit.

Les intermédiaires qui bénéficient d'une autorisation provisoire peuvent, conformément aux dispositions de l'article 9, introduire une demande auprès de la CBFA en vue de leur immatriculation définitive au registre, dès qu'ils produisent les documents nécessaires établissant qu'ils satisfont également à la condition de connaissance fixée à l'article 10, 1°, ainsi qu'une déclaration que les responsables de la distribution satisfont également à cette condition de connaissance et que les autres personnes visées à l'article 3, alinéa 2, ont eu la formation de base requise.

§ 2. Les personnes d'une entreprise d'assurances désignées comme responsables pour la distribution, sont provisoirement autorisées à poursuivre leurs activités si elles les exercent déjà depuis un an à temps plein ou depuis deux ans à temps partiel au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi. Afin de pouvoir conserver cette autorisation, les entreprises d'assurances concernées doivent communiquer la liste nominative prévue à l'article 12, dans les six mois de l'entrée en vigueur de la présente loi, à la CBFA, ainsi qu'une déclaration que les personnes visées à l'article 2, § 2, deuxième alinéa recevront la formation de base requise avant l'expiration du délai fixé au § 3.

Dès que l'entreprise déclare que les personnes figurant sur la liste nominative précitée satisfont à l'exigence de connaissance visée à l'article 10, 1°, celles-ci peuvent, à la demande de l'entreprise concernée, faire l'objet d'une inscription définitive par la CBFA.

§ 3. L'autorisation provisoire prévue aux §§ 1er et 2, prend fin de plein droit au plus tard le premier jour du vingt-cinquième mois suivant celui de l'entrée en vigueur de la présente loi.

loi, une demande d'inscription qui sera accompagnée, le cas échéant, de la liste nominative des personnes désignées comme responsables de la distribution.

La demande doit être accompagnée des pièces justificatives nécessaires qui démontrent que l'intermédiaire de réassurances satisfait aux conditions fixées aux articles 10, alinéa 1er, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 6^{o bis}, 7°, et 10bis quant à l'honorabilité professionnelle.

§ 2. Les personnes d'une entreprise de réassurances désignées comme responsables de la distribution, peuvent poursuivre leurs activités si elles les exercent déjà depuis cinq ans au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi. Les entreprises de réassurances concernées doivent communiquer la liste nominative prévue à l'article 12, dans les six mois de l'entrée en vigueur de la présente loi, à la CBFA, ainsi que la preuve que ces personnes répondent aux exigences posées à l'article 10, alinéa 1er, 3°.

CBFA een aanvraag indienen waaraan, in voorkomend geval, de naamlijst wordt toegevoegd van de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen.

De aanvraag moet vergezeld gaan van de nodige bewijsstukken waaruit blijkt dat de tussenpersonen voldoen aan de in artikel 10, 2°, 3°, 4° en 5° gestelde vereisten. De voorlopige toelating vervalt van rechtswege wanneer dat bewijs niet wordt geleverd.

Het behoud van de voorlopige toelating is eveneens onderworpen aan de betaling van het bij artikel 10, 7°, bepaalde jaarlijks inschrijvingsrecht. Bij gebreke van betaling van dit recht binnen de door de CBFA toegestane termijn, vervalt de voorlopige toelating van rechtswege.

De tussenpersonen die een voorlopige toelating hebben, kunnen overeenkomstig het bepaalde in artikel 9 bij de CBFA een aanvraag indienen tot definitieve inschrijving in het register, zodra zij de nodige documenten voorleggen die aantonen dat zij ook voldoen aan de in artikel 10, 1° gestelde kennisvereiste, alsook een verklaring dat de verantwoordelijken voor de distributie ook aan die kennisvereiste voldoen en dat de andere personen bedoeld in artikel 3, tweede lid, de vereiste basisopleiding hebben gekregen.

§ 2. De als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen van een verzekeringsonderneming krijgen een voorlopige toelating om hun werkzaamheden verder uit te oefenen indien zij die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds een jaar voltijds of twee jaar deeltijds uitoefenen. Om die toelating te kunnen behouden, moeten de betrokken verzekeringsondernemingen, binnen zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet, de in artikel 12 bepaalde naamlijst overleggen aan de CBFA, alsook een verklaring dat de personen bedoeld in artikel 2, § 2, tweede lid, de vereiste basisopleiding zullen krijgen voor het verstrijken van de termijn bepaald in § 3.

Zodra de onderneming verklaart dat de op de naamlijst voorkomende personen voldoen aan de in artikel 10, 1°, gestelde kennisvereiste, kunnen dezen, op aanvraag van de betrokken verzekeringsonderneming, door de CBFA definitief worden ingeschreven.

§ 3. De in de §§ 1 en 2 bepaalde voorlopige toelating vervalt van rechtswege uiterlijk de eerste dag van de vijfentwintigste maand volgend op die van de inwerkingtreding van deze wet.

CBFA een aanvraag tot inschrijving indienen waaraan, in voorkomend geval, de naamlijst wordt toegevoegd van de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen.

De aanvraag moet vergezeld gaan van de nodige bewijsstukken waaruit blijkt dat de herverzekerings-tussenpersoon voldoet aan de in artikel 10, eerste lid, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 6°bis, 7°, en 10bis voor wat de professionele betrouwbaarheid betreft, gestelde vereisten.

§ 2. De als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen van een herverzekeringsonderneming kunnen hun werkzaamheden verder uitoefenen, indien zij die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds vijf jaar uitoefenen. De betrokken herverzekerings-ondernemingen dienen, binnen zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet, de in artikel 12 bepaalde naamlijst over te leggen aan de CBFA, alsook het bewijs dat deze personen beantwoorden aan de in artikel 10, eerste lid, 3°, gestelde vereisten.

Art. 18

§ 1. Par dérogation à l'article 11, § 3, les règles suivantes s'appliquent pour l'immatriculation définitive des personnes qui ont obtenu une autorisation provisoire conformément aux §§ 1er et 2 de l'article 17:

– à condition qu'elles aient respecté les dispositions de l'arrêté royal du 14 novembre 1961 instaurant des conditions d'exercice de la profession de courtier d'assurances dans les entreprises de l'artisanat, du petit et du moyen commerce et de la petite industrie, elles ne doivent satisfaire à aucune autre condition en matière de connaissances théoriques;

– à condition que:

a) les intermédiaires visés à l'article 17, § 1er, exercent leur activité visée à l'article 2 comme indépendant ou dirigeant d'entreprise depuis quatre ans ou depuis deux ans s'ils prouvent que pendant trois ans au moins ils ont en outre exercé cette activité pour un ou plusieurs intermédiaires ou entreprises d'assurances;

b) les responsables pour la distribution d'un intermédiaire ou d'une entreprise d'assurances, visés à l'article 17, §§ 1er et 2, ont exercé leur activité visée à l'article 2 pendant trois ans au moins pour un ou plusieurs intermédiaires ou entreprises d'assurances, elles ne doivent pas apporter la preuve qu'elles ont acquis les connaissances professionnelles requises.

§ 2. Les autres personnes visées à l'article 2, § 2, alinéa 2, et à l'article 3, alinéa 2, qui exercent cette activité depuis deux ans au moins pour un ou plusieurs intermédiaires ou entreprises d'assurance au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, sont dispensées de la formation de base visée à l'article 11, § 4.

§ 3. Pour les personnes qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, ont suivi ou suivent le cours spécialisé en assurances visé à l'article 11, § 3, 2°, seul est exigé un diplôme de l'enseignement moyen inférieur.

Art. 18

Les entreprises de réassurances disposent d'un délai de trois mois à partir de l'entrée en vigueur de la loi pour démontrer à la CBFA que les personnes visées par l'article 2, § 3, répondent aux exigences énumérées dans cet article. Les intermédiaires d'assurances et de réassurances disposent du même délai pour démontrer que les personnes faisant partie de la direction effective visée à l'article 10bis répondent aux exigences posées dans cet article quant à l'honorabilité professionnelle.

Art. 18

§ 1. Voor de definitieve inschrijving van de personen die overeenkomstig de §§ 1 en 2 van artikel 17 een voorlopige toelating hebben gekregen, gelden, in afwijking van artikel 11, § 3, de volgende regels:

– mits zij voldaan hebben aan de voorschriften van het koninklijk besluit van 14 november 1961 tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van het beroep van verzekeringsmakelaar in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en nijverheidsondernemingen, wordt van hen geen andere theoretische kennis geëist;

– mits:

a) de in artikel 17, § 1, bedoelde tussenpersonen hun werkzaamheid als bedoeld in artikel 2 als zelfstandige of als bedrijfsleider sedert vier jaar uitoefenen of sedert twee jaar indien zij bewijzen dat zij daarenboven ook gedurende minstens drie jaar die werkzaamheid hebben uitgeoefend voor een of meer tussenpersonen of verzekeringsondernemingen;

b) de in artikel 17, §§ 1 en 2, bedoelde verantwoordelijken voor de distributie van een tussenpersoon of van een verzekeringsonderneming gedurende minstens drie jaar de in artikel 2 bedoelde werkzaamheid hebben uitgeoefend voor een of meer tussenpersonen of verzekeringsondernemingen, wordt van hen geen bewijs geëist dat zij de vereiste beroepskennis hebben verworven.

§ 2. De andere personen bedoeld in artikel 2, § 2, tweede lid, en in artikel 3, tweede lid, die bij de inwerkingtreding van deze wet sedert minstens twee jaar die werkzaamheid uitoefenen voor een of meer tussenpersonen of verzekeringsondernemingen, worden vrijgesteld van de basisopleiding bedoeld in artikel 11, § 4.

§ 3. Voor de personen die bij de inwerkingtreding van deze wet de in artikel 11, § 3, 2°, bedoelde gespecialiseerde cursus in verzekeringen gevolgd hebben of volgen, volstaat een diploma van lager secundair onderwijs.

Art. 18

De herverzekeringsondernemingen beschikken over een termijn van drie maanden vanaf de inwerkingtreding van de wet om de CBFA aan te tonen dat de in artikel 2, § 3, bedoelde personen aan de in dat artikel opgesomde vereisten beantwoorden. De verzekerings- en herverzekeringsstellenpersonen beschikken over eenzelfde termijn om aan te tonen dat de personen deel uitmakend van de effectieve leiding als bedoeld in artikel 10bis aan de in dat artikel gestelde vereisten inzake professionele betrouwbaarheid beantwoorden.

CHAPITRE VI**DISPOSITIONS FINALES****Art. 19**

L'arrêté royal du 14 novembre 1961 instaurant des conditions d'exercice de la profession de courtier d'assurances dans les entreprises de l'artisanat, du petit et du moyen commerce et de la petite industrie, tel qu'il a été modifié, est abrogé.

Art. 20

Le Roi exerce les pouvoirs à Lui confiés par les dispositions de la présente loi sur proposition conjointe des ministres qui ont les Classes moyennes et les Affaires économiques dans leurs attributions.

Le Roi peut, dans les limites établies par la directive, transférer en tout ou en partie à une autre autorité ou à une autre instance, des compétences attribuées à la CBFA par la présente loi. Cet arrêté est pris après délibération en Conseil des ministres, sauf pour les compétences transférées qui concernent des tâches d'exécution matérielle, et sur avis de la CBFA.

Art. 21

La présente loi entre en vigueur à une date à déterminer par le Roi et au plus tard le 1er janvier 1996.

HOOFDSTUK VI

SLOTBEPALINGEN

Art. 19

Het koninklijk besluit van 14 november 1961 tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van het beoep van verzekeringsmakelaar in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheids-ondernemingen, zoals gewijzigd, wordt opgeheven.

Art. 20

De Koning oefent de bevoegdheden die Hem zijn toegekend door de bepalingen van deze wet, uit op de gezamenlijke voordracht van de ministers die bevoegd zijn voor Middenstand en voor Economische Zaken.

De Koning kan binnen de perken van de richtlijn bevoegdheden die bij deze wet aan de CBFA worden toegekend, geheel of gedeeltelijk overdragen aan een andere autoriteit of een andere instantie. Dit besluit wordt genomen na in ministerraad te zijn overlegd, behalve voor overgedragen bevoegdheden die taken van materiële uitvoering betreffen, en na advies van de CBFA.

Art. 21

Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op 1 januari 1996.

ANNEXE II / BIJLAGE II

DIRECTIVE 2002/92/CE DU 9 DÉCEMBRE 2002 DU PARLEMENT EUROPÉEN SUR L'INTERMÉDIATION EN ASSURANCES	LOI DU 27 MARS 1995 RELATIVE À L'INTERMÉDIATION EN ASSURANCES ET À LA DISTRIBUTION D'ASSURANCES (après adaptation)
Art. 1er.1	Art. 1erbis; art. 2, § 1er
Art. 1er.2	Art. 2, § 2.
Art. 1er.3, al. 1er	Pas d'application
Art. 1er.3, al. 2	Art. 5, § 1, al. 3
Art. 2.1	Art. 1er, 9°
Art. 2.2	Art. 1er, 10°
Art. 2.3	Art. 1er, 1°
Art. 2.4	Art. 1er, 2°
Art. 2.5	Art. 1er, 3° (+ art. 1er, 6°; art. 1er, 7°; art. 1er, 8°)
Art. 2.6	Art. 1er, 4° (+ art. 1er, 6°; art. 1er, 7°; art. 1er, 8°)
Art. 2.7	Pas d'application
Art. 2.8	Art. 1er, 11°
Art. 2.9	Art. 1er, 12° et 13°
Art. 2.10	Art. 1er, 12° et 14°
Art. 2.11	Art. 1er, 15° et 16°
Art. 2.12	Art. 1er, 17°
Art. 3.1, al. 1er	Art. 5, § 1er
Art. 3.1, al. 2	Art. 20
Art. 3.1, al. 3	Art. 3; art. 4
Art. 3.1, al. 4	Art. 5, § 1er; art. 12
Art. 3.2	Art. 5; art. 8; art. 9, § 2
Art. 3.3, al. 1er	Art. 10, al. 1er
Art. 3.3, al. 2	Art. 10, al. 1 et al. 3; art. 13bis
Art. 3.4	Pas de disposition de transposition explicite
Art. 3.5	Art. 8
Art. 3.6	Art. 5, § 2
Art. 4.1, al. 1er	Art. 10, al. 1er, 1°
Art. 4.1, al. 2	Art. 11, § 2
Art. 4.1, al. 3	Pas d'application (art. 20)
Art. 4.1, al. 4	Art. 4; art. 10bis, 1°
Art. 4.2, al. 1er	Art. 10, 2°bis et 3°; art. 10bis, 1°
Art. 4.2, al. 2	Pas d'application (art. 20)
Art. 4.2, al. 3	Art. 3; art. 4; art. 10bis, 1°
Art. 4.3	Art. 10, al. 1er, 4°
Art. 4.4	Art. 10, al. 1er, 2°; art. 13 de la loi du 25.6.1992 sur le contrat d'assurance terrestre
Art. 4.5	Art. 10, al. 1er, 1°
Art. 4.6	Disposition diverses
Art. 4.7	A.R. 25.3.1996 (à adapter)

RICHTLIJN 2002/92/EG VAN 9 DECEMBER 2002 BETREFFENDE VERZEKERINGSBEMIDDELING	WET VAN 27 MAART 1995 BETREFFENDE DE VERZEKERINGS- EN HERVERZEKERINGSBEMIDDELING EN DE DISTRIBUTIE VAN VERZEKERINGEN (na aanpassing)
Art. 1.1	Art. 1bis; art. 2, § 1
Art. 1.2	Art. 2, § 2.
Art. 1.3, 1e lid	Niet van toepassing
Art. 1.3, 2e lid	Art. 5, § 1, 3e lid
Art. 2.1	Art. 1, 9°
Art. 2.2	Art. 1, 10°
Art. 2.3	Art. 1, 1°
Art. 2.4	Art. 1, 2°
Art. 2.5	Art. 1, 3° (+ art. 1, 6°; art. 1, 7°; art. 1, 8°)
Art. 2.6	Art. 1, 4° (+ art. 1, 6°; art. 1, 7°; art. 1, 8°)
Art. 2.7	Niet van toepassing
Art. 2.8	Art. 1, 11°
Art. 2.9	Art. 1, 12° en 13°
Art. 2.10	Art. 1, 12° en 14°
Art. 2.11	Art. 1, 15° en 16°
Art. 2.12	Art. 1, 17°
Art. 3.1, 1e lid	Art. 5, § 1
Art. 3.1, 2e lid	Art. 20
Art. 3.1, 3e lid	Art. 3; art. 4
Art. 3.1, 4e lid	Art. 5, § 1; art. 12
Art. 3.2	Art. 5; art. 8; art. 9, § 2
Art. 3.3, 1e lid	Art. 10, 1e lid
Art. 3.3, 2e lid	Art. 10, 1e en 3e lid; art. 13bis
Art. 3.4	Geen expliciete omzettingsbepaling
Art. 3.5	Art. 8
Art. 3.6	Art. 5, § 2
Art. 4.1, 1e lid	Art. 10, 1e lid, 1°
Art. 4.1, 2e lid	Art. 11, § 2
Art. 4.1, 3e lid	Niet van toepassing (art. 20)
Art. 4.1, 4e lid	Art. 4; art. 10bis, 1°
Art. 4.2, 1e lid	Art. 10, 2°bis en 3°; art. 10bis, 1°
Art. 4.2, 2e lid	Niet van toepassing (art. 20)
Art. 4.2, 3e lid	Art. 3; art. 4; art. 10bis, 1°
Art. 4.3	Art. 10, 1e lid, 4°
Art. 4.4	Art. 10, 1e lid, 2°; art. 13 van de wet van 25.6.1992 op de landverzekeringsovereenkomst
Art. 4.5	Art. 10, 1e lid
Art. 4.6	Diverse bepalingen
Art. 4.7	KB 25.3.1996 (aan te passen)

Art. 5	Art.17 ; art. 18
Art. 6.1	Art.8
Art. 6.2	Art. 8, §§ 2 et 3
Art. 6.3	Art. 8, § 2, al. 2
Art. 7.1 Art. 7.2 Art. 7.3	Voir diverses dispositions de la loi, en particulier art. 1, 15°; art. 13; art. 13bis ; art. 13ter
Art. 8	Art. 13bis; 13ter; art. 15; art. 15bis; art. 16
Art. 9	Art. 13, § 2
Art. 10	Art. 10, al. 1er, 6°bis
Art. 11	Art. 10, al. 1er, 6°bis
Art. 12	Art.12bis; art. 12ter
Art. 13	Art.12quater
Art. 14	Art. 121, § 1er, 4°, et art. 122, 19° de la loi du 2.8.2002
Art. 16, § 1er	Art. 2 de la loi du [...] modifiant la loi du 25.6.1992 sur le contrat d'assurance terrestre et la loi du 27.3.1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances; art. 2 de la loi du [...] modifiant la loi précitée du 2 août 2002

Art. 5	Art.17 ; art. 18
Art. 6.1	Art.8
Art. 6.2	Art. 8, §§ 2 en 3
Art. 6.3	Art. 8, § 2, 2e lid
Art. 7.1	Zie diverse bepalingen van de wet, inzonderheid art. 1, 15°; art. 13;
Art. 7.2	art. 13bis ; art. 13ter
Art. 7.3	
Art. 8	Art. 13bis; 13ter; art. 15; art. 15bis; art. 16
Art. 9	Art. 13. § 2
Art. 10	Art. 10, 1° lid, 6°bis
Art. 11	Art. 10, 1° lid, 6°bis
Art. 12	Art.12bis; art. 12ter
Art. 13	Art.12quater
Art. 14	Art. 121, § 1, 4°, en art. 122, 19° van de wet van 2.8.2002
Art. 16, § 1	Art. 2 van de wet van [...] tot wijziging van de wet van 25.6.1992 op de landverzekeringsovereenkomst en van de wet van 27.3.1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen; art. 2 van de wet van [...] tot wijziging van de hogergenoemde wet van 2 augustus 2002